

ERVARINGEN

UIT

den Russisch-Japanschen Oorlog

DOOR

R. L. SCHOLTEN.

INLEIDING.

De tijd voor het maken van bepaalde gevolgtrekkingen uit den Russisch-Japanschen oorlog is nog geenszins rijp.

Getracht is, in het navolgende een overzicht te geven van de meeningen en beschouwingen, voornamelijk van Russische zijde, op grond van de opgedane oorlogservaringen, uitgesproken.

Bij de uitgebreidheid van de beschikbare stof was het zeer bezwaarlijk, daaruit het meest belangwekkende te kiezen en aan het geheel een behoorlijken vorm te geven. Op de welwillendheid van den lezer wordt dan ook te dezen opzichte een beroep gedaan.

Bevelvoering.

A la guerre les hommes ne sont rien; c'est
un homme qui est tout.

NAPOLÉON.

De bevelvoering aan Russische zijde is gebleken niet tegen hare taak opgewassen te zijn, ziedaar de slotsom van alle meeningen, gesprekken en artikels, betreffende den jongsten oorlog, schrijft A. M—f in de Russische »Invalide».

„Wij zijn teruggetrokken na Tjoerentschen, Wafangoi; wij hebben onze stellingen bij Anpin en Landjasan opgegeven;
1906/07 II.

wij hebben Liao-jang ontruimd; onze aanvallende beweging in October is mislukt; eindelijk hebben wij onze versterkte stelling aan de Scha-xe opgegeven en het rayon van Moekden verlaten.

Maar vraagt aan een onzer afdeelingen of zij verslagen is geworden, zij zal u antwoorden: „Nee”.

Zoo denkt het meerendeel onzer officieren, zoo denkt de geheele massa van soldaten”.

Aldus Luit.-Kolonel NJEZNAMOF en inderdaad, ondanks het voortdurend terugtrekken, is steeds de hoop op de eindelijke overwinning in de harten van de krijgslieden van den Witten Tsar levendig gebleven.

Hoe vaderlandslievend de Japanners ook mogen geweest zijn, hoezeer ieder hunner bereid was, het leven te laten voor de toekomst van het rijk der Rijzende Zon, toch mag de oorzaak der Russische nederlagen niet gezocht worden in een hooger moreel van den vijand. Zeer zeker was het „le piou-piou meurt, sans savoir pourquoi” op een groot deel der Russische soldaten van toepassing; zeer zeker hebben de binnenlandsche onlusten niet nagelaten, verlamd te werken op alles, wat in het Tsarenrijk zelf geschiedde om den oorlog daar ver aan de Siberische grenzen te voeden; maar beslist onwaar is het, dat de Mandschoerische legers daarvan veel invloed hebben ondervonden.

In het leger zelf heerschte tot het laatste toe vertrouwen in eigen kracht, maar elke dagreis, dat men zich naar het westen verwijderde, nam dat vertrouwen af.

Het was niet de Russische natie, die de voor het vaderland strijdende zonen bezielde, het was van die zonen zelven, dat herhaaldelijk het verzoek moest uitgaan, de hoop niet te laten varen. De volgende dichtregelen, van het oorlogsveld afkomstig, zijn te dezen opzichte karakteristiek.

M(ou)i v'dérefnje Erdaxèze
V'tsarstwje krowi i sheljèze
Smotriem wjeeselò v'prejod
I vstrétshaem nowi god.

Wij in het dorp Erdaxese.
In het rijk van bloed en ijzer
Zien opgewekt vooruit
En het Nieuwe jaar tegemoet.

Vsem rodnim i znakomim	Alle verwanten en bekenden
Stsbaastje v novi god soelim	Wenschen wij een gelukkig Nieuwe jaar toe
Sprosim jix nje padatj doexem	Wij verzoeken hun den moed niet te laten zakken
I nje weeritj rasnim sloexem.	En geen geloof aan de verschillende geruchten te slaan.

In tactisch opzicht stond ongetwijfeld het Japansche leger, vooral wat de onderlinge samenwerking tusschen de verschillende wapens en de eenheid van handelen betrof, hooger dan het Russische.

Spoedig hebben de Russen zich echter naar de eischen van de moderne oorlogvoering weten te schikken; door gebrek aan vredesvoorbereiding werd niettemin nooit die samenwerking en eenheid van handelen verkregen, waarvan het Japansche leger zoo schitterende bewijzen heeft gegeven. De betere bewapening, wat de artillerie betreft, en de overmacht aan cavalerie, slechts ten deele door de aan Japansche zijde strijdende Xoexoesen geneutraliseerd, waren echter factoren, welke hiertegen zeker voor een deel, zoo niet geheel, opwogen.

In hetgeen ik aan het begin van dit hoofdstuk aanhaalde, schijnt dan ook de hoofdoorzaak van de Russische nederlagen te moeten worden gezocht.

Volgens het algemeene oordeel heeft KOEROPATKIN zich steeds een goed organisator, een beleidvol Minister van Oorlog, een voortreffelijk Chef van den Generalen Staf getoond; als Opperbevelhebber miste hij echter de vastberadenheid van een SKOBELEF.

Meesterlijk zijn de terugtochten geleid geworden, gunstig spreekt men zich uit omtrent den opzet zijner directieven, maar zonder twijfel heeft het den Russischen Opperbevelhebber aan dien onverzettelijken wil om te overwinnen ontbroken, waarmede het lot van eene natie beslist kan worden.

De Japanners hebben steeds het initiatief in handen weten te houden, schrijft de Luit.-Kolonel van den Generalen Staf, Baron WINEKEN. Op het oogenblik, dat de kruisers *Nissin*

en *Kasoega* de Japansche wateren naderden, dat het Russische Middellandsche zee-eskader naar Libawa moest terugkeeren en het Stille Zuidzee-eskader over verschillende havens verspreid was, werden op één en denzelfden dag bevelen aan KOERINO gezonden — om de onderhandelingen af te breken en aan Admiraal TOGO — om het Russische eskader te Port-Arthur aan te vallen. De daarop volgende handelingen van Japansche zijde hebben zich steeds door een krachtig doorgevoerd offensief doen kenmerken en KOEROPATKIN is er niet in mogen slagen, het initiatief in handen te krijgen.

Men moge in oordeel met den Generaal-Adjutant DRAGOMIROF verschillen, dat de Russische Opperbevelhebber bij Tjoerentschen zelf de leiding had behooren te nemen en dat de Russen daar ongetwijfeld de overwinning zouden bevochten hebben, wanneer niet een deel der troepen van Generaal ZASOELITSCH te ver achtergehouden was, ongetwijfeld ligt een grond van waarheid in zijne uitspraak: „KOEROKI, OKOE en NODSOE zijn slechts groote Generaals geworden, omdat KOEROPATKIN onbeweeglijk als een boomstronk bleef. Noodeloos hebben zij hem bij Liao-jang aangevallen; zij hadden slechts met eene omvatting behoeven te dreigen en KOEROPATKIN zou verdwenen zijn, zonder slag te leveren.

Zeer zeker heeft het in de bedoeling van het Russische opperbevel gelegen, bij Liao-jang tot den tegenaanval over te gaan en het leger van Generaal KOEROKI eene nederlaag toe te brengen. De vernietiging van de brigade ORLOF deed echter onmiddellijk dit voornemen opgeven en tot den terugtocht besluiten.

Het directief, waarvan de slag bij Sandjepoe het gevolg was, ademde ongetwijfeld een krachtigen offensieven geest, maar toen Sandjepoe zelve 1) niet zoo spoedig viel als het Russische opperbevel zich zulks gedacht had, werden de be-

1) De aanwezigheid van eene versterkte kern in het dorp was wel uit een luchtballon waargenomen geworden, maar niet ter kennis van den commandant van het 2e Mandschoerische leger gebracht.

velen voor den terugtocht gegeven juist op een oogenblik, dat door de aanvallende beweging van het Xe legerkorps de balans naar Russische zijde begon over te hellen.

Vrees van den spoorweg, de levensader voor het Russische leger, afgedrongen te worden, is zonder twijfel de hoofdoorzaak geweest, waardoor in deze de voorzichtigheid de wijsheid heeft bedrogen.

Door het niet beschikbaar houden van sterke reserves 1), bij de verdediging meer dan ooit geboden, werd bovendien de mogelijkheid, met voldoende krachten op het juiste oogenblik tot den tegenaanval te kunnen overgaan, in hooge mate beperkt. Bij Moekden was aanvankelijk zelfs slechts 1 legerkorps (Ie Siberische) in reserve gehouden, dat spoedig op den linker vleugel in gevecht gebracht moest worden.

Toen de omtrekkende beweging der Japanners op den Russischen rechter vleugel zich begon te markeeren, moesten overal troepen teruggenomen worden om die tegen te gaan.

De rayon-opstelling der legerkorpsen, waarbij zich te veel troepen in eerste linie bevonden en die blijkbaar ten behoeve van de rust der troepen werd aangenomen, vond vrij wel algemeen veroordeeling.

De onderstaande beschouwingen mogen ter illustratie dienen.

J. LAZAREWITSCH:

Bij de verdediging deed zich de neiging gevoelen, de stellingen te vroegtijdig sterk te bezetten, geene rekening houdende met het feit, dat verdedigingswerken het mogelijk maken, deze zwak te bezetten, ten einde daardoor veel troepen voor den tegenaanval beschikbaar te hebben.

Den 16en, 17en en 18en Augustus werden alle aanvallen der Japanners bij Liao-jang afgeslagen. Toen bericht van den overtocht van KOEROKI over de Taitsi-xe werd ontvangen, was de stelling ten zuiden van Liao-jang nog door 80 bataljons bezet, op een oogenblik, dat KOEROPATKIN met 100 bataljons tot den tegenaanval had willen overgaan.

1) Vergelijk LANGLOIS „Enseignements de deux guerres récentes”.

De stelling van Moekden was buitengewoon sterk bezet; reserves waren bijna niet aanwezig. Toen de aanval der Japaners op den rechter vleugel bekend werd, moesten overal troepen teruggenomen worden. De troepen werden uit hun verband gerukt, van leiding was geene sprake. Gedurende de allerswaarste dagen van strijd was daar geen enkel intact troependeel.

B. NOWITSKY.

De oorzaken van de nederlaag bij Moekden zijn vele en men kan er veel en lang over spreken; de tijd is echter nog niet aangebroken om hierover naar waarheid en openhartig te getuigen. Toch kan men zich uit de door mij geschreven artikelen een begrip vormen van de chaotische verwarring, waarmede van den eersten tot den laatsten dag de Moekdensche operaties door ons werden gevoerd. De strijd vond planloos plaats, zonder leidende gedachte, zonder initiatief en met een zich voortdurend onderwerpen aan den wil van den vijand.

Het gemis aan plan en initiatief gaf aanleiding tot gejaagdheid en verwarring, hetgeen in verband met het zich voortdurend mengen van de hoogere bevelhebbers in de beschikkingen, door hunne ondergeschikten getroffen, tot eene dooreenmenging der troependeelen leidde, die hun gewoon verband verloren. Reeds gedurende de eerste dagen van den slag kenden de generaals hunne troepen niet en kenden de troepen hunne generaals niet.

Als sprekend voorbeeld moge het detachement van Generaal-Majoor DOMBROFSKY dienen. Dit detachement bestond uit 13 bataljons en 40 vuurmonden, welke tot dertien zelfstandige onderdeelen, zeven divisiën, zes legerkorpsen en drie legers behoorden. Bij dit geheele detachement bevond zich geen enkel man, die tot de regimenten behoorde, waarover de generaal in gewone tijden het bevel voerde. Evenzoo was het bij de andere troepenafdeelingen gesteld.

Uit een artikel van Luit.-Kolonel Baron WINEKEN, omtrent de Japansche strategie en tactiek, vermeld ik nog het volgende:

Wat de strijdkrachten betreft, zijn betrouwbare gegevens nog niet aanwezig, maar er zijn aanwijzingen, dat bij Liao-jiang, Scha-xe en Moekden de Japanners in de minderheid waren. Mocht deze veronderstelling juist blijken, dan toonden de Japanners de gegrondheid aan van de meening, door Duitsche theoretici ontwikkeld, dat men ook den overmachtigen vijand moet aanvallen.

Tot nu toe bestaan echter slechts aanwijzingen. De militaire attaché bij het Japansche hoofdkwartier, Luit.-Kolonel GETSCH, schrijft o. a.: De Japanners bewezen, dat het mogelijk is, met zwakkere krachten een overmachtigen tegenstander in ontoegankelijk schijnende stellingen zegevierend aan te grijpen.

Eene lijdelijke verdediging kennen de Japanners niet. Zijn zij tijdelijk tot het defensief aangewezen, dan trachten zij zoo spoedig mogelijk tot den tegenaanval over te gaan.

Beide keeren, dat wij tot den aanval overgingen, aan de Scha-xe en bij Sandjepoe, namen zij, bijna zonder tegenstand de voorste versterkte punten ontruimende, eene afwachtende houding aan, om onder dekking der aangelegde versterkingen hunne strijdkrachten te concentreeren en daarna zelve tot den tegenaanval over te gaan, daarbij de zwakste punten in onze liniën kiezende.

Bij Moekden, blijkbaar met ons voornemen, om tot den aanval over te gaan, bekend zijnde, gingen zij, ten einde ons voor te zijn en het initiatief in handen te houden, zelve tot den aanval over.

Opmerking verdient het, dat de Japanners slechts twijfelachtig succes en geen enkel beslissend resultaat behaalden juist beide keeren, dat wij hen voor waren en het hun niet gelukte, van den aanvang af het initiatief in handen te nemen: t. w. aan de Scha-xe en bij Sandjepoe.

In alle slagen verrichtten de Japanners in den regel eene energieke demonstratie op een der vleugels, om daarna den hoofdaanval op den anderen vleugel uit te voeren.

Zoo begon bij Tjoerentschen, Kinchau, Liao-jiang de demonstratie tegenover den Russischen rechter vleugel en werd de

hoofdaanval tegen den linker vleugel gericht; bij Moekden vond het omgekeerde plaats. Bij de Scha-xe en Sandjepoe treedt de juistheid en nauwkeurigheid in het toebrenge van den hoofdaanval minder op den voorgrond; maar dit laat zich gemakkelijk verklaren, doordat de Japanners hier niet het eerst tot den aanval overgingen, doch deze slechts een tegenaanval was.

Op dezelfde wijze handelden de Japanners ook op tactisch gebied.

In het algemeen kunnen de volgende gevolgtrekkingen gemaakt worden:

1. Voornamelijk aanvallende operaties.
2. De beslissing wordt door de Japanners in het *vuur* en de *beveging* gezocht.
3. Alles hebben de Japanners van de Westersche volkeren overgenomen.

Omtrent de bevelvoering in het algemeen schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAOF:

Naarmate de loop van het gevecht ingewikkelder wordt, moet de zelfstandigheid der onderbevelhebbers toenemen.

In den hedendaagschen strijd kan van eenheid van handelen slechts sprake zijn ten opzichte van een algemeen doel, dat aan ieder helder voor oogen moet staan en verstandig nagestreefd worden.

De nauwkeurigheid der bevelen stond de plaats af aan een helderen opzet van het te bereiken doel.

Als rechtstreeksch gevolg van het bovenstaande is voor het met succes voeren van den hedendaagschen strijd noodzakelijk:

a. Het volkomen bekend zijn met den stand van zaken, niet in een klein rayon, maar zoo mogelijk op het geheele oorlogstooneel.

De onbekendheid met den algemeenen toestand valt uiterst zwaar, vooral gedurende den strijd zelve, en eene doelbewuste uitvoering van de opdrachten is alsdan onmogelijk.

Met het oog op het feit, dat officieele berichten voor het meerendeel vertraging ondervonden, pasten wij het verband

houden door officieren niet alleen met de nevendivisiën toe, doch ook met die rayons, waar zich de belangrijkste gebeurtenissen afspeelden, zelfs wanneer deze rayons tot een ander leger behoorden.

b. De stand van zaken in het eigen rayon moet volkomen bekend zijn en, opdat zulks mogelijk zij, behooren de regiments-commandanten (commandanten van detachementen) om het $\frac{1}{2}$ à 1 uur, en bij belangrijke phases van den strijd meerdere malen, berichten te zenden, terwijl officiers-patrouilles behooren te worden uitgezonden.

Wanneer de toestand in het rayon volkomen bekend is, kan deze rustiger onder de oogen gezien worden en bestaat de mogelijkheid, intijds de noodige beschikkingen te treffen.

c. Het onderhouden van het verband gedurende het gevecht behoort in zoo ruim mogelijken zin te worden toegepast. Ieder commandant van een troependeel, dat het rayon van eene divisie of een legerkorps, zelfs toevalligerwijze, doortrekt, behoort daarvan aan den betrokken commandant kennis te geven.

Er zijn gevallen voorgekomen, dat in een vreemd rayon troepen in het gevecht kwamen, batterijen het vuur openden, zonder van hunne aankomst kennis te geven. De resultaten van dergelijke hulp laten zich lichtelijk begrijpen: gebrek aan vastberadenheid in het gunstigste geval, afwezigheid van eenhoofdige leiding en schending van het gevechtsplan anderzijds.

d. Het heillooste voor het voeren van een grooten slag zijn echter de geïmproviseerde detachementen.

De grondorganismen (divisiën, korpsen en zelfs regimenten) worden uit hun verband gerukt en verzwakt; de gevechtsvormen van deze detachementen, welke geen verband in de diepte hebben, maken eenheid van handelen en verantwoordelijkheid in het betrokken vak onmogelijk.

Het organisme houdt op te bestaan en gaandeweg verdwijnt ook het organisch verband tusschen de onderdeelen en hun hoofd.

De overige, met een dergelijk systeem verbonden ongemakken (huishoudelijke, administratieve en andere) zijn dui-

delijk; vooral doen zij zich gevoelen, wanneer de troepen-
deelen, voor de formatie van dergelijke detachementen bestemd
geworden, bij andere korpsen of legers geraken.

Dergelijke detachementen zijn reeds lang door de geschie-
denis veroordeeld; de ervaring heeft zulks op nieuw bevestigd.

e. Duidelijkheid der beschikkingen is een onafwijsbare eisch
voor goede bevelvoering. Slechts zij, die in den strijd zijn
geweest, kunnen dit belang ten volle beseffen; de kleinste
omissie in hooger instantie maakt dikwijls de bevelen voor
de ondergeschikten onuitvoerbaar. Uren zijn somtijds noodig
voor het vragen van inlichting of opheldering, kostbare tijd
gaat verloren.

Wij lijden nog altijd aan het niet helder en juist kunnen
uitdrukken van onze gedachten.

Veel arbeid is daartoe in vreedetijd noodig. Op de scholen,
de academies en in dienst behoort in deze richting gewerkt te
worden.

De eerste voorwaarde is een duidelijk begrip van de
gegeven dispositie; de tweede, de uitvoering, berust bij de
practijk.

Oplettendheid en groote liefde voor de zaak 1) spelen hier
eene belangrijke rol 2).

De normaalvorm van bevelen is de rapportkaart (telegram,
telefoonbericht) geworden; zij moet met evenveel zorg behan-
deld worden als een bevel, dispositie enz.

Het mondeling geven van belangrijke beschikkingen moet

1) Hard luidt het oordeel van DRAGOMIROF over den Russischen
Opperbevelhebber: Talentvol als soldaat, klein als mensch. Op de slag-
velden van Mandschoerje zal hij niet aan het welzijn van zijn vaderland
en de overwinning denken, maar aan de intriges, die te St. Petersburg
tegen hem gevoerd worden.

In gelijken geest uit zich de Generaal-Majoor van den Generalen Staf
E. I. MARTINOF in zijn werk: „Uit de droevige ervaringen van den
Russisch-Japanschen oorlog”.

2) Men moet het gegeven bevel steeds bezien van het standpunt van
den uitvoerder, zij het dan ook van den eersten, naasten.

niet toegestaan worden. Wanneer zulks al gebeurt, eischt de ondervinding, dat de ontvanger het bevel opschrijft en dit laat teekenen.

Organisatie.

Twee vraagstukken heeft de hedendaagsche oorlog scherp doen uitkomen, schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMOF:

a. Het vraagstuk van de divisie-cavalerie.

b. Het stellen van de artillerie in vreedstijd, met het oog op hare tactische voorbereiding, onder de bevelen van den divisie-commandant.

De door de eigenschappen van het hedendaagsche vuur te voorschijn geroepen onzichtbaarheid der gevechtsvormen aan de eene zijde en de alles vernietigende werking der verdelgingsmiddelen anderzijds eischen, dat de leider van het gevecht *voortdurend* zich een zoo helder mogelijk beeld van den toestand moet kunnen vormen. Beslist moet hij over *zijn eigen* ophelderingsorgaan, dat bekend is met zijne eischen en betrokken is bij het lot van het detachement, waartoe het behoort, kunnen beschikken. De practijk heeft bij de regimenten infanterie de bereden jachtcommando's (ter sterkte van 2 officieren in 100 minderen) doen ontstaan en deze brachten ontzettend veel nut aan.

Wanneer het budget niet veroorlooft, deze in vreedstijd op volle sterkte te onderhouden, zou het in elk geval gewenscht zijn, dat de noodige kaders (voor het leeren rijden, patrouille- en verkenningsdienst bij gedeelten) werden onderhouden.

Bij afwezigheid van bereden ochotniks kan als norm voor de divisie-cavalerie 2 à 3 eskadrons voldoende geacht worden.

Het tweede vraagstuk deed zich in het begin van den oorlog met bijzondere scherpte gevoelen.

Hoeveel gevallen van strijd waren er niet over de keuze der opstellingsplaatsen van de artillerie, over de wijze van vuurleiding, over de doelen zelve, over de waarneming, over de vuuropdrachten.

Later, toen men zich ingeleefd had, toen men elkander

had leeren kennen, toen men begreep, dat in den oorlog geen tijd voor strijdvragen is, werd veel natuurlijk en eenvoudig.

Maar hoeveel gunstige gevallen om den vijand nadeel toe te brengen waren verloren gegaan, hoeveel nuttelooze verliezen waren geleden.

Toch is het vraagstuk op eenvoudige wijze op te lossen : »Wie verantwoordelijk is, die beveelt.» In het belang der zaak moet de verantwoordelijke bevelhebber de hem ten dienste staande middelen kennen en het allerbeste is, dat hij zelf de voorbereiding in handen heeft.

De oude strijdvraag heeft zich op nieuw opgeworpen, doch in veel scherperen vorm, daar de artillerie aan beide zijden zooveel machtiger bleek dan vroeger.

De verhouding van een compagnie sappeurs per divisie is voldoende gebleken.

Zeer gewenscht is het als integreerend deel van eene divisie over een compagnie mitrailleurs (16 à 20) te kunnen beschikken.

De mitrailleur is van groot belang gebleken; wanneer die aan Russische zijde ontbrak (bij aanwezigheid aan Japansche), deed zich dit scherp gevoelen. In den slag bij Moekden (Februari 1905) waren in het vak van het 140ste Infanterieregiment 2 mitrailleurs opgesteld en geene enkele maal konden de Japanners het dorp, door het regiment bezet, bereiken. De diensten, door de mitrailleurs aan het Ie Siberische legerkorps bij Liao-jang bewezen, zijn welbekend.

Gewenscht is het echter, de mitrailleurs bij de divisien in te deelen en in geen geval bij de regimenten.

De mitrailleurs, als het ware een nieuw wapen vormende, moeten in handen van de divisie-commandanten zijn en uitsluitend op hunne aanwijzingen in het gevecht gebracht worden.

Op grond van het vorenstaande zou het wellicht overweging kunnen verdienen, ten onzent reeds in vreedestijd tot de formatie van eene cavalerie-brigade van 3 regimenten à 4 of van 4 regimenten à 3 eskadrons over te gaan. Wanneer

daarbij besloten kon worden, aan elk regiment huzaren 1 compagnie wielrijders en 1 afdeeling van 6 hand-mitrailleurs toe te voegen, zou de Nederlandsche cavalerie-brigade zeker over voldoende weerstandsvermogen kunnen beschikken om als zelfstandig ophelderings-orgaan van den Commandant van het Veldleger te dienen.

Uit oeconomisch oogpunt zou daarbij overwogen kunnen worden, de rijdende artillerie in 2 batterijen van 4 stukken te formeeren.

In het belang der bevelvoering op het oorlogsveld behooren veld-artillerie, 2 eskadrons cavalerie en 1 compagnie veld-pioniers reeds in vreedestijd in het divisie-verband te worden opgenomen. Bestaan er uit oeconomisch oogpunt te aanzienlijke bezwaren om tot vermeerdering der cavalerie over te gaan, dan zou met 1 eskadron per divisie moeten worden volstaan, en eerst bij mobilisatie tot de vorming van een 2e eskadron worden overgegaan.

Waar het in Mandschoerije mogelijk bleek, voor elk regiment infanterie bereden ochotniks te improviseeren, kan het ten onzent bij deugdelijke voorbereiding geene onoverkomelijke bezwaren opleveren, 1 eskadron per divisie bij mobilisatie op te richten. Geoefende manschappen zijn of kunnen aanwezig zijn en de door aankoop te verkrijgen paarden staan in elk geval veel hooger dan die, welke in Mandschoerije beschikbaar waren.

Aan de veiligheids-cavalerie behoeven niet dezelfde eischen als aan de ophelderings-cavalerie te worden gesteld. Men moet nu eenmaal leeren roeien met de riemen, die men heeft.

Kleeding en Uitrusting.

In hoofdzaak zijn hier weergegeven de gevolgtrekkingen, gemaakt door eene commissie van officieren der 35ste Russische Infanterie-divisie, onder voorzitterschap van Luit.-Generaal DOBRSHINSKY.

Voor het Russische leger worden noodig geacht eene *vredes-* en eene *velduniform* 1).

De vredesuniform moet fraai en aantrekkelijk zijn, ten einde jongelieden tot dienstneming aan te lokken en hun netheid te leeren; de velduniform daarentegen moet *uitsluitend* aan oorlogseischen voldoen. Gemakkelijke dracht en geschiktheid voor het gevechtveld staan hier derhalve op den voorgrond.

Daar de eischen, aan vredes- en velduniform te stellen, be-
duidend uiteenloopen, zou ten onzent aan de miliciens, niet tot de bereiden wapens behorende, slechts een veldkleeding-
stuk behooren te worden verstrekt.

De veldkleeding moet bestaan uit :

1. Een *uniform-kiel*, met lagen staanden kraag, voorzien van 4 zakken, waarvan 2 op de borst en 2 ter zijde, dienende tot berging van patronen, horloge, opschrijfboekje, kompas, tirailleurfluit enz.

Als kleur wordt donker geelgrijs aanbevolen.

In het Japansche leger is dan ook tegenwoordig bepaald, dat de kleur van de uniform voor alle troepen en onder *alle* omstandigheden khaki zal zijn en slechts doffe knopen zullen worden toegepast. Voor de officieren geldt een en ander slechts voor de veldtenue.

2. Een *pantalon* van dezelfde kleur als de uniformkiel en voorzien van een breeden gordelband, ter vervanging van de nabroeshnik (buikwarmer), bij de Russen in gebruik.

3. Een *hoofddekseel* van vilt of laken van geelgrijze kleur, voorzien van buigzame klep en neerslaanbare kleine bedekkingen voor nek en ooren.

De noodzakelijkheid van een zomer- en winterhoofddekseel treedt ten onzent niet op den voorgrond.

4. Een *manteljas* van geelgrijze kleur.

Dit kleedingstuk bezwaart den soldaat op marsch in hooge mate, vooral wanneer het door regen nat is geworden. Bij

1) De Kolonel van den Generalen Staf ZALJESKI acht *alleen* eene velduniform noodig.

vele Russische troepenafdeelingen werd dit kleedingstuk dan ook gedurende het zomertijdperk in de magazijnen achtergelaten. Zulks was in nog hoogere mate bij de Japanners het geval.

In verband met ons klimaat verdient het dan ook overweging of door het dragen van voldoende warme onderkleeding niet tot afschaffing van bedoeld kleedingstuk zou kunnen worden overgegaan.

In elk geval stelle men een tijdperk vast, gedurende hetwelk, hetzij in vredes- hetzij in oorlogstijd, de manteljas noch gedragen, noch medegevoerd wordt.

5. Een koppel, welke met een gesp en niet met eene koppelplaat wordt gesloten.

6. Tasschen tot berging van patronen. :

De *hard-lederen patroontasschen* (in Rusland elk 30 patronen bevattende) hebben niet voldaan. Deze behooren vervangen te worden door tasschen van geteerd zeildoek, elk 40 à 60 patronen bevattende.

De *slap-lederen borsttasch*, welke met een riem over den linker schouder wordt gedragen, voldeed daarentegen goed; in stede van 30 behoort zij echter 60 patronen te kunnen bevatten.

De *reserve-patroontasch* (30 patronen), welke met een riem over den rechter schouder tegen de linker heup wordt gedragen, voldeed door haar heen en weer slingeren niet. Eene lederen achtertasch voor 60 patronen, aan den koppel te dragen, wordt echter aanbevolen.

Op deze wijze uitgerust, zou de Russische soldaat 200 à 240 patronen kunnen medevoeren.

Waar munitiegebrek gedurende den Russisch-Japanschen oorlog slechts zelden is voorgekomen, ondanks het somtijds zeer groote verbruik van patronen, wil ons een aantal van 150 patronen, door den man te dragen, alleszins voldoende voorkomen.

De berging van dit aantal patronen zou als volgt kunnen zijn :

a. Twee, aan den koppel te dragen, tasschen van geteerd

zeildoek, elk 45 patronen bevattende, waarin de houders 3 aan 3 tegen elkander geplaatst worden. Deze tasschen kunnen platter zijn dan de tegenwoordige en leveren minder bezwaar bij het liggend vuren op.

b. Eene borsttasch van zeildoek of slap leder, 60 patronen bevattende en met een riem over den schouder gedragen. Door deze tasschen in vreedestijd niet uit te geven zouden reparatiekosten vermeden worden en de finantieele bezwaren tot een minimum beperkt blijven.

7. Veldflesch van alluminium met opschroefbaren beker. De Russische houten veldflesch heeft uit een hygienisch oogpunt niet voldaan. Ook de veldflesch, ten onzent in gebruik, schijnt verre van doelmatig.

Wenschelijk zoude het zijn, de veldflesschen alleen bij mobilisatie en op manoeuvre uit te geven. Door den man steeds een veldflesch in handen te geven en te eischen, dat deze voor het uitrukken gevuld is, leert men hem slechts zich eene behoefte om te drinken te scheppen, waar deze inderdaad niet aanwezig is.

8. Een eetketel, als bij ons leger in gebruik. De Russische alluminium eetketels hebben, waarschijnlijk ten gevolge van minderwaardig materieel, niet voldaan.

9. Een lichte buigzame ransel. Deze zou ten onzent behooren te bevatten: 1 hemd, 1 onderbroek, 1 paar sokken, 1 handdoek, 1 naaizakje, 1 kam, 1 zakboekje, 1 eetketel en c. q. 1 kwartiermuts.

De uitrustingszak (overeenkomende met onzen broodzak, doch van grootere afmetingen) heeft niet voldaan.

Te overwegen zou zijn of tot afschaffing of verkleining van onzen broodzak zou kunnen worden overgegaan. In elk geval behoort de veldflesch hierin niet t'huis, daar zulks tot groote slijtage aanleiding geeft.

Lepel en vork zouden zonder bezwaar in den ransel geborgen kunnen worden, terwijl vetkoker en staartstukborstel aan de buitenzijde eene plaats zouden kunnen vinden. Rest dus slechts op eenvoudige wijze in de berging van brood te voorzien.

10. Een Linnemannschop. De Russische schoppen, welke overeenkomen met de onze, hebben uitstekend voldaan; alleen behoort de steel steviger te zijn. Het aantal van 80 schoppen per compagnie (de 35ste Russische Infanterie-divisie had 120 schoppen per compagnie) is gebleken onvoldoende te zijn. *Noodzakelijk is het, ieder man met een schop uit te rusten.*

Het overgeven van schoppen van de eene compagnie aan de andere is ondoenlijk, daar in het hedendaagsch gevecht *alles* zich zoo spoedig mogelijk ingraaft.

De handbijl, welke met de onze overeenkomt, wordt te licht van constructie geacht.

Dat het met het pioniermaterieel bij sommige Russische afdelingen soms slecht gesteld was, wordt in de brochure van Kapitein SOLOWJEF medegedeeld. In zijn regiment werden bij Moekden gemiddeld 8 à 10 schoppen per compagnie aangetroffen. Niet overtuigd van het nut van dit tweede wapen des voetsoldaats, hadden verscheidene manschappen, ter vermindering van hunne uitrusting, de schoppen weggeworpen.

Schoeisel. Hieromtrent spreekt de commissie zich als volgt uit: Bijna algemeen is de meening, dat schoenen met dikke zolen het meest verkieslijk zijn, mits zij op geschikte wijze worden verbonden met slobkousen van geteerd zeildoek of leder.

Kwaliteit van leder en zolen moet uitstekend zijn.

Pantoffels voor rust, op bivak of bij doorgelopen voeten zijn gewenscht.

Sterke goed lederen schoenen maken een tweede, door den man mede te voeren paar volkomen overbodig.

Reserveschoeisel en herstellingsmaterieel moeten op voertuigen bij de regimenten medegevoerd worden.

Het zwarten der schoenen is ongewenscht; de ervaring heeft geleerd, dat ongezwarte, doch goed ingevette of getraande schoenen minstens even goed blijven; de schoenborstel kan beter door iets, dat oorlogswaarde heeft, vervangen worden. Fraaiheid heeft in den oorlog geen zin.

Van hetzelfde oordeel is de Kolonel A. ROSENSCHILD PAULIN, 1906/07 II.

die bij zijn regiment het tweede paar schoeisel gedurende den oorlog niet liet medevoeren. Beter acht hij het, dat de onbruikbaar geworden schoenen gaandeweg uit de magazijnen worden aangevoerd. Eenige paren kunnen dan als verwisselstukken in den regimentstrein worden medegevoerd.

Waar het, onder de omstandigheden, waaronder de Russen in Mandschoerije streden, geen bezwaar werd geacht, het tweede paar schoenen te doen vervallen, ja de noodzakelijkheid hiervan werd bewezen, zou ten onzent gereedelijk tot het doen vervallen van het door den man mede te voeren schoeisel kunnen worden overgegaan; te meer daar aanvoer van achteren bij ons nooit met die bezwaren gepaard zal gaan, welke in Mandschoerije moesten worden overwonnen.

Pantoffels willen mij overbodig voorkomen. Is de man in zijn kwartier aangekomen en heeft hij zijne schoenen uitgetrokken, dan kan het zijnen voeten slechts ten goede komen, wanneer niet direct weder een steeds min of meer knellend omhulsel wordt aangelegd.

Meer dan ooit is door den Russisch-Japanschen oorlog bewezen, dat de uitrusting van den hedendaagschen infanterist te zwaar is. Sprekende over verschillende uitrustingen, zegt Kapitein SOLOWJEF:

„Het is alsof deze voorwerpen uitgedacht zijn, om den soldaat voor den oorlog ongeschikt te maken. Gedurende den terugtocht bij Liao-jiang verloren sommige afdeelingen door achterblijvers het grootste deel van hun effectief; er waren compagnieën, *welke met eene sterkte van slechts 15 man ter plaatse aankwamen*. En de vijand, de Japanner, was in vergelijking met de onzen een aristocraat; gemakkelijk en goed gekleed, ging hij, onbelast en zonder zijne geheele uitrusting te torsen, in den strijd”.

Wel legden de Russen, vóór het gevecht, meermalen hunne uitrusting bij de reserve af, maar deze ging hierdoor vaak geheel verloren.

Ook het wegwerpen der uitrusting was een verschijnsel,

dat op eene te groote zwaarte van die uitrusting wees.

Wat den Nederlandschen infanterist betreft, ook zijne uitrusting is beslist te zwaar te achten. Vergelijkingen met het buitenland gaan in deze mank, daar overal elders de toestand even ongunstig is, terwijl men aan flatteering der desbetreffende opgaven niet altijd schijnt te kunnen ontkomen.

Tegenover de overmachtige legers, waartegen wij in een oorlog wellicht te strijden zullen hebben, moet het moment der beweging scherp op den voorgrond treden, opdat bewaardeheid kunne worden, wat SOEWOROF in zijne leer der overwinning zegt: „De vijand waant ons op 100 K.M. afstand, censklaps vallen wij als sneeuw op zijn hoofd”.

Materieel.

Dit hoofdstuk is voornamelijk ontleend aan de artikelen van den Luitenant-Kolonel NJEZNAMOF van den Generalen Staf, in de Russische „Invalide” verschenen.

a. Geweer.

Het Russische drie-liniën geweer heeft in het algemeen zeer goed voldaan. Wenschelijk wordt het geacht, de vizierkorrel vast te zetten, ten einde verlies te voorkomen. Eene inrichting als bij het Japansche geweer, waardoor het sluiten van den grendel bij ongeladen geweer belet wordt, wordt aanbevolen. Het geweer werd steeds en bandoulière gedragen; de Russische geweerriem bleek hiervoor echter niet geschikt.

Ook Kapitein SOLOWJEF verklaart zich in zijne brochure in alle opzichten over het drie-liniën geweer voldaan. Weigeringen van den grendel, ten gevolge van gebrek aan geweervet, kwamen echter niet zelden voor, waartoe het fijne Mandchoerijische stof medewerkte. Geweren werden dan aan dooden en gewonden ontnomen.

Kapitein BEZENKOF vermeldt uit Godsjadan, dat ten gevolge van de groote koude het geweervet bevroor, waardoor de grendels niet meer gangbaar bleven. Dientengevolge werd het invetten nagelaten.

Het Japansche 6,5 m.M. geweer M. '97 heeft zich niet superieur aan het Russische getoond; dit kaliber zal wel het kleinste zijn, dat voorloopig practische toepassing kan vinden.

Dat de Japanners ook van het Moerato-geweer (11 of 8 m.M.) gebruik gemaakt hebben, is uit verschillende berichten van het oorlogsterrein gebleken. Gegevens omtrent de uitwerking van dit geweer zijn door mij echter niet aangetroffen geworden.

b. Patronen.

De patronen hebben aan Russische zijde goed voldaan. De munitie-aanvulling ondervond geene bezwaren.

c. Veldkanon.

Het Russische *snelvuurkanon* heeft uitstekend voldaan. In trefkans, vuursnelheid en dracht overtrof het den Japanschen veldvuurmond belangrijk. De *granaatkartets* werkte als zoodanig, dus tegen levende doelen, uitstekend. Beschadiging van vuurmonden gedurende den strijd kwam zelden voor. Bij een hevig vuur gedurende 8 dagen in de stellingen aan de Scha-xe werden van de 48 vuurmonden van de 35ste Artillerie-brigade slechts 2 onbruikbaar; de eene ten gevolge van beschadiging aan de reminrichting, de andere ten gevolge van gasontsnapping.

De artillerie-patronen werkten correct. De munitie-uitrusting bleek voldoende.

Het *eenheidsprojectiel*, de granaatkartets, heeft de oorlogsproef niet kunnen doorstaan en een granaat met krachtige springwerking is beslist onmisbaar te achten 1).

De Russische granaatkartetsen met schokstelling bleken niet geschikt te zijn zelfs voor de vernieling van weinig

1) Een *springprojectiel* met krachtige brisant-lading en *goed zichtbare springwolk* kan het vuren der artillerie in hooge mate vergemakkelijken. Een G.K.T. met schokstelling geeft bijna geen rook en bij het springen in de lucht moet van ter zijde worden waargenomen.

weerstandbiedende doelen; zij maakten een rond gat, overeenkomende met haar kaliber, doch waren niet in staat een leemen muur om te werpen, welke door geweerkogels doorboord werd; tegenover loopgraven waren zij volkomen machteloos.

De Japansche lydiet-granaat (*schimose*) daarentegen had op weerstandbiedende doelen eene belangrijke uitwerking; in November 1904 vernielde eene Japansche batterij in een uur tijds met 64 granaten volkomen eene alleenstaande fansa (Chineesch huis) bij het dorp Besimjanaja, door waarnemers van de 35ste Russische Infanterie-divisie gebruikt.

De uitwerking van het *schimose* op borstweringen van loopgraven is onbelangrijk, ten gevolge van de geringe trefkans; bij gelukkige treffers doet zich de springwerking echter gevoelen, vooral wanneer de grond bevroren is of de borstwering uit zandzakken bestaat. De voorste loopgraven bij het populieren-boschje (Lamatoen) en de spoorbaan werden in Januari en Februari herhaaldelijk door Japansche granaten vernield. (Zie schets N°. 6).

Wat betreft de uitwerking van het *schimose* op levende doelen, vermeldt Kapitein SOLOWJEF, dat deze gering is.

Het projectiel springt in zeer kleine stukjes, welke niet veel meer dan stof zijn en dan ook weinig verwondingen toebrengen. Het knaffect echter is zeer groot, terwijl een geheele fontein van rook, aarde, steenen en vuur omhoog geworpen wordt, welke op niet in het vuur beproefde soldaten een diepen moreelen indruk maakt. Bij het springen wordt een sterke onaangename geur verspreid, terwijl de ontwikkelde gassen giftig zijn. De uitwerking der gassen doet zich eerst eenige dagen later op den mensch gevoelen en geneest zeer langzaam.

Omtrent de G. K. T. schrijft bedoelde kapitein, dat het zeer bezwaarlijk is, zich tegen dit projectiel tedecken. Loopgraven voor liggende en knielende schutters geven zeer weinig bescherming; beter zijn loopgraven voor staande schutters.

De *Russische veldvuurmonden van oud model*, in kleinen getale aanwezig, hieven door hunne ringgranaat slechts in ge-

ringe mate, en dat vooral in moreel opzicht, de gebreken van het eenheidsprojectiel op; hare springwerking was echter voor het vernielen van doode doelen onvoldoende.

Dat het gemis aan *schilden* bij de veld-artillerie aan Russische zijde gevoeld werd, blijkt uit het K. B. van 17 Februari (2 Maart) 1905, waarbij 3 batterijen, van schilden voorzien, voor het verre Oosten bestemd werden. Ervaringen omtrent het gebruik dezer batterijen zijn uit den aard der zaak niet opgedaan kunnen worden.

De *Russische veldmortier* moet als verouderd worden beschouwd; in den modernen strijd is zijne dracht te gering en zijne spreiding te groot. Bijna nitsluitend werd met dezen vuurmond granaatvuur toegepast, in vereeniging met G. K. T.-vuur van de veldvuurmonden. Het laatste vuur was veel krachtiger en juister en had grooter moreel effect.

Een *veldhouwitser*, in dracht het veldkanon nabij komende, even beweegbaar en eene granaat met krachtige springwerking schietende, is zeer gewenscht. Deze vuurmond moet het richten met kwadrant toelaten. Granaatkartetsen zijn hierbij niet onmisbaar te achten. Bij K. B. van 14(27) Mei 1905 werd dan ook de omwapening der mortierregimenten met houwitser gelast.

Dat het lichte Japansche veldgeschut en het daarbij ingedeelde groot aantal bergbatterijen in het terrein van Mandchoerije uitermate op zijne plaats was, behoeft wel geen betoog. Hoewel de Russische veld-artillerie numeriek (aanvankelijk niet) en materieel veel hooger stond dan de Japansche, had de laatste hare beweegbaarheid, maar nog meer de geoefendheid harer kanonniers voor.

De Russische artillerie was nog niet met het gebruik van het nieuwe veld-materieel vertrouwd en de manschappen moesten nog op reis, in den trein, er mede geoefend worden.

d. *Positievuurmonden.*

Positievuurmonden vonden zoowel aan Russische als aan Japansche zijde aanwending. Aan Russische zijde geschiedde

zulks om in het gemis aan granaten te voorzien, terwijl zij aan Japansche zijde in Februari blijkbaar aangevoerd werden : *a.* voor demonstratie in front, ten einde de Russen onder bedreiging met een aanval te houden; *b.* om in het centrum de veld-artillerie eenigszins te versterken, daar de Russische deze in afstand van het G. K. T.-schot en vuursnelheid overtrof; *c.* ten einde over artillerie te kunnen beschikken, in staat den strijd met de Russische positievuurmonden aan te gaan; *d.* in hoofdzaak echter om veld-artillerie ten behoeve van haar linker vleugel, bestemd om den hoofdstoot toe te brengen, vrij te maken.

Tot bevestiging van het vorenstaande kan dienen: 1. dat in het Japansche centrum op den 20sten Februari betrekkelijk zeer weinig veldvuurmonden waren opgesteld, waarvan een deel den volgenden dag naar Lifantai werd overgebracht; 2. dat, nadat de Russische belegerings-artillerie zich had teruggetrokken, geene marine-granaten van 12 c.M. meer van de zijde van Linsinpoe werden gevuid; 3. dat, te oordeelen naar de scherven der granaten, in het Japansche centrum vuurmonden van verouderd model waren opgesteld.

Behalve op den 22sten Februari ging het vuur uit deze vuurmonden niet van G. K. T.-vuur vergezeld en was de uitwerking voornamelijk eene moreele; de teweeggebrachte verliezen waren onbeduidend.

Aan Russische zijde werd, om onbekende redenen, van het positiegeschut zoo goed als geen gebruik gemaakt. De vakcommandanten hadden geene beschikking over deze vuurmonden. Kwam hun, om de eene of andere reden de vuuropening noodzakelijk voor, dan moest hiervoor bijzondere toestemming gevraagd worden.

De enkele malen, dat de positievuurmonden aangewend werden voor de beschieting van versterkte dorpen voor het rayon van het Xe legerkorps (2e leger) gelegen, gaven zij schitterende resultaten; na eene korte beschieting verlieten de Japanners hunne stellingen.

Waar de mogelijkheid bestaat, zijne vernielingsmiddelen met

vuurmonden van zwaarder kaliber dan de veldvuurmonden te versterken, mag dit uit den aard der zaak niet nagelaten worden, maar toch kan de aanwending van positiegeschut in den veldslag niet als normaal beschouwd worden en moet zijne aanwezigheid uitzondering geacht worden. Bij Tjoerentschen konden de Japanners de zware artillerie te water aanvoeren; bij Moekden was zulks door den spoorweg mogelijk en bleven de vuurmonden in de nabijheid er van opgesteld, ondanks het feit, dat de hard bevroren wegen bij een houtplaveisel vergeleken konden worden. Bij Liao-jang en aan de Scha-xe waren slechts twee zware Japansche kanonnen in gebruik, zoodat hier van ernstige toepassing geene sprake kon zijn.

Beslissende beteekenis had het Japansche positiegeschut (waaronder 11-duims kustmortieren) bij Moekden niet. Gedurende vier dagen werden de dorpen Besimjanaja, Goeantoen en Xantschenpoe beschoten, doch hunne bezettingen trokken eerst in den nacht op den 23sten Februari, ingevolge bevelen van den Opperbevelhebber, op de verschanste legerplaats van Moekden terug; dus zonder door de Japansche artillerië tot ontruiming dezer dorpen te zijn gedwongen.

De Luit.-Kolonel NJEZNAMEOF acht dan ook de meening, in sommige militaire kringen verkondigd, dat positievuurmonden in den modernen veldslag steeds aanwezig behooren te zijn, beslist onjuist.

Kolonel SOTO, chef van den staf der belegerings-artillerie van Port-Arthur, deelde aan Majoor BRONSART VON SCHELLEN-DORFF mede, dat het 12 c.M. L/40 marine-geschut na 300 schoten, uitbrandingen en vermindering der trefkans vertoonde en dat deze kanons na 500 schoten moesten worden omgewisseld. Bij den 28 c.M. mortier was daarentegen, ten gevolge van de kleinere en minder brisante lading, na 1000 schoten, de trefzekerheid nauwelijks verminderd.

Mitrailleurs.

Zie het desbetreffende hoofdstuk.

Lans, sabel, karabijn, pistool.

De *lans* en *sabel* hebben aan Russische zijde goed voldaan.

Voor de bedieningsmanschappen der veld-artillerie waren de lange sabels zeer hinderlijk; de Luit.-Kolonel NJEZNAMOF acht hunne bewapening met *dolken* gewenscht.

Wat de bewapening der mitrailleur-soldaten betreft, acht C. C. in de Russische „Invalide” het geweer ongeschikt en beveelt hij of eene *karabijn* als in Duitschland of een *verkort geweer* als in Frankrijk aan. De officieren wenscht hij met *zelflaad-pistool* en *sabel* of *hartsvanger* bewapend te zien. SCHOEWALOF daarentegen acht de Nagant-revolver beter dan het Browning-pistool en rekent, dat de sabel voor officieren van geen nut is.

Kapitein SOLOWJEF schrijft hieromtrent: „De officier is bewapend met revolver en sabel. De revolver is echter slechts voor 7 schoten geschikt en daarna onbruikbaar. Het is volkomen onmogelijk, eene revolver van het tegen woordig model te ontladen en te laden op een oogenblik, dat seconden kostbaar zijn. Wat de sabel betreft, is het zeer moeilijk, met deze een bajonetstoot te pareeren. De officier is dan ook in het handgemeen slecht beschermd, wanneer hij er niet in slaagt een geweer te grijpen.

INFANTERIE.

Naar elk practisch doel leiden duizende wegen; hoofdzaak is, dit doel te bereiken, maar niet dat zulks langs een bepaalden, aan allen bekenden, weg geschiedt.

M. I. DRAGOMIROF.

Inleiding.

De langzame wijze, waarop in strategisch opzicht de Japanse operaties werden gevoerd en de volkomen lijdelijke houding, door het Russische opperbevel aangenomen, deden, in verband met het eigenaardig karakter van het Mandschoerij'sche terrein (eenerzijds met bergen bedekt, anderzijds uit groote met gaoljan bedekte vlakken bestaande, die met tallooze, door

leemen muren omgeven dorpen en gehuchten bezaaid waren) een positie-oorlog ontstaan, die aan den strijd in het algemeen en aan dien van de infanterie in het bijzonder een zeer hardnekkig karakter verleende en de oorzaak van het trage verloop der veldslagen en gevechten werd. 1)

Geenszins mag daarom alles, wat in het verre Oosten geschied is, als volkomen normaal worden beschouwd en wanneer reeds nu schrijvers niet schromen om „kruipen” en „graven” de hoofdkenmerken van het infanterie-gevecht te noemen, behoeft het geene verwondering te wekken, dat DRAGOMIROF spottend uitroept: „Lang zullen afdeelingen moeten aanvallen, wanneer zij een afstand van 3 à 4 werst moeten afkruipen en zich dan nog onderweg behooren in te graven”.

Dat de tactiek der infanterie, ten gevolge van de in den jongsten oorlog opgedane ervaringen in geheel nieuwe banen geleid zal worden, mag dan ook ten sterkste betwijfeld worden, te meer daar reeds nu de beschouwingen van verschillende schrijvers in hooge mate uiteenloopen.

Als hoofdkenmerken van den hedendaagschen infanteriestrijd zouden wij kunnen noemen:

a. *De zorgvuldige gebruikmaking van het terrein en het groote belang van de schop, zoowel bij den aanval als de verdediging.*

De leegheid van het slagveld — overigens volstrekt geen nieuw verschijnsel — is aan alle deelnemers aan den jongsten oorlog opgevallen. De voortdurende verbeteringen in technisch opzicht aan de wapens aangebracht, dwingen er toe, meer en meer van aanwezige dekkingen gebruik te maken en zich op open terrein in te graven, ten einde aan de kans van vernietiging te ontkomen. Kapitein SOLOWJEF schrijft dan ook: „Toen ik bij Jantai voor de eerste maal aan den strijd deelnam, kon men, terwijl de compagnie zich reeds onder G.K.T.- en hevig infanterie-vuur bevond, alleen aan het fluiten der kogels bemerken, van welke zijde de onzichtbare vijand ons bestreed. Eene hoogte beklommen hebbende, begon ik met den kijker

1) Ook mag niet de invloed uit het oog verloren worden, dien de strenge koude van den Mandschoerijischen winter uitoefende.

te onderzoeken van waar dit krachtig vuur kwam. Te vergeefs zocht ik echter naar sporen van loopgraven en versterkingen, niets en niemand was te zien".

b. *De groote afstanden, waarop het vuur zijn invloed reeds doet gelden.*

Infanterievuur wordt dikwijls op afstanden boven 1500 M., artillerievuur tot op 5 à 6 K.M. geopend. Omtrent het onveilig maken van het terrein schrijft de Zweedsche militaire attaché bij het Russische leger :

„Uit de ervaring van den hedendaagschen oorlog krijgen wij den indruk, dat de Japanners, welke zoo groote waarde aan de vuuropleiding van den enkelen man toekennen, nog meer dan de Russen het onveilig maken van het terrein toepasten, rekenende, dat wanneer de kogels niet in de voorste liniën inslaan, zij toch nog de reserves kunnen treffen".

Kapitein SOLOWJEF vermeldt het navolgende :

Op eenige wersten van den vijand, van hem door bergen gescheiden, beginnen reeds de verliezen. Voordat het troependeel in den strijd komt, d. w. z. het vuur opent en de hoogten ziet, vanwaar het beschoten wordt, zal het reeds materieel en moreel geschokt zijn. Soms moet men onder dit vuur eenige uren verblijven en dientenvolge treedt vermoeienis, moreel en fysiek, reeds lang vóór de werkelijke deelneming aan den strijd, in.

c. *De beteekenis van het moreel.*

De technische volmaking der wapenen heeft de ontzenuwende invloeden van het gevecht doen toenemen en daarmee meer dan ooit de moreele eigenschappen der strijders op den voorgrond doen treden. De grootere zelfstandigheid van het individu in den strijd maakt het noodzakelijk, dat een andere band dan een bloote vormendienst allen vereenigt. Nooit zal men door armen en beenen op het hart van den man kunnen inwerken; die tijd is voorbij, wanneer hij ten minste ooit bestaan heeft. Aangekweekt behoort te worden het vertrouwen der natie in eigen kracht, dan zullen ook bevelvoering en aanvoering het noodige zelfvertrouwen verkrijgen en dit aan

de ondergeschikten weten mede te deelen. Terecht schrijft A. RJABININ dan ook: „Het moreel der soldaten is in hooge mate afhankelijk van den gemoedstoestand van den compagniescommandant.”

Opdat echter de moreele inwerking der officieren op den troep volkomen zij, is het noodzakelijk, dat zij het vertrouwen hunner ondergeschikten bezitten, terwijl omgekeerd het bewustzijn dit vertrouwen deelachtig te zijn, hun de kracht moet verleenen, aan de ontzenuwende invloeden van het gevecht weerstand te bieden.

Zwijgen, niet denken, het is bevolen, schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMOF zijn de eerste en hoofdschuldigen van het gebrek aan energie, aanpassingsvermogen en zelfstandigheid van onzen soldaat en onzen officier.

Langs lijnen van geleidelijkheid, beginnende bij de opvoeding der jeugd 1), moet de weg gebaad worden naar andere verhoudingen in het militaire raderwerk, die zich gemakkelijker laten gevoelen, dan dat zij onder woorden zijn te brengen. De vertrouwelijke omgang tusschen officieren en soldaten, welke aan den Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF bij het Japansche leger opviel, is alleen mogelijk, wanneer hooger plichtsgevoel allen bezielt. Alleen dan zou men volkomen kunnen onderschrijven, wat hier onder aan een artikel uit de Russische „Invalide” wordt ontleend:

„Zijne energie aan zijne onderhebbenden mededeelen, is eene andere zaak. Over welke energie de aanvoerder ook moge beschikken, wanneer hij bij de soldaten niet bemind is, wanneer hij niet over *autoriteit* in hunne oogen beschikt, zal hij hun die energie niet kunnen mededeelen.

Het dicht nabij den soldaat staan, de voortdurende zorg voor zijne belangen, zoowel die van den dienst als de persoonlijke,

1) Omtrent de opvoeding der Japansche jeugd schrijft E. J. MARTINOF o. a.: „Reeds op de lagere scholen leert men den kinderen exercceeren en in de hoogste klassen der middelbare scholen moeten de leerlingen het geweer in en uit elkander kunnen brengen. De geheele opvoeding van het volk geschiedt in streng nationalen geest, terwijl alles aangewend wordt om de vaderlandsliefde aan te wakkeren.

ziedaar het eenige middel om zijne aanhankelijkheid te verkrijgen. Daarvoor is het echter noodig, dat de officier van het voetstuk afdaalt, waarop hij tot nu toe zoowel bij het onderwijs als in den dienst stond en dat hij zich op één plank met den soldaat stelt. De officier moet wat *grauwer*, de soldaat wat *witter* worden.

Wanneer de officier van zijn voetstuk afdaalt, zich meer aan den soldaat gelegen laat liggen, verkrijgt hij zijne aanhankelijkheid; wanneer hij in beschaving, ontwikkeling en moraliteit hooger staat, zal hij over autoriteit beschikken."

De volgende zinsneden, aan het werk „Sechs Monate beim Japanischen Feldheer" van Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF ontleend, mogen hier nog vermeld worden :

„Ich glaube, dasz die Japaner ihre Mannschaften weniger drillen als üben und erziehen. Die Bevölkerung ist durchweg so gut erzogen, dasz sie während der Dienstzeit eines Drilles nicht bedarf, um zur Einsicht der Notwendigkeit einer scharfen Manneszucht zu gelangen. Die japanischen Offiziere sind der Ansicht, dasz *jede* Uebung, wenn sie mit groszer *Genauigkeit* ausgeführt werden musz, geeignet ist, Manneszucht zu erzeugen. Sie sehen daher von einer hoch gesteigerten *äusseren Gleichmässigkeit der Schulbewegungen* ab und bevorzugen hauptsächlich *kriegsgemässe Uebungen*, in denen die Truppen eine grosze Vollkommenheit erreicht haben.

Offiziere und Mannschaften machen daher einen weniger militärischen als *kriegerischen* Eindruck. Sie besitzen eine grosze Dienstfreudigkeit und vortreffliche Nerven, weil sie in anregenden Uebungen für den *Krieg* vorbereitet werden, ohne dasz ihr Eifer durch öde Gleichmacherei ertötet wird".

d. *De noodzakelijkheid van groote beweegbaarheid.*

Beweegbaarheid heeft steeds eene groote rol gespeeld en haar belang is in den jongsten oorlog zeker niet afgenomen.

Reeds bij Tjoerentschen vielen de Japanners, slechts van geweer en patronen voorzien, aan 1); de overige uitrusting was achtergelaten geworden.

1) Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF schrijft: „Bei dieser Gelegen-

Ook de Russen legden de ransels in den regel vóór het begin van den strijd af, waardoor deze bij den terugtocht vaak verloren gingen.

Als vaststaande kan aangenomen worden, dat de soldaat in den vervolge steeds zoo goed als onbepakt in den strijd zal gaan.

Wil men de zekerheid hebben, dat hij ten minste eenige der meest onontbeerlijke zaken steeds in zijn bezit heeft, dan zal de uitrusting der hedendaagsche infanterie verandering behooren te ondergaan en zal deze gesplitst moeten worden in een deel, dat op voertuigen en een deel, dat door den man zelve wordt medegevoerd.

Het behoeft wel geen betoog, dat eene zeer lichte uitrusting aan de oefeningen in vreedstijd ten goede zal komen, terwijl het ernstig betwijfeld mag worden of de hedendaagsche zwaar bepakte soldaat wel ooit behoorlijk voor den modernen strijd zal zijn op te leiden.

e. *De afmattende invloeden van het gevecht.*

En na Liao-jang én na Moekden waren beide tegenstanders volkomen fysiek uitgeput. Van eene vervolging was aan Japansche zijde dan ook geene sprake.

Al mag aangenomen worden, dat de lange duur der veldslagen in den jongsten oorlog niet geheel als normaal is te beschouwen, toch zal ook in de toekomst moreele en fysieke uitputting van de strijders regel zijn en zal aan versche troepen de vervolging opgedragen moeten worden, zoo deze ten minste nog voorhanden zijn.

De volgende aanhalingen uit de brochure van Kapitein SOLOWJEF mogen tot illustratie dienen :

»De voorwaarden van zulk een leven zijn dusdanig, dat men op een stukje grond moet schieten, drinken, eten, slapen en sterven. Men kent geene minuut rust, over dag onder vuur en in den stikdonkeren nacht in zenuwachtige afwachting van een onverhoedschen aanval. Men slaapt niet, ja, kan zelfs niet

heit, wie auch in den nächsten Tagen sah ich, dass die japanische Infanterie ihre Tornister stets vor dem Angriff ablegte und nur eine Art Sturmgepäck trug“.

rooken, omdat het vuur van een lucifer direct een tiental kogels te voorschijn roept. Voeg hieraan nog het voortdurend verlies aan dooden en gewonden toe".

Verder: „In stelling zijnde, slaapt de soldaat bij de eerste de beste gelegenheid in. In de vuurpauzes is het niet zeldzaam, de schutters te hooren snurken. Onder de hevigste beschieting door artillerie slapen de menschen even vast, alsof zij t'huis zijn.

Zeer bezwaarlijk is dit 's nachts in de onmiddellijke nabijheid van den vijand. Wanneer de soldaat niet vuurt, slaapt hij. En slapen is niet altijd mogelijk op 300 à 400 pas van den vijand.

Overigens is de soldaat van oordeel, dat niet slapen de taak van den compagniescommandant is en dat hij zich om niets behoeft te bekommeren".

f. *De gewoonte om het eigen vuur te staken onder het werkzaam vuur van den vijand.*

Deze gewoonte, te voorschijn geroepen door de groote kracht der moderne wapenen, welke het mogelijk maken, dat tegenstanders elkander in enkele minuten vernietigen, wordt in alle berichten en correspondenties vermeld, zoodat ik meen met de volgende zinsnede uit de brochure van SOLOWJEF te kunnen volstaan: „In het algemeen staken de Japanners het vuur, wanneer zij bemerken, dat zij zelven onder vuur worden genomen. Dit is zoowel bij de infanterie als bij de artillerie het geval.

Het staken van het vuur onder het gericht vuur van den vijand is bij de Japanners, blijkbaar als beginsel ingevoerd".

g. *Het belang van het schatten der afstanden.*

Afstandmeters (in Rusland „Souchet") hebben niet voldaan. Inschieten door salvo's heeft soms goede resultaten opgeleverd. Afpassen der afstanden is zelden mogelijk; de artillerie is soms ver weg en kaarten zijn niet altijd voldoende voor het doel.

Rest dus de afstanden op het oog te schatten, waaraan dan ook in den vervolge hooge waarde moet toegekend worden. Slechts zeer enkelen kunnen het echter hierin tot op voldoende hoogte brengen, zoodat de keuze van het personeel in geen geval eene beperkte mag zijn.

h. *Belang van goede seingemeenschap.*

Hiertoe vermeen ik naar het betrekkelijk hoofdstuk te kunnen verwijzen. A. RJABININ is een groot voorstander van eenvoudige vlagteekens, welke ook door den compagniescommandant bij de aanvoering van zijne compagnie kunnen worden toegepast; zij moeten echter beperkt blijven tot „voorwaarts”, „achterwaarts”, „vuur openen”, „vuur staken” en „halt houden”.

B. ADAMOWITSCH vermeldt het geval, dat eene Russische batterij gedurende een vol uur een voor haar onzichtbaren weg, waarop niets aanwezig was, beschoot. Zijne compagnie, welke zich 3 werst voorwaarts van de batterij bevond, had door een eenvoudig vlagteeken de munitieverspilling van die batterij kunnen doen ophouden; nu was dit echter niet mogelijk.

Het vuur der Infanterie.

De Japanners pasten het *salvovuur* over het algemeen weinig toe; toch vond het bij hen op groote afstanden en bij de vervolging wel aanwending.

Hun normaal vuur was het *tirailleurvuur*, dat gedurende sommige momenten ook op de groote afstanden tot *snelvuur* werd opgevoerd. Daar de tegenstander meestal onzichtbaar was, moesten de korte oogenblikken, waarop de vijand een doel aanbood, benut worden en werd diensvolgens een orkaanvuur geopend.

Op groote schaal pasten de Japanners het onveilig maken van het terrein toe, hetgeen tot een belangrijk munitieverbruik aanleiding gaf, doch in den regel weinig resultaat opleverde.

Bij de Russen vond het *salvovuur*, vooral in den aanvang, veelvuldige toepassing; later was echter het *tirailleurvuur* regel en werd het *salvovuur* in hoofdzaak nog slechts toegepast op de groote afstanden, bij het vuren op artillerie, voor de vervolging en somtijds als middel, den troep in de hand te houden.

Wat het orkaanvuur (feu à rafales) betreft, verkrijgt men uit de verschillende artikelen en correspondenties van Russische zijde wel eenigszins den indruk, dat deze vuursoort op ruime schaal toepassing heeft gevonden; men zij echter voorzichtig in het maken van gevolgtrekkingen te dezen opzichte; noch de Japansche noch de Russische infanterie stond in schietvaardigheid buitengewoon hoog.

Als regel werd het vuur reeds op de groote afstanden geopend 1), alhoewel tal van voorbeelden aanwezig zijn, dat de verdediger het vuur eerst zeer laat opende, hetwelk dan natuurlijk dadelijk tot zijne grootste hoogte werd opgevoerd. In een artikel van Generaal ROSENSCHILD PAULIN komt o. a. de volgende zinsnede voor: „Deze strijd interesseerde allen. Wij volgden, evenals op eene groote jachtpartij, het verschijnen van het wild en lieten dit al dichter en dichter naderen, om plotseling het vuur te openen. Men was geheel vergeten, geene roofdieren, doch menschen vóór zich te hebben.”

Op de zeer korte afstanden schijnt het vuur, ten gevolge van den overspannen toestand, waarin de manschappen verkeerden, zoo goed als geene uitwerking te hebben.

Dat de aanvallende infanterie naar verkrijging van het vuuroverwicht behoort te streven, mag wel als axioma worden aangenomen. Toch zijn er voorbeelden aanwezig, dat de aanval gelukte, ook zonder dat vuuroverwicht op den verdediger was verkregen. Naar aanleiding van een geslaagden aanval, gedurende den slag aan de Scha-xe, zond de commandant van het 124ste Infanterie-regiment een telegram aan den Generaal DRAGOMIROF, waarin medegedeeld werd, dat het regiment zich zijne lessen had herinnerd, dat het ten aanval

1) Generaal MARTINOF schrijft: Wat te doen, ons reglement volgen, het vuur niet op de groote afstanden openen? De vijand houdt geene rekening met ons reglement en overstelpt ons met vuur. Op groote doelen vuren? Maar waar zijn die groote doelen, wanneer niemand en niets zichtbaar is?

Werkelijk, wat een overmoed: De Japanners verstouten zich geene rekening te houden met onze, van huis gesproten, tactiek!!

was gegaan, zonder onderweg halt te houden, en dat het den vijand had zien vluchten.

Uit de artikelen van Luit.-Kolonel NJEZNAMOF vermeld ik omtrent het vuur der infanterie het navolgende.

Bij de beschouwing van het vraagstuk van het infanterievuur moet men in het oog houden :

1°. Dat de magazijn-geweren, waarmede alle legers bewapend zijn, uit het oogpunt van *gevechts*-bruikbaarheid practisch in niets verschillen.

2°. Dat geene vuursnelheid, geene trefzekerheid der geweren, in handen van het *levend* individu, de overmacht van een tegenstander, die in staat is zijne aanvallen te herhalen, volkomen kan vernietigen. De zenuwen verslappen, de oogen zien slechter, de krachten nemen af, eene zekere apathie begint te heerschen en diegene behoudt de overhand, die de meeste energie heeft weten te bewaren en in staat is, den *laatsten* stoot toe te brengen.

Een groot overwicht aan strijdkrachten op het beslissende punt, welke voor den aanval geschikt zijn en door hare hardnekkigheid den tegenstander kunnen beheerschen, belooft steeds succes. De verliezen zullen ontzettend zijn, maar niet *allen* worden neêrgeschoten.

Het doel wordt bereikt door bewuste hardnekkigheid, ongeschokt vertrouwen in eigen krachten en het juiste en doeltreffende der beschikkingen.

De bajonet is niet dood in handen van de krachtigen van geest; alleen komt het iets minder dan vroeger tot een treffen met het blanke wapen.

Bij een groot verbruik van patronen is het met het heden-daagsche geweer mogelijk, den vijand reeds op afstanden van 3000 pas belangrijke verliezen toe te brengen. Dit vuur is echter slechts op vlakten mogelijk, tot het beschieten van groote doelen, als colonnes, treinafdeelingen, arbeiders enz. 1)

1) Gedurende het verblijf in de stellingen aan de Scha-xe namen de Russische regimenten meermalen met succes de Japansche arbeiders tot op 3000 pas met pelotons- en secties-salvo's onder vuur.

Op den afstand van 2500 à 2000 pas geeft het salvovuur 1) op colonnes, bij juiste schatting van den afstand, reeds goede resultaten, voornamelijk uit een moreel oogpunt: de vijand is ver weg, volkomen onzichtbaar, en toch beginnen de verliezen reeds. Reeds van af 1500 pas begint het gewone tirailleurvuur.

Ten gevolge van het streven van beide partijen om zich te dekken, doen zich op deze afstanden geene doelen voor, waarop het salvovuur kan worden geopend. Wanneer het doel zichtbaar wordt, moet men zoo spoedig mogelijk van de fout van de tegenpartij gebruik maken (deze tracht de fout zoo snel mogelijk te herstellen, zij het dan ook door zich te verspreiden), waardoor alleen het snelvuur mogelijk is; salvo's kosten te veel tijd.

Vanaf dezen afstand wordt, gedurende den geheelen loop van den aanval, van tirailleurvuur gebruik gemaakt, dat telkens in snelheid wisselt, nu eens volkomen ophoudt en dan weder tot snelvuur overgaat, hetzij op aanwijzingen van den commandant der tirailleurlinie, hetzij op initiatief van de tirailleurs zelven. De eerste leidt het vuur, afhankelijk van de resultaten van zijne eigene waarneming of de berichten van uitgezonden waarnemers (in een boom, op het dak van een huis, op een heuvel enz.); de laatsten regelen het vuur naar hetgeen zich aan hun oog voordoet. 2)

Wanneer de mogelijkheid bestaat, den vijand uit de flank te beschieten, mag zulks in geen geval nagelaten worden; flankerend vuur brengt in het beschoten vak meestal groote verwarring te weeg; de vijand vertoont zich en biedt daardoor doelen aan de schutters, welke zich in front bevinden.

Zoodra in de vijandelijke linie eenige puntjes zichtbaar

1) Bij een vrij schootsveld verdient op groote afstanden (boven 1500 pas) het salvovuur de voorkeur; op de middelbare en kleine afstanden heeft, bij een goed gedisciplineerde troep, het tirailleurvuur grootere uitwerking.

2) Hier is groote ruimte voor initiatief en de opvoeding van den soldaat in deze richting is voor het gevecht van zeer veel belang; 400 oogen van minderen zien in elk geval meer dan die van 4 à 6 officieren.

worden, kunnen deze hevig onder vuur genomen worden; zulks was bij de Japansche infanterie gewoonte.

Naarmate de partijen elkander naderen, worden de doelen beter zichtbaar, de opgewondenheid neemt toe en het vuur bereikt eene verschrikkelijke hoogte; het fluiten der kogels en het geluid der schoten herinneren aan het koken van een reusachtigen ketel.

Een juist richten gedurende de laatste 400 à 500 pas is zeer moeilijk en de kogels vliegen gewoonlijk over de hoofden heen, tot ver in den rug 1).

Een groot gewicht verkrijgt de mitrailleur, als *machine* in deze periode.

Zijne zenuwen worden niet verzwakt 2) en hij maait letterlijk de rijen der aanvallers weg. Hieraan behoort men te denken en hierin ligt de oorzaak van de ontzettende moreele werking van den mitrailleur. Zijn regelmatig, rustig geknetter, te midden van het zenuwachtig geraas van den strijd, maakt een zeer diepen indruk.

Voorwaartsgaan zonder vuur.

Zelfs wanneer door aanwezigheid van dekkingen de mogelijkheid daartoe bestaat, moet niet zonder vuur voorwaarts gegaan worden, uitgezonderd natuurlijk het geval, dat men ongezien tot den afstand van den bajonetaanval kan naderen.

De aanvaller zal nooit zulke goede vuurstellingen als de verdediger vinden. Wanneer dus niet reeds van af de groote afstanden het massavuur op de zenuwen van den verdediger heeft ingewerkt, levert de aanval weinig kans van slagen op.

In verband met de hedendaagsche vernielingswerktuigen, moet de voorbereiding van den bajonetaanval geschieden door den tegenstander reeds van verre door een krachtig geweervuur te schokken; vermoeienis en voortdurende verliezen zullen de juistheid van zijn vuur doen afnemen.

1) Hier kan leiding van het vuur van veel belang zijn en verkrijgen de salvo's der verdediging, wanneer het mogelijk is deze af te geven, groote beteekenis.

2) De schutters zijn door schilden gedekt.

Voor dit alles is echter tijd en eene massa vuur noodig.

Den aanval overhaasten is ongewenscht; van elke goede vuurstelling moet door den aanvaller gebruik gemaakt worden. Houdt men dit niet in het oog, dan zal de aanval worden afgeslagen, zelfs al zou de vijand ons eerst op een afstand van 100 pas bemerken. De aanval van Luit. STEPANENKO (zie onder **De bajonet**) is hiermede niet in strijd, omdat :

1. de vijand reeds door het afslaan van zijn eersten aanval geschokt was ;
2. de vijand aan drie zijden omringd was ;
3. de aanval onverhoeds plaats vond.

Bij de aanvallen der Japanners lieten de Russen hen vaak tot op 500 pas naderen, om dan plotseling een vernietigend vuur te openen; ook des nachts pasten zij hetzelfde middel toe, met dien verstande, dat het vuur eerst op 200 pas of, bij aanwezigheid van hindernissen, op nog korteren afstand werd geopend.

Het spreekt van zelf, dat bij een aanval, waar verrassing de hoofdrol speelt, van eene voorbereiding door vuur, evenmin als vroeger, sprake kan zijn.

In de brochure van Kapitein SOLOWJEF vinden wij omtrent het infanterievuur nog het navolgende vermeld.

Volgens het Russische reglement begint het werkzaam infanterievuur op 1400 à 1000 pas. Over het vuur op grootere afstanden zegt het reglement weinig; dit wordt blijkbaar als uitzondering beschouwd (salvovuur op groote doelen). Deze theoretische opvatting is ten eenenmale onhoudbaar.

Reeds op 2 werst van den vijand zijn de verliezen, door het infanterievuur veroorzaakt, gevoelig en op 1 werst bereikt dit vuur eene ontzettende kracht.

Wanneer men als werkzaam vuur aanneemt dat vuur, waardoor verliezen geleden worden, dan is het infanterievuur reeds op de grootste afstanden, door het vizier aangegeven, werkzaam.

Het zou gewenscht zijn, dat het vizier toeliet, van de groote dracht van ons geweer gebruik te maken. Wat het langzaam

vuur betreft, dit wordt niet toegepast en heeft slechts waarde voor het beschieten van enkele personen door de beste schutters.

Het infanterievuur is zoo hevig en in verband daarmee het munitieverbruik zoo groot, dat onwillekeurig de vraag rijst of het niet beter zou zijn minder te vuren, maar juist. De groote afstanden, waarop het vuur geopend wordt, en de omstandigheden, waaronder de strijd gevoerd wordt, doordat de tegenstander niet zichtbaar is, dwingen er echter toe, tot het massavuur over te gaan en eene zekere ruimte met kogels te overstrooien 1). De hoeveelheid vuur moet tegen de mindere juistheid opwegen.

Het inschieten door salvo's geeft goede resultaten, wanneer het terrein zich daartoe leent; zulks is echter slechts zelden het geval.

Als voorbeeld van het gebruik van salvovuur kan dienen:

»Aan onze compagnie was gelast, eene Japansche batterij onder vuur te nemen. Zij stond, als altijd, aan ons gezicht onttrokken, achter eene kleine hoogte. De plaats was ons echter bekend.

Sectiesgewijze werd het salvovuur met het vizier van 2700 pas geopend. Duidelijk was, met behulp van een kijker, zichtbaar, hoe na ieder salvo het stof op de hoogte opsloeg. Er werd blijkbaar goed gericht. De uitwerking van ons vuur bleek echter het best, toen de Japansche batterij, na een half uur dit vuur doorstaan te hebben, ons plotseling met granaten en daarna met granaatkartetsen overstelpte. Het springen der projectielen veroorzaakte zoodanig geweld, dat tot het tirailleurvuur moest worden overgegaan. De compagnie had van het vuur der Japansche batterij veel te lijden, totdat eene Russische batterij ingreep, waarna de vijand ons met rust liet en spoedig geheel zweeg.»

Omtrent het Japansche infanterievuur wordt vermeld:

»Wat de juistheid van het vuur betreft, stond de Japansche infanterie lang zoo hoog niet als hare artillerie. De Japanner

1) DRAGONIROF'S „Schietselden, doch schiet juist” komt ons logischer voor. S.

kan, naar de snelheid waarmede hij het geweer laadt en afvuurt, met recht een mitrailleer genoemd worden.

Dat het grootste gedeelte der kogels echter over de hoofden heengaat, omdat de Japanners slecht richten, is eveneens waar. Persoonlijk zagen wij bij den aanval hoe de Japanners, zonder aan te leggen, hunne geweren aftrokken.

Bij den nachtelijken aanval van den 29sten September (12 October). toen onze compagnieën in gesloten sectiecolonne oprukten, zetten de Japanners het vuur tot op het laatste oogenblik voort, daarbij, als het ware, à bout portant schietende. Toch leden wij slechts geringe verliezen, daar de regen van kogels over onze hoofden heenging.

Dat desniettegenstaande de verliezen, door het geweervuur toegebracht, over het algemeen groot waren, vindt zijne verklaring in het beginsel, dat de Japanners, zoowel bij de artillerie als bij de infanterie toepasten, »den tegenstander met massavuur overstelpen». Werkelijk, de kogels vielen dan ook als hagel en de Japansche artillerie beschoot niet alleen groote en belangrijke doelen, maar het kwam zelfs voor, dat hare batterijen het snelvuur op enkele menschen openden.

Het spreekt van zelf, dat het verbruik van projectielen en patronen in het Japansche leger reusachtig geweest moet zijn en niet evenredig aan de behaalde resultaten.”

Zeer merkwaardig is de navolgende beschouwing uit het boek van den gewezen Franschen officier REGINALD KANN, die den oorlog als correspondent aan Japansche zijde volgde. Uit de Russische vertaling vermeld ik het volgende :

»Wat de Japansche infanterie betreft, had de afwezigheid van orde en regelmaat bij den aanval tot gevolg, dat verboden werd van het vuurwapen gebruik te maken. Wij zagen afdeelingen infanterie zich op open terrein tusschen de eigen troepen en de Russische stellingen neêrleggen en eene vuuropening zou op dat oogenblik eerder dien afdeelingen dan den vijand schade berokkend hebben.

Bovendien boden de Russen, die zich achter de borst-

weringen hunner loopgraven bevonden, geene gemakkelijk te treffen doelen aan. Om hen te kunnen waarnemen, hadden de Japanners hunne dekkingen moeten verlaten, hetgeen hun zoo duur te staan zou zijn gekomen, dat eene verdere voorwaartsche beweging niet had kunnen plaats vinden. Daarom werd de gcheele aanval zonder te vuren, uitgevoerd. Door de Japansche infanterie werd letterlijk geen schot gedaan.

Deze aanvalswijze, zonder vuren, is voor ons geheel nieuw en volkomen in strijd met alle bestaande theorieën.

In de door de Japanners bezette stellingen ontmoette ik vele infanterie-officieren, met wie ik over de op den voorgaanden dag gevolgde vechtwijze, sprak. „Gij zijt ongetwijfeld verwonderd — zeide een hunner — zulk een verschil te zien, met dat, wat gij gewoon zijt ten uwent in vredestand waar te nemen. Weet, dat wij ons in denzelfden toestand bevonden als gij, daar onze tactische regels geheel met de Europeesche overeenkomen. Wij begonnen met volgens de boeken te manoeuvreeren; den 27sten Mei namen wij de stellingen van Nanschan, doch ten koste van welke offers? Onze derde divisie, welke zich op den linker vleugel bevond en niet door het vuur van onze kanonneerbooten, welke in de baai van Kinchau voor anker lagen, werd ondersteund, werd vernietigd. Deze les hebben wij ons ten nutte gemaakt en, dank zij de opgedane ondervinding, besloten wij niet zoo snel voorwaarts te gaan, doch van elke dekking gebruik te maken, zonder onze toevlucht tot het vuren te nemen. De resultaten hiervan hebt gij zelf, gisteren en eergisteren, kunnen waarnemen”.

Vuurleiding.

Hieromtrent schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMEF:

De juistheid en de vuursnelheid van het geweer kunnen, bij de onzichtbaarheid der hedendaagsche gevechtsvormen, alleen dan volkomen tot haar recht komen, wanneer eene goede waarneming plaats vindt.

Het systeem van waarnemen van het vuur moet hetzelfde

zijn als bij de artillerie, alleen op kleinere schaal; het naaste deel van het front wordt door de schutters zelven waargenomen (gedurende eene vuurpauze moeten 3 à 4 man per sectie blijven waarnemen); bovendien is het echter beslist noodzakelijk, van elk gunstig punt (boom, huis, bergje, achter- of zijwaarts gelegen) gebruik te maken en daar *zijn* man, voorzien van een goeden kijker, op te stellen. Het is geen bezwaar, wanneer een zoodanig punt zich in het vak van eene andere compagnie (bataljon) bevindt.

Alleen bij eene onafgebroken waarneming is het mogelijk, de handelingen van den tegenstander te volgen en van zijne geringste fouten gebruik te maken.

Een goede kijker behoort in het bezit van ieder officier te zijn, terwijl bovendien nog 3 à 4 per compagnie noodig zijn.

In de brochure van Kapitein SOLOWJEF vinden wij o. a. het volgende vermeld.

De vuurleiding in den strijd is zeer moeilijk. De manschappen zijn gencigd, zoodra zij zich neerleggen, het vuur te openen, zonder zelfs het commando tot opening van het vuur, aanwijzing van het doel, vizier en vuursoort af te wachten.

Een dergelijk vuur is zeer moeilijk te stuiten. Door het geknetter van het geweervuur, het springen der projectielen en het gedonder der eigen artillerie, is de stem nauwelijks hoorbaar. Soms was het tot het geven van bevelen noodzakelijk, aan de ooren te schreeuwen.

Voeg hieraan toe, dat de lengte van de tirailleurlinie 400 pas bedraagt, niet minder, dan wordt het duidelijk, dat commandeeren voor den compagnies-commandant in de tirailleurlinie bijna onmogelijk is.

In het algemeen moet opgemerkt worden, dat de bevelvoering in de vakken uitermate bemoeilijkt wordt door de uitgebreidheid der stelling. Dit vindt zijne verklaring in het feit, dat dalen en holle wegen tusschen de heuvels niet door de tirailleurlinie worden bezet en dat het hedendaagsche

vuur krachtig genoeg is om eene groote frontbreedte te 1) veroorloven (zie schets N°. 1).

Zelfs voor de sectie-commandanten is het dikwijls onmogelijk te commandeeren en daarom moet van het salvovuur worden afgezien en tot het tirailleurvuur worden overgegaan.

Het eenige hulpmiddel bij de vuurleiding is het tirailleurfluitje, dat in den regel goed hoorbaar is en op welks signaal het vuur behoort te worden gestaakt.

Hoe sterker het vuur en hoe meer nabij de vijand is, des te moeilijker wordt de vuurleiding, vooral bij den verdediger. Het voortdurend naderen van den vijand werkt in hooge mate op het moreel.

Voorals des nachts bestaat de neiging, het vuur te openen en zulks is zeer moeilijk te beletten; eene goede vredesopleiding is in deze van veel belang.

Een van de werkzaamste middelen om de orde in de tirailleurlinie te herstellen, is het salvovuur; dit is echter lang niet altijd mogelijk.

Nadering van het gevechtsveld en voortbeweging binnen het bereik van het artillerievuur.

De noodzakelijkheid, zich onder alle omstandigheden aan het gezicht van den vijand te onttrekken en hem in elk geval slechts weinig kwetsbare vormen te toonen, deed veelal den nacht te baat nemen om de voorste troepenafdeelingen zóó dicht te doen naderen, dat de aanvallende artillerie onmiddellijk bij het aanbreken van den dag het vuur kon openen.

Het artillerievuur van den verdediger kan reeds op de grootste afstanden aan oprukkende infanterie-afdeelingen gevoelige verliezen toebrengen, zoodat de ontwikkeling tot het gevecht niet eerder behoort plaats te vinden, voor en aler men behoorlijk van den steun der eigen artillerie verzekerd is.

1) Bij het dorp Lioetxanjoï (29 September) nam een bataljon van het 137ste Infanterie-regiment met 3 compagnieën (een was in reserve) eene frontbreedte van 1100 pas in Bij Linsinpoe werd een vak van ± 2000 pas tot 20 October met succes door het 139ste Infanterie-regiment (900 man) verdedigd.

In den aanvang van den oorlog, toen de Japansche artillerie overmchtig was, werden de gevechten van hare zijde door zeer langdurige artillerie-beschietingen ingeleid 1) en ver- toonde de Japansche infanterie zich niet, voordat vermeend werd, dat een zeker resultaat bereikt was. Bij Daschitschao, waar het, dank zij de uitstekende opstelling der numeriek veel zwakkere Russische artillerie, niet gelukte vuuroverwicht te verkrijgen, bleef de Japansche infanterie dan ook zorg- vuldig buiten het bereik van de vijandelijke artillerie, maar werd tevens ook geen enkel resultaat verkregen, daar het Ie Siberische legerkorps, bij deze kanonnade van 15 uur, slechts 50 man verloor.

Er kan dan ook geene sprake van zijn, dat de artillerie in staat is, den weg voor den aanval te banen; de infanterie behoort zulks door haar eigen vuur te doen, daarbij rekenende op den steun van het zusterwapen.

Met het oog op de groote werkingssfeer van de heden- daagsche artillerie en den moreelen invloed, welken verliezen, op de groote afstanden geleden, in het algemeen hebben, is het meer dan ooit noodzakelijk, dat de artillerie van den aan- valler de verdedigende batterijen belet, het vuur op de zich tot het gevecht ontwikkelende infanterie te openen en dat deze er zelve voor waakt, zich zoo min mogelijk te vertoonen.

Eene zorgvuldige aanpassing aan het terrein is dan ook binnen het bereik van het artillerieschot voor de infanterie geboden.

Tot hoe lang in marschcolonne of in geopende orde voor- uit gegaan kan worden, zal in hooge mate van de omstan- digheden afhankelijk zijn. Niet geheel ten onrechte wenscht dan ook Generaal ROSENSCHILD PAULIN, dat altijd en onder alle omstandigheden van normaal-schema's afstand gedaan wordt; eene meening, welke door K. ADARIDI bevestigd wordt,

1) Het vertoonen van enkele batterijen op groote afstanden, om de Russische artillerie tot ontijdige opening van het vuur te verleiden, en een uitstekend geregelde spionnagedienst verschaften de mogelijkheid, de opstellingsplaatsen van de batterijen der verdediging uit te vorschen.

die ook in het huishouden der troepen meerdere zelfstandigheid van den enkelen man dringend geboden acht.

Omtrent de nadering van het gevechtveld schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMOF :

Afhankelijk van de inlichtingen, van hoogerhand verstrekt en door de rasjeeds verkregen, gaan de infanterie-afdeelingen op 5 à 7 werst van het gevechtveld van de marsch-colonnes in de reserve-colonnes (dubbelcolonne met compagnieën in sectie-colonne) over en houden achter aanwezige terreindekkingen (ten einde zich aan het oog van de waarnemers van den tegenstander te onttrekken) halt.

De commandant der colonne begeeft zich op dit oogenblik gewoonlijk naar den oudsten bevelhebber in het rayon (wanneer de strijd reeds aan den gang is) of gaat ter verkenning vooruit.

Bij het aannemen van den verzamelvorm moeten onmiddellijk in front en op de flanken wachten worden uitgezonden, wier taak het is, de troepen tegen elke gebeurlijkheid te beveiligen, vijandelijke verkenners af te wijzen, terreinvoorwerpen te verkennen, spionnen onschadelijk te maken (deze bevonden zich in grooten getale onder de landelijke bevolking van Mandschoerije) en verband met de eigen troepen te onderhouden. Bij een bataljon en een regiment bedraagt de sterkte van zulk eene wacht 1 sectie met 6 à 8 ochotniks te voet 'en 3 à 4 beregden ochotniks.

De wachten gaan $1\frac{1}{2}$ à $2\frac{1}{2}$ werst vooruit, versterken zich hier in het terrein en organiseeren de waarneming naar de zijde van den vijand en op de flanken. Onderling verband wordt door patrouilles onderhouden en op deze wijze het geheele front en de flanken der te beveiligen afdeeling gedekt.

De ervaring leert, dat een troependeel zich alleen op deze wijze behoorlijk kan beveiligen en ongestoord rusten; in het bijzonder is zulks in berg- of sterk begroeid terrein het geval. 1) Bij zelfstandig optredende afdeelingen kunnen deze

1) Bij het uitzetten van wachten (des nachts ook in den rug) zijn onverwachte beschietingen, zooals die in den Russisch-Japanschen oorlog meermalen voorkwamen, uitgesloten.

wachten (soms afhankelijk van terrein en omstandigheden, tot $\frac{1}{2}$ à 1 compagnie versterkt) bij het aannemen der gevechtsformatie vaak van veel belang zijn, doordat zij sterke steunpunten met eene te voren georganiseerde waarneming vormen en bevorderlijk aan het verband zijn.

In de sfeer van het artillerievuur op grooten afstand, d. w. z. op 5 à 6 werst van de artillerie van den vijand, gaan de bataljons in linie uiteen, met de compagnieën in flankcolonne, waarbij de afstand tusschen de secties 30 à 40 pas bedraagt. Wanneer terreindekkingen voorhanden zijn, maken de compagnieën daarvan uit den aard der zaak gebruik, zonder tusschenruimten en intervallen als bindende te beschouwen. Een al te veel niteengaan moet hierbij echter vermeden worden. 1)

In deze periode eindigt het groepeeren der strijdkrachten volgens de verkenning en aanwijzingen van den oudsten bevelhebber en de gegevens, door de verkenningen van regiments- en bataljonscommandanten verkregen.

De verdere marsch der bataljons wordt tot aan de sfeer van het infanterievuur (op open terrein tot op 2000 pas) geheel op dezelfde wijze voortgezet. Open plaatsen, blootgesteld aan een krachtig G.K.T.-vuur, worden door de compagnieën, afhankelijk van de omstandigheden, secties- of groepsgewijze doorschreden. Hierbij kan het voorkomen, dat de manschappen zich een voor een in den looppas naar de vooruit gezonden onderofficieren begeven, om zich bij deze weder te verzamelen.

In deze periode is het gewenscht, dat alle bereden officieren en minderen te voet gaan, daar de duidelijk zichtbare groepen van ruiters den vijand een goed doel aanbieden. 2) Eveneens

1) In het bergterrein bestaat niet altijd gelegenheid, zich te deplacieren, doch daar zijn steeds dekkingen voor belangrijk grootere afdelingen aanwezig. Afhankelijk van het terrein en den aard van het vuur, kunnen de formaties verschillend zijn. Men gaat in colonnes, maar ook wel man voor man vooruit.

2) Generaal ROSENSCHILD PAULIN schrijft: „In de gevechtsformatie der infanterie zijn onder het hedendaagsch vuur bereden personen oube-

zijn alle mogelijke teekens, als fanions, commandovlaggen enz. onbestaanbaar.

De compagnieën gaan ieder op zich zelve voorwaarts en in geen geval op eene lijn. Zij houden halt op plaatsen, geschikt voor de verdediging (voor het geval, dat de vijand aanvallend mocht optreden) en verblijven daar tijdelijk totdat de andere compagnieën 1) op hare beurt dergelijke plaatsen, voor- of achterwaarts van haar gelegen, bezet hebben.

Dergelijke *oorlogsrichting* verzekert het bataljon (regiment) eene voortdurende gereedheid, om elke poging van den vijand, onzen aanval te beletten, af te slaan en verschaft de mogelijkheid, in geval van noodzaak, onder dekking van het vuur dezer compagnieën, zonder overhaasting het „vechtdeel” uit de reserve te versterken.

Kapitein SOLOWJEF vermeldt in zijne brochure :

„In den hedendaagschen strijd beginnen de verliezen, door het vijandelijk artillerievuur toegebracht, reeds op een afstand van 5 à 6 werst van den vijand.

Gewoonlijk wordt de artilleriestrijd op dien afstand gevoerd. Wel staan infanterie-afdeelingen dan in den regel slechts aan toevalstreffers bloot, doch wanneer men grootere troependeelen toonde, kon men zeker zijn, dat de Japansche artillerie deze gelegenheid niet liet voorbijgaan en de colonne onmiddellijk onder vuur nam; een vuur dat in den regel zeer juist was.

Op dezen afstand moet de voortbeweging van infanterie-afdeelingen dan ook zoo gedekt mogelijk geschieden.

De marsch der infanterie geschiedde, op 5 à 3 werst van de vijandelijke stellingen, gewoonlijk in marschcolonne met groepen of met vieren.

Vanaf 3 werst wordt het artillerievuur echter reeds zeer juist en komen treffers, vooral op open terreinstrooken, zeer

staanbaar. Mijne bereden ordonnansen en de officierspaarden liet ik op het ijs van de Xoën-xe achter en door manschappen te voet verband met hen houden.

1) Hetzelfde geldt, natuurlijk in uitgebreiden zin, voor de bataljons.

veelvuldig voor. De vraag rijst in welke formatie de voorwaartsche beweging moet geschieden.

In Mandschoerije ging men op deze afstanden, ten einde een al te veel uit elkander gaan te vermijden, nog in marsch-colonne, gewoonlijk met groepen, vooruit. Tot het marcheeren met een breed front was in den regel geene ruimte aanwezig.

Onder bescherming van de *koppes*, daarbij als bij eene borst-wering de binnenzijde houdende, ging men voorwaarts, maar toch kon een gelukkig G. K. T.-schot reeds belangrijke verliezen veroorzaken. Dekking bleek hierbij het eenige middel voor gevaarlooze voortbeweging te zijn.

Bij het gaan over open terrein is niet alleen de marsch-colonne, maar ook de geopende orde, ten gevolge van de groote juistheid van het hedendaagsche artillerievuur, onbestaanbaar.

De uit Rusland gekomen troepen moesten er meermalen voor boeten, dat zij niet bekend waren met de formatie, welke door de Siberische infanterie, bij het overschrijden van open terreinstrooken onder artillerievuur, werd aangenomen.

Deze formatie is met eenen, met onderlinge afstanden van 10 pas, daarbij in den looppas voorwaarts gaande (zie schets N°. 2).

De 28sten September waren wij bij Moekden getuige van het navolgende.

Een bataljon van het Nde scherpschutters-regiment moest ons regiment, dat voor den aanval was aangewezen, in de stelling vervangen.

Het was nog licht, ongeveer 5 uur n.m., maar aan beide zijden begon het vuur te verzwakken.

Door mijn kijker nam ik het omliggende terrein waar, toen op een afstand van ongeveer $1\frac{1}{2}$ werst achter ons, duidelijk eene naderende colonne zichtbaar werd. In marsch-colonne met groepen geformeerd, kwam zij langzaam uit het heuvelterrein te voorschijn en deboucheerde op eene groote volkomen open vlakte, waar het *guoljan* verbrand geworden was. Vóór de colonne reden de bataljonscommandant, diens

adjutant en de commandant der voorste compagnie; achter hen volgden de rijen der manschappen. Toen deed zich het onverwachte voor, dat zelfs op ons, daaraan gewende lieden, een diepen indruk maakte.

Opgemerkt dient te worden, dat ongeveer een half uur te voren eene Japansche batterij, welke in front ten aanzien van ons gestaan had, zich zijwaarts had verplaatst. Gedurende de enkele minuten, dat hare flankbeweging zichtbaar was, hadden wij een hevig vuur op haar geopend; doch spoedig was zij in het terrein verdwenen, zonder op nieuw in actie te komen. Wij hadden niet meer aan haar gedacht. Uit de verte nam zij echter de opmarcheerende colonne waar, bleef gedekt en wachtte.

Nauwelijks had de eerste compagnie de vlakte, waarop zij zich scherp afteekende, bereikt of plotseling was zij door den rook van springende granaatkartetsen als in een nevel gehuld. Duidelijk was zichtbaar, hoe de projectielen midden in de colonne insloegen, de lieden uit elkander wierpen en de colonne als het ware met een ring van vuur omvatten, zonder haar, gedurende het voorwaarts gaan een oogenblik los te laten. Eenige minuten marcheerde de colonne in deze rookwolk, doch nauwelijks had zij zich in het heuvelterrein teruggetrokken, of het vuur zweeg. Eene lange rij van zwarte, onbeweegbare figuren bleef echter achter. Deze enkele minuten hadden het bataljon eenige tientallen levens gekost. Het vuur duurde 5 à 6 minuten en naar schatting werden een 60-tal G. K. T. verschoten."

Eindelijk deelt A. RJABININ in hoofdzaak het navolgende mede.

Bij het aanvallend gevecht heeft de overgang van den marschvorm in den gevechtsvorm plaats aan de grens van de sfeer van het artillerievuur. In berg- en bedekt terrein gaan de troepen in den regel onmiddellijk van de marschformatie in de verspreide orde over, op open terrein kent men de geopende orde als overgangsvorm.

Marcheerende binnen het bereik van het artillerievuur,

moet de voornaamste zorg der commandanten zijn, hunne onderdeelen tegen verliezen te vrijwaren.

De voordeeligste formatie voor de compagnie is alsdan de colonne van verspreide sectiën, met onderlinge tusschenruimten tusschen de sectiën van ongeveer 20 pas. In het bataljon kunnen de compagnieën hierbij alle naast elkander of wel twee aan twee achter elkander opgesteld zijn, met afstanden en tusschenruimten tusschen de compagnieën, die ongeveer 50 pas bedragen. Deze afstanden en tusschenruimten behooren overigens naar den aard van het terrein geregeld te worden.

Als voordeelen van de door hem genoemde formatie vermeldt A. RJABININ:

1. De verliezen zullen in eene dergelijke formatie zeer gering zijn.

2. De leiding is gemakkelijk; het verzamelen der compagnie en het overgaan tot andere formaties ondervindt geene bezwaren.

3. De formatie past zich gemakkelijk aan het terrein aan, de afstanden tusschen de sectiën regelen zich zonder bezwaar naar de aanwezige dekkingen en het marcheeren in die formatie is niet moeilijk.

In Februari werd door eene compagnie Siberische infanterie tot het overschrijden van een heuvelrug, welke zich onder sterk artillerievuur bevond, het navolgende toegepast.

De compagnie moest ter versterking naar de voorste linie oprukken en daartoe een afstand van ongeveer $1\frac{1}{2}$ werst onder artillerievuur afleggen. Aanvankelijk werd met tweeën, met afstanden van 20 pas tusschen de rotten, voorwaarts gegaan. Toen het 1ste peloton zich achter eene hoogte had kunnen verzamelen, gingen van daar telkens 2 man in den looppas tot aan den voet van den heuvelrug vooruit, waar zij zich in den dooden hoek verzamelden; de afstand tusschen de opvolgende rotten bedroeg ongeveer 20 pas. Toen de compagnie zich achter den heuvelrug had verzameld, werd deze op de zelfde wijze overschreden. De compagnie bereikte de stelling met slechts 1 licht gewonde.

Overgang tot de verspreide orde.

Op welken afstand in de verspreide orde behoort overgegaan te worden en of het al of niet wenschelijk is, dadelijk geheele compagnieën in de tirailleurlinie te brengen, zijn vraagstukken, welke nog vele pennen in beweging zullen brengen, doch welke na den jongsten oorlog waarschijnlijk evenmin als vroeger opgelost zullen worden. De onderstaande beschouwingen mogen te dezen opzichte eene plaats vinden.

J. LAZEREWITSCH schrijft: De Japanners verspreiden de compagnieën vaak in haar geheel, zonder ondersteuningstroepen achter te houden.

A. RJABININ verklaart zich voor het behouden der ondersteuningstroepen bij de compagnieën, beweerde hierbij de meening van het meerendeel der compagnies-commandanten, welke aan den oorlog deelnamen, weër te geven. Naar zijn oordeel is het beter, van een bataljon drie compagnieën met ondersteuningstroepen in de voorste gevechtlinie te brengen en een compagnie in reserve te houden, dan twee compagnieën geheel op te lossen en de twee andere als reserve aan te wijzen. Elke compagnie brengt 3 sectiën in de tirailleurlinie en houdt een (verspreid) als ondersteuningstroep achter, waardoor dadelijk 450 geweren in het gevecht worden gebracht en dus grootere vuurkracht wordt ontwikkeld dan bij het in haar geheel verspreiden van twee compagnieën. Ook is de vuurleiding door het grooter aantal officieren (drie compagnies-commandanten) beter verzekerd, terwijl eene ongewenschte dooreenmenging van onderdeelen wordt voorkomen.

Gedurende de verkenning van het gevechtveld en binnen de sfeer van het vijandelijk infanterievuur marcheeren de colonnes, van sectiën in verspreide orde, van A. RJABININ (zie **Nadering van het gevechtveld enz.**) zoodanig, dat de voorste sectiën in elke compagnie van de eerste linie zich op ± 300 à 50 pas vóór de overige sectiën bevinden.

In de brochure van Kapitein SOLOWJEF vinden wij hieromtrent het navolgende vermeld :

Het verspreiden geschiedt gewoonlijk reeds in de sfeer van het artillerievuur, doch somtijds laat het terrein toe, dat, gebruik makende van de dekking, door heuvels en terreinplooiën aangeboden, colonneformaties langer behouden kunnen blijven. Somtijds kwam het voor, dat wij de aangewezen gevechtsstelling tot op eenige honderden passen in colonneformatie naderden. Deze methode is echter gevaarlijk, omdat heuvels niet altijd dekking tegen vijandelijk infanterievuur opleveren en granaatkartetsen er vrij over heengaan.

Als norm moet aangenomen worden, dat het verspreiden op ongeveer 2 werst van de vijandelijke stelling plaats vindt.

De geheele compagnie wordt tegelijk in de tirailleurlinie gebracht.

Ondersteuningstroepen hebben geen zin; verliezen lijden zij altijd en verminderen bovendien de mogelijkheid, dadelijk een krachtig vuur af te geven, dat het vuur van den vijand kan neêrdrücken of verzwakken. Het infanterievuur is bovendien zoo sterk, dat eene kleine afdeeling vele manschappen tegelijk verliest; alsdan zouden bijna geene schutters meer overblijven en het eigen vuur zou zijne kracht verliezen.

Noodzakelijk is het, op te merken, dat niet alleen compagnieën, maar zelfs bataljons vaak in hun geheel verspreid worden, zoodat slechts regiments-reserven overblijven.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft :

Komende in de sfeer van het infanterievuur, houdt het bataljon gedekt halt (op plaatsen, welke goede vuurstellingen opleveren, of onmiddellijk daarachter, hebbende alsdan waarnemers in die vuurstellingen); de compagnies-commandanten gaan, voor zooveel dit mogelijk blijkt, vooruit tot het verkennen van hunne vakken en de naderingswegen tot den vijand. De aandacht behoort gevestigd te worden op de plaatsen, geschikt om de tirailleurlinie te doen halt houden, op de aanwezige dekkingen, op de punten, geschikt voor waarneming enz.

Wanneer het terrein nog dekking verschaft tegen de waarnemers van den vijand, zet het bataljon zijne voorwaartsche beweging in de zelfde formatie als in de sfeer van het artillerievuur voort; in het tegenovergesteld geval verspreiden de voorste compagnieën zich.

Op het bevel „verspreiden” wijzen de compagnies-commandanten, na richting en grootte van het compagniesvak aangegeven te hebben, de sectiën aan, welke verspreid moeten worden, en zenden 2 à 3 patrouilleurs naar de voor het verspreiden bestemde plaats. Dit laatste is vooral van belang, wanneer men door struiken of *gaoljon* gaat, een bergrug of alleenstaand gebouw moet bezetten enz. Wanneer de patrouilleurs een teeken geven, dat men vooruit kan gaan, zendt de commandant der tirailleurlinie de groeps-commandanten vooruit. Deze gaan gedekt, elk voor zich, vooruit, onderweg tusschenruimten van \pm 30 pas nemende (nimmer mag door hun voorwaarts gaan de plaats, waar verspreid zal worden, door den vijand vermoed kunnen worden; anders opent hij het vuur). Ter plaatse gekomen zijnde, zoeken zij eene voor het vuren geschikte stelling uit, gaan liggen en geven een teeken aan hunne sectie-commandanten. Deze laatsten lossen hunne sectiën op nog gedekt zijnde plaatsen in groepen op en geleiden de manschappen naar hunne groeps-commandanten, hetzij allen tegelijk, groepsgewijze 1) of man voor man.

De groeps-commandanten geven door hunne ligging dadelijk de juiste plaatsen voor hunne onderhebbende manschappen aan; kleine verplaatsingen kunnen liggende geschieden en men ontgaat het heen en weêrgeloop, dat zich bij ons gewone verspreiden voordoet. Bij eenige oefening verspreiden zich de manschappen op deze wijze snel en ongemerkt. 2)

Hier zenden de tirailleurliniën hunne waarnemers (1 à 2 per sectie) uit.

1) Groepen met een smal front (2 à 3 man) zijn het meest aanbevelenswaardig.

2) Deze wijze van verspreiden werd van af den eersten dag bij de 35ste Infanterie-divisie (Luit.-Generaal DOURSHINSKY) op het oorlogsveld toegepast.

B. ADAMOWITSCH schrijft :

Hoe moeten wij verspreiden? In de eerste plaats zonder commando's; de manschappen moeten begrijpen, waar en hoe zij zich moeten neêrleggen. De sectie-commandant zoekt de plaats voor het verspreiden zijner sectie uit (het kan zijn, dat hij twee manschappen vooruit laat kruipen om de vleugels aan te geven) daarna gaan of kruipen de overigen vooruit, met slechts ééne gedachte bezielde „zich niet aan den vijand te laten zien”.

Omtrent de ondersteuningstroepen schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMOF nog :

De meening heerscht, dat ondersteuningstroepen, zelfs bataljonsreserves tegenwoordig niet meer noodig zijn.

Deze meening wordt door ons niet gedeeld. Hoe kan men, zonder reserve, aan eene troepenafdeeling de noodige zelfstandigheid van handelen geven; hoe kan men zonder reserve (dit is vooral voor het bataljon van belang) kampen tegen de niet te vermijden wisselvalligheden van den strijd, zooals doorbreking en omvatting; hoe eindelijk brengt de aanvoerder de door zware verliezen tot staan gekomen troepenafdeeling anders vooruit dan door versterking van de gedunde tirailleurlinie?

Zou men nog bij de verdediging kunnen toestaan, eene geheele compagnie te verspreiden, zoo kan men bij den aanval nooit en te nimmer zulks wenschelijk achten.

Eene te vroegtijdige verspreiding vermeerderd slechts noodeloos het patronenverbruik, bemoeilijkt de zonder deze reeds bezwaarlijke aanvoering, terwijl de compagnies-commandant gevaar loopt, in het beslissende oogenblik „12 man” in de hand te hebben. (Uit een oorlogsdagboek.)

De eisch, een krachtig vuur te ontwikkelen, rechtvaardigt evenmin het verspreiden der geheele compagnie; eenerzijds laat het geweer voldoende vuursnelheid toe, terwijl men anderzijds, waar noodig (in eene goede vuurstelling) een sectie in de linie kan brengen, om deze na afloop der beschieting weder terug te nemen.

De wijze, waarop de tirailleurlinie veld wint, laat zulks volkomen toe.

Tot op welken afstand het aan den compagnies-commandant zal gelukken, een ondersteuningstroep beschikbaar te houden, kan niet aangegeven worden; wenschelijk is het echter, dat deze op 400 à 500 pas van de vijandelijke stelling nog aanwezig is. Bij regimenten en hoogere eenheden behoeft het belang en de noodzakelijkheid van eene reserve geen betoog; voldoende is het, den langen duur van den modernen strijd en de vaak voorkomende noodwendigheid, de aanvallen te *herhalen*, in herinnering te brengen.

Dichte en open tirailleurliniën.

Aan beide zijden is zoowel van dichte als open tirailleurliniën bij den aanval gebruik gemaakt. Bepaalde gevolgtrekkingen te dezen opzichte te willen maken, is niet wel doenlijk; alleen kan als vaststaande aangenomen worden, dat de in de reglementen aangegeven grenzen ruim behooren te worden genomen. In dit opzicht kan ons reglement, na de jongste wijzigingen, geacht worden volkomen op de hoogte van den tijd te zijn, al zou het wellicht overweging kunnen verdienen, voor gevechten, welke een demonstratief karakter dragen, deze grenzen nog iets ruimer te nemen.

Wordt aanvankelijk in ijle liniën opgerukt, dan zullen deze gaandeweg dichter behooren te worden gemaakt, ten einde voldoende vuurkracht te kunnen ontwikkelen.

Bij de verdediging, waar van terreinwinnen met de minst mogelijke verliezen, uit den aard der zaak, geene sprake is, behoort, als regel, van den beginne af, eene zoo groot mogelijke vuurkracht te kunnen worden ontwikkeld en kan de tirailleurlinie dus dicht zijn, met dien verstande, dat de manschappen zoo ruim worden opgesteld, dat zij op gemakkelijke wijze hun vuurwapen kunnen hanteeren. Eene tusschenruimte tusschen de tirailleurs van een pas schijnt hierbij als normaal te mogen worden aangenomen.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft hieromtrent :

De tusschenruimten in de tirailleurlinie bedragen gemiddeld $2\frac{1}{2}$ à 3 pas; alsdan beslaat de sectie eene frontbreedte van ongeveer 120 pas, terwijl de compagnie, bij het verspreiden van 2 secties ongeveer 200 à 240 pas en bij het verspreiden van 3 secties ongeveer 300 pas ruimte inneemt.

Bij het dorp Lioetxangoi (29 September) nam een bataljon van het 137ste Infanterie regiment met 3 compagnieën (een compagnie bevond zich in reserve) eene frontbreedte van 1100 pas in.

Bij Linsinpoe verdedigde het 139ste Infanterie-regiment (900 man) met succes tot den 20sten October een vak van ongeveer 2000 pas breedte.

Eene dunne tirailleurlinie is het beste middel tot het tegengaan der verliezen en de vermindering van den moreelen invloed, door het moderne infanterie- en artillerievuur te weeg gebracht. Het vuur wint hierbij in werkdadigheid, daar de manschappen kalmer zijn (de verliezen zijn geringer en men ziet het lijden der gewonde kameraden minder) en zich gemakkelijker eene opstellingsplaats kunnen kiezen. De vuursnelheid van het geweer weegt volkomen tegen de vermindering van het aantal schutters in front op.

Het weerstandsvermogen der compagnieën wordt door de ijlere opstelling evenmin geschaad, daar door de groote dracht en bestrekenheid van de baan van het moderne geweer, in verband met de vuursnelheid, de mogelijkheid van onderlinge ondersteuning door vuur, vergeleken bij de vroegere wapens, belangrijk is toegenomen.

De grootere kalmte der schutters en de vermindering der verliezen vergemakkelijken ook de aanvoering.

In de „Raswjeedtschik” schreef wijlen Generaal M. I. DRAGOMIROF :

„Ik was steeds overtuigd, dat bij den aanval de tirailleurlinie dun moet zijn; ten tweede nooit moet gaan liggen. Dit is mijne overtuiging, die ik hier nogmaals neërschrijf,

hoewel ik weet, dat zulks niets baat, want dat dit strijdende met het instinct van zelfbehoud is."

Terwijl het eenige regels verder luidt :

„Ik ben bij den aanval voor dunne en niet voor dichte liniën en wel omdat, bij het modern snelladend geweer, ook de dunne tirailleurlinie voldoende krachtig vuur kan ontwikkelen om den verdediger te verontrusten en toevallig te treffen, terwijl zij bovendien een buitengewoon klein doel aanbiedt. (Een enkel man, welke in front slechts een arschin (= 0,7112 M.) inneemt, vormt zelfs op 1000 pas zulk een klein doel, als overeenkomt met 1,6 werschok (= 7 c.M.) op 100 pas, d. w. z. dat zelfs de beste schutter hem nauwelijks kan raken).

B. ADAMOWITSCH schrijft :

„De dichtheid van de tirailleurlinie moet in hoofdzaak voldoen aan twee eischen :

1. de mogelijkheid, een krachtig vuur af te geven ;
2. de verliezen tot een minimum beperken.

Wanneer men het er over eens is, dat de hoofdtaak van de verdedigende infanterie is, te streven *zooveel mogelijk vijanden buiten gevecht te stellen* en die van de aanvallende infanterie, om *zooveel mogelijk manschappen tot aan den verdediger te brengen*, dan moet men er zich ook mede kunnen vereenigen, dat bij de verdediging zooveel mogelijk schutters in de tirailleurlinie worden gebracht en deze dus *dicht* is, en dat bij den aanval de manschappen in zoo *dun* mogelijke formaties moeten optreden en zij slechts een voldoende gevoed vuur behoeven te onderhouden.

Ik getuig, dat wij eerst nu, in den oorlog, begrepen en voelden de groote dracht en kracht van het hedendaagsch geweer en de dood aanbrengeende werking van het snelvuur, van welks verschrikkingen men zich in vreedestijd nooit eene voorstelling heeft kunnen vormen. Zoo voelden en begrepen wij, dat men nooit „open en bloot” kon aanvallen 1), nooit in

1) Uit eene beschrijving van den slag bij Moekden, in de Russische Invalide” verschenen, halen wij deze zinsnede aan: „Onder dekking van

dichte tirailleurliniën kon oprukken, nooit reserves kon toonen en dat het noodzakelijk en onvermijdelijk was, zich aan de blikken van den vijand te onttrekken.

Eveneens voelden en begrepen wij in dezen oorlog, dat de dracht en de vuursnelheid van het geweer zoo groot zijn, dat dunne tirailleurliniën en groepen van schutters, op gunstige plaatsen en met groote tusschenruimten opgesteld, de mogelijkheid verschaffen, op bepaalde doelen en vlakten een alleszins voldoende gevoed vuur te onderhouden. Er zijn in dezen oorlog voorbeelden te over, dat een groepje soldaten, goed van patronen voorzien, zich ergens ter zijde van de gevechtsformatie neêrgelegd had en, door het afgeven van snelvuur, zulk eene vuurkracht ontwikkelde, dat de vijand al zijn vuur op hen concentreerde.

Ik heb den indruk gekregen, dat 25 man, opgesteld met tusschenruimten van *twaalf pas*, demonstratief het front van eene aanvallende compagnie kunnen voorstellen, de aandacht en het vuur van den verdediger tot zich trekken en, wat *hoofdzaak is*, hem dwingen in de loopgraven te blijven, waardoor de werkelijke sterkte van den aanvaller onbekend blijft. Het staat eindelijk vast, dat bij alle evoluties van de tactiek, de voortdurende toeneming van dracht en kracht van het vuur een streven naar eene evenredige verbreding der gevechtsfronten van de aanvallende infanterie met zich brengt. De reglementen, welke ontworpen zijn in een tijd, toen de kracht van het hedendaagsche vuur nog niet voldoende bekend was, moeten in dien zin gewijzigd worden”.

In antwoord op een artikel van J. LAZEREWITSCH, die de meeningen, door B. ADAMOWITSCH verkondigd, bestrijdt, antwoordt laatstgenoemde o. a.:

»Ik schreef in mijn brief: Eene zelfstandig aanvallend

zandzakken, welke telkens vooruitgeschoven werden, won de Japansche infanterie langzaam naar voren veld.”

Hierbij moge aangetekend worden dat de hard bevroren bodem geene ingravingen toeliet. S.

optredende compagnie 1) neemt eene frontbreedte tot *een werst* in, met inbegrip van de gevechtspatrouilles en het demonstreerend of omtrekkend gedeelte. De tusschenruimten tusschen de tirailleurs bedragen, afhankelijk van tijd, licht, terrein en aantal secties, van vier tot twaalf pas.

Ziedaar ongeveer mijne berekening :

afstanden gevechtspatrouilles tot de flanken 300 pas = 600 pas
tusschenruimten tusschen 3 secties = 150 »

Totaal . . . 750 pas.

Blijft 750 pas voor 3 secties, d. i. 150 man of gemiddeld 5 pas per man. Wijs 2 groepen (25 man) voor demonstratie aan met tusschenruimte van 10 pas, dan blijven voor de overige 125 man 500 pas over, d. i. 4 pas per man".

Het vorenstaande heb ik gemeend te moeten vermelden, omdat hieruit blijkt, dat B. ADAMOWITSCH toch eigenlijk 4 pas per schutter (dus 3 pas tusschenruimte) normaal acht en geenszins 4 à 12.

A. RJABININ verkondigt in hoofdzaak de zelfde meeningen als B. ADAMOWITSCH.

De Generaal ROSENSCHILD PAULIN, die als regimentscommandant aan den oorlog deelnam, kan zich met deze breede gevechtsfronten geenszins vereenigen.

Dat overigens aan de artikelen van B. ADAMOWITSCH groote waarde wordt toegekend, blijkt uit eene dagorder van den commandant van het gardekorps, waarbij de kennisneming

1) Naar aanleiding van de zinsnede in het artikel van L. „Waar en wanneer moet zulk eene compagnie hare tactische bruikbaarheid in den geest van „de nieuwe compagniestactiek" toonen, ziedaar eene vraag, waarop de schrijver het antwoord schuldig blijft en waarop ik slechts kan zeggen „bijna nooit",” antwoordt B. ADAMOWITSCH:

a. eene zelfstandig optredende compagnie is een normaal verschijnsel;
b. de strijd van de in bataljons-verband optredende compagnieën vertoont veel overeenkomst met die van eene zelfstandig optredende compagnie;

c. de tactiek van eene zelfstandig optredende compagnie is de normale;

d. de tactiek der in bataljons-verband optredende compagnieën moet dienovereenkomstig geregeld worden.

van die artikelen aan alle officieren dringend wordt aanbevolen.

Voorwaartsche beweging der tirailleurliniën.

Uit de talrijke voorbeelden en beschouwingen, welke de literatuur nu reeds aanbiedt, zich een beeld te willen vormen van de wijze, waarop de aanvaller terrein wint en de laatste vuurstelling bereikt, is ondoenlijk.

Op gezag van ooggetuigen kan men even goed betoogen, dat in breede liniën en met lange sprongen terrein gewonnen werd, als dat men kan aantoonen, dat zulks daarentegen met groepjes en met korte sprongen plaats vond.

De schop speelde, vooral bij de Japanners, ook als aanvalswapen, eene belangrijke rol; kruipend voorwaarts gaan kwam daarentegen minder veelvuldig voor, dan gewoonlijk wel wordt aangenomen.

De onderstaande beschouwingen mogen hier eene plaats vinden :

Kapitein SOLOWJEF zegt :

De gevechten, vooral bij Liao-jang, waar de Japanners ontzettende verliezen leden en over het geheele front werden afgeslagen, toonen overtuigend aan, dat de aanval over dag met groote offers gepaard gaat. Tot het tegengaan der verliezen gaat men in de tirailleurlinie, man voor man, zoo gedekt mogelijk, in den looppas vooruit. Dientengevolge wordt de tirailleurlinie telkens op korteren afstand op nieuw geformeerd en alleen de hernieuwde plotselinge vuuropening doet gewaar worden, dat de vijand nadert. Uit den aard der zaak zal het terrein niet altijd dergelijke gedekte nadering toelaten; in Mandschoerije kon zulks, door het vele struikgewas, de talrijke terreingolvingen en de aanwezige rijen van rotsen, echter vaak met succes worden toegepast.

Op volkomen open terrein zijn zware verliezen onvermijdelijk. Hier werd zoowel man voor man in den looppas als kruipende voorwaarts gegaan.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF deelt ons mede :

De voorwaartsche beweging wordt in de zelfde formatie (zie **Overgang tot de verspreide orde**) voortgezet. Met het oog op het ontijdig vermoeien der manschappen, moet getracht worden, tot den afstand van 800 à 600 pas niet zijne toevlucht tot het in sprongen voorwaartsgaan te nemen 1). De opening van het vuur uit de nieuwe stellingen moet niet geschieden dan nadat alle manschappen op hunne plaatsen zijn gekomen. Eene ontijdige opening van het vuur maakt den vijand met deze nieuwe stellingen bekend en geeft hem de gelegenheid, het vuur te openen, voordat de geheele tirailleurlinie zich neêrgelegd heeft.

Op de korte afstanden, onder het krachtig vuur van den vijand en wanneer de voorwaartsche beweging reeds niet meer geheel gedekt kan plaats vinden, openen zij, die hunne nieuwe plaats reeds ingenomen hebben, een levendig vuur, ten einde 's vijands vuur van de nog loopende of kruipende manschappen af te leiden.

Van af 600 à 500 pas wijzen de commandanten der tirailleurlinie, na voor de laatste maal den patroonvoorraad te hebben doen aanvullen, ieder zijne plaats in de volgende stelling aan en de manschappen beginnen een voor een daarheen te

1) Elders schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMOF nog :

De voorwaartsche beweging van de tirailleurlinie geschiedt bij voorkeur door alle secties van de compagnie te gelijk, onder dekking van het vuur van eene nevencompagnie, welke zich reeds voorwaarts in eene goede vuurstelling bevindt.

Bij het voorwaartsgaan van eene geheele compagnie blijft de richting beter bewaard; het vuur op de haltplaatsen kan tot de door den compagnies-commandant gewenschte hoogte worden opgevoerd en de aanvoering der tirailleurlinie blijft in handen van een officier.

Bij het vooruitgaan der tirailleurlinie met secties, zonder nog van het zeer waarschijnlijk verloren gaan der richting te spreken, lijdt de vuuruitwerking ontzettend. Het ongeduld der sectie-commandanten doet de sectiën opstaan en voorwaarts gaan, voordat de nevensectie behoorlijk in de nieuwe lijn heeft stelling genomen en het vuur geopend. Eene dergelijke overhaasting komt niet aan het geheel van den aanval ten goede en het vuur verkrijgt niet de voorgenomen en gewenschte kracht.

kruipeu of in den looppas te gaan. Vermeden moet worden, hierbij met een der vleugels aan te vangen; manschappen moeten op verschillende punten in de linie gelijktijdig vooruitgaan. De groeps-commandanten gaan nu het laatst vooruit, na zich te voren overtuigd te hebben, dat niemand is achter gebleven. Getracht moet worden, de vijandelijke stelling *zoo dicht mogelijk* op deze wijze te naderen. Uit de achtereenvolgende stellingen wordt telkens een hevig vuur (massavuur; het is onmogelijk, hier een juist richten te eischen) afgegeven.

Generaal MARTINOF schrijft:

Erkend hebbende, dat het zwaartepunt van den hedendaagschen strijd in het vuur en niet in de bajonet gelegen is, heeft de hedendaagsche theorie, daarmede in overeenstemming, de vechtwijze der troepen veranderd. Dichte tirailleurliniën verschenen, de ondersteuningstroepen werden opgeheven, de voortbeweging, binnen het vuurbereik van den vijand, geschiedde niet meer met geheele afdeelingen op commando, maar man voor man, hetzij in den gewonen pas, hetzij in den looppas, hetzij kruipende. De enkele man verkreeg eene reusachtige zelfstandigheid; hij gaat vooruit, hij past zich aan het terrein, hij kiest de doelen, hij opent het vuur, hij houdt verband met zijne nevenlieden, in een woord, hij streeft bewust naar de bereiking van een bekend doel. Zelfs bij de reserves geschiedt de beweging van de eene dekking naar de andere man voor man.

J. LAZEREWITSCH beweert:

Van de Japansche strijdwijze zou men zich het volgende beeld kunnen vormen:

De brigades strijden gewoonlijk naast elkander. De brigadecommandanten houden eenige compagnieën in reserve. De compagnieën worden vaak in haar geheel verspreid zonder ondersteuningstroepen achter te houden. Over open, sterk onder vuur zijnde, terreinstrooken rukken zij in dunne (open) tirailleurliniën vooruit, welke later weder dichter worden. De manschappen, welke eerder dan de andere ter plaatse geko-

men zijn, openen het vuur niet dan nadat een voldoende aantal kameraden bij hen is aangekomen. Het vuur wordt zoo laat mogelijk geopend; een handig gebruik van het terrein geeft vaak mogelijkheid, ongemerkt tot op den afstand van het beslissend vuurgevecht te naderen. Aan de geringe verliezen, welke vóór het bereiken der eerste vuurstelling worden geleden, schenkt men geene aandacht. In de eerste gevechten lag deze stelling op 850 à 1200 pas van den vijand. Wanneer eenmaal het vuur geopend is, moet het geheele streven op terrein winnen gericht zijn. Reserves bewegen zich onder infanterievuur op één gelid, onder artillerie- en mitrailleurvuur slangsgewijze.

Onder krachtig vuur werd sprongsgewijze voorwaarts gegaan, in sommige divisiën gaf men er de voorkeur aan, met geheele compagnieën en in lange sprongen voorwaarts te gaan; in andere werd daarentegen met kleine groepen en korte sprongen terrein gewonnen. Soms gingen de dapperste manschappen in den looppas vooruit en vereenigden zich hunne kameraden gaandeweg bij hen. Van kruipen werd weinig, van ingraven daarentegen op ruime schaal gebruik gemaakt.

In het algemeen droeg de aanval een zeer verschillend karakter, doch in geen geval heeft de oorlog bewezen, dat het onmogelijk is, met geheele compagnieën in groote sprongen terrein te winnen. Wanneer men de troepen in de hand wil houden, moet men het in sectiën voorwaarts gaan zoo lang mogelijk volhouden.

B. ADAMOWITSCH leert ons :

1e. De tirailleurliniën van sectiën, zich nu eens uitbreidende en dan weder dichter wordende en zich niet aan de tusschenruimten, waaraan wij gewoonlijk zoo groote waarde hechten, storende, bezetten, bij de voorwaartsche beweging, slechts die terreingedeelten in de aanvalslinie, welke bepaalde voordeelen voor vuuruitwerking en dekking aanbieden; zij bekommeren er zich niet om, dat sommige gedeelten onbezet blijven en

gaan niet recht, maar zigzagsgewijze voorwaarts, van de eene goede dekking naar de andere (voorbeeld, zie schets N°. 3).

2e. Het in sprongen voorwaarts gaan van sectiën is op open terrein bijna niet mogelijk. *Normaal* geschiedt het volgende: de sectie-commandant wijst de nieuwe stelling en het te bezetten vak aan en zendt daar ter markeering een of twee man heen; daarna begeven zich de andere manschappen, na het vizier voor den nieuwen afstand gesteld te hebben, een voor een vooruit, hetzij voorover gebogen in den looppas, hetzij kruipende.

A. RJABININ beweert:

Zelfs op de groote afstanden, 2000 à 1500 pas, is het bezwaarlijk, met de geheele tirailleurlinie, zelfs als deze uit slechts 50 man bestaat, tegelijk vooruit te gaan.

Bij den Gaotoelinpas, toen de Japanners onze stellingen aanvielen, moesten zij een hollen weg, welke zich op 1400 à 1200 pas van onze loopgraven bevond, passeeren. Aanvankelijk trokken zij dezen met groepen van 20 à 30 tirailleurs in sprongen in den looppas over. Het sterke vuur stelde echter velen buiten gevecht; toen begonnen zij in groepjes van 3 à 6 man vooruit te gaan, gebruik makende van de dekking, welke eene kleine verhevenheid opleverde.

Den 25sten Februari ging de tirailleurlinie van eene der Siberische infanterie-compagnieën onder infanterie- en artillerievuur in groepen van 2 man vooruit en leed geene verliezen.

Deze twee kleine voorbeelden toonen aan, dat het reeds op afstanden van 1400 pas onmogelijk is, met geheele tirailleurliniën vooruit te gaan en dat zulks met groepjes van hoogstens 6 man tegelijk moet geschieden. Met het verminderen van den afstand moeten de groepjes kleiner worden: op 1400 à 1200 pas 3 à 6 man, op 1200 à 1000 pas 2 à 3 man, terwijl op de kortere afstanden man voor man voorwaarts gegaan moet worden.

Uit elke groep van de sectie gaat, terwijl de nevensectiën blijven vuren, een man vooruit. Zoodra hij ter plaatse gekomen

is, graaft hij zich in, daarbij de dekking zoo breed makende, dat een tweede man er achter kan liggen; de opvolgende manschappen handelen op gelijke wijze.

Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF schrijft :

»Sehr lehrreich war es für uns zu erfahren, dasz der japanischen Infanterie während des Gefechts bei San de pu, das sich in der *Ebene* abspielte, ausdrücklich die Anwendung eines besonderen Angriffs verfahrens empfohlen wurde, um die eigenen Verluste nach Möglichkeit zu verringern. Dieses Verfahren bestand, kurz gesagt, darin, dasz die Schützen in *kleinen Gruppen* und mit *kurzen, schnellen Sprüngen* vorgehen sollten.

Aanval op 11 October van de 3de Japansche Infanterie-brigade.
Hiervan vermeldt BRONSART VON SCHELLENDORFF :

De zich op den linker vleugel van het 1ste leger bevindende 3de Japansche Infanterie-brigade ontving op 11 October bevel, den door 4 à 6 Russische compagnieën bezetten Tempelberg te nemen. De aanval begon ten 3,45 n.m. uit de lijn Panljasantse-Schoeanloentsie, ondersteund door artillerie van het 4de leger en van de 2de divisie (1ste leger).

De regimenten ontwikkelden zich naast elkander in eene tusschen beide dorpen gelegen uitgraving. De met betrekkelijk geringe tusschenruimten vooruittrekkende tirailleurs werden uit het vlakke dal ten zuiden van den Tempelberg door infanterie onder vuur genomen, terwijl van de hoogten ten noordoosten van den berg hevig, doch betrekkelijk weinig werkzaam, artillerievuur werd ontvangen. Op ongeveer 900 M. werd het vuur geopend en sprongsgewijze in breede liniën, ter sterkte van 1 compagnie, vooruitgegaan. Ook de volgende ondersteuningstroepen en reserves waren verspreid. De Japanners vuurden bijna niet en hielden slechts halt om op adem te komen. Ten slotte bestormde de geheele brigade als eene enkele breede en diepe tirailleurlinie den Tempelberg, die reeds om 5 uur bezet was.

De zwakke Russische bezetting was reeds lang vóór den

stormaanval op de hoogten onmiddellijk ten noorden van den Tempelberg teruggetrokken.

Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF teekent hierbij aan :

Deze buitengewoon snel en krachtig doorgevoerde aanval kon gelukken, omdat de vijandelijke stelling zeer zwak en door een tamelijk slecht schietenden tegenstander bezet was en bovendien vroegtijdig ontruimd werd. De Russische artillerie bracht, ondanks haar hevig vuur, den Japanners slechts zeer geringe verliezen toe ; daarentegen overstroomde de overmachtige Japansche artillerie de Russische stelling met een hagel van projectielen, voornamelijk brisant-granaten.

Maar zelfs onder deze buitengewoon gunstige omstandigheden had de aanval den Japanners meer dan 900 man aan dooden en gewonden gekost ; onder ongunstiger voorwaarden zou die ongetwijfeld mislukt zijn.

Liao-jang, 5 September (Russische vertaling van RÉGINALD KANN'S „Uit het vijandelijk kamp”).

Nauwelijks hadden wij onze kijkers naar het dal gericht of van achter een terreinplooi werd een geel lint zichtbaar ; dat was de Japansche infanterie ; de ransels afgelegd hebbende, ging zij ten aanval voorwaarts. De geheele linie had zich in kleine groepjes van 12 à 20 man, onder bevel van een officier of onderofficier, verdeeld. Aan elk van die groepjes was een bepaald punt in de vijandelijke stelling aangewezen, dat bereikt moest worden. Verdere aanwijzingen waren niet verstrekt.

De eerste linie kwam uit de loopgraven te voorschijn. De groeps-commandanten gingen zoo snel mogelijk vooruit naar de naastbijzijnde terreinplooi, waarachter zij gingen liggen. Hunne groepen volgden hen, zonder verder commando af te wachten. Ieder had slechts één doel, zoo spoedig mogelijk de eerste, de beste hoogte te bereiken, om zich daarachter te dekken.

Ik bleef zulk een groepje volgen. Eerst ging het, zonder door den vijand gezien te worden, door eene terreinstrook, welke

met *gaoljon* bedekt was. Maar daar komt het onder geweer-
vuur, de geele stipjes loopen zoo snel mogelijk, een man valt,
staat weêr op, doet eenige passen en valt voor goed neêr.
Nog twee worden neêrgeschoten; een vierde tracht terug te
keeren achter de dekking, waaruit hij vandaan kwam, doch
ook hij wordt door een kogel naast de andere drie gewonden
neêrgeveld.

Nu kan men tegenover de geheele Russische stelling den
aanvaller zien oprukken. De manschappen volgen hunne aan-
voerders, welke geschikte dekkingen uitzoeken. Dikwijls ver-
zamelen zich achter eene goede, ter zijde gelegen dekking,
verschillende groepen, om later weder uiteen te gaan en
hare oorspronkelijke richting te hernemen.

De orde in de linie was geheel verbroken, de groepen
waren over de berghelling verspreid; hier lagen de manschap-
pen, daar kropen zij vooruit, op andere plaatsen liepen zij
zoo snel mogelijk. De 900 M. tot aan de Russische hinder-
nissen werden achter elkander afgelegd, en eerst onder dek-
king van het slecht aangelegde glacis, dat zich vóór die
hindernissen bevond, werden orde en verband hersteld.

Toen de eerste linie van den aanvaller de helft van haren
weg had afgelegd, kwam uit de Japansche loopgraven eene
tweede linie te voorschijn, die, evenals de eerste van elke
terreindekking gebruik makende, voorwaarts ging. Achter de
tweede linie volgde eene derde enz.

Op deze wijze stuwden zes golven bergopwaarts, dooden en
gewonden op hun weg achterlatende, om zich achter de dek-
king op 100 M. van de vijandelijke loopgraven te verzamelen.
Toen gingen vrijwilligers voorwaarts om, bijna onder de loopen
der Russische geweren, de ijzerdraadversperringen door te
knippen. Kruipende van de eene plaats naar de andere,
maakten zij doorgangen in die versperringen. Van deze helden
keerden zeer weinigen bij hunne kameraden terug.

De compagnie, welke zich in mijne nabijheid bevindt, vuurt
zoo snel mogelijk. Ook de kracht van het Russische vuur
neemt toe. Rondom ons vallen manschappen, maar niemand

hoort meer het fluiten der kogels, noch het gekraak der geweren, noch het gedonder van de ver verwijderde vuurmonden. Opgesprongen zijnde, om beter te kunnen zien, is al onze aandacht gevestigd op de plaats, waar op 800 M. vóór ons, dadelijk een hevige strijd zal aanvangen. De geheele Japansche linie schittert plotseling, doordat de bajonetten uit de scheeden worden getrokken. Het laatste moment, de stormaanval, is aangebroken. Daar verlaten de officieren onder de door allen herhaalde kreet „banzai” hunne dekkingen. Zij gaan met moeite, doch standvastig voorwaarts, zich niet bekommerende om de ijzerdraadversperringen, wolfskuilen en het geweervuur à bout pourtant. Hunne liniën dunnen, maar de leege plaatsen worden onmiddellijk aangevuld; de golf houdt even op, maar stuwt daarna weér vooruit; daar zijn zij reeds op eenige meters van de loopgraven. Plotseling verheft zich aan Russische zijde de lange grijze linie der Siberische scherpshutters en verdwijnt, na een laatste salvo afgegeven te hebben, aan gene zijde van den berg.

Formatie der reserves.

In het algemeen zal wel getracht worden, de reserves zoo lang mogelijk gesloten te houden, daarbij zooveel doenlijk dekking in het terrein zoekende. In elk geval behoort het bewaren van afstanden en richting ten koste van de onzichtbaarheid vermeden te worden. Overigens zijn de gevoelens omtrent het vraagstuk, in welke formatie zich de reserves moeten bewegen, in hooge mate verdeeld, zooals uit het onderstaande kan blijken.

A. RJABININ verklaart, dat de oorlog geleerd heeft, dat de bataljons der tweede linie zich zelden in gesloten formaties kunnen bewegen en wenscht, dat de compagnieën in colonnes van verspreide sectiën, met tusschenruimte van 20 pas, voorwaarts gaan.

Bij eene gewelddadige verkenning van het station Tschan-toefoe rukte een Russisch regiment dan ook geheel in de verspreide orde op (zie schets No. 4).

Kapitein SOLOWJEF beweert :

De formatie van de reserves is — afhankelijk van de aanwezige dekkingen — gewoonlijk de geopende orde. Onder vuur zijnde, wordt echter de verspreide orde aangenomen.

En verder :

In bergterrein gelukte het somtijds, de reserves met betrekkelijk geringe verliezen in colonne-formatie te doen oprukken, doch op open terrein heeft het voortbewegen in die formatie niet alleen van de regiments-, maar ook van de divisie-reserves, het gevolg, dat die afdeelingen door de ontstane verliezen worden opgelost. Ook het voorwaarts gaan in de geopende orde (gedeploieerd) is dan gewaagd.

In den strijd bij Sandjepoe (Januari) leden onze reserves zoodanige verliezen, dat zij verspreid moesten worden.

Onder sterk vuur is de beste formatie voor de reserves de verspreide orde.

B. ADAMOWITSCH schrijft :

De secties, welke aan het vuurgevecht deelnemen, verspreiden zich; omtrekkende of zich in reserve bevindende secties marcheeren gedekt in de eene of andere willekeurige formatie (blijkbaar gesloten).

J. LAZEREWITSCH zegt :

De Japansche reserves bewegen zich onder infanterievuur op één gelid, onder artillerie- en mitrailleurvuur slangsgewijze.

Laatste vuurstelling, stormaanval en vervolging.

Denk er aan, dat de overwinning niet op eenmaal komt, ook de vijand is gewoon standvastig te zijn; menig keer gelukt het ook de tweede en derde maal niet; dan moet men het voor de vierde en verdere keeren beproeven, totdat men zijn doel bereikt heeft.

DRAGONIROF.

Op welken afstand gewoonlijk tot den stormaanval werd overgegaan, laat zich niet vaststellen. Zeker is het, dat menige aanval, zelfs van de kortste afstanden ondernomen, mislukte

en dat alleen voortdurend hernieuwde aanvallen ten slotte den verdediger tot den terugtocht konden dwingen. De onderstaande beschouwingen mogen in deze enig licht verschaffen.

Kapitein SOLOWJEF oordeelt :

De laatste vuurstelling is niet verder af, maar dichter bij de vijandelijke vuurstelling gelegen.

Volgens ons reglement bevindt zij zich op 300 à 150 pas van den vijand. Wanneer men van af dien afstand tot den bajonetaanval overgaat, is het twijfelachtig of velen den tegenstander zullen bereiken; het meerendeel wordt neêrgeschoten, de overblijvenden maken keert. Wanneer de verdediger niet in verwarring geraakt en eenige goed gerichte salvo's afgeeft, dan kan men den aanval veilig als afgeslagen beschouwen.

De laatste vuurstelling is gewoonlijk op eenige tientallen passen van de vijandelijke stelling gelegen. Hier blijft men soms lang tegenover elkander liggen, omdat noch de eene noch de andere partij tot den bajonetaanval besluit. Eindelijk springen eenige stoutmoedigen op en storten zich met de bajonet op de loopgraven des vijands. Aanvankelijk voegen zich een twintigtal van de minst besluiteloozen bij hen en dan volgt de geheele compagnie.

Men kan er zeker van zijn, dat de compagnie, welke tot den stormaanval overging, geen kamp zal geven.

Dit oogenblik echter niet verloren doen gaan, dezen drang naar voren niet doen onderbreken — is de taak van den officier en zijn persoonlijk voorbeeld is in deze van het meeste gewicht. Nooit zal men den mindere zoo volgen als den officier. Voor hem is echter de eerste kogel en de eerste bajonetstoot bestemd. Daarom leed ons officierskader zulke groote verliezen.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft :

Men tracht door massavuur, op de *kortste* afstanden, de kracht der verdediging te breken.

De bajonetaanval, eerder aangevangen, belooft geen succes;

hier toch is het doel volkomen zichtbaar en de zenuwen van den *gedekt zijnden* tegenstander zullen zelden zoo geschokt zijn, dat hij niet in staat is, verliezen toe te brengen.

De *bajonetaanval* geschiedt op bevel (teeken) van den bataljons-commandant; wanneer hij ziet, dat het vuur zijne uitwerking reeds voldoende gedaan heeft, dat de verdediger geschokt 1) is en dat de troependeelen, voor de omvatting aangewezen, reeds ter plaatse zijn gekomen.

Op het teeken van den bataljons-commandant wordt het vuur tot zijne grootste hoogte opgevoerd, de compagniesreserve (wanneer deze nog niet verbruikt is) nadert de tirailleurlinie, de bataljons-reserve wordt zoo dicht mogelijk aangetrokken.

Wanneer de compagnies-reserve (of het aangewezen deel van de bataljons-reserve) tot nabij de tirailleurlinie is gekomen, staat deze laatste op en rukt vooruit. Op 50 à 30 pas van den vijand „hoera”.

Den vijand uit de stelling verdreven hebbende, vervolgt de tirailleurlinie den tegenstander 100 à 200 pas met het blanke wapen en opent vervolgens, na halt gehouden te hebben, onmiddellijk het snelvuur 2); de reserve wordt geordend en zet de vervolging voort (of bereidt zich ter verdediging voor), terwijl een bijzonder daartoe aangewezen deel het vermeersterde ter verdediging inricht. 3)

De mitrailleurs, snel naar voren gebracht (gedragen), dragen

1) Voortekens: ongeregeld vuur, vermindering van het aantal ricochet-schoten, beweging in de voorste liniën der verdedigers.

2) In geen geval salvovuur. Dit kost te veel tijd, met het oog op het te voren ordenen der manschappen en het doen van verschillende commando's. Elke seconde toch is kostbaar.

3) Zulks is van het meeste belang. Men zie daaromtrent de beschouwingen van Generaal LANGLOIS in „Enseignements de deux guerres récentes (SKOBELEF bij Plewna).

De volgende zinsneden uit het werk van Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF mogen ter illustratie dienen: „Die erreichten Stellungen wurden sofort von den Japanern zur nachhaltigen Verteidigung eingerichtet. Da der Boden zur Bearbeitung mit Spaten und Hacke zu hart war, schleppte man Sandsäcke von hinten nach vorn und stellte daraus Deckungen her” (slag bij Moekden).

buitengewoon veel bij tot bevestiging van het bezette punt.

Vóór de uitvoering van den stormaanval is het van het meeste belang, na te gaan, of zich in de stelling van den verdediger geene door hem onbezette loopgraven, slootgedeelten, kuilen, greppels, heggen enz. bevinden.

Het bezetten van dergelijke punten, zij het dan ook door enkele schutters, maakt den aanval der andere veel gemakkelijker (door het teweegbrengen van verwarring bij den vijand). Het vermeesteren dezer punten moet op initiatief van de commandanten der tirailleurlinie of van de manschappen zelve plaats vinden. Den manschappen moet het belang van dergelijke gelegenheden, om flankeerend vuur te kunnen afgeven, ingeprent worden; zij moeten deze automatisch leeren zien en geen bijzonder bevel tot handelen afwachten. In de razernij van deze periode van den strijd kunnen 3 à 4 stoutmoedigen ongemerkt tot zulk een punt doordringen en het detachement een niet genoeg te waardeeren dienst bewijzen 1).

Eene krachtige beschieting met granaatkartetsen van het terrein onmiddellijk achter de vijandelijke stellingen en zoo mogelijk écharpeervuur van slechts enkele vuurmonden, in de laatste minuten van den infanterie-vuurstrijd, maken de kans van slagen van den aanval belangrijk grooter en verminderen de verliezen.

Bij den hedendaagschen aanval moet men vrede nemen met groote verliezen; maar eenmaal het *overwicht aan krachten* in het te bestormen vak *verzekerd*, eenmaal de aanvaller in staat zijnde, zijne aanvallen te *herhalen* (soms tijds vele malen), zal de stormaanval slagen.

1) Op dergelijke wijze nam eene groep Japanners, man voor man langs den afgespoelden oever van de Scha-xe voorwaarts gaande, op 1 October een Chineesch huis in het zuidelijk gedeelte van Linsinpoe en bracht door flank- en rugvuur verwarring teweeg bij het linkervleugelbataljon van een vak, waardoor de Japansche aanval van de zijde van Schoelintsie in hooge mate werd vergemakkelijkt; het zuidelijk deel van het dorp en de voorste loopgraven (bestemd voor het brengen van vuur langs den bergwand van het dal der Scha-xe) moesten door de Russen ontruimd worden.

Eene goede keuze van het aanvalspunt rechtvaardigt, door zijn invloed op den algemeenen toestand, de gebrachte offers.

B. ADAMOWITSCH acht de laatste vuurstelling op 400 à 200 pas van den vijand gelegen. Een hevig vuur wordt afgegeven, de reserves worden aangetrokken en hier of daar zal men tot den stormaanval overgaan, terwijl andere afdeelingen blijven vuren of insgelijks voorwaarts gaan.

Beveiliging der flanken.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft hieromtrent :

De beveiliging der flanken van het gevechtsfront moet stilstaande geschieden in den vorm van sterke veldwachten, zijwaarts en ter hoogte van de reserve. Deze veldwachten zetten in eene aangegeven lijn *staande* posten uit, onderling door patrouilles verbonden. De veldwachten staan door telefonen of ordonnansenposten in verbinding met de bevelvoering.

Bij eene dergelijke wijze van beveiliging wordt elke *onverwachte* verschijning van den vijand op de flank, zooals bij eene *omvatting* het geval kan zijn, onmogelijk. De aan de veldwachten toegevoegde bereden ochotniks (dragonders, kozakken) geven haar de gelegenheid, verder te zien dan de lijn der posten en zich zelve tegen verrassing te vrijwaren. De veldwachten versterken zich zoo eenigszins mogelijk.

De *staande* beveiliging geeft in vergelijking met die door rasjeeds (verkenningpatrouilles, verkenningsdetachementen), wat de waarneming betreft, groote voordeelen :

1. De waarneming geschiedt van uit daartoe opzettelijk gekozen punten.
2. Zij is moeilijk te doorbreken.
3. De vijand kan de posten niet ongezien voorbijgaan, zelfs in het geval, dat hij niet te voren ontdekt wordt.
4. Het verband is vollediger.
5. Wanneer het tot een gevecht komt, zijn de versterkte kernen der veldwachten van veel belang.

De verzekering tegen omtrekking op grooten afstand rust

uit den aard der zaak op de daartoe aangewezen cavalerie-afdeelingen.

Zeer in het bijzonder traden de voordeelen der staande beveiliging in het bergterrein op den voorgrond.

In het gevecht bij het dorp Tsofantoen (16 Augustus 1904) namen de bereden jachtcommando's van het 139ste Infanterieregiment, welke met posten de hoogten bij de dorpen Schixoetsi en Sandjatsie bezet hielden, de Japanners, welke van T'schandjapoetsi en Pandjapoe oprukten, zoo goed waar, dat zij de kleinste vijandelijke afdeelingen signaleerden. Op hunne berichten beschoot de artillerie van het detachement MISCHT-SCHENKO (bij Taiertoen) eenige malen eene Japansche bergbatterij, welke trachtte stelling te nemen, terwijl de batterijen van de 35ste Artillerie-brigade, staande in het keteldal ten zuidoosten van Tsofantoen, met succes de vijandelijke infanterie konden beschieten.

De bajonet.

De waarheid van SOEWOROF'S: *De kogel is een dwaas, de bajonet echter een wakker kameraad*, is in den jongsten oorlog op nieuw bevestigd geworden.

Men heeft den grijzen, helaas reeds ontslapen Generaal DRAGOMIROF verweten, de opleiding van de Russische infanterie in verkeerde banen gevoerd te hebben; men heeft den spot gedreven met zijne voorliefde voor de bajonet, maar men heeft vergeten, de oorzaak der Russische nederlagen te zoeken, juist daar, waar zij had behooren gezocht te worden, in de verwaarloozing der Dragomirofsche theorieën. Men heeft woorden gelezen, maar hunne beteekenis niet willen of kunnen begrijpen; men heeft gehandeld, als die arme mullah, welke de Koran aan stukjes sneed en opat, denkende aldus van den geest van Mohammed doordrongen te worden.

Het verlangen naar het handgemeen moet nu, evenals vroeger, aanvoeders en soldaten bezielen en in dit opzicht zijn de Russische regimenten niet te kort geschoten.

Het is niet hunne schuld geweest, dat de bevelvoering niet

van hun offensieven geest heeft weten gebruik te maken. Die geest vond zijne uiting bij het 11de Oost-Siberische scherp-schuttersregiment, toen het zich bij Tjoerentschen, met den het kruis dragenden regimentsgeestelijke voorop, onder het spelen der muziek met het blanke wapen een weg door den vijand baande.

Uitsluitend de beslissing in het vuurgevecht zoekende, gingen de Japanners aanvankelijk niet tot den aanval over en ontweken dezen ook. De stormaanval van den vijand werd met een hevig geweervuur begroet; daarna openden zich de voorste liniën en gaven achterstaande afdeelingen snelvuur of salvovuur af.

De ervaring van den oorlog leerde den Japanner echter, den bajonetaanval met de bajonet af te slaan en zelf ook tot den aanval met het blanke wapen over te gaan.

De Russen gingen in den regel in de laatste phase van den strijd den aanvaller met de bajonet tegemoet. Bij de verdediging van loopgraven pasten de Russen ook wel het volgende toe. Aanvankelijk gingen zij een 50 M. terug en stortten zich, nadat de vijand de borstwering had overschreden, met de bajonet op hem 1).

B. ADAMOWITSCH verklaart zich een tegenstander van het tegemoet gaan van den aanval en schrijft hieromtrent: „Den aanval door een tegenaanval tegemoet gaan en hierbij uit de loopgraaf komen, is dwaasheid; een verstandig verdediger blijft op zijne plaats staan en vuurt”.

1) Hieromtrent schrijft Kapitein SOLOWJEF:

Als beginsel is zoowel aan Russische als aan Japaneche zijde aangenomen, om tot het tegengaan van den bajonetaanval zich een 10-tal schreden van de loopgraaf terug te trekken, ten einde eene hindernis, in den vorm van die loopgraaf, tusschen zich en den vijand te plaatsen en op het oogenblik, dat de aanvaller de loopgraaf overtrekt, zich met de bajonet op hem te storten, gebruik makende van de tijdelijke verwarring, die bij hem ontstaan is.

Ons wil het echter toeschijnen, dat kleine loopgraven niet als hindernis dienst kunnen doen. Bovendien gaat de aanvaller zelfs op de kortste afstanden niet altijd tot den bajonetaanval over en dan moet men zelf de loopgraaf overgaan om den tegenstander terug te werpen.

In tegenstelling hiermede schrijft de Zweedsche militaire attaché : „Inderdaad, wanneer de vijand tot op 150 à 75 pas genaderd is, heeft het vuur van den verdediger zeer weinig uitwerking. Zelfs de dappersten worden zenuwachtig. Daarom gaan de Russen, zoodra de Japanners tot op 150 pas genaderd zijn, den bajonetaanval met de bajonet tegemoet, hetgeen een zeer werkdadig middel blijkt, zelfs tegen zulke dappere soldaten, als de Japanners zijn”.

Noodzakelijk is het, de bajonet niet te laat op het geweer te planten; den 11den Juli, in den slag bij Datschitschao, ging het Barnaelskische regiment zoo onverwachts tot den tegenaanval over, dat de Japanners geen tijd vonden, hunne bajonetten op de geweren te plaatsen.

Omtrent de beteekenis van de bajonet schrijft Kapitein SOLOWJEF :

„Als deelnemer aan bajonetaanvallen, zagen wij persoonlijk, hoe in enkele minuten met het blanke wapen loopgraven werden genomen, waartegen het gedurende een drietal dagen te vergeefs kogels had geregend; wij zagen hoe hoog het moreel der soldaten-aanvallers was en hoe beslissend en zonder genade het handgemeen werd gevoerd, na hetwelk slechts levende overwinnaars of lijken van overwonnenen overbleven. *Een middenweg is hier niet.*

Vreemd is dan ook de meening van hen, die geene of slechts toevallige waarde aan de bajonet toekennen en deze als een onbelangrijk toevoegsel aan het geweer beschouwen.

Het is een niet te loochenen feit, dat in den laatsten oorlog de bajonet overal gebruikt werd, dat zij geen toevallig verschijnsel was en dat geen enkel belangrijk gevecht zonder een strijd met het blanke wapen plaats vond.

Gaat de oorlogservaringen der regimenten, welke van het begin af aan den oorlog deelnamen, na en gij zult ontwaren, dat zij alle meerdere malen tot den bajonetaanval overgingen of dezen aannamen. Het is voldoende, mede te deelen, dat den 29sten September, den 1sten en 3den October gevechten met het blanke wapen over het geheele front van onze legers

plaats vonden. Geheele korpsen vochten met de bajonet. Tegen deze feiten is niets in te brengen.

Men verzekert, dat voor het afslaan van een aanval het vuur voldoende is en beroept er zich dan op, dat aanvallen van onze en Japansche zijde met voor den aanvaller zware verliezen werden afgeslagen. Ongetwijfeld zijn dergelijke voorbeelden aanwezig. Waarom verzwijgt men echter de gevallen, waarbij het niet gelukte, den aanval door vuur tot staan te brengen en de vijand toch tot den bajonetaanval kon overgaan? Wat moeten in zulke gevallen afdeelingen doen, die niet met de bajonet weten te strijden? Zullen zij het oogenblik durven afwachten, waarop de vijand op korten afstand is genaderd?

Van mijne zijde, veroorloof ik mij de vraag te stellen: „werden stellingen, zelfs versterkte, uitsluitend door het vuur genomen?” Neen, wanneer zulke al door ons verlaten werden, zoo geschiedde dit op bevel, maar niet ten gevolge van 's vijands vuurkracht.

Bij Liao-jang vielen de Japanners op den 17den en 18den (30 en 31) Augustus ons regiment herhaaldelijk aan. Het staat vast, dat zij bij deze aanvallen ontzettende verliezen van het vuur te lijden hadden. Vooral toen zij in colonnes oprukten, smolten hunne compagnieën en bataljons letterlijk weg en werden stapels dooden achter gelaten. Eenige keeren weken de Japanners, vóórdat zij den afstand van 300 à 400 pas bereikt hadden, in wanorde terug; maar aan de andere zijde konden zij ook eenige malen tot den bajonetaanval overgaan en vond dan een hevige strijd met het blanke wapen plaats.

Wanneer onzen soldaat niet geleerd was, den strijd met de bajonet te beschouwen als de laatste, niet te vermijden acte van elk gevecht, zou hij waarschijnlijk zijne stellingen ontruimd hebben en den vijand niet met het blanke wapen hebben teruggeworpen.

Bij Liao-jang werden wij nooit door het Japansche vuur gedwongen, onze stellingen te ontruimen en toch was dit

vuur inderdaad verschrikkelijk. Na onze artillerie tot zwijgen gebracht te hebben, overstroonden de Japanners ons letterlijk met projectielen. In ons regiment werden 18 officieren en bijna 700 man buiten gevecht gesteld; maar niettegenstaande een vernietigend vuur, gedurende 2 dagen, konden de Japanners ons uit geene enkele loopgraaf verdrijven.

Wanneer wij ten slotte Liao-jang ontruimden, was het Japansche vuur hiervan niet de oorzaak. In de Septembergevechten bij Moekden beschoten wij en de Japanners elkan- der van uit onze stellingen gedurende 3 dagen hevig met kogels en granaatkartetsen; niemand kende rust, noch over dag noch 's nachts, maar toch ging geen van beide partijen ook maar een stap terug. Ons wil het toeschijnen, dat een dergelijke toestand onbepaald lang kan voortduren, het karakter van den een of anderen positie-oorlog verkrijgt en ten slotte tot niets beslissends leidt.

Daarentegen werden bij den nachtelijken aanval op den Toeminlinpas met de bajonet drie rijen van loopgraven genomen en wie van de verdedigers niet kon ontvluchten, bleef ter plaatse.

Veel wordt gesproken over de Japansche methode, bij Tjoerentschen toegepast, om den bajonet aanval te ontwijken en daarna het vuur weder te openen. Maar juist hierdoor slaagden het 11de en 12de Oost-Siberische scherpshutters- regiment, aan alle zijden door den overmachtigen vijand omringd, er in, zich een doortocht te banen. Wat zou van deze regimenten overgebleven zijn, wanneer de Japanners van de bajonet gebruik gemaakt hadden?

Een ander voorbeeld:

Gedurende den aanval op den Poetilofberg, toen het 36ste regiment tot den bajonetaanval overging, slaagden de Japanners er niet in of hadden zij vergeten de bajonet op te planten; zij werden dientengevolge neêrgestoken.

Leerrijk is het, dat de Japanners de methode van het niet aannemen van den bajonetaanval spoedig loslieten. Bij Liao-jang en Moekden gingen zij zelve herhaaldelijk tot den

stormaanval over en traden ook de Russische aanvallen met de bajonet tegemoet.

Men verkrijgt het volgende beeld :

„De Japanners, de waarde van den bajonet ondervonden hebbende, veranderden hunne inzichten omtrent dit wapen en leerden van ons, hoe het te gebruiken.”

Overtuigend zijn ook de gegevens, die de statistiek, omtrent de verliezen, door de bajonet toegebracht, verschaft; zij doen bijna niet onder voor die, door het artillerievuur veroorzaakt, ondanks dat dit laatste op groote schaal toepassing vond.”

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft in zijne artikelen, omtrent de bajonet het navolgende :

„De bajonet heeft in de handen van onze dapperen niets van hare waarde verloren. Ik haal geene voorbeelden uit den strijd om Port Arthur aan, doch deel slechts, wat bij ons te zien was, mede. Schitterend streden onze troepen met de bajonet bij Liao-jang (Saxoeloen — alleenstaande berg); zonder een schot te lossen werd bij een nachtelijken stormaanval het dorp Endonioeloe door het 139ste Infanterie-regiment in vereeniging met 2 bataljons van het 140ste Infanterie-regiment genomen, waarbij meer dan 1500 Japanners (het geheele 33ste regiment) met het blanke wapen werden neêrgelegd (28 September 1904).

De mensch is de zelfde gebleven als hij was, d. w. z. een wezen met hart en zenuwen. Het wapenfeit van den 1en Luitenant STEPANENKO van het 140ste Infanterie-regiment bewijst zulks.

Het 140ste Infanterie-regiment, dat het nabij de dorpen Xaxoentai en Schandiasa gelegen dorp Besimjanaja (naamloos dorp), op het westelijk front van het versterkte rayon van Moekden, bezet had, werd den 23sten Februari van de zijde van Lioe-djaofan aangevallen.

Na den vijand tot op 500 pas te hebben laten naderen, werd het infanterie-vuur, versterkt door dat van 2 mitrailleurs, geopend, waarop de dichte Japansche tirailleurliniën in verwarring op Schandiasa terugweken, vele dooden en gewonden

achterlatende. Een gedeelte der Japanners slaagde er echter in, stelling te nemen in het Chineesche kerkhof, rechts en bijna voorwaarts van Besimjanaja gelegen.

Na ongeveer een half uur begonnen zij van daar de stellingen van het 140ste Infanterie-regiment flankerend te beschieten, waardoor verliezen werden geleden en de communicatie door het dorp onmogelijk gemaakt werd.

Pogingen werden aangewend, de Japanners door salvo- en mitrailleurvuur te verdrijven, doch te vergeefs. Het kerkhof vormde, in verband met de aan drie zijden aanwezige heuvel-tjes, eene natuurlijke dekking voor den vijand, terwijl de vierde open zijde naar het westen was gekeerd.

Ten ongeveer 11 uur v.m. wendde zich de commandant van het jachtcommando, 1ste Luitenant STEPANENKO, tot den regiments-commandant met het verzoek, de Japanners uit het kerkhof te mogen verdrijven. Na zijn plan ontvouwd te hebben, gaf de commandant de vereischte toestemming. Luitenant STEPANENKO liet 60 vrijwilligers van zijn commando voorkomen. Hiervan werden 10 man aangewezen om den vijand in front bezig te houden. Van de minste terreindekking gebruik makende, kropen deze een voor een voorwaarts en slaagden er in, tot op 200 à 300 pas te naderen, waarna een hevig vuur geopend werd. Dit onverwachte vuur trok volkomen de aandacht der Japanners, die al hun vuur op dit voor hen bijna onzichtbare tiental dapperen concentreerden. Hier van gebruik makende, rukte STEPANENKO met de overige manschappen snel tegen de linker flank van het kerkhof op en liet toen, na goede stellingen ingenomen te hebben, het snelvuur in de flank der vurende Japanners openen. Dit vuur bracht bij den vijand eene begrijpelijke verwarring teweeg. Eene patrouille van 3 ochotniks had inmiddels het bericht gebracht, dat een klein walletje, in den rug van het kerkhof gelegen, niet door de Japanners bezet was. Onmiddellijk werden 20 van de 50 man hierheen gezonden. Afgesproken werd, dat op het commando „aan” van Luitenant STEPANENKO, deze 20 man met de bajonet voorwaarts zouden

gaan. Zijne veronderstelling, dat op dit commando de Japanners zich zouden dekken, bleek juist te zijn. Terwijl de 30 man het kerkhof flankerend bleven beschieten, gingen de andere 20 onder een „hoera” tot den stormaanval over. De Japanners, aanvankelijk door den onverwachten aanval in den rug in verwarring gebracht, maakten achterwaarts front om den aanval met vuur af te slaan. Toen ging Luitenant STEPANENKO op zijne beurt tot den stormaanval over. Eene volkomen paniek brak onder de zich in het kerkhof bevindende Japanners uit; te vergeefs sloegen de officieren met de sabels op hunne vluchtende ondergeschikten; alles sloeg op de vlucht, met uitzondering van een hoopje dapperen, dat den bajonetaanval aannam. De compagnieën en mitrailleurs waren reeds lang in gereedheid om het vuur te openen en schoten de vluchtenden neêr. Van de 500 à 600 man ontkwamen niet meer dan 70. Onze tropheën waren: 14 officierssabels, bijna 400 geweren, 85 gewonde of licht gewonde gevangenen en eene belangrijke hoeveelheid patronen en kaarten. De ochotniks hadden in dit gevecht slechts onbeteekenende verliezen geleden: 2 dooden (door bajonetten neêrgestoken) en 6 gewonden. De onderneming was ten 12 uur middag begonnen en eindigde ten 1 uur n.m.

Dit geval toont duidelijk aan, dat waar een bewust en goed overlegd plan aanwezig is en de vaste wil, het uit te voeren bestaat, succes altijd mogelijk is, evenals de aanval met het blanke wapen.

De grondslagen der tactiek, uit de krijgsgeschiedenis opgebouwd, zijn onveranderd gebleven. Wie daar rekening mede hield, verkreeg ook in den Russisch-Japanschen oorlog succes, wie die veronachtzaamde, moest daarvan de gevolgen ondervinden. Hoofdzaak is een goed wel doordacht plan. Zonder vast plan baten noch standvastigheid, noch bajonetten, noch heldenmoed”.

Eindelijk schrijft LAZEREWITSCH:

„Maar zelfs het krachtigste en werkdadigste vuur is niet in staat, een hardnekkigen tegenstander uit zijne stellingen

te verdrijven. De ervaring leert, dat op afstanden beneden de 600 pas het vuurgevecht uren kan duren. Een moreel sterke tegenstander wijkt slechts voor den bajonetaanval, onder trommelslag en hoerageroep ondernomen; hoe meer hij beseft, dat opstaan en teruggaan met zelfvernietiging gelijk staat, hoe hardnekkiger hij zijne stelling zal vasthouden. Men kan hem slechts bereiken door den bajonetaanval met gesloten compagnieën; deze aanval bekroont het werk en zal dit blijven bekronen; hoofdvoorwaarde is echter, dat de troepen vertrouwen in de bajonet hebben en dienovereenkomstig in vreedestijd zijn opgevoed.

Het succes in den oorlog wordt niet door eene eenzijdige vuuropleiding verkregen, maar door een harmonisch gebruik van geweer, bajonet en schop.

De Boeren verloren den strijd, omdat zij slechts aan twee dezer factoren — kogel en schop — waarde toekenden; de Russen kwamen op het oorlogsveld, slechts tot den bajonetaanval opgeleid”.

Nachtgevechten.

Van den nacht is herhaaldelijk gebruik gemaakt om de stellingen van den tegenstander te naderen, ten einde onmiddellijk bij het aanbreeken van den dag het artillerievuur te kunnen openen en het gevecht in te leiden. Omgekeerd werd het vallen der duisternis steeds afgewacht om troepen uit het front terug te nemen. Waar zulks niet mogelijk was, ging de terugtocht steeds met groote verliezen gepaard.

Toen in den slag bij Sandjepoe op 15 Januari 1905 de Generaal GRIPPENBERG ten 9 uur n.m. bevel ontving, terug te trekken op een oogenblik, dat hij meende, zeker te zijn van de overwinning, lag het aanvankelijk in zijn voornemen, den Opperbevelhebber te verzoeken, dit bevel in te trekken. De overweging, dat bij eene weigering van zijn verzoek, de terugtocht alsdan niet meer gedurende den nacht zou kunnen geschieden, deed hem echter van zijn voornemen afzien.

Waar een terugtocht dan ook noodzakelijk is, moeten de troepen
1906/07. II.

de vaste overtuiging en wil bezitten, om, wat het ook moge kosten, tot het vallen van den nacht stand te houden. Terugtrekken over dag zal in den regel met zelfvernietiging gelijk staan.

Nachtelijke alarmeeringen en gevechten op kleine schaal vonden gedurende den positie-oorlog veelvuldig plaats. Hoewel zij in den regel geen resultaat van eenig belang afwierpen, mag hun moreele invloed op de eigen troepen niet onderschat worden. Of de Russen echter verstandig deden hiervoor, als regel, uitsluitend de ochotniks te bezigen, mag betwijfeld worden. In elke compagnie of eskadron waren zeker wel lieden te vinden, geschikt voor dergelijke ondernemingen en hunne verhalen omtrent het doorleefde zouden niet nagelaten hebben, het moreel bij de kameraden te verlevendigen.

Ook grootere nachtgevechten behooren volstrekt niet tot de zeldzaamheden en de verkregen resultaten waren dikwerf zeer belangrijk.

Mag hieruit de gevolgtrekking gemaakt worden, dat het nachtgevecht meer en meer toepassing zal vinden of moet het ook in de toekomst als uitzondering beschouwd blijven? Ik waag het niet, hieromtrent ook maar eenig oordeel uit te spreken, daar de meeningen van hen, die aan den jongsten oorlog deelnamen, hiertoe te zeer uiteenloopen.

Bajonet en gesloten vormen spelen gedurende den nacht de hoofdrol. Van het vuur is alleen uitwerking te verwachten, wanneer dit uit verdedigingsstellingen, bij zorgvuldige voorbereiding, wordt afgegeven. Onder andere omstandigheden heeft het geene of weinig waarde.

Als voorbeeld der geringe uitwerking van nachtelijk vuur halen wij het navolgende uit een artikel van C. C., in de Russische „Invalide" verschenen, aan.

Gedurende den geheelen nacht van den 17den op den 18den Augustus knetterde voortdurend het Japansche geweervuur, maar ondanks het feit, dat de vijand zich op minder dan 100 passen van ons bevond, leed de mitrailleur-compagnie geene verliezen, noch aan personeel, noch aan paarden. In den nacht van den 18den op den 19den Augustus, bij den

terugtocht op Liao-jang, vervolgden de Japanners de compagnie met hare patroonkarren over een afstand van 3 werst met geweervuur, ons daarbij van achter den spoordijk (300 à 800 pas) uit de flank beschietende. De compagnie leed geene verliezen.

In den nacht van den terugtocht van de mijnen van Jantai, onder het hevig geknetter der geweren van de vertegenwoordigers van het gele ras, reden de voorwagens op volkomen open terrein op, werden de patroonwagens aangespannen en trok de geheele compagnie, met alle officieren te paard, onder het vuur van den vijand, op het station Jantai terug, zonder eenige verliezen te lijden.

Stilte, kalmte, richting nemen en verband houden zijn hoofdzaken voor het welslagen van nachtelijke ondernemingen. Noch trommelslag, noch hoorngeschal, noch hoerageroep, doch zwijgende arbeid met de bajonet.

Witte banden om den arm, seinvlaggen en touwen kunnen als hulpmiddel en voor het verband houden dienst doen; vindingrijkheid vindt hierbij een dankbaar arbeidsveld.

De aanvaller mag het vuur niet openen; wanneer dit toch geschiedt, is het een bewijs, dat de troep uit de hand geraakt en zal de aanval in den regel mislukken. Het verdient dan ook ernstige overweging, bij nachtelijke ondernemingen den troepen geene patronen mede te geven.

Omtrent het belang van nachtgevechten schrijft Kapitein SOLOWJEF:

»De waarde van deze wordt volkomen begrijpelijk, wanneer men in het oog houdt, dat de verdediger zulke machtige verdedigingsmiddelen als het artillerievuur en het infanterievuur op groote afstanden ontbeert. Reeds in de September- en October-gevechten bij Moekden gingen de Russische troepen tot nachtaanvallen over. Gedurende den nacht zijn gesloten vormen mogelijk. Zoo was ons regiment bij den aanval op 29 September (12 October) in sectie-colonnes zonder tusschenruimten geformeerd. De manschappen gaan opgewekt voorwaarts, omdat zij op de groote afstanden geene

verliezen lijden en deze op de kleine afstanden betrekkelijk gering en weinig voelbaar zijn. Het gevoel van bij elkander te zijn en de invloed der massa doen zelfvertrouwen, ook bij de meer vreesachtigen, ontstaan.

De verdediger voelt daarentegen het naderend gevaar, doch ziet het niet; het gevoel van onbekendheid met en nabijheid van het droigend onheil werkt ontzenuwend. Daardoor komt het voor, dat reeds vóór den bajonetaanval enkelen de loopgraven beginnen te verlaten, weldra door groepjes gevolgd. Persoonlijk zagen wij, hoe vóór den bajonetaanval enkele Japanners, de geweren wegwerpende, uit de loopgraven vluchtten.

De bezwaren, aan nachtelijke aanvallen verbonden, zijn: het moeilijk zich orienteeren, het toebrengen van den stoot op het juiste punt en de leiding der troepen.

Het is noodzakelijk, zich over dag met het terrein bekend te maken en zorg te dragen, dat ieder zijne taak kent en zijne bestemming weet. Dit wordt, helaas, vaak uit het oog verloren".

Als voorbeeld van het welslagen van een nachtelijken aanval vermeldt Luit.-Kolonel NJEZNAMOF den aanval van het 139ste Infanterie-regiment op het dorp Endonioeloe in den nacht van den 28sten September. Bijna het geheele 33ste Japansche Infanterie-regiment werd hierbij met de bajonet afgemaakt. (In den morgen werden bijna 1700 Japansche lijken geteld). Deze aanval geschiedde zoo onverhoeds, dat een deel van de bezetting der loopgraven geene gelegenheid vond, de geweren ter hand te nemen en deze, nog aan rotten staande, door de Russen werden vermeersterd. De Russische infanterie had hierbij geen schot gelost.

Omtrent den aanval van de 10de Japansche Infanterie-divisie in den nacht van den 11den op den 12den October vermeldt de Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF het volgende.

De Russische stelling was door \pm 4 bataljons infanterie met eenige batterijen bezet. Aan alle zijden hadden de Russen een vrij schootsveld.

Daar een aanval over dag met groote verliezen gepaard zou

gaan, ontving de 10de Japansche divisie bevel, zich gedurende den nacht stormenderhand van de stelling op den Sankoeaischischan meester te maken.

Alle voorbereidingen werden den voorgaanden dag getroffen, richtingspunten aangewezen en naderingswegen door boomtakken aangeduid. In voorste linie bevonden zich 6 bataljons, in dichte tirailleurlinie met vooruitgeschoven patrouilles; daarachter volgden op \pm 50 M. 8 gesloten bataljons, terwijl de reserve van den divisie-commandant, 9 gesloten bataljons, zich \pm 150 M. meer achterwaarts bevond.

De manschappen hadden witte banden om den arm. Het teeken voor den aanval werd door het ontsteken van een ver zichtbaar vuur gegeven. De patrouilles hadden in opdracht, sluipenderwijze de Russische stelling zoo dicht mogelijk te naderen en zich dan neer te leggen. Zij dienden als wegwijzers voor de tirailleurliniën, die zich naar de teekens richtten, welke hunne aanvoerders hun met witte vlaggetjes gaven. Het was verboden, te schieten voordat de vijandelijke stelling bereikt was. Zonder commando en zonder enig geruisch naderden de breede tirailleurliniën tot op eenige honderden meters van den zich scherp tegen den helderen sterrenhemel afteekenenden berg, toen de eerste vijandelijke schoten bewezen, dat de onderneming ontdekt was. Spoedig knalden de vijandelijke salvo's door de lucht, zonder dat de Japanners echter dit vuur beantwoordden. Bijna alle schoten gingen over de tirailleurlinie heen, diestil en snel voorwaarts ging, om zich daarna met het blanke wapen op de Russen te werpen. Slechts de Japansche rechter vleugel had, alvorens te stormen, het vuurgevecht op \pm 100 M. met den vijand in het dorp, gelegen op de oostelijke helling van den Sankoeaischischan, aangegaan.

Over de gansche linie vond een hevige strijd van man tegen man plaats, die bij de grootere sterkte der Japanners spoedig met den terugtocht der Russen eindigde. Slechts in het dorp duurde de strijd verscheidene uren voort, totdat de vijand in de brandende gebouwen zich ten slotte overgaf.

De verliezen bedroegen aan beide zijden ongeveer 1000 man. De Russische kanonnen waren in de algemeene verwarring door hunne bedieningen gered geworden.

Alleen op den Japanschen rechter vleugel hadden de gesloten bataljons in het gevecht ingegrepen. De reserve had geen deel aan den strijd genomen.

Gunstige voorwaarden voor de Japanners waren: de heldere nacht, de van verre zichtbare berg en het volkomen vlakke terrein.

De Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF is van oordeel, dat de gevechtsleiding van zulke groote troepenafdeelingen bij nacht te veel van het toeval af hankelijk is, om uit het gelukken van dezen aanval bepaalde gevolgtrekkingen te mogen maken.

Vermeestering van de artillerie van Kolonel SMOLJENSKY, (Infanterie-regiment Krasnoj).

Na de terugtrekkende beweging van het Xde legerkorps hadden de batterijen van Kolonel SMOLJENSKY (2de divisie van de 9de Artillerie-brigade) in den nacht van den 29sten op den 30sten September stelling genomen in te voren aangelegde batterijen (voorzien van loopgraven en blindeeringen) aan den Mandarijnenweg bij Saxepoe. De 4de en 5de batterijen stonden westwaarts, de 6de batterij oostwaarts van dien weg. Drie compagnieën infanterie vormden de bedekking van deze batterijen, terwijl een dorp en eene hoogte, voorwaarts van de stelling gelegen, door eenige compagnieën bezet waren.

Den 30sten September werd den geheelen dag G. K. T.-vuur op een dorp afgegeven, waar zich volgens berichten, belangrijke Japansche strijdkrachten hadden verzameld. In den avond werd van den staf van het legerkorps bericht ontvangen, dat een vijandelijke aanval was te wachten. Men was dus bij de batterijen waakzaam.

Ten 3 ure v.m. van den 1sten (14) October werd hevig geweervuur voorwaarts van de batterijen vernomen en liet Kolonel SMOLJENSKY het vuur tusschen 2100—2700 M. openen. Spoedig werd het echter weder stil.

Ten 4 ure v.m. ontbrandde het geweervuur gedurende een half uur op nieuw. De batterijen gaven eenige salvo's met eene opzethoogte van 1700 M. af.

Met spanning wachtte ieder het aanbreken van den dag af. Een vrij dichte mist kwam opzetten terwijl het geweervuur zich op nieuw deed hooren en kort daarop terugtrekkende afdeelingen infanterie de batterijen passeerden. Kolonel SMOLJENSKY gelastte deze, bij de batterijen te blijven en deed eenige minuten het snelvuur met eene opzethoogte van 1700 M. openen. Weder gingen eenige minuten voorbij, toen eene donkere streep in den mist zichtbaar werd, die vrij snel naderde. Duidelijk waren witte papacha's zichtbaar. 1)

De Kolonel SMOLJENSKY was overtuigd, eigen troepen vóór zich te hebben; anderen twijfelden echter en een peloton van de bedekking opende het vuur, ontving echter bevel dit te staken. De batterijen openden het snelvuur met eene opzethoogte van 1200 M., ten einde volgende afdeelingen, die voor vijand gehouden werden, te treffen. Eerst toen de Japanners zich op 150 pas van de batterijen bevonden, werden zij aan hunne gelaatskleur herkend. Toen was het echter te laat. Wel deed het vuur der bedekking, die zich in de batterijen had geworpen, de Japanners een oogenblik weifelen, maar spoedig gingen zij met de bajonet voorwaarts en ontstond een hevig handgemeen. Slechts van eene batterij gelukte het, de sluitstukken mede te voeren. De 5de batterij verloor al hare officieren en 64 man; de 6de batterij 4 officieren en 59 man en de 4de batterij 1 officier en 16 man. Een der compagniën van de bedekking had 80 % van zijn effectief verloren.

Ófschoon de beschrijving van den militairen correspondent van de Russische „Invalide" hier zeer verkort is weêrgegeven, blijkt voldoende duidelijk, dat de Russische infanterie de schuld draagt van het verloren gaan der 3 batterijen. De voorwaarts strijdende compagnieën hadden de artillerie omtrent den gang van den strijd behooren in te lichten, doch ook Kolonel SMOLJENSKY had berichten moeten vragen, toen deze niet inkwamen. Wat

1) De Japanners hebben hier misbruik van de vijandelijke uniform gemaakt, door zich in Russische kapotjassen te kleeden en van Russische hoofddeksels gebruik te maken. S.

de compagnieën der bedekking betreft, schijnen deze zich veel te dicht bij de batterijen opgehouden te hebben.

De loopgraaf. (Zie schets N°. 5).

De loopgraaf heeft in den Russisch-Japanschen oorlog zulk eene belangrijke rol gespeeld, als waarschijnlijk nooit te voren het geval is geweest. Niet alleen vond zij bij de verdediging eene uitgebreide toepassing, maar ook de aanvaller maakte op ruime schaal van ingravingen gebruik. Zien wij in den Russisch-Turkschen oorlog de onstuimige SKOBELEF steeds tot de onmiddellijke bevestiging van het veroverde terrein overgaan, in den Russisch-Japanschen oorlog worden loopgraven ook gedurende den aanval zelven aangelegd, om aan tirailleurliniën en reserves dekking te verschaffen tegen 's vijands vuur en om bij een tegenaanval de verdediging te vergemakkelijken.

Dat de aanvaller bij de toepassing van loopgraven er voor behoort te waken, dat „de drang naar voren” niet verloren geraakt, behoeft wel geen betoog.

Aan Russische zijde schijnt men meermalen de fout begaan te hebben, de loopgraven, wat kleur betreft, niet in overeenstemming met het terrein te doen brengen. Verschillende berichten maken hiervan melding; ik meen, met het volgende van RÉGINALD KANN te kunnen volstaan:

„De Russen hadden geheel verzuimd, hunne borstweringen met zoden te bedekken, zoodat deze door hare kleur van verre in het oog vielen. Tot op 5 K.M. waren zij door hare heldere lijnen duidelijk tegen den donkeren achtergrond der berghellingen zichtbaar”.

Eene tweede, niet minder belangrijke fout was, dat de verhoogingen, aangebracht om de ijzerdraadversperringen en wolfskuilen tegen artillerievuur te dekken, niet flauw naar 's vijands zijde affiepen, zoodat de aanvaller daar eene goede dekking kon vinden.

De hard bevroren bodem maakte vaak alle graafwerk onmogelijk. Zandzakken vonden dan ook op groote schaal toe-

passing, zoowel bij den aanval als bij de verdediging. Typeerend in deze is de zinsnede in het werk van Majoor BRONSART VON SCHELLENENDORFF: »Starke Deckungen aus Sandsäcken lieszen erkennen, dasz wir uns in der japanischen Artilleriestellung vor Port Arthur befanden».

Wat de versterkingen bij Moekden betreft, deze waren reeds in September 1904 geheel gereed. Blindeeringen vonden hierbij algemeen toepassing.

Hoe de loopgraven van Russische zijde ingericht waren en op welke wijze men zich tegen de strenge koude trachtte te beschutten, moge uit de volgende beschrijving blijken.

Bij Ingoi staat eene mortierbatterij, welke Linsinpoe en Lamatoen, de voorste stellingen der Japanners, onder vuur neemt. Deze batterij is van uit Xantschenpoe gedekt te bereiken en door eene zware gemeenschapsloopgraaf met de een halve werst zuidelijker gelegen redoute N°. 2 verbonden.

Bij droog weder is deze loopgraaf, welke volkomen veilig is, de verzamelplaats der manschappen, waardoor een druk verkeer plaats heeft. 's Nachts worden vuren in daartoe aangebrachte nissen aangelegd. Is het weder ongunstig, dan wordt de loopgraaf bijna onbegaanbaar en sluiten de manschappen zich in hunne blindeeringen en aardhutten op.

Van de redoute voert eene andere gemeenschapsloopgraaf, door de soldaten, wegens de mindere veiligheid, »de noodlottige» genoemd, naar de voorste loopgraven. Deze laatste zijn diep en eenigszins ter bewoning ingericht. 's Nachts worden zij met stroomatten overdekt en bevinden zich alleen de eenige treden hooger staande schildwachten in de buitenlucht. Bij strenge vorst geven de stroomatten echter geene voldoende beschutting.

Over het algemeen maakten de Japanners meer van loopgraven gebruik dan de Russen en was hunne infanterie ontegenzeggelijk veel meer bedreven in den pionierarbeid dan de Russische soldaten, die de schop als een vrij wel overbodig instrument beschouwden.

Generaal ROSENSCHILD PAULIN schrijft o. a.:

„De lieden werkten niet opgewekt; onze soldaat houdt niet

van pionierarbeid. Van vele zijden hoorde ik, dat op marsch de soldaten zoo spoedig mogelijk hun pioniergereedschap wegwerpen, ten einde hunne uitrusting te verlichten”.

Van schijnloopgraven werd aan beide zijden meermalen gebruik gemaakt. Kleedingstukken met stokken, boomstammen op oude raden enz. werden hierin opgesteld. Naar de berichten te oordeelen, trokken dergelijke loopgraven nog al eens het vuur tot zich.

De volgende beschouwingen mogen hier nog eene plaats vinden.

Kapitein SOLOWJEF beweert :

De jongste oorlog heeft geleerd, dat de schop letterlijk een oorlogswapen is geworden. Zoodra eene stelling bezet is, worden loopgraven, aanvankelijk voor liggende schutters, gegraven. Is er tijd beschikbaar, dan vervaardigt men loopgraven voor staande schutters met blindeeringen en traversen. Deze werkzaamheden moeten door de troepen zelven verricht worden.

Ruime toepassing vonden ook redoutes, van eenvoudige borstweringen, tegen artillerievuur bestand zijnde, voorzien en gedekt door kunstmatige hindernissen als verhakkingen, wolfskuilen, piketteeringen, ijzerdraad-versperringen en fougassen. De arbeid daarvan werd met behulp van genietroepen verricht.

IJzerdraad-versperringen verdienen de meeste aanbeveling, daar zij bijna ondoordringbaar en goed tegen artillerievuur bestand zijn 1).

1) M. P., die deze meening niet deelt, schrijft in de „Rasweedschik” o. a. „Den 8sten November (bij Saxepoe) vielen in eene ijzerdraadversperring vóór eene der loopgraven 5 projectielen van 15 c.M. en kon men zien, wat er van deze versperring werd. De palen werden omgeworpen, de draden werden doorgesneden, terwijl er twee doorgangen, respectievelijk van 3 en 4 saschen (1 saschen = 2,1254 M. breedte ontstonden. Wat zou het geval geweest zijn, wanueer niet 4, maar bijv. 100 projectielen in deze hindernis waren gevallen? Er zou eenvoudig geene hindernis meer geweest zijn.”

„Dit is eene oorlogservaring, wat het positiegeschut betreft. Dergelijke ervaringen kwamen echter ook bij het veldgeschut voor. De resultaten waren de zelfde, alleen een grooter verbruik van projectielen was noodig. De brisant-granaat (schimose) maakt een trechter van 1 à 1½ arschin (1 arschin = 0,7112 M.) diameter en ½ à ¾ arschin diepte. Goede treffers ontgraven de palen en rukken daardoor de ijzerdraden stuk.”

Wat de loopgraven voor liggende en knielende schutters betreft, verleenen deze geene afdoende bescherming tegen het vijandelijk vuur. Door granaten worden zij gemakkelijk vernield, granaatkartetsen kunnen de manschappen treffen, terwijl geweerkogels wel vaak ricochetteeren, maar toch groote verliezen veroorzaken. De hoofdbestemming dezer loopgraven is dekking tegen 's vijands gezicht en, dank zij behoorlijk maskeeren, zijn zij reeds op 1 werst moeilijk zichtbaar en wordt het daardoor voor den vijand bezwaarlijk, verdeling en sterkte van de strijdkrachten des tegenstanders vast te stellen.

Het beste zijn de geheel ingegraven loopgraven voor staande schutters, welke bij de Siberische troepen toepassing vonden.

Deze loopgraven zijn reeds op eenige honderden passen niet meer zichtbaar en vormen eene uitstekende dekking tegen artillerievuur. De ingraving moet, met het oog op G. K. T.-vuur, smal zijn.

Van buitengewoon veel belang is het maskeeren, welke kunst de Japanners uitstekend verstonden en in welk opzicht de Russen veel leerden. Schijnloopgraven werden somtijds aangelegd; deze trokken menig keer het artillerie- en infanterievuur tot zich.

Als dekking tegen geweer- en G. K. T.-kogels kunnen lichte blindeeringen dienst doen, welke veelvuldig in de gewone loopgraven werden toegepast. Zij bestaan uit een dak van 2 of 3 rijen sparren, welke door eene dubbele laag zoden gedekt zijn. Wegens de vermindering van de vuurlijn en het groot verlies aan tijd en materialen, vonden zij vele bestrijders. De voordeelen zijn dan ook betrekkelijk gering, daar zij door artillerievuur gemakkelijk vernield kunnen worden en haar aantal (2 à 3 per compagnie) niet voldoende is om aan veel manschappen dekking te geven. Bovendien is het bezwaarlijk, de menschen van uit de blindeering weder in het vuur te brengen. Blindeeringen zijn dan ook, in verband met 's menschen natuur, in loopgraven ongewenscht.

De Japanners maakten meer van loopgraven gebruik dan de Russen, hoewel deze die ook veelvuldig toepasten.

In het algemeen toonde de tegenwoordige oorlog het groote

belang van aardwerken aan, zoodat het noodzakelijk is, den soldaat hiervan in vreedestijd te doordringen, opdat hij de schop niet meer als een noodeloozen last, doch als een getrouw kameeraad van zijn geweer leere beschouwen.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft :

Alle afdeelingen, de reserves inbegrepen, moeten zich, binnen de sphaer van het G. K. T.-vuur gekomen zijnde, ingraven. De vakken, waarin eene ontwikkeling van troependeelen, afkomstig uit de reserve, te voorzien is (bij omvatting of omtrekking), moeten versterkt worden, terwijl in het algemeen bij den aanval elke vooruitschuiving van troependeelen onmiddellijk met versterking van het terrein gepaard moet gaan.

Alles wat open en bloot staat, loopt gevaar, zoodanige verliezen te lijden, dat een langer verblijf ter plaatse onmogelijk wordt, terwijl de onaanzienlijkste loopgraaf de G. K. T. bijna volkomen ongevaarlijk maakt.

Het loopgraafprofiel voor staande schutters, hetwelk eene uitstekende dekking vormt en tegelijkertijd het gemakkelijkst voor de behandeling van het geweer is en daardoor den schutter het minst vermoeit, moet als normaal worden beschouwd.

De noodzakelijkheid, de loopgraaf zoo min mogelijk zichtbaar te maken, eischt, dat zij zooveel doenlijk ingegraven en zoo min mogelijk opgeworpen wordt. De ervaring leerde o. a., dat eene verhooging van 4 tot 6 en zelfs tot 8 werschok (1 werschok = 4,4 c.M.), bij behoorlijke verspreiding van den grond, tot op een afstand van 100 pas niet waarneembaar is.

Bij het versterken van stellingen behooren alle werkzaamheden gelijktijdig aangevangen te worden 1). Aan steunpunten moet aanvankelijk dan ook het loopgraafprofiel gegeven worden; later kunnen zij, wanneer tijd aanwezig is, verzwaaard worden. Redoutes voor 1 compagnie door 5 compagnieën

1) Gewenscht is het, dat ieder man een schop heeft.

te doen vervaardigen, verdient dan ook beslist afkeuring, daar op deze wijze bij den aanvang van den strijd een groot deel der troepen ongedekt zou kunnen zijn.

Het hedendaagsch vuur maakt eene buitengracht minder noodzakelijk dan vroeger.

Eene redoute van het loopgraafprofiel nabij het dorp Lioesandjasa, welke door 2 zwakke compagnieën van het 137ste Infanterie-regiment bezet was, hield op 29 September 1904 met succes den aanval der Japanners tegen en dekte den terugtocht van de 35ste Infanterie-divisie op Schoelinsa en het station Scha-xe.

Het gewicht van een steunpunt is gelegen in het krachtig vuur, dat, op een afstand van 700 à 150 pas van de vuurlijn, op de naderingswegen kan worden gebracht. Op dien afstand is het moreel van het garnizoen nog hoog genoeg om een gericht vuur toe te laten.

Over het algemeen zijn redoutes door de gebroken lijnen van de buitengracht, vooral van hoogere punten uit gezien, goed zichtbaar (redoutes in de Russische stellingen aan de Scha-xe).

De Luit.-Kolonel NJEZNAMOF vestigt verder de aandacht op het groote belang van oefeningen in het versterken van het terrein in grooter verband, ook met artillerie.

De wijze van aanval en verdediging van dergelijke volkomen afgewerkte stellingen behoort beoefend te worden, zoo mogelijk in verband met oefeningen in het oorlogsschieten. Wijders behoort de tactische opleiding der officieren in dit opzicht als van het grootste belang te worden beschouwd.

Kolonel FEDOROF deelt mede:

De Russisch-Japansche oorlog heeft, zoowel als die van 1877—78, aangetoond, dat wij over het algemeen niet veel van de schop willen weten. Het is waar, onze soldaat grijpt niet gaarne naar de schop en ziet voortdurend uit of niet een ander het graafwerk voor hem zal doen. Het voortdurend wisselen van afdeelingen in de voorste stellingen, ten einde

den lieden rust te geven, was hiertoe een prachtig voorwendsel. De officieren hebben in deze veel schuld op zich geladen.

A. RJABININ leert ons :

Zoowel de verdediger als de aanvaller graven zich in. Gewenscht is het, dat ieder man in het bezit van eene schop is. De tirailleurliniën der reserves gaan op een terrein, dat sterk onder vuur is, van de eene loopgraaf (reeds door de 1ste linie aangelegd) naar de andere voorwaarts. Zandzakken kunnen van veel belang zijn.

Dat de uitwerking van het artillerievuur tegen loopgraven gering is, kan uit de volgende voorbeelden blijken.

Het 137ste Russische Infanterie-regiment, dat in smalle loopgraven opgesteld was, werd den 30sten September (13 Oct.) van 10 uur v.m. tot 3 uur n.m. door 3100 à 3200 projectielen beschoten en leed slechts een verlies van 3 dooden en 7 gewonden.

De Russische borstweringen en ijzerdraad-versperringen waren duidelijk zichtbaar. Onophoudelijk sloegen daar de Japansche projectielen in, zonder echter blijkbaar groote schade aan te richten.

Beschrijving van den stormaanval der Japanners op 22 Februari 1905 op de z. g. spoorwegredoute.

(Zie schets N°. 6).

„In den nacht van den 19den op den 20sten Februari veranderde het 3de leger van front, zijn rechter vleugel terugtrekkende.

De 35ste Infanterie-divisie bleef in haar rayon (tusschen den spoorweg en de lijn Kaelitoen — Besimjanaja), terwijl de 3de Infanterie-divisie stelling nam langs de spoorbaan tusschen de dorpen Soejatoen (\pm 4 werst ten noorden van Xantschenpoe) en Xantschenpoe. De krachtig versterkte dorpen Ingoea, Sifantai, de stelling tusschen beide en Wengenpoe waren, zonder een schot te lossen, ontruimd geworden.

De blootgestelde ligging van de spoorwegredoute (bezet

door 2 compagnieën van het 140ste Infanterie-regiment) en het dorp Xantschenpoe — in den top van den rechten hoek — met het verlies waarvan de stellingen van de 3de en 35ste Infanterie-divisiën onhoudbaar werden, trok van af den morgen van den 20sten Februari de aandacht van de Japanners. Den geheelen dag werden door de 3de divisie vruchteloze pogingen aangewend, de ontruimde dorpen Wengenpoe en Ingoea wederom te bezetten, terwijl het Japansche belegeringsgeschut, achter de Scha-xe opgesteld, de redoute en het dorp Xantschenpoe onder vuur nam 1).

Gedurende den nacht op en bij het aanbreken van den dag van den 21sten Februari, poogden de Japanners met kleine afdeelingen tusschen Xantschenpoe (bezet door het 139ste Infanterie-regiment) en den linker vleugel van de 3de divisie door te dringen, ten einde door rugvuur den frontaanval te kunnen steunen. Al deze pogingen werden echter ontdekt en door het vuur van genoemd regiment afgewezen.

In den morgen van den 21sten Februari openden de Japanners wederom een moordend vuur op de spoorwegredoute, het dorp Xantschenpoe en de redoute N°. 1 met projectielen van 6, 8 en 11 duim kaliber, welk vuur door G. K. T.-vuur van de zijde van Sifantai en Wengenpoe ondersteund werd.

Buitengewoon krachtig was dit vuur in het vak spoorwegredoute—Xantschenpoe; in den loop van 1 uur en 20 minuten vielen in de redoute 32 acht- en elf-duims granaten, terwijl 111 granaten van verschillend kaliber nabij de redoute in het dorp Xantschenpoe sprongen.

De vernieling in de redoute was reusachtig; de blinderingen waren alle vernietigd, de borstwering was voor de helft in de gracht gestort, de binnenruimte was bezaaid met kluiten bevroren aarde. Het garnizoen hield stand, ofschoon de helft der manschappen verdoofd en vergiftigd was door de gassen.

Ten ongeveer 4 uur n.m. begonnen de Japanners van de zijde van Ingoea, de bij de redoute gelegen voormalige bele-

1) De verliezen van het garnizoen bedroegen dien dag 3 minderen gedood en 1 officier en 38 minderen gewond.

geringsbatterij en Sifantai, den aanval op de spoorwegredoute. Deze eerste aanval werd reeds op grooten afstand door vuur afgewezen.

Ten ongeveer 5 uur n.m. zag men, dat eenige compagnieën van Wengenpoe naar Sifantai trokken, in welke laatste plaats blijkbaar troepen voor een nieuwen aanval werden samengetrokken. De batterijen van de 35ste Artillerie-brigade, wier waarneming uitstekend geregeld was en die telefonisch met Xantschenpoe verbonden waren, namen Sifantai met zeer veel succes onder vuur. Zichtbaar was hoe colonnes (compagnieën) verstrooid werden en achter het dorp dekking zochten. Het 139ste Infanterie-regiment en de bezetting van de redoute steunden het artillerievuur door salvo's op 2000 pas. De menigte onbeweegbare zwarte stipjes wees op de groote verliezen, door den vijand geleden.

Vóór het vallen van den avond werd nog een aanval op de redoute afgeslagen, maar de Japanners bleven dichtbij en bij het invallen van de duisternis verstomde het vuurgevecht niet. De bezetting van de redoute werd met een compagnie van het 139ste Infanterie-regiment versterkt; een compagnie bezette de loopgraaf in den spoordijk tegenover Ingoea, terwijl 2 compagnieën van het 10de Infanterie-regiment stelling namen in de open ruimte tusschen de 3de divisie en de compagnieën van het 139ste en 137ste regiment (1 compagnie van het 137ste regiment was in den nacht van den 20sten op den 21sten Februari uit de reserve opgerukt).

Met het invallen van de duisternis kwamen 20 sappeurs te Xantschenpoe aan, tot het herstellen van de redoute, terwijl door een compagnie van het 137ste Infanterie-regiment uit Kaoelitoen 500 zandzakken werden aangebracht. Het gelukte alleen de borstwering gedeeltelijk te herstellen; de blinderingen waren door de brisant-granaten te zeer vernield, terwijl de kunstmatige hindernissen niet te naderen waren, daar de Japanners bij pogingen daartoe onmiddellijk op een afstand van 100 à 150 pas (van af de voormalige belegeringsbatterij) het vuur openden.

Gedurende dezen nacht werd, evenals in den voorgaanden, het warme eten tot aan de brug over het riviertje ten noorden van Xantschenpoe met pakpaarden aangevoerd en daar in de keteltjes der manschappen gedaan.

Den geheelen nacht duurde het geweervuur voort. Ten ongeveer 5.30 v.m. van den 22sten Februari openden de Japanners uit het zuiden (voormalige Russische stellingen) en westen een levendig vuur en begonnen zij in dichte tirailleurliniën de redoute en de loopgraven ten zuiden van Xantschenpoe te naderen. Hunne voorwaartsche beweging werd echter door het Russische vuur tot staan gebracht. Ten 7 uur v.m. begon een vreeselijke strijd om de spoorwegredoute en het dorp Xantschenpoe; de Japanners deden den eenen aanval na den anderen; hunne dichte tirailleurliniën werden door een goed onderhouden snelvuur als het ware vernietigd, terwijl de achtervolgende liniën en reserves, onmiddellijk nadat zij zichtbaar werden (de waarneming werd door telefonen overgebracht) door een orkaanvuur van 4 batterijen van de 35ste Artilleriebrigade begroet werden.

(Niet trefbaar door het Russische vuur waren het dorp Ingoea, de binnenruimte van de voormalige belegeringsbatterij, de verbindingsweg bij het dorp Ingoea in den kronkel in de beek tusschen Xantschenpoe en Wengenpoe).

Tusschen 11 en 12 uur v.m. maakten de Japanners zich eindelijk van de spoorwegredoute meester.

De verliezen van het garnizoen bedroegen:

Op 21 Februari gedood 1 officier en 21 man, gewond 2 officieren en 35 man, licht gewond 1 officier en 6 man.

Op 22 Februari gedood 35 man, gewond 1 officier en 60 man, licht gewond 5 man, vermist 15 man.

Het totaal verlies der drie compagnieën van gering effectief was: gedood 1 officier en 59 man, gewond 4 officieren en 132 man, licht gewond 1 officier en 12 man, vermist 15 man, zijnde ongeveer 50% der sterkte.

Onmiddellijk na de bezetting van de redoute stelden de Japanners daar en in de spoorwegkazerne mitrailleurs op,

die hun van veel nut waren bij den Russischen tegenaanval.

Deze Russische tegenaanval werd niet doorgezet, daar bevel ontvangen werd, dat alle troepen van het IIIde leger in den avond op Moekden moesten terugtrekken.

Het beschreven gevecht geeft prachtige voorbeelden, eenerzijds van schitterende hardnekkige verdediging onder geschutvuur, tegen hetwelk zelfs de betondekkingen niet bestand waren, anderzijds van schitterende, geene verliezen ontziende aanvallen, gebruikmaking van elke terreindekking en aanwending van alle ten dienste staande middelen (zware kalibers, handgranaten, mitrailleurs) om den stormaanval te vergemakkelijken. (Luit.-Kolonel NJEZNAMOF).

Munitieverbruik.

Zooals te verwachten was, is het munitieverbruik in den jongsten oorlog buitengewoon groot geweest. Toch zijn gevallen, waarbij munitiegebrek intrad, slechts sporadisch aan te wijzen, doordat in de aanvulling aan beide zijden uitstekend kon worden voorzien.

Bij de Siberische troepen waren o.a. alle patrooncaissons bij den gevechtstrein ingedeeld. Het langzaam verloop der veldslagen en gevechten vergemakkelijkte in hooge mate de munitieaanvulling; of deze echter onder andere omstandigheden even gemakkelijk zal zijn, is aan gegronnen twijfel onderhevig.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft:

Het verbruik van patronen is ontzettend. Een regiment met een zwak effectief (zooals de regimenten van het XVIIde legerkorps na den 28sten en 29sten September) verbruikte in den strijd aan de Scha-xe tot 200.000 patronen per dag. Het 138ste Wolxofskische Infanterie-regiment verbruikte bijv. op den 30sten September, 1sten, 2en, 3en en 4en October, totaal 1.920.730 patronen. (Dit verbruik bedroeg op 1 October zelfs 974.460 patronen).

Ofschoon er zich geene enkele maal gevallen van een bepaald gebrek aan patronen hebben voorgedaan, moet men toch met de mogelijkheid daarvan rekening houden. Daarom moet in

den rug der stellingen voorbeeldige orde heerschen, behoorlijke verdeeling der rayons, vrij laten der wegen (vooral van belang in doorsneden terreinen en bij regenachtig weder) en verwijdering der onnoodige treinen.

In den slag bij Liao-jang verbruikte het 34ste Oost Siberische scherpschutters-regiment 1.200.000 patronen.

In het gevecht en bij den daaropvolgenden terugtocht op 13 (26) Augustus verschoot het 140ste Infanterie-regiment 158.200 patronen. Het verloor dien dag 3 officieren en 153 minderen en is niet ernstig in gevecht gewikkeld geweest.

Na 5 dagen in gevecht geweest te zijn, hadden de 137ste en 139ste Infanterie-regimenten op 2 (15) October al hunne patronen verschoten.

Bij het 4de Oost-Siberische scherpschutters-regiment waren op den 1sten (14) October zoo goed als alle patronen verbruikt, toen op het laatste oogenblik in de aanvulling kon worden voorzien. Het zelfde geval had zich den voorgaanden dag bij eenige bataljons van het 3de Oost Siberische scherpschutters-regiment voorgedaan.

Op 28 en 29 September 1904 bij Sjaodoentai bedroeg het patronenverbruik in vele compagnieën van het 9de Russische Infanterie-regiment tot 500 per geweer en per dag. (Staf-Kapitein SCHELAWIN).

Verliezen.

Omtrent de geleden verliezen kunnen wij de volgende betrouwbare cijfers vermelden.

Bij het 34ste Siberische Infanterie-regiment werden bij den aanval op den Toeminlinpas op den 29sten September alle officieren, op 2 na, buiten gevecht gesteld, terwijl bij Sandjepoe van het nieuwe compleet slechts 4 officieren aan het front bleven.

Aan manschappen leed dit regiment bij Liao-jang een verlies van bijna 40 pct. en bij Sandjepoe van 75 pct. Na dezen laatsten slag werd het in slechts 5 compagnieën geformeerd.

Bij Tjoerentschen leden de 11de en 12de Oost-Siberische scherpschutters-regimenten een verlies van 39 pct.

Het leger van Generaal OKOE verloor van 24 April tot 17 November 1904 aan dooden 5.124 man, waaronder 210 officieren, aan wonden overledenen 4.436 man en aan gewonden 23.327 man. Verhoudingscijfer aan dooden en gewonden 1 : 2.44.

Bij Sixejan was het verlies aan officieren 1 op 28 man.

» Wafangoi » » 1 » 24 »

In den loop van een jaar werden bij het XVIIde legerkorps :				
gedood.	37	officieren en	4.441	minderen,
gewond	61	»	1.516	»
licht gewond . .	260	»	11.507	»
vermist	96	»	664	»

Totaal 455 officieren en 18.128 minderén, zijnde meer dan de helft van het effectief.

De infanterie verloor 412 officieren, zijnde ongeveer 60 pct. van het totaal en 17.587 minderén, zijnde ruim 55 pct. van het totaal.

Het 17de sappeur-bataljon leed 4 pct. verliezen.

De 3de en 35ste Artillerie-brigades verloren totaal 299 man, zijnde ± 7 pct. waaronder 30 officieren, zijnde meer dan 25 pct.

De 2de zelfstandige Cavalerie-brigade (dragonders) verloor 248 man of ongeveer 14 pct., waaronder 13 officieren of meer dan 16 pct.

De verliezen, door Infanterie, Cavalerie, Artillerie en Genie geleden, verhouden zich dus als 55 : 14 : 7 : 4.

(Uit de dagorder voor het XVIIde legerkorps van 6 Juli 1905, N°. 116).

In het gevecht bij Tschanshoeanni op 16 Februari 1905 werd de 5de compagnie van het 7de scherpschutters-regiment door een soldaat-ochotnik gecommandeerd, omdat alle officieren en onderofficieren buiten gevecht gesteld waren.

Naar aanleiding hiervan spreekt B. ADAMOWITSCH de wenschelijkheid uit, dat niet alleen alle officieren, maar ook de sergeanten-majoor en overige onderofficieren eene compagnie leeren aanvoeren.

Bij het 139ste Russische Infanterie-regiment waren, ongerekend de verplegingsofficieren, na de gevechten van 20, 21, 22, 23 en 24 Februari, gedurende het achterhoedegevecht bij Ertaitsie (25 Februari), behalve de regiments-commandant, slechts 2 officieren aan het front.

Bij het 9de Russische Infanterie-regiment werden in het gevecht op 28 en 29 September 1904 meer dan 75 pct. der officieren buiten gevecht gesteld.

Uit eene afscheidsrede, door KOEROPATKIN gehouden, blijkt, dat tot 1 (14) Augustus 1905 bij het 1ste Mandschoerijische leger de volgende mutaties plaats vonden :

In het gevecht gesneuveld of gewond 2.128 officieren en 66.785 minderen.

Op verschillende tijdstippen wegens ziekte in de hospitalen opgenomen 2.390 officieren en 58.093 minderen.

In de »Neue Militärische Blätter» vindt men de volgende officieele Japansche verliescijfers :

Gesneuveld.	47.152
Aan wonden overleden	11.424
Aan ziekten overleden	21.802

Totaal . . . 80.378, waaronder 2113 officieren.

Op 37 minderen liet dus 1 officier het leven.

Over de verschillende wapensoorten en hulpdiensten verdeeld, verkrijgt men de volgende cijfers :

Gendarmen	64
Infanterie	64.485
Cavalerie	829
Artillerie	3.957
Pioniers	1.944
Treinsoldaten	8.130
Administratie	81
Geneeskundige dienst	517
Veterinaire dienst	11
Muziekanten	3
Non-combattanten	1.357

Van de zieken stierven 16.982 te velde en 4.820 in het vaderland.

Cavalerie.

In groote mate is het terrein van invloed geweest op de handelingen van de cavalerie, zoodat de overmachtige Russische ruitery niet datgene heeft kunnen geven, wat algemeen van haar verwacht werd. Het bergterrein eenerzijds en de met *gaoljon* bedekte vlakten anderzijds, welke laatste bovendien met dorpen en gehuchten, vaak met leemen muren omgeven, bezaaid waren, maakten het optreden van grootere cavalerie-massa's zeer bezwaarlijk.

De Japansche cavalerie, zoowel in aantal als gehalte verreweg de mindere, ontweek zorgvuldig elke ontmoeting met den vijand, wanneer zij geen steun bij kort volgende infanterie-afdeelingen kon vinden. De ophelderingdienst zou dan ook aan Japansche zijde, ondanks de groote beweegbaarheid van hare infanterie, ten eenenmale onvoldoende zijn geweest, wanneer niet door talrijke Xoexoesen-benden en een bij uitstek schitterend geregelden spionage-dienst aan dat euvel tegemoet gekomen was.

Op het optreden van de Russische cavalerie deed verder het opperbevel zijn nadeeligen invloed gelden, door voortdurend verandering in de samenstelling der korpsen en afdeelingen te brengen. Wanneer men nagaat, welke troepen op verschillende tijdstippen onder het bevel der Generaals MISCHTSCHENKO en RENNENKAMPF stonden, zal men moeten erkennen, dat in deze, minstens genomen, zonderling gehandeld is. Verder was van invloed: het gemis aan goede kaarten van vele terreingedeelten, het niet verleenen van de noodige vrijheid van handelen aan de cavalerie-aanvoerders en het over het algemeen minderwaardig paardenmateriaal der Aziatische kozakken.

De militaire correspondent van de Russische „Invalide”, P. KRASNOF schrijft omtrent de Russische cavalerie o. a. het navolgende:

„De kozakkentroepen speelden eene belangrijke rol in den Russisch-Japanschen oorlog en namen eene gewichtige plaats in onder de andere troepen. Het is voldoende, mede te deelen, dat 92 pct. (212 sotnies van de 230 sotnies en eskadrons, die op het oorlogsterrein optraden) van de geheele Russische cavalerie uit kozakken bestond. De Generaals MISCHITSCHENKO, RENNENKAMPF, SAMSONOF en GREKOF maakten met hen hun naam en de geheele ophelderings- en verkenningsdiensten rustten op de kozakken en de bereden ochotniks.

Het was niet de schuld der kozakken, dat de ophelderingsdienst niet bevredigend was en dat geene schitterende raids, die in de geschiedenis bewaard zouden blijven, plaats vonden. Ieder kozak ging stoutmoedig en gaarne in den strijd, verlangde naar eene ontmoeting met den vijand en bleef in het gevecht met ruitery, zoowel als met Japansche infanterie, steeds overwinnaar. De kozakken maakten gevangenen, de kozakken namen mitrailleurs, de kozakken drongen met de sabel in de vuist de door Japanners bezette en versterkte Chineesche dorpen binnen. Talrijk zijn de graven van kozakken in de dalen en op de hoogten van Mandschoerije en het is niet hunne schuld, dat Rusland niet als overwinnaar uit het strijdperk is getreden.

Men heeft de cavalerie van de Mandschoerische legers verweten, dat zij de ophelderings- en verkenningsdiensten niet naar behooren heeft verricht, doch dit-verwijt is onverdiend. Behoorlijk verkennen is bij den terugtocht eene bijna niet te volvoeren taak. De verkenningsafdeelingen kunnen niet diep genoeg in de stellingen van den vijand doordringen, wanneer zij in het onzekere zijn, dat de hoofdmacht, waarop zij zich baseeren, niet terugtrekt, in plaats van door voorwaarts gaan de zich ontwikkelende verkenning te steunen.

In het algemeen zal bij de groote kracht van het hedendaagsche artillerie- en infanterievuur de overwinning steeds aan de zijde van den aanvaller zijn, daar deze gedurende den geheelen strijd het initiatief in handen heeft.

De kozakken gaven in het anderhalf jaar van den oorlog

niets grootsch te zien: in de eerste plaats, omdat hun niets grootsch werd opgedragen en in de tweede plaats, omdat aan het hoofd der groote kozakkenafdeelingen geene aanvoerders met ruime opvattingen en rijke fantaisie stonden, geschikt om de eene of andere groote onderneming op het gebied van verkenningsdienst te ontwerpen.

Er was niemand, voldoende doordrongen van de tactiek der kozakken-lawa's.

Bij het zenden van kozakken-afdeelingen ter verkenning en op de flanken, eischte de Opperbevelhebber voortdurend „niet doordringen, de lieden sparen, zich niet laten medeslepen”.

Toen de legers ver van elkander waren en eene groote activiteit der ruitery nog mogelijk was, werd zij niet vrij gelaten, maar als het ware aan touwtjes vastgehouden; daarna begon de positie-oorlog en de rol der cavalerie werd tot een minimum herleid. Onder deze omstandigheden konden de kozakken nergens al hunne activiteit ontwikkelen, nergens voldoende hun schitterenden geest, hunne liefde tot avonturen, stoutmoedigheid en koenheid toonen; doch deze eigenschappen waren onbetwist bij de individuen aanwezig en daarom werd in dezen oorlog de aandacht op de kozakken gevestigd. Bovendien bleek met groote duidelijkheid de gebreken, welke de kozakken-afdeelingen, aankleefden. Deze kunnen in de volgende punten worden samengevat:

1° een vast, goed onderricht en opgevoed, zoo mogelijk „eigen” officierskorps is in de eerste plaats voor *alle* kozakken-troepen noodig;

2° beter paardenmateriaal 1) moet noodzakelijk worden geacht; t'huis ploegen en water halen en op het gevechtsveld ter verkenning en ten aanval rijden is niet wel vereenigbaar;

3° de kleeding en de uitrusting behooren van 's rijkswege verstrekt te worden;

1) Dit geldt meer bepaaldelijk de paarden der Aziatische kozakken. Over de paarden der Donsche kozakken bijv. is het algemeen oordeel zeer gunstig. S.

4° in de bewapening behooren eenige (welke?) veranderingen aangebracht te worden;

5° de trein bij de kozakentroepen behoort uitsluitend uit pakpaarden te bestaan;

6° de sotnie- en regiments-commandanten moeten van jeugdiger leeftijd zijn;

7° de vredes-opleiding moet zoodanig geschieden, dat de sotnie niet meer als tactische eenheid beschouwd wordt, maar wel de divisie van twee sotnies of eskadrons, waaraan een of twee draagbare mitrailleurs zijn toegevoegd.

Ophelderingsdienst.

Over het algemeen kan gezegd worden, dat de ophelderingsdienst door de Russische cavalerie naar behooren verricht is.

Ter verkenning en waarneming van den opmarsch van het leger van Generaal KOEROKI drong de cavalerie van Generaal MISCHTSCHENKO bij den aanvang van den oorlog Noord-Korea binnen. Zijne brigade bestond uit het 1ste Tschitinskische, het 1ste Argoensche en het Oessoeroeskische kozakkenregiment met de 1ste Zabaikalskische rijdende batterij, vormende een totaal van 18 sotnies en 6 stukken.

Na eene geheele reeks van schermutselingen 1), waarbij in verband met het bergterrein bijna uitsluitend van het vuurgevecht te voet gebruik gemaakt werd, de Japansche cavalerie nooit anders dan in vereeniging met infanterie optrad en Xoexoesen hunne aanwezigheid reeds deden gevoelen, trok de brigade MISCHTSCHENKO den 23sten Maart (5 April) op den rechter oever van de Jaloë terug.

Op grond van hetgeen tot nu toe bekend is geworden, mag men aannemen, dat zij aan hare opdracht volkomen heeft voldaan. Met vrij groote zekerheid was de sterkte en samenstelling van het leger van Generaal KOEROKI vastgesteld geworden, terwijl zijn opmarsch, vooral in het vak Ping-jang-Chong-joe, op niet onaanzienlijke wijze vertraagd was geworden.

1). Men vergelijkte o.a. „Notes, concernant la Guerre Russo-Japonaise par le Lieutenant-Général NEYT,”

Gedurende den tijd, dat het Japansche leger van Generaal KOEROKI in de omstreken van Finxoeanschen stónd, drongen kozakken-afdeelingen wederom Korea binnen en bedreigden de Japansche verbindingslijnen.

In het algemeen bleef de Russische cavalerie gedurende den opmarsch der verschillende Japansche legers naar Liao-jang in nauwe voeling met den vijand, zoodat het aan geen twijfel onderhevig is, dat aan het opperbevel alle gegevens konden worden verstrekt, welke van belang waren.

Gedurende het verdere verloop van den oorlog waren de kozakken grootendeels belast met de beveiliging van de vleugels der Russische legers; eene taak, welke, in verband met de gesteldheid van het terrein en het voortdurend terugtrekken, verre van gemakkelijk was.

Het optreden van groote cavalerie-massa's voor strategische doeleinden behoorde tot de uitzonderingen, al valt bezwaarlijk te ontkennen, dat bij eene minder lijdelijke houding van het Russische opperbevel, in verband met de betrekkelijk zwakke bewaking der Japansche verbindingslijnen, stoute ondernemingen zeker groote kans van slagen zouden gehad hebben.

De onderstaande min of meer belangrijke raids mogen hier vermelding verdienen.

RAID VAN DEN GENERAAL MISCHTSCHENKO NAAR INKOI.

Den 26sten December 1904 (8 Januari 1905) verzamelden zich in de omstreken van Sifantai 66 eskadrons en sotnies, 22 stukken, 2 secties mitrailleurs en 1 afdeeling van het Roode Kruis onder bevel van Generaal MISCHTSCHENKO om, ingevolge opdracht van den Opperbevelhebber, den spoorweg in het baanvak Daschitschao-Liao-jang en Daschitschao-Inkoi te vernielen.

Deze troepenmacht was aanvankelijk in 4 colonnes verdeeld:

- 1ste colonne: Generaal-Majoor TELESCHOF: 19de, 24ste en 26ste regiment der 4de Donsche kozakkendivisie = 18 sotnies + 4 bereden jachtcommando's.
- 2de » Kolonel NAXITSCHEWANSKY: Kaukasische brigade = 11 sotnies + 2 secties mitrailleurs.

- 3e colonne : Generaal-Majoor SAMSONOF : Gemengde dragonder-divisie (51ste en 52ste dragonder-regiment en 4 eskadrons van het Primorokische dragonder-regiment) = 16 eskadrons + 20ste rijdende batterij.
- 4e » Generaal-Majoor ABRAMOF : Oeral-Zabaikalkische kozakkendivisie, 1ste en 2e Zabaikalkische kozakkenbatterijen + 4 veldstukken oud model 1), totaal 21 sotnies, 16 stukken en de 9de vliegende afdeeling van het Roode Kruis.

De verschijning van een groot aantal karren en rijdbare fornuizen verontrustte, volgens het getuigenis van K. AGOFONOF, de aanwezige officieren in hooge mate en het algemeen oordeel was, dat met een dergelijken nasleep de voorgenomen raid weinig resultaten beloofde.

De colonnes rukten in zuidwestelijke richting als volgt op : in het midden de colonne van Generaal ABRAMOF, links de colonne van Generaal TELESCHOF en rechts de colonne van Generaal SAMSONOF.

Het reusachtige transport van 1500 pakpaarden, muildieren en Chineesche paardjes, met vijven door de staarten verbonden en door manschappen te voet geleid, werd door het 1ste Tschitinskische kozakkenregiment en 1 sotnie van de grenswacht (van het detachement van Generaal KOSSAGOFSKY) gedekt.

Te vergeefs drong Generaal SAMSONOF op het achterlaten van dit transport aan ; Generaal MISCHTSCHENKO vermeende hiertoe niet te mogen besluiten 2).

Den eersten dag werden ongeveer 40 werst, uitsluitend in

1) Deze veldstukken gingen den eersten dag bij de colonne van Generaal SAMSONOF over, terwijl nog de volgende veranderingen werden aangebracht ; de colonne NAXITSCHEWANSKY werd in die van Generaal-Majoor TELESCHOF opgenomen, evenals de 2e Zabaikalskische kozakkenbatterij. Aan de colonnes TELESCHOF en ABRAMOF werd 1 sotnie van de grenswacht van het detachement KOSSAGOFSKY toegevoegd.

2) De ondervinding heeft geleerd, dat de plaatselijke hulpronnen voldoende waren om in de verpleging te voorzien.

stap afgelegd 1) in het rayon, waarvan de bewaking aan het detachement van Generaal-Majoor KOSSAGOFSKY was toevertrouwd.

Den 27sten December (9 Januari) werd tegen den middag de Ljao-xe ter hoogte van Kaljama bereikt. De colonnes TELESCHOF en ABRAMOF volgden hier den linker, de colonne SAMSONOF den rechter oever van de rivier. Ten 5 uur n.m. bereikte deze laatste Taliempoesa, waar overnacht werd onder dekking van een vooruitgeschoven eskadron van het Njeskinskische dragonder-regiment. De colonnes op den linker oever der rivier overnachtten in de omstreken van Dawan. Dien dag was ongeveer 35 werst in stap afgelegd geworden. Herhaaldelijk had afgestegen moeten worden om het transport in te wachten.

Het gebrek aan goede kaarten deed zich in hooge mate gevoelen. Er waren slechts kaarten op de schaal van 20 werst op den duim en zeer onvolkomen terreinschetsen van 4 werst op den duim aanwezig. De colonne SAMSONOF had een uitstekenden gids in den kornet NOGA van de grenswacht, die het terrein tot Inkoi volkomen kende.

Den 28sten December ging de colonne van Generaal SAMSONOF bij Taliempoesa (aanvankelijk was Doechoeandi bepaald) op den linker oever van de Ljao-xe over en namen de drie colonnes de richting op Kali-xe. In dit dorp werd eenige tegenstand van Japanners en Xoexoesen ondervonden, die echter spoedig gebroken was. Bij het dorp Jaetoenda werd de Xoex-xe overgetrokken en de beweging verder zuidwaarts tusschen de dalen van Xoex-xe in Taitsi-xe voortgezet. De middelste colonne stootte vrij spoedig op een tweetal dorpen, welke door Japansche infanterie en talrijke Xoexoesen bezet waren. Eene afdeeling verkenners en $\frac{1}{2}$ sotnie van het Werchneoedinskische regiment, onder bevel van den Franschen

1) Wat het paardenmateriaal betreft, was dit volgens K. AGASONOF uitstekend te noemen. Bij de Donsche kozakken werden o.a. veel halfbloed paarden aangetroffen. De marschsnelheid had dan ook belangrijk grooter kunnen zijn.

luitenant BOURTIN, lieten zich verleiden, te paard een der dorpen binnen te stormen. De Fransche luitenant vond hierbij den dood. Hoewel dien dag nog enkele schermutselingen plaats vonden, waren deze van weinig belang en besloot Generaal SAMSONOF dan ook nachtkwartier te betrekken, ten einde noodelooze verliezen bij een dorpsgevecht te vermijden. Toen kwam de besliste order van Generaal MISCHTSCHENKO om, wat het ook moge kosten, zich van het lijk van den Franschen officier meester te maken. In het daarop volgend gevecht, dat tot 1 uur 's nachts duurde en waarbij het aan de Russische artillerie niet gelukte, de versterking, midden in het dorp gelegen, te vernielen, leden de Russen vrij gevoelige verliezen, doch bereikten ten slotte hun doel.

De nuttelooze strijd van dien dag had wederom kostbaren tijd verloren doen gaan.

Van Chineezen waren intusschen berichten ontvangen, dat Nioe-chang zwak, Inkoi en Xaitschen daarentegen sterk bezet waren.

Den 29sten December (11 Januari) werd de marsch voortgezet. Bij Nioe-chang werd geen tegenstand ondervonden. Het gelukte den Russen niet, de spoorbrug bij Xaitsdien te doen springen. De spoorbaan werd op een twintigtal plaatsen beschadigd, telegraaf- en telefoonlijnen werden vernield en eenige minder belangrijke verplegingsmagazijnen in brand gestoken. Bovendien werden ruim 300 voertuigen vermeersterd.

De colonne SAMSONOF overnachtte in de omstreken van Laoetschanxoi.

De 30sten December (12 Januari) was voor den aanval op het spoorwegstation Inkoi bestemd. Eerst ten 4 uur n.m. van dien dag kwam de hoofdmacht der Russische cavalerie op een afstand van 6 werst van Inkoi aan. Op dit oogenblik werd een trein, komende van de richting van Xaitschen, zichtbaar.

Ten 4.12 n.m. openden de 2 Zabaikalskische batterijen hierop het vuur, zonder dat zulks blijkaar resultaat had. Het artillerievuur op het station werd ten 4.45 n.m. geopend

op een afstand van ongeveer 4 werst. Eenige magazijnen werden hierbij in brand geschoten. Eerst bij het vallen van de duisternis vielen een 25-tal afgezeten sotnies het station aan, dat door Japansche infanterie verdedigd werd. Deze aanval mislukte echter en spoedig daarop gaf Generaal MISCHTSCHENKO bevel tot den terugtocht, die betrekkelijk ongestoord plaats vond.

De verliezen der Russen bedroegen : 7 officieren en 73 man gedood, 32 officieren en 237 man gewond, 21 man vermist, terwijl 69 paarden gedood en 75 gewond werden.

Dat deze raid op groote schaal vrij wel mislukte, moet aan de buitengewoon langzame voortbeweging der colonnes (gemiddeld niet meer dan 30 werst 's daags) worden toegeschreven, waardoor de Japanners ruimschoots tijd hadden, troepen ter versterking van de bedreigde punten te doen oprukken 1).

RAID VAN GENERAAL MISCHTSCHENKO IN MEI 1905.

De cavalerie-afdeeling onder bevel van Generaal MISCHTSCHENKO, bestaande uit deelen van de gemengde Kaukasische en de Oeral-Zabaikalskische kozakkendivisie, bereikte den 4den (17) Mei 1905 Sinloentschoean. Zij zette den daarop volgenden dag de beweging in de richting van Takoemin voort. Uit Kaipinsjan oprukkende Japansche afdeelingen werden gedwongen terug te trekken, terwijl sterke Xoexoesenbenden door de Russen uiteengedreven werden. Door patrouilles werden intusschen op verschillende plaatsen de telegraaf-verbindingen vernield.

Den 6den (19) Mei drong de Russische cavalerie tot den weg Takoemin—Schifoetsie door. Gesteund door artillerie, werd tot den aanval op de versterkte stellingen van den vijand, op de hoogten, ten zuiden van Takoemin gelegen, overgegaan. In

1) Ter vergelijking moge dienen, dat MORGAN in Juli 1862 in Kentucky in 24 dagen (waarbij 3 rustdagen) 1509 werst, zijnde gemiddeld 72 werst per dag, aflegde. Dit detachement werd door een lichten trein gevolgd.

het handgemeen, waarbij de kozakken van dolken gebruik maakten, werden 2 Japansche compagnieën bijna geheel vernietigd en 2 mitrailleurs genomen, terwijl 1 compagnie met al hare officieren gevangen gemaakt werd. Nabij Schifoetsie werd een 7 werst lang transport van rijst, thee, conserven en fourage door eenige sotnies van het 2de Tschitinskische regiment uiteengedreven, waarbij eenige gevangenen gemaakt en bijna 100 paarden vermeersterd werden.

Met een verlies van 13 officieren (3 dooden en 10 gewonden) en 155 à 175 minderen, (waaronder 34 dooden en 1 vermiste) keerde de Russische cavalerie — 234 gevangenen, waaronder 5 officieren, met zich voerende — weder binnen de eigen voorposten terug.

RAID DER JAPANSCH E CAVALERIE NAAR FANTSJATOEN.

Den 30sten Januari (12 Februari) ten 3.30 n.m. deed eene Japansche cavalerie-afdeeling, bestaande uit een 100-tal dragonders en ongeveer 200 Xoenxoesen (volgens BRONSART VON SCHELLENDORFF 2 Japansche eskadrons) een aanslag op de spoorbrug bij het 240 K.M. ten noorden van Moekden gelegen dorp Fantsjatoen. Het gelukte den Japanners, eenige ladingen tot ontsteking te brengen, waardoor het dek van de brug vernield werd. Door salvo's van de manschappen der grenswacht, die in de loopgraven benoorden de brug stelling genomen hadden, werden de Japanners tot den terugtocht gedwongen. De sergeant-majoor SIRIN verwijderde met levensgevaar eene 3 poed zware lading, welke aan den peiler van de brug was aangebracht geworden. Deze Japansche cavalerie had gedurende de nachten gemarcheerd en zich over dag schuil gehouden.

RAID VAN KOLONEL GILLEN SCHMIDT.

Een Russisch verkennings-detachement onder Kolonel GILLEN SCHMIDT, dat den 5den (18) Februari van den westelijken vleugel uitgezonden was, bereikte den 8sten (21) d. a. v. de 5 werst ten zuiden van Xaitschen gelegen spoorbrug (lengte 21 M.).

Nadat de Japansche wacht door afgezeten afdeelingen verdreven was, werd de peiler met behulp van pyroxyline vernield, waarop de brug instortte.

Snel wendde het Russische detachement zich daarop westwaarts en legde dien dag meer dan 100 werst af, ondanks de pogingen van enkele Japansche eskadrons en Xoenoesen om het zuidwaarts af te dringen. Den 9den (22) Februari moest dit detachement zich bij Taschan (aan de Sjao-xe) door den vijand heënslaan, waarbij de ondergisaoel XAN-ALIEF en de sotnik Prins MURAT, alsmede 40 minderen, gewond werden. In 5 dagen had deze Russische afdeeling ongeveer 360 werst afgelegd.

Beveiliging der flanken.

Tot aan den slag van Moekden heeft de Russische cavalerie aan hare taak, de vleugels van de Russische legermacht te beveiligen, in het algemeen op zeer voldoende wijze voldaan.

In den slag bij Liao-jang beveiligde de cavalerie van Generaal RENNENKAMPF den Russischen linker vleugel en vertraagde op niet onbelangrijke wijze den opmarsch van het leger van KOEROKI. Te gelijker tijd beveiligden de divisïen van de Generaals SAMSONOF en MISCHTSCHENKO den Russischen rechter vleugel. De terugtocht na den slag geschiedde onder dekking van groote cavalerie-afdeelingen.

In den slag aan de Scha-xe werd de Russische linker vleugel beveiligd door de cavalerie van Generaal RENNENKAMPF, wien eene gemengde Infanterie-divisie was toegevoegd. Oostelijk van hem opereerde het cavalerie-detachement van Kolonel MADRITOF. De rechter vleugel werd gedekt door het detachement van Generaal KOSSAGOFSKY, terwijl de cavalerie van de Generaals MISCHTSCHENKO en GRËKOF de verbinding tusschen den Russischen linker vengel en het centrum onderhield. Tusschen den 27sten en 29sten September (10—12 October) werd de cavalerie van RENNENKAMPF door de divisie van Generaal SAMSONOF versterkt.

Gedurende het geheele verblijf aan de Scha-xe werd de Russische rechter vleugel door het detachement KOSSAGOFSKY

en de cavalerie van MISCHTSCHENKO en GRËKOF gedekt, terwijl RENNENKAMPF den oostelijken vleugel in het gebergte beveiligde.

In den slag bij Sandjepoe rukte de cavalerie van MISCHTSCHENKO tot Sjoeërpoe op en dekte den rechter vleugel van het leger van Generaal GRIPPENBERG.

Eindelijk in den slag bij Moekden schijnt de Russische cavalerie in hare taak, den rechter vleugel van de Mandschoerijische legers te beveiligen, te kort geschoten te zijn. Wat hiervan de oorzaak is geweest, valt voorshands bezwaarlijk na te gaan. Waarschijnlijk is een belangrijk deel der cavalerie teruggenomen geworden om de spoorwegverbinding te dekken, terwijl de troepenverplaatsingen, reeds dadelijk na den slag bij Sandjepoe, er op wijzen, dat het Russische opperbevel blijkbaar den hoofdaanval der Japanners op den Russischen linker vleugel verwachtte.

Gedurende dezen slag treedt voor het eerst aan Japansche zijde eene grootere cavalerie-massa (waarschijnlijk 6 regimenten) gesteund door bergartillerie, mitrailleurs en infanterie, op, om de omtrekkende beweging van Generaal NOGI te dekken.

Het Gevecht.

Voor het gevecht heeft de Russische cavalerie, zoowel van het blanke als van het vuurwapen gebruik gemaakt; het vuurgevecht was echter regel. De oorzaken hiervan zouden in hoofdzaak in de navolgende punten kunnen worden samengevat:

1. Ongeschiktheid van het terrein voor de charge van grootere ruitermassa's. Alleen bij Moekden ware, naar het terrein, op de betrekkelijk onvolkomen kaarten te oordeelen, het inzetten van de cavalerie tegen den Japanschen linker vleugel, in de laatste phase van den strijd, wellicht mogelijk geweest. In elk geval was die cavalerie toen niet aanwezig.

2. Het feit, dat gedurende den tijd, dat beide legers ver van elkander verwijderd waren, de Japansche cavalerie zich dicht bij hare infanterie hield, waardoor eene ontmoeting tusschen de wederzijdsche cavalerie was uitgesloten.

3. De omstandigheid, dat Zabaikalskische kozakken, welke

in den aanvang van den oorlog een belangrijk deel der Russische cavalerie vormden, meer als bereden infanterie dan als cavalerie beschouwd moeten worden. De militaire correspondent van de Russische „Invalide”, KRASNOF schrijft hieromtrent: „De Zabaikalskische kozak is in het algemeen goed ontwikkeld. Hij is een uitstekend jager, een goed looper, doch weinig ruiter. Het paard is voor hem geen wapen, maar een vervoermiddel. Zijn hoofdwapen is het geweer. De Zabaikalskische kozakken zijn bereden infanterie, geen cavalerie”.

4. De volstrekt lijdelijke houding van het Russische opperbevel, dat zich uitsluitend bepaalde tot het afweren der toegebrachte slagen en in den tijd, dat SOEWOROF'S leer der overwinning meer dan ooit in het vaderland in aanzien was, de woorden van den grijzen veldmaarschalk: „snelle marschen, onstuimige aanval, blanke wapenen”, kon vergeten.

GEVECHT TE PAARD.

Op grond van het vorenstaande geeft de Russisch-Japansche oorlog weinig voorbeelden van gevechten te paard. Toch zijn deze, hoewel op kleine schaal, meermalen voorgekomen.

In de eerste plaats moeten daartoe gerekend worden de betrekkelijk talrijke ontmoetingen tusschen Kozakken en Xoenxoesen. Wel is waar kon aan deze door Japanners georganiseerde rooverbenden geene groote militaire waarde worden toegekend, maar toch waren het tegenstanders, met wie wel degelijk rekening viel te houden.

Bij Wafangoi werd een Japansch eskadron door eene charge in de lawa van de 9de sotnie van het 8ste Siberische kozakregiment, in vereeniging met eene patrouille van manschappen van de grenswacht, binnen 3 à 4 minuten geheel vernietigd. Naar aanleiding hiervan spreekt Generaal SAMSONOF een gunstig oordeel over de lans uit 1).

Den 7den (30) October chargeerde een sotnie van het 19de

1) Om der onpartijdigheidswille vermeld ik dit oordeel. Moge onze cavalerie steeds voor de invoering van dit wapen der vreesachtigen be waard blijven. S.

Donsche kozakkenregiment, ten zuiden van Foetsjadoeantsie op een Japansche batterij. De bedieningsmanschappen hadden hunne stukken reeds verlaten, toen de kozakken, op ongeveer 150 pas van de batterij verwijderd, op eene ijzerdraadversperring stootten, waardoor hun aanval door het infanterie-vuur van den vijand tot staan kon worden gebracht. Dit infanterie-vuur had vóór het bereiken der hindernis zoo goed als geene uitwerking op de lawa-formatie der sotnie gehad, zoodat bij betere leiding (er was slechts één officier, die buiten gevecht werd gesteld) de aanval ongetwijfeld zou zijn geslaagd.

Den 18den April (1 Mei) 1905 chargeerde een detachement kozakken onder bevel van den onderjesaoel SHELJESNOF op een Japansch eskadron in de lawa, sabelde 1 officier en eenige tientallen dragonders neêr en maakte 11 gevangenen.

In de brieven van KRASNOF wordt nog melding gemaakt van eene charge van 2 Zabaikalskische kozakkensotnies tot ontzet van een Russische compagnie infanterie, waarbij een Japansch bataljon uiteengedreven werd (Liao-jang 17(30) Augustus).

In het werk van BRONSART VON SCHELLENDORFF wordt melding gemaakt van het overvallen van den trein van het IIIde Japansche leger door een sotnie kozakken (Moekden).

GEVECHT TE VOET.

Het aantal voorbeelden, waarbij de cavalerie in den Russisch-Japanschen oorlog van het gevecht te voet gebruik maakt heeft, is zoo groot, dat ik vermeen deze hier stil-zwijgend te mogen voorbijgaan. Over het algemeen kan gezegd worden, dat zij niet geschroomd heeft, zelfs langdurige vuurgevechten met infanterie, van ongeveer gelijke sterkte, aan te gaan. In den slag aan de Scha-xe op den 30sten September (13 October) vinden wij zelfs een voorbeeld van een bajonet-aanval, door Russische dragonders ondernomen.

Het optreden in vereeniging met infanterie-afdeelingen van groote sterkte vond zoowel aan Japansche als aan Russische zijde veelvuldig plaats.

De mitrailleurs, bij de Kaukasische brigade ingedeeld, schijnen, naar de berichten te oordeelen, belangrijke diensten bewezen te hebben.

De invoering van bereden mitrailleur-afdeelingen, elk bestaande uit 6 handmitrailleurs, bij de Russische cavalerie-divisiën, als gevolg van de opgedane oorlogservaring, moge hiervoor ten bewijze strekken.

Ten slotte vermeen ik omtrent de handelingen der cavalerie het daaromtrent door Luit. Kolonel NJEZNAMOF vermelde te moeten aanhalen.

„De rol, welke de cavalerie in den hedendaagschen strijd heeft te vervullen, is niet in belangrijkheid afgenomen.

Bij het ingewikkelde van de moderne gevechtsomstandigheden eischt „het wapen der goden” voor zijne richtige aanwending slechts nog meer meesterschap dan vroeger.

De lange duur van den strijd, de niet te vermijden uitputtende werking uit moreel oogpunt, opent een uitgebreid veld voor den cavalerie-aanval.

Wanneer op den 25sten Februari bij den spoorweg de bloote kreet „Japansche cavalerie” zulk een diepen indruk maakte 1) en de oorzaak van verwarring werd, bewijst dit alleen reeds, dat hier de werkelijke verschijning van cavalerie ontzettende gevolgen zou gehad hebben.

Dit was een oogenblik, waarop de terugtrekkende afdeelingen (hier, wel is waar, grootendeels treinen en parken) als het ware instinctmatig voelden, waarin voor haar het grootste gevaar was gelegen

De charge der Siberische kozakken bij Wafangoi, de aanval op eene Japansche batterij door de sotnie van den jesaol KOSOROTOF, toen de bedieningsmanschappen reeds de sluitstukken uitnamen en zich gereed maakten, hunne stukken te verlaten, de aanval van de Japansche cavalerie op 21 Februari bij Wentschenpoe, zijn gevallen, welke aantoonen, dat de charge mogelijk is. Dat zij moeilijker uit te voeren is, moet

1) In veel sterkere mate deed zich een dergelijk geval in den laatsten Grieksch-Turkschen oorlog voor. S.

er toe leiden, meer de aandacht te vestigen op de keuze van het juiste tijdstip, waarop de cavalerie ingezet moet worden, terwijl bij raids het element van de verrassing meer op den voorgrond behoort te worden gebracht.

Wanneer de cavalerie zoo noodig tot 60 werst per dag kan afleggen, wanneer zij niet gebonden wordt door treinen en transporten (raid van MISCHTSCHENKO) m. a. w. wanneer de nasleep bij haar niet merkbaar is — zal in den rug der hedendaagsche legers, met hare talrijke voorraden, steeds een alleszins dankbaar arbeidsveld voor haar gevonden worden. Bij de geschiktheid der cavalerie om bovenbedoelde afstanden af te leggen, kan infanterie haar niet hinderen en de vijandelijke cavalerie is voor haar niet gevaarlijker dan de eerste 1).

Het magazijn-geweer, de mitrailleur en het hedendaagsch kanon maken het voor cavalerie-afdeelingen mogelijk, stoutmoediger dan vroeger op te treden. Deze hulpmiddelen verhoogen in niet geringe mate het weerstandsvermogen der ruitery en beantwoorden door hunne uitwerking aan den geest der cavalerie (intensiteit van het vuur, mogelijkheid om in korten tijd resultaten te verkrijgen); eene goede aanvoering is echter noodzakelijk 2).

Tegenwoordig is de verkenning veel ingewikkelder geworden, maar hare ingewikkeldheid betreft niet zoo zeer het uitvoerend dan wel het organiseerend gedeelte; de rasjeed (verkenningsspatrouille, verkenningsdetachement) volvoert eene enge taak, en als deze haar helder, volledig en zakelijk wordt opgedragen, is het resultaat goed; wordt zij echter in alge-

1) Zelfs de slecht bewapende, bijna niet georganiseerde, Xoenxoesebenden veroorzaakten den Russen in den rug hunner legers talrijke zorgen en bonden hare cavalerie.

2) Met flinke aanvoerders aan het hoofd brachten de bereden ochotniks, van hunne snelheid van beweging gebruik makende, menig keer de reeds gevaarlijk beginnende te worden omtrekkende beweging der Japaners tot staan, door een kopje, op de flank van de omtrekkende afdeelingen gelegen, te bezetten. Uit de ervaring is gebleken, dat een 10-tal dapperen, met het modern geweer bewapend, somtijds $\frac{1}{2}$ à 1 compagnie infanterie tot staan brachten.

meenen zin vervat, dan is het resultaat slecht. Zoo was het vroeger en zoo is het gebleven.

Het resultaat der algemeene verkenning is volkomen evenredig met het talent van haar te organiseeren. Het vuur hindert den arbeid der rasjeeds weinig.

Een goede veldkijker draagt er veel toe bij, de taak van den verkenner te verlichten.

Het belang van een ruimen militairen blik van den officier-verkenner en van groote algemeene ontwikkeling van de minderen behoeft niet te worden aangetoond, dit spreekt van zelf.

Ziehier voorbeelden van berichten, afkomstig van de raswjeedtschiks van het bereden jachtcommando van het 139ste Infanterie-regiment in de gevechten van 18, 19 en 20 Augustus 1904 :

1. Een sectie van den vijand heeft een alleenstaand kopje bij het dorp Santsjagoi bezet en belemmert van daar in hooge mate de verkenning. Genoemd punt vormt den nitersten rechter vleugel van de vijandelijke opstelling aan den rechter oever van de Taitsi-xe. Op 2 à 3 werst ten noorden van Santsjagoi (bij de fabriek) bevindt zich eene rij kopjes, welke niet door den vijand bezet zijn; onze rasjeeds rukten tot daartoe voort (18 Augustus, Luit. WASILJEF).

2. In den hollen weg, ten zuidwesten van het dorp Santsjagoi, is nog eene colonne infanterie afgedaald; waarschijnlijk concentreeren de Japanners zich in dezen hollen weg, ten einde zich van de hoogte bij het dorp Lotoegoi meester te maken. Naar mijne berekening zijn tot 3 bataljons afgedaald. Onder mijn bevel bevinden zich slechts 20 bereden ochotniks. Ik blijf op de hoogte bij Lotoegoi waarnemen (19 Augustus de zelfde).

3. In den ingezonken weg nabij zijne artillerie-stelling bracht de vijand tot 2 bataljons in het vechtaandeel. De artillerie van den vijand staat, naar mijne meening, op twee plaatsen: in de voorste lijn der loopgraven, dus in eene duidelijk zichtbare lijn, en bij het boschje op de oostelijke helling van den bergkam bij Sikwantoen. Bij het spitse kopje

nabij het dorp Santsjagoi bereidt de vijand zich tot eene omtrekkende beweging voor; tot 1 bataljon heeft den hollen weg gepasseerd (19 Augustus, de zelfde).

4. De vijand bezette in den nacht de hoogte, ten noordoosten van Sikwantoen. De hoogten bij Lotoegoi zijn eveneens bezet en ik veronderstel, dat zich daar ook artillerie bevindt. Ik zal uitvoeriger berichten, zoodra zulks mogelijk is (de zelfde, 20 Augustus).

Uit deze berichten blijkt, dat men bij ernstig streven en goed doorzicht zeer veel kan zien; hierbij moet in het oog gehouden worden, dat het commando over zeer weinig kijkers (totaal 4) beschikte.

Voor verkenningsdoeleinden moet de prismatische veldkijker 6 X de meest geschikte geacht worden. Deze vermoet het oog weinig en heeft een zeer ruim gezichtsveld, wat van veel belang is.

De verbetering der vernielingswerktuigen heeft het minst haar invloed op het gebruik der cavalerie doen gelden.

De dracht van de wapens is toegenomen, maar daarvoor schonk de techniek den verkenners een prachtige veldkijker; het verdragend en snelvurend geweer heeft den aanval op infanterie zeer gevaarlijk gemaakt, doch de zeer lang gerekte gevechten putten de soldaten te voet zoodanig uit, dat eenmaal het oogenblik gunstig gekozen zijnde, de resultaten van eene massa-charge schitterend zullen zijn."

ARTILLERIE.

Inleiding.

Voor de eerste maal werd het modern snelvuurgeschut aan eene oorlogsproef op groote schaal onderworpen en het algemeen oordeel is, dat het hierbij uitstekend voldaan heeft.

De Russen traden met een nieuwen vuurmond in den strijd op, waarvan de behandeling aan de troepen nog geheel vreemd was, terwijl de Japanners, in het bezit van een snelvuurkanon van min of meer verouderd systeem, daarentegen volkomen

vertrouwd met hun wapen waren en in den aanvang van den krijg bovendien over eene numeriek veel sterkere artillerie beschikten. De grootere lichtheid van het Japansche geschut en het betrekkelijk groot aantal bergvuurmonden, bij hunne artillerie ingedeeld, kwamen daarenboven aan de oorlogvoering in het bergterrein van Mandschoerije zeer zeker ten goede. Toch wisten de Russen zich spoedig met hun nieuw veldgeschut vertrouwd te maken en het verschil in optreden tusschen hunne artillerie in Juni 1904 bij Wafangoi en in Juli d. a. v. bij Datschitschao wijst er op, dat zij de ervaring, in eerstgenoemden slag opgedaan, snel in practijk wisten te brengen.

Dat aan veler te hoog gespannen verwachtingen omtrent de uitwerking van het moderne artillerievuur de bodem werd ingeslagen, behoeft geene verwondering te verwekken. In technisch opzicht zijn na de oorlogen van 1870-71 en 1877-78 en de handvuurwapenen en de artillerie verbeterd; alleen de factor „mensch” is gebleven. Dat dus in de verhouding der verliezen, door artillerie- en infanterie-vuur toegebracht, weinig verandering zou worden gebracht, mocht verwacht worden. Alhoewel omtrent deze verhouding officieel blijkbaar nog weinig bekend is, worden toch in een rapport van Generaal ОкоЕ, over de verliezen tusschen 24 April en 17 November 1904 geleden, de volgende verhoudingscijfers aangetroffen: door geweerkogels 85 pct., door artillerie-projectielen 8 pct., door blanke wapenen 7 pct.

Niettemin is de werkingssfeer der hedendaagsche artillerie ten gevolge van hare groote dracht en vuursnelheid zeer belangrijk uitgebreid en heeft zij niet minder dan de infanterie bijgedragen tot de leegheid van het moderne slagveld, als een gevolg van de noodzakelijkheid, onder alle omstandigheden dekking in het terrein te zoeken. Alles wat zich ongedekt binnen het bereik van het G. K. T.-schot (voor de Russische artillerie $5\frac{1}{2}$ werst) vertoont, loopt gevaar, binnen enkele minuten ernstig verliezen te lijden.

In het gevecht bij Kangoealin, op den 17den Juli 1904,

namen drie Japansche bergbatterijen stelling om de terugtrekkende bataljons van de 2de Siberische divisie onder vuur te nemen. De gedekt opgesteld staande 2de Russische batterij, welke de vijandelijke batterijen flankerend onder vuur kon nemen, opende onmiddellijk het vuur, was bij het 2de schot ingeschoten en bracht de Japansche batterijen na 28 schoten tot zwijgen.

Kapitein SOLOWJEF schrijft in zijne brochure :

»Ik herinner mij hoe op eene door ons bezette hoogte het eerste salvo van eene Japansche batterij in de tirailleurlinie insloeg; ik zag hoe bereden ochotniks, welke in ren eene hoogte overgingen, door Japansche granaatkartetsen gevolgd werden en hoe in korten tijd 12 man en 19 paarden buiten gevecht gesteld werden; ik weet, dat een onzer batterijen binnen het half uur 2 officieren en 32 man verloor».

Bij Wafangoi, waar 198 Japansche veldvuurmonden tegenover 98 Russische stonden, werden 2 Russische batterijen, in geschutstanden opgesteld, binnen 10 minuten buiten gevecht gesteld.

Aan de Jaloe moest, ten gevolge van het vuur eener Russische batterij (afstand 4500 M.), het slaan van eene brug tot het invallen van den nacht uitgesteld worden.

Omtrent de Japansche artillerie vinden wij vermeld :

Het vertoonen van enkele batterijen op groote afstanden, om de Russische artillerie tot ontijdige opening van het vuur te verleiden, en een uitstekend ingerichte spionnage- en waarnemingsdienst maakten het mogelijk, de opstellingsplaatsen van de vijandelijke batterijen uit te vorschen.

Het minderwaardig vuur van sommige Japansche batterijen bij Moekden wordt aan het gemis van telefonen toegeschreven.

Misleiding van den vijand (verwisseling van stelling, schijnloopgraven, vuur uit enkele vuurmonden, terwijl andere elders opgesteld waren, enz.) schijnt ook bij de artillerie eene vrij belangrijke rol gespeeld te hebben.

Aan de artikelen van Luit.-Kolonel NJEZNAMOF ontleen ik nog het volgende :

Ten gevolge van de geringe brisantwerking der granaatkartets met schokstelling, kan zij aan de doode doelen bijna geen nadeel toebrengen 1); de uitwerking van de granaat (het Japansche schimose) werd in hooge mate beperkt door de moeilijkheid, deze juist te doen treffen.

De *hoofdtak der hedendaagsche artillerie* is de *vernietiging der levende doelen*; de hoofdvuursoort is het *orkaanvuur* (feu à rafales) van granaatkartetsen.

Omtrent nachtelijk vuur schrijft Luit.-Kolonel FEDOROF:

Uit ervaring, zeg ik, dat nachtelijk artillerievuur geene uitzondering is; iedere batterij moet zich daartoe voorbereiden, van af het eerste oogenblik, dat zij zich in stelling bevindt. Men moet een nachtelijken aanval doorstaan hebben, om de beteekenis van het nachtelijk artillerievuur te kunnen waardeeren.

Organisatie.

De verhouding van 4 à 5 vuurmonden per 1000 man infanterie of cavalerie werd tot nu toe vrij algemeen als norm aangenomen. Frankrijk vergenoegde zich bij de invoering van het nieuwe veldgeschut met een getal van 3 à 4, Duitschland gaf aan een getal van 5 de voorkeur.

Het aantal troepen aan infanterie en cavalerie op het oorlogstoneel aan de Scha-xe aan Russische zijde stellende op 350.000 man, een cijfer dat niet ver bezijden de werkelijkheid zal zijn, bevonden zich hierbij rond 1500 vuurmonden, gevende 4.3 vuurmond per 1000 man.

Aan Japansche zijde was deze verhouding, voor zoover ik kon nagaan, de zelfde, hoewel juiste gegevens hieromtrent nog bezwaarlijk zijn te verkrijgen, daar de Japanners de sterkte van hunne tactische eenheden soms tot ver boven het normale opvoerden.

1) Aan het kanon is de eenige kwetsbare plaats voor granaatkartets de compressor; gevallen van het onbruikbaar worden van vuurmonden om deze reden zijn echter niet bekend geworden. Tegen muren en loopgraven is de granaatkartets volkomen machteloos.

Dat het cijfer van 4 à 5 vuurmonden per 1000 man infanterie of cavalerie, op grond van de opgedane oorlogservaring, veel verandering zal ondergaan, geloof ik niet, doch als vaststaand kan worden aangenomen, dat van de opvoering van dit cijfer voorloopig wel geene sprake zal zijn.

Luit.-Kolonel NJEZNAJOF schrijft hieromtrent :

„Bij de vuursnelheid en kracht van de moderne veldartillerie verdient het vraagstuk overweging, of het als norm aangenomen aantal vuurmonden per 1000 man niet voor vermindering vatbaar is. Wegens gebrek aan eigen gegevens, wagen wij het niet, zoodanige norm aan te geven”.

Artilleriestrijd.

Hieromtrent schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAJOF :

„Van een artilleriestrijd, in de algemeen gangbare beteekenis van dit woord, kan geene sprake meer zijn.

„Wanneer de vijand uwe batterij onder vuur neemt en er gevaar bestaat om belangrijke verliezen aan bedieningsmanschappen te lijden — dan wacht gij. Eenigen tijd snelvuur afgegeven hebbende, staakt de vijand, om een nutteloos munitieverbruik tegen te gaan, het vuur of gaat tot langzaam vuur over. Dan opent gij op uwe beurt het vuur. Treffen uwe schoten doel, dan zwijgt het vuur van den tegenstander en zijne bedieningsmanschappen dekken zich in de loopgraven.”

Onder deze omstandigheden kan van eene vernietiging van de vijandelijke artillerie geene sprake zijn.

De 1ste batterij van de 35ste Artillerie-brigade was op den 29sten September 1904 van twee zijden door de Japansche artillerie beschoten, verplicht eenige keeren tijdelijk te zwijgen ; hoewel den geheelen dag onder vuur blijvende, werden toch slechts 1 officier en 6 minderen gewond.

Het doel van den hedendaagschen artilleriestrijd moet dan ook zijn om de vijandelijke artillerie voortdurend onder *vuurbedreiging* te houden en haar te beletten, het vuur op de eigen levende doelen (infanterie, cavalerie, oprijdende artillerie) te openen.

Eene gelukkige keuze der stelling (de tegenstander mag haar niet kunnen ontdekken), eene meesterlijke uitvoering van alle voorbereidende maatregelen, welke eene verrassende vuuropening en verkrijging van het vuuroverwicht in den kortst mogelijken tijd verzekeren, verschaffen de mogelijkheid, een groot aantal batterijen voor de beschieting van de levende doelen van den vijand en het gekozen aanvalspunt vrij te maken.

Zoo hielden op den 1sten October twee batterijen van de 35ste Artillerie-brigade, gunstig opgesteld bij Xantschenpoe, door haar vuur de Japansche batterijen bij het station Scha-xe en Lamatoen in bedwang en gaven daardoor aan twee andere (4de en 5e batterij bij Goeantoen) gelegenheid, volkomen ongestoord (zonder vuur van den vijand te ontvangen) het dorp Saxepoe, waar op dat oogenblik belangrijke Japansche strijdkrachten (volgens berichten 12 bataljons) waren samengetrokken, onder vuur te nemen."

En verder :

„De artillerie moet den tegenstander beletten, te vuren.

Vroeger zocht men overwicht te verkrijgen door een groot aantal vuurmonden te gelijk in werking te brengen, dus door massavuur; nu wordt zij verkregen door de kunst, den vijand voor te zijn in de opening van het vuur, door een uitgebreid net van waarnemers en concentratie van eene massa projectielen, gedurende een kort oogenblik en met groote snelheid.

De bedieningsmanschappen van den vijand in de loopgraven houdende en hen belettende, op onze infanterie te schieten, opept zij aan de soldaten te voet den weg tot het aanvalspunt en vergemakkelijkt door het onder vuur houden van dit punt den aanval (door het toebrengen van verliezen aan den verdediger, vermindert de artillerie de juistheid van het vuur)."

De nutteloosheid van een strijd alleen tusschen de wederzijdsche artillerie is in den slag bij Daschitschao voldoende gebleken. De bereiking van het gevechtsdoel kan alleen verkregen worden door de innige samenwerking van infanterie en artillerie.

Hieromtrent vermeldt Kapitein SOLOWJEF o. a.

Opmerking verdient het eveneens, hoe zorgvuldig de Japansche batterijen de bewegingen van hare infanterie volgen en hoe krachtig zij deze steunen, niet alleen dan, wanneer de vijandelijke artillerie haar onder vuur neemt, maar ook, wanneer zij bemerken, dat uit de eene of andere infanteriestelling een buitengewoon juist en krachtig vuur wordt afgegeven. Zulk eene stelling wordt dadelijk door de Japansche batterijen krachtig onder vuur genomen en toonen zij zich hierbij trouwe bondgenooten van het voetvolk.

En verder:

Uit de ervaring van vorige gevechten vreesden wij het meest, dat onze artillerie het vuur zou staken, want dan beschoot de Japansche artillerie ongestraft onze stellingen en leden wij zware verliezen.

Het in stelling komen.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft:

»Afgescheiden van eene goed georganiseerde waarneming, is het wenschelijk, dat de batterij-(sectie)commandant het doel ziet; zijne plaats zal lang niet altijd bij de batterij zijn; soms zal hij zich zeer ver van zijne kanonnen moeten verwijderen (naar voren, naar achteren of op zij), ten einde zoo veel mogelijk te zien. De telefoon is hierbij zijn trouwe kameraad.

De *keuze van de stelling* der batterijen wordt beheerscht door de taak, welke men haar wil opdragen, den afstand, waarop van een G. K. T.-schot nog met zekerheid eene goede uitwerking mag verwacht worden, en de mogelijkheid van de meest volledige waarneming der doelen en (zoo mogelijk) van het geheele voorliggende terrein. Overigens moet in het oog worden gehouden, dat de batterijen de infanterie niet te dicht mogen naderen, daar anders het vuur over de hoofden te bezwaarlijk wordt, terwijl infanterie-kogels de bedieningen in hooge mate zenuwachtig maken, waardoor de juistheid van het vuur (tempeeren, richten enz.) lijdt.

Onmiddellijk na het ontvangen van het bevel om in stelling

te komen (onverschillig of dit met aanvallende of verdedigende bedoelingen plaats vindt) moet, alvorens zulks geschiedt, eene zoo volledig mogelijke verkenning van alle van af de batterijstelling zichtbare punten plaats vinden en moeten de afstanden tot die punten vastgesteld worden. Dit alles moet zoo gedekt mogelijk geschieden (geene uit de verte zichtbare voorwerpen, als vlaggetjes, piketpalen enz. — het allerbeste is, bepaalde plaatsen door manschappen aan te geven), opdat de in stelling gekomen batterij het vuur kan openen, zonder daarin door den vijand gestoord te worden 1).

Een schetsje (oriënteertafel) behoort vervaardigd te worden, waarop alle terreinvoorwerpen, binnen het bereik van het artillerievuur vallende, zijn aangegeven en dat voorzien wordt van aantekeningen, betreffende opzethoogten enz.

Wanneer het mogelijk is, worden de voornaamste gegevens daarna door enkele schoten gecontroleerd 2).

Een dergelijk schetsje is beslist noodzakelijk, anders kan nooit de volle kracht van den modernen vuurmond tot haar recht komen 3).

In stelling gekomen zijnde, graaft men zich zoo spoedig mogelijk in. Wanneer de grond (of het grondwater) zulks veroorlooft, wordt aan de loopgraven, ter lengte van 3 à 4 pas en van eene bodembreedte van $\frac{3}{4}$ —1 arschin 4), eene diepte tot schouderhoogte gegeven. Alle grond wordt naar de zijde van den vijand opgeworpen. De stukken zelve worden niet door grond gedekt, doch alleen gemaskeerd. In middelsoort grond en bij het bestaan van persoonlijk gevaar, kan deze arbeid in 10 à 15 minuten verricht worden. Zooals de ervaring

1) Wordt de batterij ontdekt, voordat zij het vuur opent, dan zou men haar kunnen beletten, zulks te doen. Het vuur eerder dan de vijand openen, is de eerste voorwaarde tot het verkrijgen van succes.

2) Dit kan ook gedurende het vuren der batterijen door enkele daartoe aangewezen vuurmonden geschieden.

3) Het maken van een zoodanig schetsje, bij gedekte opstellingen, is eene zaak van de techniek der artillerie.

4) 1 arschin = 0,7112 M.

heeft geleerd, is eene dergelijke wijze van dekken volkomen voldoende; tegen granaten (voltreffers) geeft ook eene blindering, van voorhanden materieel vervaardigd, geene dekking.

Het vraagstuk van de opstelling der voorwagens en caissons van het vechtdeel (gevechtstrein) wordt beheerscht door de eischen van gezichtsdekking en verzekerden munitie-voorraad.

De voorwagens moeten diensvolgens staan achter dekkingen, welke bij voorkeur niet meer dan $\frac{1}{2}$ werst van de batterij verwijderd zijn.

De caissons, na hun voorraad bij de stukken gedeponeed 1) en deze op nieuw aangevuld te hebben, graven zich ergens achter en ter zijde van de batterij in. De caissons in de nabijheid van de vuurmonden opstellen, is onnoodig en nadeelig; de projectielen kunnen aangedragen worden en het naderen van de bespanningen kan lichtelijk de plaats van de batterij verraden. Eene vrees voor munitiegebrek behoeft niet te bestaan; voor een rustig en goed voorbereid vuur is de voorraad voldoende.

Het opleggen van de geschutpatronen in greppels bij de stukken levert geen gevaar op; de granaatkartetsen explodeeren niet, wanneer zij door geweer- en granaatkartetskogels getroffen worden 2)."

Meermalen zal het noodzakelijk zijn, de kanonnen met de handen in stelling te brengen, ten einde niet door het toonen der bespanningen de plaats van de batterij te verraden.

Volgens de voorschriften bedraagt de frontbreedte van eene Japansche batterij 40 à 100 M. en de tusschenruimten tusschen meerdere batterijen 20 à 40 M. In de practijk vergrooten de Japanners echter de tusschenruimten tusschen de stukken tot 24 M.

De Russen namen als norm 24 pas tusschen de stukken van eene batterij.

1) De manschappen van de bedekking kunnen hiertoe gebezigd worden.

2) Het Japansche schimose detoneert blijkbaar somtijds; in de gevechten aan de Scha-xe, explodeerde een caisson van eene batterij, welke bij het station Scha-xe stond, wat aan eene zware donkere rookzuil zichtbaar was.

Vuurleiding.

Hieromtrent schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMOF :

»De geschiktheid van de hedendaagsche artillerie om in zeer korten tijd ontzettende verliezen toe te brengen, de zeer groote moreele werking van een plotseling alles vernielenden orkaan van granaatkartetsen en het hierdoor aan beide zijden te voorschijn getreden streven, om alle bewegingen zoo gedekt mogelijk te doen plaats vinden, eischen van de detachements-commandanten eene grondige kennis van de aanwending en de vuurleiding van het nieuwe veldgeschut en van de artilleristen een ruimen blik op en grootere waardeering van de eischen en behoeften der andere wapensoorten.

De *commandant van het detachement* (algemeene bevelhebber) verdeelt de artilleristische strijdkrachten, wijst haar de plaatsen aan 1) en geeft algemeene doelen in de vakken op (den aanval op dit of dat punt voorbereiden; dit of dat dorp van de noord- en westzijde ontoegankelijk maken; den vijand uit dit of dat bosch verdrijven of soms slechts dit of dat rayon observeeren). Gedurende den strijd verandert hij, onder mededeeling van den stand van zaken aan den oudsten artillerie-commandant, de oude opdrachten, maakt nieuwe, beveelt het vuur van alle batterijen of onderdeelen op eenige punten te concentreeren enz.

De (*oudste*) *artillerie-commandant* verdeelt de opdrachten tusschen de batterijen, organiseert de waarneming over het geheele front en op de flanken, hierbij niet alleen rekening houdende met de opgegeven doelen, doch ook met de mogelijkheid, dat nieuwe gunstige doelen zich in het rayon zullen vertoonen; draagt zorg voor het verband tusschen de waarnemers, de batterijen en zich zelve en neemt maatregelen om in de munitie-aanvulling der batterijen te voorzien.

Eene juiste waarneming opent niet alleen voor hem, doch voor alle batterij-commandanten een uitgebreid veld voor de

1) Ons wil dit een ingrijpen in de bevoegdheden van den artillerie-commandant toeschijnen.

ontwikkeling van initiatief in dien zin, dat door die waarneming het initiatief tot het beschieten van nieuwe, tot dusver niet ontdekte, doelen mogelijk wordt gemaakt.

Bevelen van hooger hand afwachten beteekent hier het prijsgeven van momenten, die van het hoogste belang voor den algemeenen stand van zaken kunnen zijn.

Opdat echter die artillerie-commandanten voldoende zelfstandigheid kunnen betrachten, is het beslist noodzakelijk, dat zij ook voortdurend en volkomen op de hoogte van dien stand van zaken zijn. Dit betreft minstens de geheele uitgestrektheid van het detachementsvak.

Omgekeerd moeten de berichten, door de artillerie-waarnemers verkregen, onmiddellijk aan de detachements-commandanten worden overgebracht.

De staf van het detachement (den algemeenen bevelhebber) en de oudste artillerie-commandant mogen het bovenstaande nooit uit het oog verliezen.

In de gevechten bij het station Scha-xe en Linsinpoe gaf eene dergelijke regeling bij de 35ste Infanterie-divisie uitstekende resultaten.

Waarneming en wederzijdsche berichtgeving waren zoo goed geregeld, dat de Japanners geene batterij met de handen in het *gaoljon* konden verplaatsen, geene compagnie de spoorbaan konden doen oversteken, of ieder harer bewegingen was onmiddellijk bekend en eene dienovereenkomstige beschieting vond plaats 1).

De verkenning met het doel, artillerie-stellingen te kiezen, moet van de zijde van de artillerie-commandanten gepaard

1) Als voorbeelden van berichten mogen dienen: 1. Eene batterij beschiet het station, de projectielen treffen doel. De Japanners verbergen zich achter het station en omringen een huis rechts van het station. Mededeeling hiervan is aan den divisie-commandant gedaan. 2. Links van het station Scha-xe gaat de vijand voort met het maken van loopgraven; zoo even is van den ct. der 7e comp. bericht ontvangen, dat na eene beschieting door kanonnen de Japanners het aardwerk staakten en zich achter de stationsgebouwen dekten. Bericht is aan de batterij gezonden.

guan met het verkennen van waarnemingspunten en het organiseeren van het verband daarmede."

Werd vroeger door de artillerie getracht, het vuuroverwicht te verkrijgen door het vereenigen der batterijen tot eene groote artillerie-massa, thans, nu, dank zij de groote dracht en juistheid van vuur der moderne vuurmonden, vuur-concentratie ook uit de verspreide opstelling mogelijk is, werd het masseeren der artillerie uitzondering. Groote batterij-stellingen zijn in den modernen strijd te zichtbaar en door haar kan niet op voldoende wijze gebruik gemaakt worden van de dekking, welke het terrein aanbiedt. De voordeelen, welke het gebruik van rookzwak kruit oplevert, zouden bij masseering van de artillerie weder voor een deel verloren gaan. Door deze verspreide opstelling van het geschut wordt de toch reeds moeilijke leiding van het vuur echter nog bezwaarlijker.

Van de voorbeelden, dat de artillerie in massa optrad, vermeld ik slechts dat van de Japansche artillerie in den slag bij Wafangoi op 2 Juni:

„Plotseling rijden 10 à 12 batterijen ten noorden van Pansjan-goetsa op en beginnen de belangrijk zwakkere Russische artillerie, aan beide zijden van den spoorweg opgesteld, onder vuur te nemen. De Japansche batterijen concentreerden telkens haar vuur op een der vijandelijke batterijen, welke dan na enkele minuten tot zwijgen werd gebracht.

Herhaaldelijk komen de Russische artilleristen weder uit hunne loopgraven te voorschijn en openen het vuur op nieuw, maar telkens worden hunne batterijen door de groote Japansche batterij binnen enkele minuten gedwongen, het vuur te staken.

Na met de artillerie van den vijand afgedaan te hebben, bracht de Japansche artillerie haar vuur op de Russische infanterie ten noorden van Tafanschan over."

Omtrent het verspreid opstellen der artillerie schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMOF:

„De groote dracht der vuurmonden draagt in hooge mate bij tot het concentreeren van het vuur en veroorlooft tevens,

de artillerie niet meer in lange, goed zichtbare en daardoor aan groote verliezen bloot staande uitgebreide batterij-stellingen te vereenigen. Nu kunnen de batterijen zelfs een voor een opgesteld worden. Dit maakt het voor de vijandelijke artillerie bezwaarlijk, hare juiste plaatsen te bepalen en verschaft haar bovendien de mogelijkheid, eene veel grootere uitgestrektheid in front en op de flanken onder waarneming en dientengevolge, zoo noodig, ook onder vuur te houden.

Wat het *inschieten* betreft, schrijft het Japansche reglement voor, eerst wijde grenzen van 400 of 200 M. te bepalen en daarna, wanneer de omstandigheden dat toelaten, nauwe grenzen van 50 M.

De 2de sectie neemt de opzethoogte van den geschatten afstand en de 1ste en 3de sectie respectievelijk eene van 200 M. meer of minder. De 2de sectie opent het vuur door met de gegevens van den geschatten afstand met elk harer beide vuurmonden één schot te doen. Afhankelijk van het resultaat dezer beide schoten, vuurt òf de 1ste òf de 3de sectie.

De Russische artillerie maakte bij het inschieten meest van (batterij)salvo's gebruik; in andere gevallen werd met één vuurmond ingeschoten."

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF wijst op de noodzakelijkheid, alle manschappen der batterij tot „richter" op te leiden.

Indirect vuur.

Op groote schaal is zoowel aan Japansche als aan Russische zijde van het indirect vuur gebruik gemaakt. De artillerie bleef dan ook aan beide zijden in den regel geheel onzichtbaar, wat wel tot gevolg had, dat zij zelve geringe verliezen leed, maar tevens oorzaak was, dat haar vuur vaak weinig uitwerking had. Bij de onderstaande beschouwingen verliezen men dan ook niet uit het oog, dat de strijd in het algemeen door het bergterrein en het vele *guljan* een eigenaardig karakter droeg en dat noch de Japansche noch de Russische batterijen van schilden voorzien waren, hetgeen haar noopte,

meer dekking in het terrein te zoeken, als anders wellicht het geval ware geweest.

Kapitein SOLOWJEF schrijft in zijne brochure :

„Wat de Russische artillerie betreft, moest zij onder geheel nieuwe, ongewone omstandigheden optreden. In vreedestijd onderwezen om op de hoogten stelling te nemen, leed zij in de eerste gevechten bijna doelloos ontzettende verliezen, doch wist zich spoedig naar de eischen van den bedendaagschen strijd te richten. In dien strijd zien de batterijen den tegenstander niet en blijven te gelijker tijd ook voor den vijand onzichtbaar. Verborgten achter een kopje, of juist gezegd van den vijand gescheiden door eene geheele reeks van hoogten, brengen zij verliezen toe en ondergaan deze, zonder de doelen te zien, waarop geschoten wordt en waaruit zij met projectielen worden overstroomd”.

Reeds in den slag bij Tjoerentschen was de Japansche artillerie volkomen gedekt opgesteld, terwijl de Russen dit voorbeeld eerst bij Datschitschao volgden, op grond van de ervaringen, in voorgaande gevechten opgedaan.

In eene beschrijving van den slag bij Wafangoi van den Zweedschen militairen attaché vinden wij het volgende vermeld :

„Twee Japansche batterijen, ten zuidwesten van Tschoesjatoen in stelling gekomen, hadden zich zoo goed gemaskeerd opgesteld, dat het den Russen den geheelen dag niet gelukte, hare juiste opstellingsplaatsen uit te vorschen. Deze batterijen brachten de Russische artillerie bij Joetsjatoen zeer belangrijke verliezen toe; van een dezer batterijen werden o. a. alle officieren buiten gevecht gesteld”.

Eene Japansche batterij echter, die op de vlakte bij Tschoesjatoen had stelling genomen, werd in 10 à 15 minuten door het vuur van 24 Russische vuurmonden gedwongen, achter het dorp terug te trekken en kon den geheelen dag niet meer in stelling komen, hoewel zij daartoe eenige malen pogingen aanwendde.

De slag bij Datschitschao was op den Russischen rechter en Japanschen linker vleugel uitsluitend een strijd tusschen de

wederzijdsche artillerie, weshalve ik vermeen, hieromtrent eenigszins uitvoeriger te mogen zijn. (Zie schets N°. 7).

„Ten westen van Joenantoen stonden den 11en (24) Juli de 2de en 3de batterij van de 9de Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade 1). Uit de reserve rukte ten ongeveer 12 uur middag, (volgens het rapport van Generaal SCHATKELBERG, 3 uur n.m.) de 4de batterij van de 1ste Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade op. Deze 3 batterijen bleven hier tot het einde van den strijd.

De 2de en 3de batterij van de 1ste Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade stonden naast elkander met tusschenruimten van 50 pas, op \pm 600 M. achter het z.g. artilleriebergje, ingegraven tusschen *gaoljon*. De 1ste batterij van deze brigade stond meer oostwaarts tusschen het artilleriebergje en hoogte 120 en bestreek o. a. het terrein, vóór bedoeld bergje gelegen, hetwelk niet door de batterijen 2 en 3 onder vuur genomen kon worden.

De batterijen 1 en 4 van de 9de Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade bevonden zich in reserve.

Volgens de waarnemingen van Generaal-Majoor LOETSCHKOFSKY, den leider van het vuur van de batterijen 1, 2 en 3 van de 1ste Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade, bevonden zich tegenover de artillerie van het 1ste Siberische legerkorps 19 Japansche batterijen 2) t. w. : 3 batterijen in

1) Op ongeveer 500 M. voorwaarts van deze batterijen waren in een bergzadel 12 geschutsemplacementen gemaakt. Hierop openden 2 Japansche batterijen bij het aanbreken van den dag het vuur, dat later nog door 3 andere batterijen werd gesteund. De Japanners waren blijkbaar overtuigd, dat de 12 geschutsemplacementen door de Russen bezet waren. Wel beschoten zij ook de ruimte achter de geschutsemplacementen, maar op geene grootere diepte dan 200 M. Het oprijden der 4de batterij van de 1ste O. S. scherpsch.-art.-brigade werd echter door hen bemerkt en eerst toen begonnen de Russische batterijen verliezen te lijden.

Kolonel PASCHTSCHENKO.

2) Volgens Kolonel PASCHTSCHENKO: 13 batterijen. De plaatsen, door hem aangegeven, komen vrij wel overeen met die in de schets als 1—13 aangegeven. Ook op grond van andere gegevens mag aangenomen worden, dat de batterijen, bij Tsjantsjatoen opgesteld, voornamelijk haar vuur tegen de artillerie van het Vde Siberische legerkorps richtten, waarvan de staf zich op hoogte 120 bevond.

het rayon van het dorp Santjatsie, 2 ten zuidoosten van Potaitsie en 3 bij Datschapoe; deze 8 batterijen bevonden zich binnen het vuurbereik van de 2de en 3de batterij der 9de Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade, met welke zich de 4de batterij van de 1ste Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade ten 12 uur middag vereenigde, terwijl ten 2 uur n.m. ook de 2 Zabaikalskische kozakken-batterijen het vuur op haar openden; meer naar het oosten binnen het vuurbereik van de 1ste, 2de en 3de batterij van de 1ste Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade bevonden zich 11 batterijen, t. w.: 3 batterijen bij het dorp Intsjatoen 1), 2 batterijen bij het dorp Xoetsjatoen, 2 batterijen bij een alleenstaanden boom tusschen Xoetsjatoen en Tsjantsjatoen, 3 batterijen bij het dorp Tsjantsjatoen en 1 batterij bij de hoogte noordoostwaarts van Laitsjatoen; deze laatste batterij bleef daar slechts enkele minuten; door het concentrisch vuur der 1ste, 2de en 3de batterij van de 1ste Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade werd zij vernietigd.

Het artillerieduel bij Datschitschao duurde 15 uren en aan de vuursnelheid van de Russische batterijen was het te danken, dat zij den strijd tegen den overmachtigen tegenstander met succes konden voeren. Volgens KRASNOF, den militairen correspondent van de Russische „Invalide”, verschoot de Russische artillerie dien dag 25.000 projectielen, terwijl ik voor een der batterijen van Kolonel PASCHTSCHENKO een verbruik van niet minder dan 522 patronen per vuurmond opgegeven vond. Dat het munitieverbruik ook aan Japansche zijde groot is geweest, kan wel met zekerheid worden aangenomen, daar ik in verschillende correspondenties vermeld vond, dat sommige harer batterijen wegens munitiegebrek het vuur moesten staken.

In het rapport van Generaal SCHATKELBERG werd nog het volgende aangetroffen:

„De artilleriestrijd vond met buitengewone hevigheid plaats;

1) Deze batterijen bevonden zich ook binnen het vuurbereik van de 3 Russische batterijen ten westen van Joenantoen.

de Russische artillerie had een zwaren strijd te voeren met de overmachtige artillerie van den tegenstander en alleen hare groote vuursnelheid en het duidelijk kunnen waarnemen van enkele Japansche batterijen woog tegen de geringe getalsterkte op".

Kolonel PASCHTSCHENKO roemt de voortreffelijke eigenschappen van het nieuwe Russische veldgeschut, die hier voor het eerst duidelijk aan den dag traden. Het gelukte den Japanners niet, hunne artillerie vooruit te brengen, hoewel dit herhaaldelijk door hen beproefd werd.

Wat de door de Russische artillerie geleden verliezen betreft, deze waren zeer gering. De batterijen van den Kolonel PASCHTSCHENKO, welke volgens het rapport van Generaal SCHATKELBERG het meeste vuur te verduren hadden, verloren 2 dooden, 7 zwaar en 5 licht gewonden, terwijl 6 paarden gedood en 3 gewond werden. Deze verliezen traden eerst in na het in stelling komen van de 4de batterij der 1ste Oost-Siberische scherpschutters-artillerie-brigade.

Wat de infanterie betreft, had men de voorzorg genomen, de loopgraven niet te doen bezetten, zoodat de totaal verliezen van het 1ste Siberische legerkorps dien dag slechts 50 man bedroegen.

Wil van het indirect vuur uitwerking verwacht worden, dan moet de waarnemingsdienst uitstekend georganiseerd zijn en is innige samenwerking van allen en gebruikmaking van alle ten dienste staande hulpmiddelen noodzakelijk. In de artikelen van Luit.-Kolonel NJEZNAMOF vinden wij hieromtrent het navolgende:

„Maskeeren en gebruikmaking van alle ten dienste staande middelen om troependeelen onzichtbaar te maken, is het beste middel om verliezen tegen te gaan. Dit in het oog te houden is van de zijde der artillerie beslist noodzakelijk, terwijl eene zoo nauwkeurig mogelijke waarneming van den vijand behoort georganiseerd te worden. De waarnemers, officieren en minderen, moeten over het geheele gevechtsfront verspreid zijn. Behalve van hunne persoonlijke waarneming, maken zij gebruik van

de inlichtingen, die door de naastbijzijnde troependeelen verstrekt kunnen worden. De telefoon 1) (als norm 6 werst draad en 3 à 4 telefoonstations, voor 3 waarnemers en den batterij-commandant, per batterij) verschaft de mogelijkheid, het waargenomene onmiddellijk aan den leider van het vuur en de in stelling staande artillerie over te brengen, welke laatste steeds in staat zal zijn, eenige series van schoten af te geven, voordat het doel zoover van stelling veranderd is, dat het ontrefbaar geworden is.

De staf van den oudsten bevelhebber (in het rayon) en de aanvoerders der infanterie en cavalerie moeten maatregelen nemen, opdat al het bij den vijand waargenomene zoo spoedig mogelijk aan de artillerie bericht wordt. Eene goede organisatie van de waarneming is ook noodzakelijk om de kostbare munitie te sparen.

De Japanners zelve namen uitstekend waar en hadden daarbij uitstekende helpers onder de Chineezzen (het kwam meermalen voor, dat Chineezzen betrapt werden, welke met spiegeltjes, vlaggen, vuren, in brand steken van huizen of gewoon met de armen, seinen overbrachten); desondanks sloegen herhaaldelijk honderden projectielen op terreinen in, waar zich niets bevond 2).

Zulk vuur was uit den aard der zaak een volkomen nutteloos verspillen van munitie.

Drie à vier waarnemers, op goed gekozen punten, kunnen, niettegenstaande het weinig zichtbare van eene goed opgestelde moderne batterij, door de vlam der schoten en het opgeworpen stof vrij nauwkeurig hare ligging op de kaart

1) Het seinen met vlaggen is weinig aanbevelenswaardig, daar het voor den vijand waarneembaar is en hij het oogenblik niet voorbij zal laten gaan om zulk een waarnemer neêr te schieten. (Daliantoen, Februari 1905).

2) 30 September, 1, 2 en 3 October 1904 beschoten zij zeer hevig met granaten gedurende 1½ uur per dag de vlakte achter het dorp Ingoen, waar zij veronderstelden, dat Russische batterijen opgesteld waren, terwijl deze zich in werkelijkheid bij Xantschenpoe bevonden.

vaststellen en met succes het vuur der eigen batterij corrigeeren.

De juistheid van het vuur en de bekendheid van de baan van den modernen vuurmond, in verband met zijne vuursnelheid, maakt dien tot een machtig middel in den strijd. Een verstandig initiatief in de leiding van het vuur kan van grooten invloed op den algemeenen stand van zaken zijn, maar dan moet de artillerie ook behoorlijk opgesteld en zoo veel mogelijk gedekt zijn."

Als voorbeelden van goede waarneming vermeld ik de navolgende.

1. Kapitein SOLOWJEF schrijft in zijne brochure :

Persoonlijk zagen wij hoe een onzer transporten, rustig door de bergen marcheerende, op minstens 5 werst van de vijandelijke stelling plotseling door eene Japansche batterij onder vuur genomen werd. De eerste granaat sprong in het transport en veroorzaakte groote verwarring, daar men bij de treinen in het algemeen spoedig het hoofd kwijt is. Verwondering wekte het, hoe deze vijandelijke batterij dit transport kon waarnemen, daar wij zelve dit eerst zagen, toen de Japansche batterij het vuur reeds geopend had.

2. Twee batterijen, behoorende tot het Xde legerkorps, onder bevel van Kolonel SLJOESARENKO, stonden in een smal défilé ten zuiden van Sitschan, ten oosten van den weg naar Mindjasan. Het vuur werd door Kolonel SLJOESARENKO, met behulp van vlaggen, van eene naburige hoogte geleid.

Eene groote vijandelijke batterij (24 stukken), welke de 3de Oost-Siberische Artillerie-brigade onder vuur nam, werd door hem in korten tijd met granaatkartetsen tot zwijgen gebracht.

Eenigen tijd later bemerkten de Russen, dat de Japanners trachtten, op eene naburige hoogte eene batterij in stelling te brengen. Terwijl deze batterij nog in beweging was, werd zij met granaatkartetsen onder vuur genomen met het gevolg, dat zij niet in staat was, het vuur te openen.

Het zelfde lot onderging eene bergbatterij. Na een salvo van 16 vuurmonden, om zich in te schieten, gevolgd door

een orkaanvuur van 3 schoten per kanon, sloegen de Japanners op de vlucht.

Het gelukte den Japanners, op den 17den en 18den Augustus niet, de juiste plaats der Russische batterijen vast te stellen. De verliezen van deze bepaalden zich dan ook tot 2 gewonden bij de 1ste en 3 paarden gedood bij de 2de batterij.

Als voorbeeld van onvoldoende waarneming kan het volgende dienen. Bij Liao-jang overstelpte eene Japansche batterij o. a. gedurende 2 uur eene vlakte, waarop zich slechts een officier bevond, ter waarneming achtergelaten. Dit vuur was volgens een ooggetuige zoo hevig, dat de grond rondom een omgespitten akker geleek.

Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF schrijft: „Während ich mich bei den Batterien befand, konnte ich beobachten, dasz alle russischen Geschosse, die genau die Richtung auf die mit ihren mächtigen weissen Rauchwolken weit erkennbare Geschützstellung hatten, mindestens 400 bis 500 m. vor den Batterien platzten, ohne Schaden anzurichten.“

Dat de artillerie niet *steeds* geheel gedekt was opgesteld, blijkt uit de volgende zinsnede: „De Russen hadden 2 batterijen ten zuidwesten van Tschantan, minstens 4 batterijen tusschen Tschantan en Nanjoepao en nog andere ten oosten van Tschantan, bij Tschoekoanpao opgesteld; *alle stukken stonden ongedekt op open vlak terrein* 1).

Vuursoorten.

Hieromtrent schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMOF:

„Op ongedekte doelen is de meest werkzame vuursoort het „orkaanvuur” (feu à rafales). Wanneer de doelen niet zichtbaar waren, openden de Japanners *steeds* een *langzaam vuur* om het onmiddellijk achter de strijdende troepen gelegen terrein onveilig te maken, waarbij bij voorkeur die terrein-gedeelten onder vuur genomen werden, waar reserves, voor-

1) „De Japanners in den slag bij Moekden”, zie Russische „Invalide” 1905.

wagens enz. vermoed werden. De minste beweging van deze laatste, om te trachten buiten de werkingspheer van dit vuur te komen, werd bijna altijd door de vijandelijke waarnemers bemerkt en riep het *orkaanvuur* te voorschijn 1).

Bij het beschieten van dorpen, loopgraven enz. werd van Russische zijde meestal *gemengd vuur* van granaatkartetsen met tijd- en granaatkartetsen met schokstelling toegepast (gewoonlijk 2 vuurmonden per batterij); de Japanners vuurden in de zelfde verhouding met *schimose* en granaatkartetsen.

Eveneens werd zoowel door Russen als Japanners van deze wijze van vuren gebruik gemaakt om, gedurende het voorbereiden van den aanval, het terrein, onmiddellijk achter de vijandelijke stelling gelegen, onveilig te maken, daar zulks eene sterke moreele werking uitoefende".

Salvovuur vond aan Russische zijde betrekkelijk veel toepassing, ten minste verscheidene berichten maken daarvan melding. Ik haal slechts het navolgende aan.

Bij den aanval op Schooeschanpoe (slag bij Liao-jang) op 16 (29) en 17 (30) Augustus maakte de wederzijdsche artillerie uitsluitend van batterij-salvo's gebruik.

De Japanners gaven na meerdere salvo's van granaatkartetsen, steeds een salvo met brisant-granaten af.

Volgens RÉGINALD KANN pasten de Russen vaak het strooivuur met salvo's toe. Vele salvo's gingen verloren, maar van tijd tot tijd sloeg er een boven het doel in en bracht groote verliezen toe.

C. v. B. K., de correspondent van het „Militär Wochenblatt", die bij Moekden door de Japanners werd gevangen genomen, schreef uit Tokio:

„Bij het groote gebruik van dekkingen, is de vijand alleen zichtbaar als hij zich beweegt. Die korte momenten moeten

1) Xantschenpoe, 4 October. Vuur op het 10de regiment Infanterie. Hier ontkwamen de voorwagens van de 1ste afdeeling van de 35ste Artillerie-brigade slechts als door een wonder, dank zij de buitengewoon snelle verplaatsing, aan eene vernietiging door 18 granaatkartetsen, welke insloegen op de plaats, vanwaar zij zich verwijderden.

benut worden. De Fransche artillerie met haar „orkaanvuur” zag in deze volkomen juist.”

Als voorbeeld van toepassing van het „orkaanvuur” vermeldt Luit.-Kolonel NJEZNAMOF :

Ten ongeveer 4 uur n.m. van den 2den (15) October 1904, toen de 137ste en 139ste Infanterie-regimenten, reeds den 5den dag in gevecht zijnde, na twee vergeefsche aanvallen op het zuidelijk deel van Linsinpoe, waarbij alle patronen verbruikt werden, ondernomen te hebben, zelve aan een tegenaanval van de zijde van het dorp Besimjanaja (tusschen Linsinpoe en Kisjaotoen) bloot stonden en met moeite dien aanval afsloegen, toen de 138ste en 140ste Infanterie-regimenten, onder sterk artillerievuur, zich in het gezicht van Lamatoen ingroeven, werd bericht ontvangen, dat de Japanners zich samentrokken in het dorp Schoelintsie, in het dal van de Scha-xe, westwaarts van genoemd dorp.

Reserves waren bijna niet meer aanwezig.

Besloten werd, van de groote dracht en vuursnelheid van het Russische kanon gebruik te maken.

In den loop van 45 minuten, met eene vuurpauze van 20 minuten, ten einde berichten omtrent de uitwerking van het vuur in te wachten, vershoten 7 batterijen (42 vuurmonden) van de 35ste Artillerie-brigade ongeveer 8000 patronen en verstrooiden letterlijk de Japansche reserves. Van af dien dag hielden de hardnekkige aanvallen van den vijand op en was de positie van het XVIIde legerkorps aan de Scha-xe verzekerd.

Te oordeelen naar een telegram (uit Tokio, „Bode van het Mandschoerijische leger”) verloren de Japanners aan den spoorweg gedurende den 1sten, 2den en 3den October ongeveer 5000 dooden en meer dan 7000 gewonden.

De Russische artillerie verschoot 1 October 12.927, 2 October 9.652, 3 October 9.652 en 4 October 1.656 patronen.

De verliezen, door de infanterie en artillerie (dooden, gewonden en licht gewonden) geleden, bedroegen :

DATUM.	137ste I. R.	138ste I. R.		139ste I. R.		140ste I. R.		35ste Art. Brig.			Patronenver- bruik.
		Off.	Mind.	Off.	Mind.	Off.	Mind.	Off.	Mind.	Paarden	138e I. R.
1 Oct.	Geene berichten	—	14	3	217	3	140	1	16	10	974.460
2 »		1	48	2	22	4	485	2	12	1	93.600
3 »		—	9	—	35	—	3	3	7	20	10.000
4 »		—	6	—	8	—	—	—	—	4	5.100
5 »		—	5	—	4	—	—	—	—	—	2 000

Den 1sten October werd een deel der patronen aan het 139ste Reg. Inf. overgegeven.

Als typisch voorbeeld van toepassing van het „orkaanvuur” kan het volgende nog dienen.

De 3de batterij van de 6de Artillerie-brigade verloor 55 man en 20 paarden. De commandant en alle officieren waren buiten gevecht gesteld en nog slechts 2 stukken waren intact. In twee uur tijds deed een vuurwerker met de overgebleven kanonniers hiermede 800 schoten, ten gevolge van welk vuur de Japanners den bergkam, tegenover onze stellingen gelegen, ontruimden, welke daarna door de Russen bezet werd.

Ten slotte moge het navolgende uit een artikel van M. P. in de „Raswjeedtschik” plaats vinden.

„Den 18den Februari bij het dorp Soenloenpoe maakte ons regiment zich tot den aanval op een links van dat dorp gelegen boschje gereed. Ondanks eene voorbereiding door artillerievuur gedurende 2 uren van eene divisie (2 batterijen) van de 25ste Artillerie-brigade, leden al onze pogingen om terrein te winnen, schipbreuk. De oorzaak hiervan was gelegen in het feit, dat de artillerie volgens de methode van „om het uur een lepel” te werk ging, zoodat het groot aantal verschoten projectielen geene belangrijke materiele verliezen in korten tijd toebreacht en geene voldoende moreele werking had. Daar verschijnt SLJOESARENKO, bij de soldaten om zijne wijze van leiding van het vuur bekend. In een oogenblik is het aanvalsobject, als het ware, in een werkenden vulkaan

veranderd. Het boschje is omringd door een ring van springende granaatkartetsen en na een tiental minuten zien wij de Japanners, die het in deze hel niet kunnen uithouden, in verwarring naar het dorp vluchten. Hunne ongeordende benden worden door ons op een afstand van 800 pas neêrgeschoten. Alleen het feit, dat de Japanners, tegen hunne gewoonte in, in dichte drommen teruggingen, geen acht slaande op het hevige infanterie-vuur, bewijst voldoende, dat eene paniek hen had bevangen. De naastbijzijnde compagnie bezette ongehinderd het boschje, dat te voren niet door 2 bataljons genomen was kunnen worden."

Verwisselen van stelling.

Vaak zal het noodzakelijk zijn, over *korte afstanden* van stelling te verwisselen, ten einde zich aan 's vijands vuuruitwerking te onttrekken. Eene dergelijke verandering van stelling moet *met de handen* en zooveel mogelijk ongemerkt geschieden, daar zij anders nutteloos is.

Op den 13den Augustus 1904 kwam eene batterij van de 35ste Artillerie-brigade naast 4 andere batterijen in stelling en werd door de Japanners hevig onder vuur genomen. Zij verwisselde van plaats, zoodanig dat zij de Japansche batterij, welke haar bevuurde, uit de flank kon beschieten. Toen werden 3 salvo's afgegeven en de Japansche batterij, welke de oude opstellingsplaats onder vuur was blijven nemen, zweeg.

Kapitein SOLOWJEF schrijft hieromtrent:

„Wanneer eene Japansche batterij door een onzer batterijen onder vuur genomen werd en dit vuur juist was, dan zweeg zij en trachtte, gedekt van stelling te veranderen. Boomstammen op gebroken wielen enz. werden ter misleiding geplaatst.

Ook werd het verwisselen van stelling aan Russische zijde toegepast. Ter misleiding van den vijand geschiedde somtijds het volgende:

Een kanon werd op eene hoogte geplaatst, welke men niet wilde bezetten, van waar het snelvuur werd geopend. De batterij zelve nam ergens ter zijde van dit stuk stelling. Wanneer

de vijand het vuur begon te beantwoorden, kon men hem rustig waarnemen, den afstand bepalen enz. Wanneer dit geschied was, werd hij plotseling krachtig onder vuur genomen en voordat hij in staat was, de plaats van onze batterij te bepalen en zich in te schieten, had hij in den regel reeds zoodanige verliezen geleden, dat hem slechts overbleef, de stelling te ontruimen of zich te dekken."

Het verwisselen van stelling, ten einde den vijand te naderen, is alleen dan noodig, wanneer het doel meer dan $3\frac{1}{2}$ à 4 werst verwijderd is. Bij de voorbereiding van den aanval is het beter, de beschieting van het aanvalspunt van uit de oorspronkelijke stellingen te doen plaats vinden en eene nieuwe batterij (batterijen) uit de reserve een weinig dichter en zoo mogelijk op de flank te doen oprukken.

Op deze wijze zullen de eerste batterijen niet aan noodelooze verliezen bij het oprijden bloot staan, terwijl het optreden van de nieuwe niet zal nalaten, een diepen moreelen indruk zoowel op de eigen troepen als op den vijand teweeg te brengen.

Onder gunstige omstandigheden kan de artillerie natuurlijk dichter naderen, ten einde het aanvalspunt op korten afstand onder vuur te nemen. De uitwerking zal dan vaak zeer belangrijk zijn.

Een zoo snel mogelijk en stoutmoedig voorwaarts gaan der batterijen, wanneer de vijand begint te wijken, is noodzakelijk; hierbij verdient wagen zelfs aanbeveling. Het vuur in den rug en op de reserves kan schitterende resultaten opleveren.

Bij Moekden reed de Japansche artillerie, ter verkrijging van grootere resultaten, meermalen tot midden in de gevechtscijlijnen der infanterie op.

Deze gevallen moeten echter als op zich zelven staande beschouwd worden, daar de schildlooze artillerie der Russen en Japanners hiertoe in het algemeen niet in staat was.

Den 29sten September 1904 (Sjaoedontai) werden de 1ste en 2de batterij ten 12 uur 's nachts in alle stilte met de handen

uit hare stellingen naar een nabijgelegen ravijn gebracht, waar de voorwagens werden aangespannen. Den volgenden dag konden deze batterijen uit eene nieuwe stelling het vuur openen, zonder dat de verwisseling van stelling aan Japansche zijde bespeurd was.

Het vuur over de hoofden der eigen troepen moet tegenwoordig als volkomen normaal worden beschouwd. Alleen bij toepassing daarvan zal men afstand kunnen doen van het gevaarlijke vereenigen van vele batterijen in één artilleriestelling, deze over het geheele gevechtsfront kunnen verdeelen en gebruik maken van hare groote dracht om het vuur op verschillende doelen in front en op de flanken over te brengen en te concentreren. Slechts op deze wijze zal de artillerie dat zijn, wat zij in het gevecht behoort te zijn, t. w. eene voortdurende bedreiging van alle levende doelen, welke zich bloot geven; slechts op deze wijze kan van al hare kracht gebruik gemaakt worden.

De ondervinding heeft geleerd, dat de buizen tegenwoordig zoo goed geconstrueerd zijn, dat, bij goed onderlegd bedieningspersoneel, geen gevaar voor ontijdige springers bestaat.

Dat de Japansche artillerie somtijds het vuur tot op het laatste oogenblik volhield, kan blijken uit de slotepisod van den strijd op den 22sten (9) Februari 1905 om de spoorwegredoute bij Xantschenpoe. (Zie schets N°. 6).

„Teg ongeveer 10 uur v.m. werd het vuur der Japansche belegerings- en 11-duims kanonnen tot de grootste hoogte opgevoerd en de geheele massa projectielen (8, 6 en 11-duims) deels schimose, deels granaatkartetsen, werd op de spoorwegredoute en redoute N°. 1 gericht. Deze beschieting vond onafgebroken tot 11 uur v.m. plaats. Een dichte, verstikkende rook en wolken van stof, door de springende granaten opgejaagd, omhulden de spoorwegredoute en het dorp Xantschenpoe volkomen.

Van dit rookgordijn gebruik makende, concentreerden de Japanners zich op den verbindingsweg op 50 à 60 pas van de spoorwegredoute en in de belegeringsbatterij.

Ten 11 uur v.m. hield het vuur der Japansche artillerie

plotseling op; de rook en het stof waren nog niet opgetrokken, of de Japanners stortten zich van drie zijden op de spoorweg-redoute en wierpen uit de buitengracht (hindernissen bestonden sedert drie dagen bijna niet meer) handgranaten in de binnenruimte van het werk. De zwakke, door gassen verdoofde en vergiftigde overblijfselen van het kleine garnizoen van de redoute verlieten deze man voor man en trokken onder dekking van eene compagnie van het 139ste Infanterie-regiment in de loopgraven bij Xantschenpoe terug'.

Als tegenhanger hiervan vermeldt REGINALD KANN echter de navolgende episode (slag bij Liao-jiang):

Ik dacht, dat zij (de Japansche artillerie) tot op het laatste oogenblik de voorwaartsche beweging van de infanterie zou steunen, maar nauwelijks hadden de voorste liniën de helft van haar weg afgelegd, of de Japansche batterijen staakten het vuur, juist op het oogenblik, dat zij meer dan ooit steun aan de eigen troepen konden verleen.

Dit was alleen toe te schrijven aan vrees om aan de eigen troepen verliezen toe te brengen. Het valt niet te ontkennen, dat de slechte constructie der Japansche projectielen eene dergelijke vrees volkomen wettigde.

En verder :

Inderdaad het is bekend, dat de artillerie van den Mikado geene granaat met dubbelwerkende buis heeft. Hieruit is te verklaren, dat bij het bezichtigen van het terrein der Russische stellingen een groot aantal ongesprongen projectielen werd aangetroffen.

In reserve houden der artillerie.

De Japanners brachten steeds hunne geheele artillerie zoo spoedig mogelijk in den strijd. Aan Russische zijde werden aanvankelijk batterijen in reserve gehouden. Zoo bevonden zich gedurende den 1sten Juni (Wafangoi) den geheelen dag 2 Russische batterijen in reserve, terwijl de batterijen van de 9de Infanterie-divisie het vuur in het geheel niet openden en dit ondanks de groote overmacht der Japansche artillerie.

Luit.-Kolonel van den Generalen Staf Baron WINEKEN schrijft :

De Japanners houden, in de beteekenis door ons daaraan gehecht, in het geheel geene artillerie in reserve; hunne geheele artillerie gaat vooruit en de batterijen, waaraan zich een goed doel voordoet, concentreeren haar vuur op dit doel; het masseeren van de artillerie, in den zin van concentratie van het vuur op één doel, geschiedt bij hen volgens eenvoudige en volkomen juiste beginselen. Om het vuur te versterken maken zij van alle ten dienste staande middelen gebruik. Zoo stende bij Kinchau het vuur van kanonneerbooten dat van de veld-artillerie, bij Daschitschao werd de veld-artillerie door eene afdeeling mitrailleurs ondersteund, bij Liao-jang werden tegen den berg Schaoeschanpoe 180 veld- en 18 bergvuurmonden geconcentreerd enz. Gedurende den geheelen veldtocht trad naast de veld-artillerie de z.g. „zware artillerie” op.

Moreele werking.

De moreele werking der artillerie is zeer groot, zoowel op den vijand als op de eigen troepen.

De granaatkartets, welke aan levende doelen veel meer verliezen toebrengt dan de granaat, bleek ook op den duur op de troepen een veel grooteren moreelen indruk te maken dan laatstgenoemd projectiel.

Alle berichten van Russische zijde stemmen te dezen opzichte vrij wel overeen. De granaat maakt slechts indruk op onervaren troepen. Ten deele moet zulks toegeschreven worden aan de groote lading (0,8 K.G.) der Japansche brisantgranaten, waardoor deze versplinterden en geene werkzame scherven opleverden.

De onderstaande beschouwingen mogen hier eene plaats vinden.

RÉGINALD KANN schrijft :

De Japansche Kolonel NAGATA, commandant van de artillerie der 5de divisie, verklaarde, daarnaar gevraagd zijnde :

De materieele werking (der artillerie) op den vijand is bijna bijnaak, maar de moreele werking is van belang, zoowel voor den vijand als voor onze eigen troepen. Wees er van overtuigd, dat de zenuwen van den verdediger, die gedwongen wordt, zich bij ieder onzer salvo's achter de borstweringen te dekken, na 1½ dag sterk geschokt zijn en dat op het oogeblik van den aanval de juistheid van zijn vuur den invloed daarvan ondervindt.

En verder:

Zie die batterij, welke hier vóór u vuurt. Zij schiet op de Russische redouten, welke op 3500 M. van haar verwijderd zijn, maar daar zij uit bergkanons bestaat, verzeker ik u, dat zij niet veel raakt. Ik weet echter, welk een genoeg zij onze infanterie hiermede doet, die zich op 2000 M. voorwaarts van haar bevindt en hoort hoe de eigen granaten over de hoofden heëngaen.

Een Russisch officier van de 37ste Infanterie-divisie schrijft, naar aanleiding van den slag aan de Scha-xe, in de „Noweje Vreemja”: „Een brisant-granaat is op eenige passen van mij af midden in eene groep ingeslagen. De uitwerking scheen vreeselijk: een harde slag, eene massa stof en eene zwarte rookzuil. Men zou gedacht hebben, dat niemand in leven gebleven was. Toen rook en stof echter opgetrokken waren, bleek niemand te zijn getroffen.”

Hiermede in overeenstemming en ook uit dezen slag wordt bericht, dat 20 à 35 brisant-granaten, welke deels op 10 à 15 pas van den troep insloegen, geene verliezen toebrachten.

Schilden.

De noodzakelijkheid van schilden bij de artillerie is door den jongsten oorlog onomstootelijk bewezen. De schildlooze artillerie der Russen en Japanners heeft aan de eigen infanterie niet dien steun kunnen verleen, waarop zij recht had te rekenen. De groote kracht van haar vuur werd oorzaak, dat beide tegenstanders hunne batterijen volkomen gedekt

opstelden en, niet in staat zijnde, deze gedekt naar voren te brengen, een vrij wel nutteloozen strijd op grooten afstand bleven voeren, gedurende den tijd, dat hare samenwerking met de infanterie tot uitvoering of afslaan van den aanval geboden was.

De nuttelooze artilleriestrijd bij Daschitschao kan hiervoor als voorbeeld dienen, terwijl de volgende episode uit den slag bij Moekden vermelding verdient:

„Ten 12 uur middag reed eene Russische batterij 2000 M. ten oosten van Likampoe op en begon het dorp onder vuur te nemen, waarbij de Japansche versterkingen op meerdere plaatsen vernield werden. Generaal NUMBER gaf aan zijne batterijen bevel, dichter te naderen en deze Russische vuurmonden tot zwijgen te brengen; dit was echter ten gevolge van het volkomen vlakke terrein, dat geenerlei dekking aanbod, onmogelijk; bovendien overtrof de Russische artillerie de Japansche in vuursnelheid en dracht, terwijl haar de afstand volkomen bekend was.”

Den 17den (30) Augustus werd de batterij-POKOTILO (6de Siberische scherpshooters-divisie) onverwachts door vijandelijke infanterie beschoten. In een oogenblik werden alle officieren en een groot aantal der bedieningsmanschappen buiten gevecht gesteld. Slechts één stuk kon het vuur volhouden en den vijand beletten, uit den gaoljonrand te deboucheeren, waardoor de bedekking gelegenheid kreeg, ter hulp te snellen. Bij aanwezigheid van schilden zouden de verliezen der batterij belangrijk geringer geweest zijn.

RÉGINALD KANN ontving op eene desbetreffende vraag het navolgende antwoord: De oorzaak is eenvoudig, zeide de Kolonel glimlachend, omdat het direct vuur voor ons volkomen onmogelijk is. Bij de vuursnelheid der Russische vuurmonden zouden de onze dadelijk buiten gevecht gesteld zijn, wanneer hunne opstellingsplaatsen ontdekt werden. Eene batterij toonen beteekent haar aan vernietiging prijsgeven.

C. v. B. K., de correspondent van het „Militär Wochenblatt”, schreef uit Tokio: De artillerie in den hedendaagschen

strijd heeft tot het afgeven van werkzaam vuur slechts enkele minuten tijd en moet daarom zooveel mogelijk onafhankelijk van terreindekkingen zijn. Deze onafhankelijkheid is slechts door schilden te verkrijgen.

Ik kan getuigen, dat zoowel de Russische als de Japansche artillerie even gedekt stond. Zelfs met behulp van den besten veldkijker was het onmogelijk, de vijandelijke stukken te onderscheiden. Bij de groote afstanden kon er geene sprake zijn van het tot zwijgen brengen der vijandelijke artillerie. De vuurstrijd werd aan beide zijden dagen lang zonder eenig resultaat gevoerd.

Alle verhalen van de vernietigende werking der artillerie in den tegenwoordigen (nu „jongsten”) oorlog zijn overdreven. In de werkelijkheid vermeed de wederzijdsche artillerie zich te vertoonen of naderbij te komen en volkomen terecht, daar eene batterij in eenige minuten door G. K. T.-vuur ten onder kon gaan.

Wanneer eene batterij van schilden voorzien is, gaat dit echter niet zoo spoedig.

Het beroemde „schimose” heeft in het geheel geene oorlogswaarde, en tegen G. K. T.-kogels vormt het schild eene goede dekking.

En verder :

In de sfeer van het infanterie-vuur, dat tegenwoordig, vooral in heuvelterrein, tot op groote afstanden werkzaam is, kunnen batterijen zonder schilden niet bestaan blijven. En toch moeten zij in die sfeer komen, wanneer zij beslissende resultaten willen verkrijgen.

In den toekomstigen oorlog zal de ongepantserde artillerie in de meeste gevallen hare oorlogstaak niet kunnen volvoeren, omdat zulks eenvoudig onmogelijk is. Wie slechts 5 minuten van zijn leven in eene onder hevig vuur zijnde batterij was, zal ongetwijfeld van de absolute noodzakelijkheid van schilden overtuigd worden; zij dekken de bedieningsmanschappen en geven hun een gevoel van veiligheid. Achter het schild werkt de richter beter. Wij zijn geene helden meer uit den tijd van

Homerus, welke voor hun genoegen de borst aan de vijandelijke kogels blootstelden.

Het verwerpen van het schild is theorie; de toepassing ervan steunt op de oorlogspraktijk. Alles spreekt voor het schild en niets er tegen, behalve de kosten. Hieraan mag echter niet gedacht worden.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF spreekt zich omtrent de schilden als volgt uit: Schilden, welke dekking tegen het G. K. T.-vuur geven, kunnen van zeer veel belang zijn. Zoo noodig kan de moderne artillerie echter hare zaken ook zeer goed uitgedekt zijnde stellingen verrichten. De goede organisatie der waarneming is dan echter van het meeste belang.

Eindelijk komt in het werk van Generaal MARTINOF de volgende zinsnede voor: »Gedurende den oorlog deelden de beste artilleristen mij mede, dat schilden voor de artillerie van het meeste nut zouden zijn geweest.»

Batterij van 4, 6 of 8 stukken.

Bij de invoering van het nieuwe veldgeschut in Rusland hebben ernstige plannen bestaan, tot de formatie van de batterij van 6 in plaats van die van 8 stukken over te gaan; om finantieele redenen schijnt hiervan echter te zijn afgezien, zoodat de Russische batterij 8 stukken bleef tellen.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft hieromtrent:

»Het tegenwoordige snelvuurkanon veroorlooft, over te gaan tot eene batterij van 6, ja zelfs van 4 stukken; eene batterij van 8 stukken is te onhandelbaar, vooral op marsch.

Eene van een voldoende munitievoorraad voorziene batterij van 4 stukken kan met succes alle opdrachten volvoeren, welke nu aan eene batterij van 8 stukken worden opgedragen; de vuursnelheid van het hedendaagsche kanon toch werd in den Russisch-Japanschen oorlog bijna nooit volkomen benut.

De batterij van 4 stukken is minder onhandelbaar, meer beweeglijk, past zich gemakkelijker aan het terrein aan en is goedkooper (?).»

Volgens Luit.-Kolonel NJEZNAMOF kwam het onbruikbaar worden van vuurmonden zelden of nooit voor. Toch vind ik vermeld, dat op 16 Augustus de 3de batterij van de 6de Artillerie-brigade nog slechts 2 stukken intact had. Dit behoort echter als een uitzonderingsgeval beschouwd te worden.

Luit.-Kolonel FEDOROF schrijft :

„Het is noodzakelijk, dat de artillerie uit gedekte stellingen vuurt. Deze stellingen bevinden zich gewoonlijk op 1 à 1½ werst achter de infanterie. De batterij-commandanten zijn genoodzaakt, hunne observatieposten op 1 à 1½ werst afstand van hunne batterijen te nemen. Wenschelijk is het, de artillerie meer naar voren in stelling te doen komen. Gedekt is dit voor eene batterij van 8 stukken echter onmogelijk: 6, 4 en 2 stukken kunnen echter wel dichterbij gedekt opgesteld worden.

Wanneer wij ons beperken tot 6 stukken per batterij en als regel aannemen, deze zoo ver mogelijk naar voren in stelling te brengen, niet vreezende, die in secties te splitsen, zal eene veel grootere samenwerking met de infanterie mogelijk zijn.”

De indeeling van de artillerie in batterijen van 4 stukken verschaft, bij eene evenredige vermeerdering van het aantal der batterijen, organiek bij een troependeel ingedeeld, de mogelijkheid, in bepaalde gevechtmomenten het vuur uit eene nieuwe batterij te openen. Al moet als beginsel worden aangenomen, dat de geheele artillerie zoo spoedig mogelijk in stelling moet worden gebracht, toch beteekent dit nog geenszins, dat alle batterijen gelijktijdig het vuur openen. Waar Kolonel NAGATA terecht zegt: „Eene batterij demaskeeren (en dit kan bij vuuropening het geval zijn) beteekent haar aan vernietiging prijs geven”, zal het vuur nooit behooren geopend te worden, voordat de waarneming georganiseerd en men van hare resultaten verzekerd is. Worden geene goede doelen door de waarneming verkregen, dan blijven de betrokken batterijen zwijgen. Het in stelling zijn is

echter, met het oog op de snel wisselende gevechtsmomenten, noodzakelijk.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft :

Ook moet hier met 's menschen natuur rekening gehouden worden; het vergrooten van het aantal vuurmonden bij eene vurende batterij maakt geen indruk, te meer omdat dit slechts aan weinigen (bevelvoerenden en waarnemers) bekend wordt; het verschijnen echter van eene nieuwe batterij (zij het dan ook van 2 à 4 stukken) maakt echter een zeer grooten indruk; het doet zich gevoelen alsof nieuwe troependeelen in het gevecht gebracht worden.

Het algemeen oordeel schijnt zich ten gunste van de indeeling der artillerie in batterijen van 4 stukken uit te spreken. Zou, waar ons veldleger zoo karig met artillerie toebedeeld is, niet zijn te overwegen, het aantal stukken per vredesbatterij tot 8 te vermeerderen, ten einde hieruit bij mobilisatie 2 batterijen van 4 stukken te formeeren of bestaan hiertegen al te overwegende bezwaren?

Positie-artillerie.

Omtrent het belang van de zware artillerie bij het veldleger laten zich tot nu weinig gevolgtrekkingen maken. Bij Tjoerentschen schijnen, naar verschillende berichten te oordeelen, de Japansche veldhouwitsers van 12 c.M. groote uitwerking gehad te hebben. Hier stonden echter niet alleen 20 Japansche houwitsers, maar ook 108 veldvuurmonden tegenover 46 Russische veldvuurmonden, zoodat de Japansche artillerie in elk geval zeer overmachtig was.

Bij Kinchau stonden, volgens RÉGINALD KANN, 216 Japansche veldvuurmonden tegenover 16 Russische veldvuurmonden en 68 à 78 vesting-stukken, welke laatste zoo goed als onbruikbaar waren.

Bij Wafangoi stonden 94 Russische veldvuurmonden tegenover 198 Japansche, terwijl ook bij Daschitschao slechts sprake van gewone veldstukken was.

In de slagen bij Liao-jang, aan de Scha-xe en bij Moekden

trad zware artillerie van verschillend kaliber in den strijd op; van belangrijke resultaten, door dit geschut verkregen, was echter zoo goed als nergens sprake. Wat hiervan de oorzaak was, kan voorshands bezwaarlijk nagegaan worden, al waren de omstandigheden, waaronder dit geschut optrad, n.l. de strijd om versterkte stellingen, geenszins ongunstig te noemen.

In geen geval wettigt ten aanzien van hetgeen tot nu toe van den jongsten oorlog bekend is geworden, de gevolgtrekking, dat zware artillerie voor den veldoorlog in den vervolge van overwegend belang moet geacht worden; eene gevolgtrekking, die men reeds nu van Duitsche zijde schijnt te willen maken.

De volgende beschouwingen mogen hier eene plaats vinden.

M. PARAI KOSCHATS schrijft omtrent de Russische veldmortieren :

De mortier-batterijen leden bijna geene verliezen, dank zij de mogelijkheid, volkomen dekking te vinden en ten gevolge van de afwezigheid van mortieren aan Japansche zijde. 1)

De omstandigheid, dat de munitievoorraad der Russische mortier-batterijen voor een groot deel uit granaatkartetsen bestond, was zeer ongunstig. Bovendien bevatte de granaatkartets een te groot aantal vulkogels en eene te kleine springlading. Met de granaat konden dorpen gemakkelijk in brand geschoten worden.

In den slag bij Liao-jaug hadden de Japanners zich in een betrekkelijk dicht bij onze stellingen gelegen dorp vastgezet. Het was noodig, hen hieruit te verdrijven. Daarom werd het dorp hevig onder G. K. T.-vuur genomen, echter zonder resultaat.

Eene mortier-batterij ontving toen bevel, het dorp in brand te schieten, hetgeen reeds bij de eerste schoten gelukte. Onmiddellijk ontruimden de Japanners het dorp en kwamen daardoor onder het G. K. T.-vuur der Russische veldvuurmonden, waardoor zij zware verliezen leden.

1) Dit was slechts aanvankelijk het geval. S.

Een mortier van grootere beweegbaarheid, vuursnelheid en dracht zou een ideaal wapen voor den modernen oorlog zijn.

Goede resultaten van haar vuur had ook de mortier-batterij-SAGATOFSKIJ in den slag bij Moekden.

KRASNOF schrijft :

De Japanners hadden belegerings-artillerie van Port-Arthur aangevoerd. Zij brachten hiermede echter niet veel schade toe, daar het zeer moeilijk is, op een afstand van eenige duizenden meters loopgraven van geringe breedte te treffen (slag bij Moekden).

Bescherming van de Artillerie.

Zoowel de Luit.-Kolonel NJEZNAMOF als de Kapitein SOLOWJEF achten eene *bijzondere bedekking* voor de artillerie onder *alle* omstandigheden noodzakelijk.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF schrijft hieromtrent :

„De ingewikkeldheid van den modernen strijd, de groote eischen aan het zenuwgestel gesteld en de moeilijkheid der aanvoering maken het noodzakelijk, aan de artillerie onder alle omstandigheden van den dienst te velde eene bijzondere bedekking te geven.

In stelling is een compagnie op twee batterijen voldoende; op marsch een compagnie per batterij.

De taak van deze troepenafdeelingen is, de artillerie tegen overvallen te dekken, haar weg te voeren, wanneer de paarden gevallen zijn en hulp te verleen op moeilijke gedeelten van den marschweg.

De omstandigheden, waaronder het hedendaagsch gevecht gevoerd wordt, kunnen zóó ingewikkeld zijn, dat de infanterie der naastbijzijnde vakken niet altijd in staat zal zijn, de zich in hare nabijheid bevindende artillerie te steunen; hare speciale bedekking zal dit echter ten allen tijde doen, daar dit hare taak en haar oorlogsplicht is. In het gevecht bij Schili-xe, 29 September 1904, zou, zonder medewerking van de 12de compagnie van het 138ste Infanterie-regiment — zijnde de bedekking van de 8ste batterij der 35ste

Artillerie-brigade — deze batterij, welke in den moerasgrond van een beekje onder het infanterie-vuur van den vijand was gekomen, ongetwijfeld een buit der Japanners zijn geworden. In den nacht op den 25sten Februari. 1905 voerde het 137ste Infanterie-regiment op eigen initiatief — er was bevel gegeven, de batterij te doen springen — met de handen eene batterij van oud model, die geene bespanningen meer had, mede en gaf deze eerst te Moekden, d. w. z. na een afstand van 4 werst afgelegd te hebben, aan de 35ste Artillerie-brigade over, welke de kanonnen later te Tjèling afgaf.”

Kapitein SOLOWJEF vermeldt in zijne brochure het navolgende:
 „In eene dagorder aan het Mandschoerij sche leger werd dringend geëischt, dat voor elke in stelling zijnde batterij 2 compagnieën als bedekking werden aangewezen. De noodzakelijkheid van eene bedekking is duidelijk; in het algemeen is de infanterie voor de artillerie een onmisbare steun: op marsch moet voortdurend hulp verleend worden bij het voortbewegen of moeten hindernissen worden opgeruimd, terwijl in het gevecht de artillerie voortdurend gevaar loopt, in handen van vijandelijke infanterie of cavalerie te vallen. Gevallen van het nemen van kanonnen kwamen zoowel aan onze als aan Japansche zijde voor, voornamelijk, omdat zich op het oogenblik van gevaar geene bedekking bij de batterijen bevond. Het detachieren van compagnieën als artillerie-bedekking is echter voor het infanterie-regiment een belangrijk, zij het dan ook niet te vermijden, euvel. Wanneer van een regiment van 3 bataljons 2 compagnieën voor bescherming van de artillerie en 1 compagnie voor bescherming van den trein moeten worden afgezonderd, dan wordt de gevechtssterkte met niet minder dan 500 bajonetten verminderd, hetgeen inderdaad een zeer gevoelig verlies vormt. Daarom verdient de in de pers geuite meening, om reeds in vreedestijd speciale compagnieën, bestemd voor artillerie-bedekking, te formeeren, alle aandacht.

De voordeelen zijn niet te ontkennen: het infanterie-regiment

verliest geen belangrijk deel van zijne gevechtskracht, de bedekkings-compagnieën, één geheel vormende met de batterijen, leven met haar mede en zullen in den oorlog als hare vertrouwde helpers en verdedigers optreden, terwijl zij zoo noodig in het verlies aan bedieningsmanschappen zouden kunnen voorzien".

Met de bovenstaande beschouwing kan ik mij niet vereenigen. De Russen zijn steeds groote voorstanders van het vormen van speciale afdelingen geweest en blijven daarbij niet vrij van overdrijving.

Juiste tactische inzichten bij de infanterie-officieren bieden den besten waarborg voor de veiligheid der artillerie. Het verloren gaan der batterijen van Kolonel SMOLJENSKY (zie NACHTGEVECHTEN), de onverwachte beschieting van de batterij-POKOTILO op 17 Augustus zijn voorbeelden, dat de tactische opleiding van de Russische infanterie-officieren niet in alle opzichten volmaakt was.

Munitieverbruik.

Omtrent het munitieverbruik moge het onderstaande vermeld worden.

Van af 20 Februari bereidde de artillerie den aanval voor en op het 3 K.M. lange front van Tschentanpoe tot Apataja stonden niet minder dan 150 Russische en Japansche kanonnen, van veld- tot het allerswaarste kaliber, welke in de eerste 12 uur van den artilleriestrijd meer dan 30.000 projectielen verschoten. 1)

Bij Liao-jang verschoot de artillerie van het Iste en IIIde Siberische legerkorps, in de dagen van 17 en 18 Augustus, 108.000 projectielen.

Bij Daschitschao verschoot een der batterijen van Kolonel PASCHTSCHENKO niet minder dan 522 patronen per vuurmond.

Beiheft 73 van de »Internationale Revue über die gesammten Armeen und Flotten" geeft de onderstaande cijfers :

1) „De Japanners in den slag bij Moekden", zie Russische „Invalide" 1905.

De artillerie van de 35ste Russische divisie verschoot :

31 Aug. bij Sikwantoen met 64 stukken	3824 project. = 60 per vuurmond
1 Sept. idem " 64 " "	2207 " = 35 " "
12 Oct. bij Schili-xe " 36 " "	3611 " = 100 " "
13 Oct. bij Scha-xe " 30 " "	3795 " = 127 " "
14 " idem " 36(?) " "	13120 " = 365 " "
15 " idem " 36 " "	9552 " = 265 " "

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF vermeldt de volgende cijfers voor de bedoelde artillerie :

1 (14) October 12.997 project.	} De cijfers van 1 en 2 October komen vrij wel met de bovenstaande overeen; op 1 (14) October hebben echter minstens 42 vuurmonden ge- vuurd.
2 (15) " 9.652 "	
3 (16) " 3.132 "	
4 (17) " 1.656 "	

Laatstgenoemd tijdschrift geeft voor de Japansche artillerie nog de volgende cijfers :

In den slag bij Moekden vershoten meerdere stukken van de artillerie van Generaal KOEROKI 600 patronen (in hoeveel dagen ?)

30 April en 1 Mei 12de Art.-reg. (berg)	140 schoten p. batt. = 23 p. vuurmond.
30 April Garde Art.-reg.	250 " " " = 42 " "
1 Mei idem	300 " " " = 50 " "

Bij Kinchau was de munitie der Japansche artillerie bijna geheel verbruikt.

Met de 2 overgebleven stukken van de 3de batterij der 6de Artillerie-brigade verschoot een vuurwerker op den 16den (29) Augustus in ongeveer 2 uur 800 patronen (slag bij Liao-jang).

Op 16 Augustus (slag bij Liao-jang) verschoot de artillerie van het Iste en IIde Siberische legerkorps 20.000 patronen.

Mitrailleurs.

Hoewel deze nieuwe wapensoort in verscheidene legers, op grond van de ervaringen opgedaan in den Spaansch-Ameri-

kaanschen 1) en den Boeren-oorlog, reeds hare intrede had gedaan, is hare groote waarde eerst nu onomstootelijk bewezen. Alle berichten van deelnemers aan den Russisch-Japanschen oorlog stemmen hierin overeen en het oprichten van talrijke mitrailleur-compagnieën, zoowel aan Russische als Japansche zijde, gedurende den oorlog zelven, wijst er op, hoezeer beide legerbesturen voelden, wat in deze in vreedestijd verzuimd geworden was. Dat bij grootere geoeffendheid, zoowel in technisch als tactisch opzicht, van officieren en manschappen de resultaten grooter zouden zijn geweest, behoeft wel geen betoog.

Aan Russische zijde waren met de practijk van het mitrailleurwezen bij het begin van den oorlog slechts 5 kapiteins en 12 à 15 luitenants volkomen vertrouwd. Van deze officieren vertrokken er 8 naar het verre Oosten.

Alleen de noodzakelijkheid, van dit machtig vernielingswapen gebruik te kunnen maken, wettigde de overhaaste formatie en oefening, doch leert tevens, dat wat in vreedestijd verzuimd is, bezwaarlijk staande den oorlog hersteld kan worden.

Vóór het uitbreken van den oorlog waren de Japanners in het bezit van slechts 2 mitrailleur-compagnieën, de eene bewapend met Hotchkiss-, de andere met Maxim-mitrailleurs; in Februari ontvingen zij echter 148 Maxims uit Engeland.

Reeds in den slag bij Tjoerentschen (overtocht van de Jaloe) namen mitrailleurs aan beide zijden aan den strijd deel. De Kwantoensche mitrailleur-compagnie, welke bij Tensi in reserve was gehouden en van Generaal KASCHTALINSKY bevel had

1) In een der gevechten bij Santiago ontvingen 3 Amerikaansche mitrailleurs bevel, in stelling te komen, ten einde den infanterie-aanval voor te bereiden en te steunen. De mitrailleurs kwamen in galop op 900 pas van de Spaansche loopgraven in stelling en openden het vuur. Hoewel de Spaansche infanterie haar vuur op de mitrailleurs concentreerde, dwongen deze haar tot den terugtocht. Het vuur dezer 3 mitrailleurs bereikte in 8½ minuut, wat de Amerikaansche infanterie in 2 uur niet had kunnen verrichten.

ontvangen, met andere afdeelingen op Finxoeantschen terug te trekken, greep op initiatief van haar commandant in den strijd in, ten einde aan de batterij van MOERAFSKY (3de batterij van de 3de brigade) en de bedreigde achterhoede-stelling van het 11de Siberische scherpschutters-regiment lucht te geven. Hoewel zij hierin slechts gedeeltelijk slaagde en de batterij niet behouden kon worden, bracht haar vuur toch den Japanners zeer gevoelige verliezen toe. In het geheel werden door deze mitrailleur-compagnie ongeveer 35.000 schoten gedaan.

Door verlies van alle paarden en het buiten gevecht raken van ongeveer de helft van het personeel 1) konden de mitrailleurs niet meer medegevoerd worden en gingen zij, na onbruikbaar gemaakt te zijn, verloren.

Na dit verlies waren bij het Mandschoerij'sche leger, met uitzondering van de mitrailleurs van vesting-model te Port-Arthur, geene mitrailleurs meer aanwezig. Eerst in Juni d.a.v. kwamen 8 mitrailleurs uit het militair commandement van Warschau aan en werd hieruit de 1ste mitrailleur-compagnie van de 1ste Oost-Siberische scherpschutters-divisie geformeerd. Deze compagnie, onder bevel van Kapitein SOERIN, nam, na reeds te voren den vuurdoop te hebben ondergaan, voor het eerst in den slag bij Liao-jang een werkdadig deel aan den strijd. Aan eene correspondentie, in de Russische „Invalide" verschenen, wordt het volgende ontleend:

In den nacht van den 16den (29) op den 17den (30) Augustus nam de compagnie, ingevolge ontvangen bevelen, stelling in den zuidrand van het dorp Goetsjatsie. De toestand was de navolgende. Links op een afstand van 400 pas de spoorbaan en daarachter het hoogste punt der stellingen bij Liao-jang. Voorwaarts van dezen berg lag Mojetoen, met twee kopjes ten zuiden van dit dorp. Deze hoogten waren, evenals het dorp Majetoen, door een regiment infanterie bezet. Tot op 900 pas ten Zuiden van het dorp Goetsjatsie was het *gaoljon*

1) Van de 80 man sterke compagnie werden gedood 1 officier en 16 minderen, terwijl 1 officier en 38 minderen gewond werden.

weggemaaid, terwijl op respectievelijk 2 en 3 werst de boomen van de dorpen Besimjanaja en Datschaotsjatai zichtbaar waren. De hoogten links (ten oosten) van de spoorbaan waren op ongeveer 2 werst van den rand van Goetsjatsie verwijderd 1).

Ten ongeveer 8 uur v.m. van den 17den (30) Augustus had eene ontmoeting tusschen de voorste afdeelingen van den vijand en een sotnie van de grenswacht, gesteund door 2 compagnieën van bovenbedoeld regiment, plaats bij het overschrijden van de spoorbaan nabij het zuidelijke kopje. De mitrailleur-compagnie kon van wege den afstand (3000 pas) geen deel nemen aan het gevecht.

Later, ten ongeveer 10 uur v.m. werden op de spoorbaan eenige ruiters zichtbaar. Daar van af de kopjes het vuur op hen geopend werd, verdwenen zij in het *gaoljon* ten westen van de spoorbaan, waar zij echter door de beweging van het *gaoljon* zichtbaar bleven, terwijl op eene plek, waar dit minder dicht was, op ongeveer 1250 à 1300 pas van de mitrailleur-compagnie verwijderd, ruiters, pakpaarden en bedieningsmanschappen zich scherp afteekenden. Het was duidelijk, dat eene bergbatterij ongemerkt trachtte voorwaarts te gaan, om de 2 bataljons van gemeld Infanterie-regiment, die de kopjes bezet hielden, in den rug onder vuur te nemen.

Het doel was uitstekend voor de mitrailleurs; men moest van dit moment gebruik maken om de batterij te vernietigen. Van eene regeling van het vuur kon geene sprake zijn en dit werd dan ook onmiddellijk met verschillende opzethoogten, opklimmende met 25 pas, de 1ste mitrailleur met het vizier van 1200 pas, geopend. Dadelijk na de opening van het vuur, wendde zich de batterij naar rechts, waar het *gaoljon* dichter was, doch het was reeds te laat. Alles, wat leefde en zich

1) Ten westen reikte het *gaoljon* bijna tot vlak aan den rand van het dorp Goetsjatsie. De mitrailleurs waren opgesteld achter een steenen muur van ongeveer 1 M. hoogte en 0,35 M. dikte. In dezen muur waren schietgaten aangebracht, welke, evenals de geheele muur zelf, met groen waren gemaskeerd. De patrooncaissons waren achter huizen opgesteld op ongeveer 60 pas achter de mitrailleurs.

bewoog, viel onder een regen van kogels. Door de mitrailleur-compagnie werden 6000 patronen verschoten in $1\frac{1}{2}$ minuut tijds, waarna het vuur gestaakt werd, daar geen doel meer aanwezig was.

Een tweetal uren ging in volkomen rust voorbij en er werd zelfs geen enkel schot in onze richting gelost. Ten ongeveer 12 uur middag bewogen zich manschappen een voor een aan de westzijde van de spoorbaan, blijkbaar met het doel, aldaar stelling te nemen en de onzen in den rug te beschieten. Ten einde dit te beletten, werd een 6-tal keeren het vuur met verschillende opzethoogten en strooiende geopend.

Toen begonnen Japansche tirailleurliniën langzaam tegen Goetsjatsie op te rukken, maar, vóór het invallen van de duisternis was het haar onmogelijk, verder dan het dekking biedend *gaoljon* te komen. De nacht gevallen zijnde, naderden de Japanners en verontrustten ons tot het aanbreken van den dag door hun vuur, dat uit den aard der zaak weinig uitwerking had. Licht geworden zijnde, was het verschieten van een patroonband per mitrailleur voldoende om den rand van het *gaoljon* van tirailleurs te zuiveren.

Na een half uur van volkomen rust deden de vijandelijke tirailleurs echter hunne aanwezigheid weder gevoelen. Het was voldoende, eene hand, een hoofd, een kijker of ander voorwerp boven den muur uit te steken of dadelijk vielen schoten en deed zich het gefluit van kogels hooren.

Deze tirailleurs waren zoo hinderlijk, dat de manschappen verzochten, hen met de bajonet te mogen verjagen. Ik stond dit toe en 15 man, uit de paardenhouders en ordonnansen genomen, gingen onder bevel van een onderofficier voorwaarts. De Japanners, ter sterkte van ongeveer 25 man, kwamen hen tegemoet. Een Japansch officier, bedreigd door de bajonet van den soldaat SH., wierp zijne sabel weg en verwondde dien soldaat met zijn revolver in den voet. Onmiddellijk werd de officier door den soldaat G. neêrgestoken, terwijl de soldaat SH. naar de verbandplaats werd vervoerd. De onderofficier S doodde met de bajonet achtereenvolgens 3 Japanners, doch

werd, toen hij zijne bajonet niet uit het lichaam van den laatste kon bevrijden, door een vierden vijand neêrgeschoten, die op zijne beurt door den soldaat A werd afgemaakt. Dit gevecht met het blanke wapen duurde slechts enkele minuten en geen enkel Japanner bleef meer over.

Tot 2 uur n.m. bleef het volkomen rustig.

Ten 3 uur n.m. groepeerden zich eenige Japanners nabij een spoorbruggetje, terwijl een hunner met eene gele vlag teekens gaf. Dit duurde ongeveer een uur en het gelukte aan enkele schutters niet, hen neêr te schieten, hoewel de afstand ongeveer 1500 pas bedroeg; toen gaf ik aan de 4de sectie last, den vijand bij de brug te verdrijven en het signaleeren te doen ophouden. De sectie-commandant, afgewacht hebbende het oogenblik, waarop 2 Japanners met vlaggetjes van onder de brug te voorschijn kwamen, opende het vuur met de vizieren van 1450 en 1500 pas, waarna het signaleeren voor goed ophield.

Ten ongeveer 5 uur n.m. begonnen tirailleurliniën in het *gaoljon* op te rukken, daarbij onzen rechter vleugel van de zijde van het dorp Baitsjalaogoeawo omvattende; het gelukte ons slechts enkele malen het vuur te openen, wanneer de Japanners zich over den open weg naar het dorp Datschaotsjatai bewogen.

Eerst ten ongeveer 7 uur n.m. van den 18den (31) Augustus besloten de Japanners, door artillerie-vuur de mitrailleurs uit het dorp Goetsjatsie te verdrijven. Wetende, dat hunne infanterie een echec had geleden, stelden zij in het dorp Datschaotsjatai eene batterij op, die ons en het dorp met brisant-granaten en granaatkartetsen overstelpte. Hoewel de manschappen door een muur gedekt waren, hadden wij gedurende dien tijd de meeste gewonden en eerst bij het vallen van de duisternis konden wij weêr vrij ademen, daar het vuur van den vijand, dat wij uit den aard der zaak niet konden beantwoorden, ophield.

Ten 9 uur n.m. ontving ik bevel, de stelling te ontruimen. In de twee dagen van strijd werden 30 % der bedieningsmanschappen van de compagnie buiten gevecht gesteld, terwijl

26.000 patronen werden verschoten. De taak, aan de mitrailleurs opgedragen, om te beletten, dat de Japanners in de flank van de kopjes en het dorp Majeloen optraden, was door de mitrailleurs volvoerd".

Als voorbeelden van het succesvol optreden van mitrailleurs in den Russisch-Japanschen oorlog kunnen nog genoemd worden :

a. Bij den aanval op Kinchau brachten Russische mitrailleurs door hun vuur den aanval der Japanners tot staan, welke laatsten zeer belangrijke verliezen leden.

b. Den 17den Mei 1904 werden bij Joetsjatoen de kozakken door het vuur der mitrailleurs, welke zich bij twee vijandelijke, voor het vuurgevecht afgezetten, eskadrons bevonden, verdreven.

c. Het optreden van de mitrailleur-compagnie van den kapitein O. (2de Oost-Siberische scherpschutters-divisie) bij fort N°. 2 in den slag bij Liao-jang.

d. Het optreden van de mitrailleur-compagnie van den Kapitein S. nabij de mijnen van Jantai.

e. Den 11den en 12den September 1904 herhaalden de Japanners hunne hardnekkige aanvallen op den Hoogen berg (Port-Arthur), maar werden afgeslagen, voornamelijk door het vuur van mitrailleurs. Toen de Russen kort daarop een uitval deden, waren het de mitrailleurs der Japanners, die hen tot staan brachten. In een desbetreffend telegram komen de volgende zinsneden voor: »in de werkelijkheid was dit een strijd van mitrailleurs.... Den volgenden morgen leverde het slagveld een verschrikkelijken aanblik op".

f. Te gelijker tijd rukte de 5de divisie uit het zuidoosten tegen Tschantan op. Hier werd de rivier door redoutes, uit zand opgeworpen, verdedigd, waartegen de Japansche brisant-granaten bijna geene uitwerking hadden. Daarom werd besloten, tot den bajonetaanval over te gaan, waarop de Japanners zich ten 10 uur v.m. van eene redoute bij Xopakitscho meester maakten. Deze aanval was met zware verliezen gepaard gegaan, zoodat van een verder oprukken moest worden afgezien, te meer daar van den tegenover liggenden oever een groot aantal mitrailleurs de aanvallers onverwachts met een regen van

kogels begroette, zoodat deze zich slechts met moeite in hunne stellingen konden handhaven 1).

Wat de voordeelen, aan mitrailleurs verbonden, betreft, meen ik deze in de navolgende punten te mogen samenvatten, waarbij zich tevens de gelegenheid voordoet, enkele ervaringen omtrent dit wapen mede te deelen.

a. De groote vuurkracht.

Uit de boven aangehaalde voorbeelden is deze voldoende gebleken. De Russische Generaal-Majoor FEDOROF schat de vuurkracht van een mitrailleur, bij goed onderricht en koelbloedig personeel, gelijk te staan met die van eene compagnie infanterie van 200 geweren.

Volgens proeven, bij de Russische Schietschool genomen, vervangt een mitrailleur op 400 pas — 65 en op 1200 pas — 45 man.

Generaal MARTINOF vermeldt in zijn werk: Betreffende de mitrailleurs, welke reeds vóór den jongsten oorlog zulk eene uitgebreide toepassing vonden in de Europeesche en Japansche legers, liet Generaal DRAGOMIROF zich als volgt uit: „Ik acht mitrailleurs een onding bij een veldleger van normale samenstelling”. Ten gevolge van deze categorische en gezaghebbende uitspraak, ging het Russische leger zonder mitrailleurs in den oorlog. Toen echter de ontzettende kracht van dit nieuwe wapen werd ondervonden, bestelden wij in aller ijel mitrailleurs, zelfs op kosten der beschikbare regimentsfondsen; helaas, was het intusschen rijkelijk laat geworden.

b. De groote moreele uitwerking.

Uit de onderstaande beschrijvingen, welke ik aan de Russische „Invalide” en de brochure van Kapitein SOLOWJEF ontleen, blijkt deze ten duidelijkste.

„Hoe het ook zij, met geene woorden is die verschrikkelijke muziek van vuurmonden weêr te geven, welke ieder zes honderd schoten per minuut afgeven. Zij spreiden waaiers-

1) „De Japanners in den slag bij Moekden” in de Russische „Invalide” 1905.

gewijze den dood in de aanrukkende colonnes. Bij het geweer-vuur — de eeuwig veranderlijke wil, bij het mitrailleurvuur — eene machine, die niet weet, wat zij doet en duizenden levens vernietigt. De Japanners, welke den dood niet vreesden, hielden tegenover mitrailleurs geen stand. Aan de bajonet gewenden zij zich en gingen later zelve herhaaldelijk tot den bajonetaanval over. Met de mitrailleurs was het echter eene andere zaak. Dit regelmatig geknetter werkte demoraliseerend op hen. Den 17den wilden zij zich op de mitrailleurs werpen. Deze lieten hen tot op korten afstand naderen en openden toen plotseling, al spreidende, het vuur. De Japanners, in gesloten colonnes geformeerd, verdroegen dit vuur slechts 1½ minuut en vluchtten toen met panischen schrik.

Ik zag Japanners, welke niet wegliepen, maar weggroepen. In gewone omstandigheden zou mij hunne houding belachelijk voorgekomen zijn, niets krijgshaftigs was meer bij hen aanwezig, maar nu was zij verklaarbaar. Naar hen ziende, begreep ik onwillekeurig hunne vrees en hun blind en levendig verlangen om aan den dreigenden dood te ontkomen, door als een slang dicht langs den grond te kruipen, opdat de regen van lood der mitrailleurs over hunne hoofden zou heêngaen en alleen 't *gaoljon* neêrslaan. Het vreeselijkste was wel deze regelmatige, onverschillige, mechanische wijze, waarop de dood werd toegebracht.

In de hedendaagsche gevechten hoort men het droge, korte geknetter der mitrailleurs onafgebroken gedurende uren, hetgeen te gelijker tijd opwindend en neêrdrakkend werkt. Afgescheiden van de verliezen, welke een troependeel, dat onder mitrailleur-vuur komt, in het algemeen lijdt, is het een feit, dat deze zware verliezen in korten tijd toegebracht, in hooge mate demoraliseerend werken. De uitwerking van het mitrailleur-vuur is, zoowel materieel als moreel, dan ook zeer groot. Niet zonder reden is men aan de mitrailleurs den naam van „duivelsgieter” gaan geven”.

c. De groote beweegbaarheid.

Dit geldt vooral van de mitrailleurs op drievoeten, die

overall kunnen komen, waar de mensch kan doordringen. Hunne lichtheid is oorzaak, dat zij onder alle omstandigheden de troepen kunnen volgen en, in stelling zijnde, gemakkelijk van front kunnen verwisselen.

d. De gemakkelijke aanpassing aan het terrein.

Voor al de mitrailleur op drievoet vindt door zijne geringe hoogte gemakkelijk dekking in het terrein en kan zonder bezwaar aan 's vijands gezicht en vuur worden onttrokken. Hierdoor blijven de bedieningen rustig.

Omtrent mitrailleurs op drievoeten vond ik in „Raswjeedtschik” het navolgende vermeld :

»Deze vonden voor het eerst bij de nieuw opgerichte compagnieën van de 2de en 6de Oost-Siberische scherpschuttersdivisiën toepassing.

De oorlogservaring leerde, dat drievoeten van het in gebruik genomen model een te groot doel aanboden, zoodat zij steeds ingegraven moesten worden.

Zittende op het zadel, bleek de afstand van het oog tot de vizierinrichting te groot te zijn. De richters maakten dan ook niet van het zadel gebruik, doch gingen op de knieën zitten.

Met toestemming van den commandant van het IIIde Siberische legerkorps, Generaal KASOHTALINSKY, werden verkorte drievoeten, door Stafkapitein KRAMER ontworpen, beproefd, welke goede resultaten gaven.

Als voordeelen worden genoemd :

a. de bediening der mitrailleurs kan liggende geschieden, waardoor het doel kleiner en de verliezen derhalve geringer worden ;

b. het maskeeren kan sneller geschieden, terwijl ingraven niet altijd noodig zal zijn.

Als nadeelen van mitrailleurs kunnen genoemd worden :

a. het lichtelijk in het ongereede raken van het mechanisme ;

b. het groote verbruik van patronen. De mitrailleur-compagnie kan haar patroonvoorraad in een tiental minuten verbruiken. In den slag bij Liao-jang liet de commandant van

een der mitrailleur-compagnieën de banden telkens op nieuw in een naburig huis vullen. De patronen werden van een nabijzijnd regiment betrokken;

c. de groote kwetsbaarheid onder artillerie-vuur en de hulpe-loosheid in het handgemeen.

Als *normaal* moet gerekend worden, dat eene mitrailleur-compagnie in haar geheel optreedt en in geen geval moeten de mitrailleurs ieder afzonderlijk worden opgesteld.

C. C. schrijft dan ook in de Russische „Invalide”: „De mitrailleur-compagnieën vormden afzonderlijke verdedigingsvakken en deze vakken waren de sterkste van de geheele stelling, waarvan de vijand zich, ondanks groote inspanning, niet kon meester maken.” (Voorbeeld mitrailleur-compagnie van de 1ste Oost-Siberische scherpshutters-divisie bij de mijnen van Jantai).

Dat desniettemin mitrailleurs herhaaldelijk in groepen van 2 tot 4 optraden, moet toegeschreven worden aan het feit, dat haar aantal over het algemeen te gering was. In de stellingen aan de Scha-xe beschikten de Russen nog slechts over 32 mitrailleurs, terwijl eerst in den slag bij Moekden dit aantal tot 77 klom.

NJEZNAMOF acht een aantal van 12 à 16 mitrailleurs per divisie noodzakelijk, een cijfer dat ook door andere schrijvers gewenscht wordt. Dit getal als norm aannemende, zouden aan de Scha-xe 320 mitrailleurs aanwezig moeten zijn geweest; er waren er echter slechts 32!

Omtrent het weinige succes 1), dat de Japanners over het algemeen met hun mitrailleur-vuur gehad hebben, schrijft C. C. in de Russische „Invalide” o. a.:

Wanneer de Japanners geene mitrailleur-afdeelingen organi-

1) Ofschoon over het algemeen de Russen, ondanks de numerieke minderheid, blijkbaar meer succes met hunne mitrailleurs hebben gehad dan de Japanners en deze laatsten ongetwijfeld hunne mitrailleurs te veel afzonderlijk lieten optreden, kan het oordeel van C. C. niet geheel billijk worden geacht. Kapitein SOLOWJEF schrijft o. a.: „De mitrailleur, tot nu toe als een zuiver verdedigingswapen beschouwd, werd in de handen van de Japanners een machtig aanvalswapen”. S.

seerden, dan moet dit als eene groote fout van hunne zijde beschouwd worden, en het resultaat van hun weinig gelukkig en onverstandig vuur is hieruit alleen te verklaren en eveneens uit het niet kunnen hanteeren van het wapen, dat alleen in goed geoefende handen machtig is. Het aantal mitrailleurs aan Japansche zijde was zelfs bij Moekden tweemaal grooter dan dat der Russen, maar hun mitrailleur-vuur stond nog op even lagen, ja zelfs nog lageren trap dan dat der Russen.

De grootste uitwerking heeft het mitrailleur-vuur op de afstanden tusschen 300 en 600 M. Tot op 1000 M. kunnen echter op de meeste doelen reeds belangrijke resultaten verkregen worden, terwijl cavalerie met succes tot op 1500 M. en ongedekt staande artillerie tot op 2000 M. beschoten kan worden.

C. C. acht de mitrailleurs voor nachtelijk vuur overbodigen ballast, tenzij, met behulp van projectors, de nacht in dag veranderd wordt. Dat de uitwerking dan zeer groot kan zijn, leert Port-Arthur. Op grond van de meening van anderen, schijnt mitrailleur-vuur bij nacht, ook zonder gebruikmaking van projectors, echter geenszins uitgesloten te zijn, wanneer de noodige voorbereidingen daartoe over dag zijn getroffen.

De tijd voor het tot vuren gereedmaken van een mitrailleur moet op 1 à $1\frac{1}{2}$ minuut gerekend worden.

Mitrailleurs kunnen zoowel aan infanterie als cavalerie toegevoegd worden.

Door de geringe ruimte, die de mitrailleurs in het front innemen (3 à 5 pas per mitrailleur) en de groote vuurkracht, die zij kunnen ontwikkelen, wordt het mogelijk, op beslissende oogenblikken en belangrijke punten een veel krachtiger vuur af te geven dan door infanterie mogelijk is.

Het weerstandsvermogen en daarmede de zelfstandigheid van cavalerie en kleinere infanterie-afdeelingen wordt door toevoeging van mitrailleurs in belangrijke mate verhoogd.

Eindelijk kunnen zij medewerken om de stormvrijheid van artillerie-stellingen te helpen verzekeren.

De dekking der mitrailleur-afdeelingen behoort te berusten

bij de infanterie- en cavaleric-afdeelingen, waaraan zij zijn toegevoegd.

De mitrailleur-soldaat moet zijn mitrailleur op de zelfde wijze leeren beschouwen als de artillerist zijn kanon, d. w. z. als het wapen, waarvan alleen de dood hem kan scheiden. Van de karabijn behoort hij slechts tot zelfverdediging gebruik te maken.

Ongewenscht is het, den mitrailleur-soldaat met geweren uit te rusten, daar deze bij de bediening te hinderlijk zijn 1).

In bijlage II worden gegevens omtrent de organisatie der Russische mitrailleur-afdeelingen aangetroffen.

De meeste rijken, Afghanistan inbegrepen, hebben de mitrailleurs als zelfstandige afdeelingen bij de veldlegers ingevoerd, overtuigd van het groote belang van deze nieuwe wapensoort. Zouden Nederland en Nederlandsch-Indië nog volgen?

Telegraaf, telefoon en signalen.

Van kabelverbindingen is in den Russisch-Japanschen oorlog op groote schaal gebruik gemaakt.

Bij de Japanners was deze tak van dienst van den aanvang af uitstekend georganiseerd, terwijl materieel in voldoende mate aanwezig was. Dit laatste was bij de Russen geenszins het geval en niet ten onrechte schrijft dan ook Luit.-Kolonel NJEZNAMOF:

„Voortdurend deed zich het gebrek aan telegraaf- en telefoon-materieel gevoelen. Bij de infanterie en artillerie waren telefonen of in 't geheel niet of in zeer geringe mate aanwezig (bij de regimenten van de 35ste Infanterie-divisie waren uit de beschikbare fondsen 2 stations en 6 werst kabel aangeschaft geworden), terwijl bovendien de staf van het leger herhaaldelijk van het materieel der legerkorpsen gebruik maakte”.

1) C. C. schrijft hieromtrent: De bereden manschappen legden, zoals ik gedurende 9 maanden te velde zag, de geweren steeds in de caissons, terwijl de bedieningsmanschappen die of aan rotten of tegen muren en boomen plaatsten of wel in der haast op den grond wierpen.

De Russische legerkorpsen beschikten over de telegraaf-compagnieën der sappeurbataljons, als eenige bron voor telegraaf-, telefoon- en heliograaf-verbindingen; niet alleen binnen het rayon dezer korpsen, doch ook voor de verbindingen met den staf van het leger. Bij deze telegraaf-compagnieën was eene hoeveelheid van 50 werst zware en 35 werst veldkabel aanwezig. De practijk van den oorlog gaf het aanzien aan de telegraaf-bataljons, welke ieder in 4 compagnieën waren ingedeeld. Elke compagnie beschikte over 50 werst zware, 20 werst veld- en 20 werst lichte veldkabel.

Ook bleek de noodzakelijkheid van het formeeren van bereden telegraaf-afdeelingen, ten einde onder omstandigheden als bijv. bij een terugtocht, de noodige verbindingen snel te kunnen aanbrengen.

Aan een artikel van A. BORISLAFSKY, betreffende de telegraaf-compagnie van het IVde Oost-Siberische legerkorps ontleen ik het volgende:

De onhandelbaarheid van het zware kabel-matorieel gaf aanleiding, dat bij onze compagnie een deel hiervan door lichten telefoonkabel werd vervangen. De navolgende verhouding werd verkregen: 25 werst zware kabel, 35 werst veldkabel en 20 werst draagbare kabel.

De vrijgekomen paarden van de zware kabelwagens werden, behalve als pakpaarden voor de bereden afdeeling, aangewend om de overblijvende kabelwagens van een vierde paard te voorzien en om de heliografisten en personen, die toezicht op de gelegde kabels hielden, bereden te maken.

Door hare groote beweegbaarheid kon de bereden afdeeling bij den terugtocht van Moekden zich snel langs de talrijke treinafdeelingen bewegen en kwam zij in volkomen orde aan de Poe-xe aan.

Wat de aangelegde verbindingen betreft, moge het navolgende vermeld worden:

In de stelling bij Daschitschao werd verbonden:

1. Staf van het legerkorps met de voorhoede van Generaal MISCHTSCHENKO.

2. Staf van het legerkorps met den staf van het leger.
3. Staf van het legerkorps met de staven der divisiën en de steunpunten van hoofd- en voorhoede-stellingen.
4. Staf van het legerkorps met den observatiepost.

De batterijen ontvingen geene telefoon-verbindingen. Het corrigeeren van het vuur geschiedde voor de 2de batterij door den observatiepost; de 3de en 4de batterij daarentegen kregen geene telefoonberichten.

In de stelling bij Xaitschen werd verbonden :

1. Staf van het legerkorps met den staf van het leger.
2. Staf van het legerkorps met de staven der divisiën en de forten N°s. 5, 6 en 7 en de tusschengelegen redoutes.

Gedurende het terugtrekken van Daschitschao, Xaitschen en Liao-jang werd des nachts en in de grootere rusten, met behulp van de spoorweglijnen, telefoon-verbinding met Generaal KOEROPATKIN verkregen.

In de stelling aan de Scha-xe moesten de navolgende verbindingen aangelegd worden. (Zie schets N°. 8).

1. Staf van het legerkorps met den staf van het leger.
2. Staf van het legerkorps met de staven der divisiën, met de vak-commandanten, met de observatieposten, met de batterijen, met de steunpunten en met de voorposten.
3. Heliograaf-verbindingen tusschen de vak-commandanten (in front) en den staf van het leger (in de diepte).

Er werd eene ideaal-verbinding verkregen. Dank zij deze, konden onze batterijen haar vuur concentreeren op elk gewild punt van het voorgelegen terrein en ook aan de nevenvakken werkdadigen steun bewijzen. Het artillerie-vuur van ons rechter vak werd voortdurend gecontroleerd niet alleen van af den observatieberg, maar ook van den Erdagoischen toren en de voorposten (aan gene zijde van de Scha-xe). Een nachtelijke aanval der Japanners op het linker vak werd door het vuur der Russische batterijen afgeslagen, dank zij de mogelijkheid om dit vuur te doen corrigeeren door de voorposten van het 9de Infanterie-regiment.

De heliograaf-verbinding zou wel diensten bewezen hebben,

indien onze buurlieden hun heliograafstation bij hun telefoonnet hadden aangesloten. Op alle vragen van onzen rechter vakcommandant werd nu slechts geantwoord: „Wij weten niets, zien niets; onze detachements-commandant is ver weg en met hem bestaat geene verbinding”.

In deze stelling waren de batterijen van eigen telefoonstation en kabel voorzien; slechts de lijn naar het hoofd-observatiepunt werd door ons aangelegd.

Ik geloof met de bovenstaande voorbeelden uit het artikel van A. BORISLAFSKY te kunnen volstaan. De verbindingen, door zijne telegraaf-compagnie aangelegd, laten zich als volgt samenvatten:

1. Staf legerkorps—staf leger (telegraaf en telefoon).
2. Staf legerkorps—staven der divisiën (telefoon).
3. Staf legerkorps—voorhoede (telefoon).
4. Staven der divisiën—steun- en observatiepunten—voorposten (telefoon).
5. Staf legerkorps—parken, treinen 2de en 3de categorie (telegraaf).
6. Lijnen naar de voorhoede (telefoon).
7. Voorhoede—cavalerie-detachement (telefoon).
8. Heliograaf-verbindingen.

De verbindingen 1, 2 en 3 konden altijd verkregen worden; de verbinding 4, wanneer de hoofdlijnen niet al te lang waren en gedurende korter of langer tijd ter plaatse werd gebleven; de verbinding 5 in den allerlaatsten tijd, toen hiervan de noodzakelijkheid was gebleken, en de verbindingen 6 en 7 slechts eenmaal, t. w. in de stelling bij Sipingai, toen over belangrijke hoeveelheden draad, van de spoorweglijn afkomstig, kon worden beschikt. Wat de verbinding 8 betreft, wierp deze slechts eenmaal werkelijk nut af, t. w. bij de voorhoedestelling te Sipingai, tot het onderhouden van het verband met de ver verwijderde neven-voorhoede. Als oorzaken van het weinige nut, dat de heliograaf-verbindingen aanbrachten, kunnen genoemd worden:

a. Onbekendheid van hoogere en lagere aanvoerders met dit technisch hulpmiddel.

b. Het ontbreken van eene algemeene leiding hierbij.

c. Het ontbreken van heliografen bij de kleinere onderdeelen.

Wat het aantal berichten, per *telegraaf* verzonden, betreft, dit was vrij aanzienlijk. Als voorbeeld haal ik aan de berichten, gedurende eene maand (2 October—1 November 1904) verzonden door 3 stations, opgericht door de telegraaf-compagnie van het 2de Oost-Siberische sappeurbataljon :

Impan 436 dépêches met 20.073 woorden.

Centraal-station . . 206 » » 7.466 »

Padjasa 504 » » 21.459 » 1)

In het centrum was het aantal verzonden telegrammen belangrijk grooter; gegevens daaromtrent zijn echter niet verkregen kunnen worden.

Omtrent het nut der telefonen schrijft Luit.-Kolonel NĚZNAMOF :

„De telefoon speelde in den positie-oorlog eene belangrijke rol en werkte uitstekend.

De electro-magnetische apparaten bleken het meest geschikt; de voorposten-telefonen deugden over het algemeen niet; zij waren niet gevoelig genoeg (men moest voortdurend schreeuwen), terwijl de fluitjes elk oogenblik stuk waren. Omtrent de phonetische apparaten, welke eerst kortelings werden ontvangen, laat zich nog geen oordeel uitspreken. De voorbereiding van telefonisten ondervond noch bij de infanterie noch bij de artillerie eenig bezwaar 2).

De ervaring leert, dat de telefoon officieel bij de troepen moet ingedeeld worden (staf der divisie, regimenten, batterijen) en wel als volgt: 3 à 4 stations en 10 werst lichte kabel bij elk regiment en den staf eener divisie en 3 à 4 stations en 6 werst kabel bij elke batterij of sectie artillerie.

1) Padjasa seinde en ontving van 11—22 Februari 1905: 235.696 woorden.

2) Hier zal wel bedoeld zijn, wat het practisch gebruik maken der telefoon betreft. S.

Het bestaande materieel van de telegraaf-compagnie (85 werst) moet uitsluitend ter beschikking van den staf van het legerkorps zijn en is voldoende om in zijne behoeften te voorzien".

Ook A. BORISLAFSKY acht de indeeling van telefoonmaterieel bij de regimenten en batterijen noodzakelijk; door hem werd een ontwerp-voorschrift voor regiments-telefooncommando's ontworpen. Dit hier weér te geven zou te veel plaatsruimte innemen, zoodat ik met de vermelding van het noodig geachte personeel en materieel meen te moeten volstaan :

A. Personeel.

1. Een officier-commandant.
2. Een oudste onderofficier (met de rechten van een serg.-maj.)
3. Jongste onderofficieren : 6 commandanten der telefoonstations.

3	»	» heliograaf- »
		1 voor toezicht op de telefoonkabels.
4. Korporaals en soldaten : 12 telefonisten

6 heliografisten
5—6 toezicht houdende
5. Treinsoldaten

6

Totaal 1 officier en 40 minderen.

B. Materieel.

1. 8 werst lichte telefoonkabel op rollen (16 ijzeren).
2. 4 pakpaarden.
3. 2 karren voor het vervoer van stangen, proviand en uitrusting.
4. 1 Rijpaard voor den officier.
5. 4 telefonen van het systeem Ericson (Stockholm) met reserve-elementen.
6. Minstens 12 voorposten-telefonen.
7. Heliografen van cavalerie-model : 3 (rechts, links naar achteren).
8. Lampen voor nachtelijk signaleeren : 3.
9. Lampen, bijlen, pikhouweelen, schoppen, instrumenten en materialen voor het verbinden en herstellen van kabels.

10. 4 horloges, papier, potlooden enz.

11. Leermiddelen.

Wat het gebruik van telegraaf en telefoon betreft, zij aangeeteekend, dat, volgens het algemeen oordeel, de telefoon behoort te worden aangewend binnen de rayons der divisïën en dat de verbinding met de hoogere eenheden telegrafisch behoort plaats te vinden, ten einde te groote inmenging van hoogere autoriteiten in detailzaken te voorkomen, waartoe de verleiding op het slagveld maar al te groot is. Er wordt dan ook van bevoegde zijde op gewezen, dat de groote uitbreiding van telegraaf- en telefoongemeenschap in geen geval tot gevolg mag hebben, dat in de werkingssfeer van bevelhebbers en aanvoerders wordt ingegrepen 1).

Overigens is het groote nut van goede seingemeenschap, op grond van de opgedane ervaringen, voldoende gebleken en is het succesvol optreden van de Japansche artillerie in den aanvang van den oorlog zeker voor een deel hier aan toe te schrijven. De waarnemers gingen met de eigen infanterie voorwaarts, voortdurend in seingemeenschap met hunne batterijen blijvende. Wie herinnert zich hierbij tevens niet de talrijke gevallen, waarbij Chineesche spionnen, gedurende het gevecht zelf, teekens met vlaggen, lantaarns enz. gaven om de plaats van de Russische batterijen aan hunne Japansche broeders aan te geven.

Dat de Japanners door hunne spionnen voortdurend van de Russische bewegingen op de hoogte konden worden gehouden, dankten zij aan de buitengewoon handige wijze, waarop deze spionnen van optische seinmiddelen in allerlei vorm wisten gebruik te maken.

Toch geloof ik, dat gebruik van optische seinmiddelen, met uitzondering van heliografen, in het algemeen beperkt moet blijven tot het overbrengen van enkele te voren vast-

1) Hierop kan niet genoeg de aandacht gevestigd worden, daar op dezen grond door verscheidene Russische officieren, welke aan den oorlog deelnamen, het gebruik van telegraaf- en telefoonmaterieel te velde wordt afgekeurd. S.

gestelde of afgesproken teekens. Het seinen van letterteekens over betrekkelijk korte afstanden met behulp van vlaggen wil mij op het slagveld, waar alles eenvoudig moet zijn, te ingewikkeld toeschijnen en niet in overeenstemming met de onzichtbaarheid, die betracht moet worden. De waarnemer, gedekt achter een boschje of hoogte liggende, kan gemakkelijk per telefoon zijne berichten overbrengen; moet dit echter met vlaggen geschieden, dan is minstens een helper noodig, die verre van gemakkelijk aan 's vijands oog onttrokken kan worden, wil men bij de eigen partij zijne teekens behoorlijk kunnen waarnemen.

Dat telegraaf- en telefoon-verbindingen betrouwbaar zijn en tot in de laatste fasen van den strijd kunnen worden toegepast, blijkt uit de navolgende beschrijving:

„Gedurende den slag bij Liao-jang was eene Russische telegraaf-compagnie belast met het toezicht op de telegraaflijn tusschen Liao-jang en Bensixoe, in een rayon, waar zich voortdurend benden Xoexoesen ophielden, maar niettegenstaande het feit, dat de lijn herhaaldelijk werd afgesneden, hadden toch nooit vertragingen van meer dan een uur in de overbrenging der dépêches plaats. Gedurende den strijd bij Saxoetoen (ten noordwesten van Sikwantoen) op 20 Augustus (2 September) was de staf van het Russische leger voortdurend in verbinding met de strijdende troepen en het telegraafstation daar ter plaatse werd door Luitenant MIRONOF eerst opgeheven, toen de Japansche tirailleurliniën aan de andere zijde het dorp binnendrongen; de telegrafisten trokken met de laatste Russische tirailleurliniën terug”.

Op grond van het vorenstaande zal het ook ten onzent noodzakelijk zijn, telefoon-commando's bij de regimenten in te voeren. De opleiding van het personeel zou kunnen geschieden op de wijze als nu met de wielrijders bij de regimenten infanterie het geval is, terwijl de kosten voor het materieel niet hoog zouden behoeven te zijn. Met de aanschaffing van de benodigde hoeveelheid kabel en de noodige telefoontoestellen zou kunnen worden volstaan; al het andere kan eerst bij

mobilisatie aangeschaft worden, wanneer daartoe de voorbereidingen in vreedetijd getroffen zijn. In hoeverre zich bij de telefoontoestellen, in het dagelijksch leven in gebruik, apparaten voor den dienst te velde geschikt, bevinden, kan ik niet beoordeelen, toch vermeen ik in Amsterdam wel toestellen gezien te hebben, die zich hiertoe zouden leenen.

Dat voor geoefendheid van het personeel behoorlijk zorg gedragen moet worden, spreekt van zelf; het volgende moge echter ter waarschuwend voorbeeld dienen. Bij de regimenten van eene Russische divisie, welke op het oorlogsveld aankwam, bevonden zich „sein-commando's" (40 man met heliografen, telefonen); doch weldra bleek, dat én telefoontoestellen én kabel voor een groot deel onbruikbaar waren, terwijl heliograafverbinding met de posten van eene telegraaf-compagnie geweigerd moest worden: »de manschappen waren hierin weinig geoefend".

Draadlooze telegrafie.

Deze maakte het mogelijk, te Port-Arthur de verbinding met de buitenwereld te onderhouden. Hoewel in Maart 1905 door Rusland 2 afdeelingen, elk uit 3 stations bestaande, ten behoeve van het veldleger werden geformeerd, vonden deze gedurende den oorlog geene toepassing meer. Volgens „Beiheft" No. 73 van de „Internationale Revue über die gesammten Armeen und Flotten" werd dit materieel door die „Gesellschaft für drahtlose Telegraphie" in Berlijn geleverd en door BRAUN, SLABY en ARCO ontworpen. De golflengten bedroegen 350 en 1050 M. Met behulp van een ballon van 10 M³ inhoud was het mogelijk, tot op afstanden van 100 KM. te seinen. De uitrustingskosten van eene afdeeling bedroegen 13.800 roebel.

Als een gevolg van de toepassing van de draadlooze telegrafie heeft men in Japan tot de algeheele opheffing van het militair postduivenwezen besloten.

Projectors.

Projectors zijn aan Russische zijde bij Port-Arthur met succes gebruikt; te velde vonden zij eigenlijk slechts aan Japansche zijde aanwending.

Luit.-Kolonel NJEZNAMEF schrijft hieromtrent:

Projectors werden aan Russische zijde gedurende het verblijf aan de Scha-xe niet aangewend.

Bij Soejatoen waren eenige apparaten op platte wagens opgesteld; achter Xantschenpoe werkte één apparaat één keer, doch zonder succes, daar het de eigen loopgraven verlichtte.

Ter wiens beschikking deze apparaten waren, was aan de troepen niet bekend. Gewenscht is het, de projectors ter beschikking van korps- of vak- (divisie) commandanten te stellen. Deze zijn volkomen op de hoogte van den toestand bij hun troependeel, terwijl projectors, in handen van personen, niet met de omstandigheden volkomen bekend, slechts nadeel aanbrengen 1).

De Japansche projectors werkten bijna gedurende alle donkere nachten en hinderden in hooge mate het werk aan de stellingen of de verkenningen der jachtcommando's.

In den nacht van den 14den op den 15den Februari vertraagde een Japansche projector bij het dorp Sandjasa den aanval op het Zwarte boschje (zie schets N°. 6) en de spoorbrug over de Scha-xe volle drie uren.

Omtrent het gebruik van projectors bij Port-Arthur werd de volgende beschrijving aangetroffen:

Daar nachtaanvallen talrijk waren, speelden projectors eene hoofdrol. Een oogenblik verblindde hun licht de aanvallers, om hen dan weder in eene diepe duisternis te laten. Men kon niets zien en had als richtpunt voor het eigen vuur slechts

1) Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF schrijft, naar aanleiding van eene episode uit den slag bij Moekden: „Sie (de Russen) benutzten bei dieser Gelegenheit (nachtelijken aanval) einen elektrischen Scheinwerfer, um das Vorgelände abzuleuchten, erleichterten dadurch aber nur der japanischen Artillerie das Schieszen.“

het geknetter van de geweren des verdedigers. Dan verscheen het licht weder. Men kon niets tegen den verdediger doen, die in duisternis gehuld bleef en was gedwongen, in de terreinplooiën dekking tegen de lichtstralen te zoeken. Een hevig mitrailleur- en geweervuur maaide de rijen der aanvallers weg.

In het voorjaar van 1905 werd in Rusland eene „verlichtingsafdeeling” voor de bediening van 10 verlichtingsstations geformeerd, bestaande uit 2 officieren, 134 man, 130 paarden en 30 wagens. Zij werd echter niet meer in den oorlog gebruikt.

Elk station bestaat uit:

a. een machine-wagen met twee paarden, brandstof voor 10 uur en 1275 K.G. wegende;

b. een wagen met twee paarden met een projector van 0,60 M. doorsnede en 1150 K.G. wegende;

c. een wagen met twee paarden met een toren ter hoogte van 6 M. en 900 K.G. wegende.

Luchtballons.

Hieromtrent schrijft Luit.-Kolonel NJEZNAMOF:

Hot is gewenscht, bij ieder legerkorps over luchtballons te kunnen beschikken; voor eene voldoende hoeveelheid materialen behoort echter zorg gedragen te worden.

Een luchtballon-bataljon staakte van af den 17den Februari 1905 de opstijgingen wegens gebrek aan producten, ter vervaardiging van gas.

Uit een technisch oogpunt zijn de Russische ballons voor waarneming uitstekend geschikt (aangeteekend zij, dat Luit.-Kolonel NJEZNAMOF zelf met ballons is opgestegen) terwijl aan die waarneming in den tegenwoordigen oorlog groote waarde moet toegekend worden.

De militaire correspondent KRASNOF schrijft:

Den geheelen dag werd uit de ballon »Brest-Litowsk” de strijd gevolgd. De waarneming werd eenigszins bemoeilijkt, doordat de steile hellingen der bergen sommige terreingedeelten onzichtbaar maakten.

Bij Sandjepoe heeft een Russische ballon (mobiele vestingballon-afdeeling) bij de leiding van het artillerie-vuur goede diensten bewezen.

Over het algemeen hadden de Japanners weinig resultaat met hunne luchtballons, waarschijnlijk omdat zij die op te groote afstanden van den vijand aanwendden.

Uit „Beiheft" 73 van de „Internationale Revue über die gesammten Armeen und Flotten" vermeld ik nog het volgende: Aanvankelijk hadden de Russen slechts de beschikking over eene mobiele vestingballon-afdeeling, uit 2 compagnieën bestaande. Het materieel werd op 76 wagens vervoerd. Voor de vulling van een bolballon van 600 M³ was noodig 2220 K.G. ijzer en 2900 K.G. zwavelzuur.

In December 1904 kwam het Iste Oost-Siberische luchtballonpark (veld-materieel) uit 2 compagnieën bestaande, op het oorlogstooneel aan.

Het gas werd vervaardigd uit aluminium en natronloog.

De vulling van de ballon „St. Petersburg" N°. 1 (inhoud 640 M³) ondervond, ondanks de strenge koude, geene bezwaren; 3 man konden te gelijk opstijgen.

Voor eene vulling zijn noodig 550 K.G. aluminium en 1000 K.G. natronloog.

Elke compagnie telde 2 ballonstations.

Een ballonstation bestond uit:

- 2 Ballonkarren.
- 1 Leinenkarre.
- 2 Windenkarren.
- 8 Gasapparatkarren.
- 1 Karre mit Instrumenten und photographischen Apparaten.
- 4 Karren mit Werkzeugen und Kleinmaterial.

Handgranaten.

Handgranaten werden het eerst door de Japanners in toepassing gebracht bij het afslaan van bajonetaanvallen. Deze projectielen waren rond en hadden eene middellijn van iets minder dan 1 d.M. Met kogeltjes gevuld en met een hevigen

slag springende, kan geene moreele werking aan deze projectielen ontzegd worden. Met zand waren zij echter gemakkelijk te dooven.

Ten einde van dit hulpmiddel ook gebruik te kunnen maken, verzamelden de Russen de niet gesprongen bussen der granaatkartetsen en voorzagen deze van een tweetal pyroxylinepatronen, welke met slaghoedje en Bickford vuurkoord tot ontsteking werden gebracht.

Hoewel het gebruik van handgranaten niet tot de zeldzaamheden behoorde, kan van eene groote waarde van dit hulpmiddel toch geene sprake zijn. Hare toepassing vindt de verklaring in het feit, dat de Japanners aanvankelijk de bajonet als een geheel verouderd wapen hadden leeren beschouwen en de noodzakelijkheid inzagen, over een verdedigingsmiddel bij het handgemeen te kunnen beschikken. Dat zij later tot het resultaat kwamen, dat de bajonet verre van dood is, behoeft wel geen betoog.

Eene toepassing kunnen de handgranaten vinden in de laatste phase van den aanval, door die in de loopgraven van den verdediger te werpen. Aanbevelenswaardig wil mij dit echter niet voorkomen, daar gedurende dit korte moment een ieder met den levendigen wensch naar een strijd van man tegen man bezielde moet zijn en zijne kracht niet behoort te zoeken in een schrikanjagend voorwerp, dat hoogstens dienst kan doen om de eigen vrees te verbergen. Ik geloof dat, wanneer stormende infanterie zich met het werpen van handgranaten afgeeft, er groote kans bestaat, dat de aanval tot staan komt.

Pontonwezen.

Omtrent de noodzakelijkheid van overgangsmiddelen laat Kapitein SOLOWJEF zich als volgt uit:

„Geene geringe hindernissen vormden in Mandschoerije op marsch het groot aantal rivieren, riviertjes en beken, welke moesten worden overgetrokken. Ofschoon de rivieren, zelfs zulke belangrijke als de Ljao-xe en Xoen-xe, ondiep zijn, is

de modderige bodem in hooge mate hinderlijk. Infanterie en cavalerie kunnen gemakkelijk doorwaadbare plaatsen vinden, waarbij het water vaak niet hooger dan borsthoogte komt; de treinvoertuigen vertragen den marsch echter aanzienlijk, terwijl het ten behoeve van de artillerie noodzakelijk is, overgangsmiddelen te hebben."

Aanvankelijk was het pontonmaterieel, aan Russische zijde aanwezig, dan ook ten eenenmale onvoldoende. Het 1ste Oost-Siberische ponton-bataljon, ter sterkte van 2 compagnieën, was geheel volgens de normaalformatie geformeerd, met afwijking in zooverre, dat over 100 saschen (1 saschen = 21,254 M.) meer brugmaterieel kon worden beschikt. Andere pontonafdeelingen waren nog bij de Oost Siberische sappeur-bataljons aanwezig.

De normaalformatie van een Russisch ponton-bataljon laat toe, eene brug van 105 saschen lengte te slaan. Tot de uitrusting van een zoodanig bataljon behooren:

56 halfpontons t. w. 44 kop- en 12 middenstukken;

1 boot met anker;

46 ankers t. w. 14 zware, 28 lichte en 4 dreg-ankers;

2 telefoonstations met 1000 saschen kabel;

80 pyroxyline-patronen;

terwijl aan pioniergereedschappen aanwezig zijn:

	schoppen	bijlen	houweelen	pikken	pikhouweelen	breekijzers
bij den man	126	70	10	20	—	—
op voertuigen	40	40	8	16	16	8

Het draagvermogen van een kopstuk bedraagt 287 poed en van een middenstuk 275 poed (1 poed = 16,6 K. G.)

Bij den terugtocht van Liao-jang hadden de Russen alleen bruggen over de Xoen-xe geslagen, waardoor belangrijke vertraging op marsch werd ondervonden en groote afdeelingen als handlangers bij de voertuigen gebruikt moesten worden.

Bij K. B. van 30 October (12 November) 1904 werden 2 Oost-Siberische ponton-bataljons geformeerd uit de ponton-compagnieën van het 1ste, 2de en 3de Oost Siberische sappeur-bataljon en 1 compagnie van het 5e ponton-bataljon. Bij

verschillende besluiten werden wijders aan het 1ste, 2de en 3de Oost Siberische sappeur-bataljon elk 2 lichte brugparken toegevoegd.

Omtrent het gebruik, dat de Russen van hun ponton-materieel gemaakt hebben, schijnt tot nu toe weinig bekend te zijn.

Wat het gebruik aan Japansche zijde betreft, vinden wij zeer belangrijke gegevens, betreffende den overgang van de Jaloe, in de voordracht van den Kapitein TH. M. ROEST VAN LIMBURG, Adjudant van den Inspecteur der Artillerie, op pag. 640 en volgende van het Orgaan der Vereeniging, 1905—1906.

Ten aanzien van het Japansche ponton-materieel vermeldt Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF:

„Sehr zweckmässig schien mir das japanische Brückengerät zu sein. Die eisernen Pontons zerfallen in mehrere (wenn ich nicht irre, sechs) einzelne kastenartige Teile, die fest an einander verschraubt werden können. Die beiden äusseren Kastenteile sind in der Form von Schiffsschnäbeln zugespitzt. Zum Marsch werden gewöhnlich zwei innere und ein äusserer Teil zusammengesetzt und auf einem kleinen vierrädrigen Wagen leicht von einem Pferd gezogen. Trotz ihres geringen Gewichts sind die Pontons sehr widerstandsfähig, weil die Kastenränder nach innen umgebogen sind. Die Arbeit des Zusammenschraubens oder Auseinandernehmens erfordert nur kurze Zeit“.

Herhaaldelijk hebben de Russen gedurende den oorlog verzuimd, de bruggen achter zich te vernielen. Voorbeelden daarvan vermelden zoowel Majoor BRONSART VON SCHELLENDORFF als RÉGINALD KANN.

VERPLEGING.

Wat de geregelde verstrekking van brood betreft, was deze in hooge mate afhankelijk van de persoonlijkheid van den korps-intendant; waar minder administratieve rechtzinnigheid en meer initiatief waren, was steeds brood aanwezig.

In vele gevallen verschaftte de intendance van een korps

ook brood aan andere troepenafdeelingen. In Juli 1904 bij Ampin kregen deelen van de 35ste Infanterie-divisie brood uit den bakoven van het Xde legerkorps.

Aan suiker als voedingsmiddel moet hooge waarde worden toegekend.

Bevroren Siberisch vleesch heeft uitstekend voldaan, evenals de bij de 1ste brigade van de 35ste Infanterie-divisie gedurende den mobilisatietijd toebereide gedroogde (ongeperste) groenten.

De ervaring leert, dat het paard betrekkelijk spoedig aan andere soorten fourage wendt en dat dit bij geleidelijken overgang zonder gevaar kan geschieden.

Gaoljon- en tschoemisa-koren; tschoemisa- en rijst-stroo voldeden goed; als dagelijksch ration kan aanbevolen worden tschoemisa 8 à 12 pond (1 pond = 0,41 K.G.), gaoljon 12 à 15 pond en stroo tot 20 pond.

In de magazijnen werd soms verbrand, wat nog door de troepen gebruikt had kunnen worden.

Den 30sten September 1904 werd in het dorp Ingoea een magazijn van meel, thee, suiker en tschoemisa-stroo in brand gestoken, terwijl dit dorp tot 20 Februari 1905 in Russische handen bleef.

Volgens Luit.-Kolonel NJEZNAMOF werden ten gevolge van bloote formaliteiten (afwezigheid van een bon, bon zonder stempel) somtijds levensmiddelen aan de troepen geweigerd.

De veldfornuizen van het Russische leger hebben de oorlogsproef uitstekend doorstaan. Herstellingen kwamen slechts zeer zelden voor en moesten hoofdzakelijk aan het gebruik van slechte brandstoffen worden toegeschreven. Van af den dag van vertrek uit Rusland werd het eten bij de 35ste Infanterie-divisie uitsluitend in veldfornuizen bereid, waardoor deze eene veelzijdige beproeving ondergingen, waaraan zij schitterend hebben voldaan. Alleen door het gebruik maken van de veldfornuizen was het mogelijk, bij de langdurige veldslagen en de zware marschen langs de slechte Mandschoerische wegen, de troepen in tijds van warm eten te voorzien.

Gedurende het gevecht deed men de fornuizen in het algemeen tot bij de regiments-reserves of hulpverbandplaatsen oprijden, van waar het eten verder naar de strijdende afdeelingen werd vervoerd. Ook kwam het voor, dat men de fornuizen bij het vallen van den nacht of tegen het aanbreken van den dag tot in de voorste stellingen deed oprijden, waarna de manschappen om beurten gingen eten. Soms werden de fornuizen dan echter ontdekt en onder vuur (zelfs artillerie-vuur) genomen.

Wanneer gedurende eene groote rust uit de fornuizen warm eten verstrekt was geworden, werden zij onmiddellijk weder in gereedheid gebracht om het eten voor het bivak te bereiden.

Luit.-Kolonel NJEZNAMOF acht dan ook de invoering van veldfornuizen in den reglementairen trein, op grond van de opgedane oorlogservaring, beslist noodzakelijk. Voor een Russisch regiment zijn 20 veldfornuizen benoodigd, t.w. 16 voor de compagnieën, 1 voor de non-combattanten-compagnie, 2 voor de bereden en niet bereden jachtcommando's en 1 als reserve.

Ook bij een Nederlandsch infanterie-regiment zou met 20 veldfornuizen kunnen worden volstaan. De kosten van aanschaffing van 20 diergelijke fornuizen zouden ongeveer f 15.000 bedragen.

De bereiding van het eten in eetketeltjes, waarmede bij de 35ste Infanterie-divisie eene proef werd genomen, heeft zich als een zooveel mogelijk te verwijderen kwaad leeren kennen.

Voor de bereiding van thee en koffie bleken deze keteltjes echter uitermate geschikt te zijn, zoodat de Russische soldaten hun eigen product boven dat, hetwelk in groote ketels werd toebereid, verkozen.

De Japanners maakten van eene soort verplaatsbare fornuizen gebruik, welke, ten behoeve van het transport, in verschillende deelen uitneembaar waren. Bij elk bataljon waren 4 diergelijke fornuizen. Zij bestonden uit een cylinder van plaatijzer, hoog 0,56 M. en met een diameter van 0,65 M. en werden met hout gestookt. De smeedijzeren ketel had een inhoud van ongeveer 53 L. (bij het Russische veldfornuis

306 L.) De bereiding van de rijst duurde ongeveer 40 à 45 minuten. Uit den aard der zaak kon niet voor alle manschappen gelijk gekookt worden.

Van de vermeesterde Russische fornuizen werd door de Japanners gebruik gemaakt.

TRANSPORTWEZEN.

Zoowel trek- als draagmuildieren werden bij de Siberische troepen gebruikt.

Voor zoover Kapitein SOLOWJEF zag en hoorde, vervingen ezels en muildieren met veel succes de paarden bij de Russische treinen.

HINDERNISSEN EN FOUGASSEN.

Wolfskuilen schijnen alleen dan volstaan te hebben, wanneer zij zeer diep waren, daar anders de aanvallers die spoedig voor eigen dekking konden inrichten.

Daar het voorkwam, dat ijzerdraadversperringen door artillerie-vuur vernield werden, pasten de Russen soms het volgende toe. Aan korte palen, die geheel in den grond geslagen werden, bevestigde men strikken, welke met de open zijde en in schuinen stand naar den aanvaller werden gekeerd. Deze strikken waren in het begroeide terrein niet zichtbaar en trokken dicht, zoodra men, na er in getrapt te hebben, eene schrede voorwaarts deed. Zij wierpen meestal de aanvallers om en vereischten langen tijd om ze los te maken. Dergelijke strikken werden ter diepte van \pm 5 M. aangelegd.

Omtrent het gebruiken van fougassen ontleen ik aan eene beschrijving van den slag bij Liao-jang het volgende :

Den geheelen dag van den 20sten Augustus bestormden de Japanners de forten van Liao-jang, met name 2 en 4. Generaal ZAROEBAJEF hield hardnekkig stand. Op fort 4, waar de Japanners tot de ijzerdraadversperringen doorgedrongen waren, werden 800 man door een fougas gedood. Alle wolfskuilen waren met dooden en gewonden gevuld. De Russen

verloren bij dezen aanval slechts 6 man. Daar, waar geene schietguten van zandzakken gemaakt waren, kwamen hoofdwonden voor.

En verder :

Op een fougas gekomen zijde, vielen de Japanners deze face van het fort niet meer aan en konden de Russen de schutters van die zijde geheel wegnemen.

KAARTEN.

Vóór het begin van den oorlog was door den Russischen topographischen dienst het terrein van Port-Arthur tot aan de parallel van Liao-jang op de schaal van 2 werst op den duim in kaart gebracht en wel zóó nauwkeurig, dat de artillerie voor haar vuur van deze kaarten met succes gebruik kon maken.

De Japanners hadden toen hunne kaarten tot aan de parallel van Aisjantsjan voltooid, doch deze waren zooveel minder nauwkeurig dan de Russische, dat zij op de gevallen en gevangen genomen Japanners slechts zelden werden aangetroffen ; daarentegen waren alle Japansche troepen van de langs photographischen weg gereproduceerde Russische kaarten voorzien.

RÉGINALD KANN deelt dan ook mede, dat bij Liao-jang Generaal JAMAGOETSCHI eene kaart, door den Russischen Generalen Staf vervaardigd, gebruikte, waarop de Russische versterkingen met rood aangegeven waren.

Dat de Japanners betere kaarten dan de Russen bezaten, moet dan ook als eene legende beschouwd worden. Hoewel niet te ontkennen valt, dat de Russische kaarten van het terrein ten noorden van Liao-jang verre van volmaakt waren en belangrijke terreingedeelten zelfs nog niet opgenomen waren, treft den Russischen topographischen dienst in deze geenerlei verwijt en kan men slechts bewondering gevoelen voor de wijze, waarop gedurende den oorlog zelve getracht is, zooveel mogelijk het ontbrekende in kaart te brengen.

INFORMATIEDIENST.

Noodzakelijk is het, den vermoedelijken vijand te bestudeeren. Hoeveel Duitsche en Oostenrijksche officieren leven voortdurend in Rusland, officieel om de taal te bestudeeren, maar inderdaad om zich van het geheele militaire wezen op de hoogte te stellen. Iedereen is het nu bekend, hoe vele Japansche officieren binnen de Russische grenzen woonden, niet alleen in het verre Oosten, maar tot in St. Petersburg toe. De vruchten van hun arbeid werden door den jongsten oorlog aangetoond. Het Russische leger was omringd door een net van Japansche verkenners, die uitstekend Russisch spraken en volkomen op de hoogte van de Russische militaire gewoonten waren. 1)

In „China spreekt men Chineesch” schrijft LUDOVIC NODO met recht boven een zijner hoofdstukken. Slechts zeer weinige Russische officieren kenden de taal van het land, waarin zij krijg voerden en bladzijden zou men kunnen vullen met de jammerlijke ervaringen, door tolken en spionnen opgedaan. In het algemeen was de bevolking van Mandschoerije den Russen, die hun bescherming verleenden tegen de Xoexoesen, niet onwelwillend gezind, 2) maar onder die bevolking schuilden tal van spionnen, welke door de rustige bevolking niet werden verraden, uit vrees voor de Japanners. Bij den aanvang van den oorlog hebben Xoexoesen-hoofdmannen herhaaldelijk hunne diensten aan de Russen aangeboden. Het is hunnerzijds eene fout geweest, dat zij die hulp versmaad hebben, al moge in het in dienst nemen van rooverbenden zeer veel afkeurenswaardigs gelegen zijn.

MARSCHEN.

De marschvorm van de 2de Siberische Infanterie-divisie bij den terugtocht van Kangoealin op Xaitschen was:

Als voorhoede 2 compagnieën van het 17de regiment In-

1) Zie *A, M—f* in de Russische „Invalide” van 1905.

2) Uit correspondenties, lang vóór den oorlog verschenen, blijkt zulk duidelijk.

fanterie, vervolgens op 2 werst afstand als hoofdmacht: de overige compagnieën van het 17de regiment Infanterie, mitrailleur-compagnie, 1ste batterij, 1 compagnie 18de regiment Infanterie, 2de batterij, 1 compagnie 18de regiment Infanterie, 3de batterij, 1 compagnie 18de regiment Infanterie, 4de batterij, overige compagnieën 18de regiment Infanterie en 19de regiment Infanterie, terwijl op 2 werst de achterhoede, bestaande uit het 20ste regiment Infanterie met de bereden ochotniks, volgde.

In den nacht van den 22sten Februari werden 2 $\frac{1}{2}$ regiment van de 72ste Infanterie divisie van Foeschoen naar de Poe-xe gedirigeerd. Zij legden dien dag bijna 60 werst af.

Om 8 uur v. m. van 11 Januari marcheerde het regiment van Kolonel ROSENSCHILD PAULIN (als onderdeel van eene grootere troepenafdeeling) af, na eerst 3 $\frac{1}{2}$ uur noodeloos onder de wapenen te hebben gestaan. Telkens ontstond oponthoud in de colonne, terwijl door onbekendheid met den weg een omweg van minstens 15 werst werd gemaakt. Volkomen uitgeput bereikte het regiment den 12den ten 4 v. m. Taoexoesa, na 54 werst afgelegd te hebben; toch had het regiment geene achterblijvers.

Ten 5 uur v. m. werd mondeling bevel ontvangen, naar Tschantan op te rukken. Eerst ten 8 uur v. m. kon het regiment afmarcheeren, na wederom noodeloos 3 uur onder de wapenen gestaan te hebben. Alle afdeelingen van de colonne marcheerden langs den weg, zonder dat een marschbevel gegeven was.

Ten 1 uur v. m. van den 13den Januari werd Tschantan bereikt.

Door het voortdurend oponthoud was in 5 uren tijds slechts 5 $\frac{1}{2}$ werst afgelegd geworden.

MOREEL.

De groote dracht van het nieuwe kanon heeft de grootte van het slagveld belangrijk uitgebreid; de gevechten zijn lang

gerekt en het élan moet tegenwoordig de plaats aan het volhardingsvermogen der strijders inruimen.

Het élan kan door verschillende middelen te voorschijn geroepen worden en vereischt geene bijzondere voorbereiding. Met het volhardingsvermogen is het anders gesteld; dit moet door opvoeding aangekweekt worden.

Een voortdurend en volkomen ontzien van zijne persoonlijkheid en waardigheid als mensch, betrouwelijkheid en gelijkmatigheid in allen omgang met hem, een oordeelkundig beroep op zijne eigenliefde, ziedaar hetgeen noodig is om onzen soldaat het volhardingsvermogen te geven, dat hem ontbreekt of dat hij niet in voldoende mate bezit.

Men moet alles in het werk stellen, wat zijn hart kan veredelen of opheffen. Vooral moet men er voor waken, hem voortdurend te berispen; verdiende lof is een werkdadiger middel dan critiek.

De rol van de militaire school is, volgens Luit.-Kolonel NJEZNAMOF, den toekomstigen officier in de leer dezer grootte waarheden op te leiden.

De discipline bij de kozakentroepen van de 2de categorie (oudere lichten) was moeilijker te handhaven dan dat bij de actieve regimenten het geval was.

Bij de regimenten van de 2de categorie, waar de kozakken in verstandelijke ontwikkeling hooger staan, moeten dan ook, volgens KRASNOF, de beste officieren ingedeeld worden.

Ten onzent openbaart zich in het algemeen de neiging, juist de jeugdige officieren bij de oudere lichten in te deelen. Daar het oordeel van KRASNOF volstrekt niet alleen staat, verdient hierop wellicht de aandacht gevestigd te worden.

Opdat het mogelijk zij, zich een oordeel te vormen over de geschiktheid van een officier voor deze of gene taak òf voor den dienst in het algemeen, is het noodzakelijk, dat voor ieder van jaar tot jaar eene beoordeelingslijst wordt aangehouden, waarin chronologisch de voornaamste episodes uit het leven en den dienst van dien officier zijn aangeteekend, welke van

belang zijn voor de waardeering van zijne capaciteiten, karakter, kennis enz. Alleen eene waarheidsgetrouwe beoordeeling van den geheelen dienst van een officier en niet eene toevallige beoordeeling van dezen of genen commandant, zelf somtijds een zeer onvolmaakt mensch, kan met betrouwbaarheid het vraagstuk oplossen, wie inderdaad geschikt is en wie zonder genade behoort te worden verwijderd, zonder af te wachten tot de zaak met een schandaal eindigt, zegt Generaal ROSENSCHILD PAULIN.

Voor den officier mogen geene andere straffen dan bemerkingen en berispingen bestaan; hij, die daar niet gevoelig voor is, moet uit het leger verwijderd worden, beweert Generaal MARTINOF.

Tot welke middelen de Japanners desnoods hunne toevlucht namen, om de eigen troepen tot standhouden te dwingen, leert het onderstaande, hetwelk aan eene beschrijving van den slag bij Liao-jang is ontleend:

„Toen namen de achterstaande Japansche batterijen hare eigen vluchtende troepen met granaatkartetsen hevig onder vuur, waardoor deze tot staan werden gebracht”.

TROMMEN EN HOORNS.

Bij het begin van den oorlog — schrijft Es. Em. — bevonden zich in Mandschoerije slechts scherpschutters-afdeelingen (met uitzondering van de 1ste brigades der 31ste en 35ste Infanterie-divisiën), welke volgens de formatie niet over tamboers beschikten. Voor het eerst verschenen deze bij het aankomen der afdeelingen van het IVde Siberische legerkorps, maar reeds in den slag bij Daschitschao werden de trommen weggeworpen en gedurende den geheelen oorlog hoorde ik die niet meer bij het Iste leger. Eerst bij het sluiten van den vrede, op de parade voor den commandant van het Iste leger te Xersoe, werden bij het Iste legerkorps weder de trommen geroerd, die tot dien tijd blijkbaar bij den trein bewaard waren gebleven.

Deze schrijver acht ook de signaalhoorns, bij de infanterie in gebruik, ongeschikt. Ter vervanging van trommen en hoorns, wenscht hij trompetten, zijnde deze scherp van klank, gemakkelijk te dragen en fraai van uiterlijk, terwijl het leeren blazen op deze instrumenten niet moeilijk is. Op deze wijze vermeerdert het aantal bajonetten, terwijl de gelegenheid om signalen te doen geven blijft bestaan 1).

1) Zie „Raswjeedtschik“ jaarg. 1906.

BIJLAGE I.

1. Dagorder van Generaal Okoe van 7 Februari 1905.

1. Ongetwijfeld is het artillerie-vuur de beste voorbereiding tot den aanval, maar zelfs bij het gebruik maken van zware vuurmonden, is het beschieten der vijandelijke stellingen betrekkelijk nutteloos, zoolang de infanterie niet van de gelegenheid, om voorwaarts te gaan, gebruik maakt. De infanterie moet voorwaarts gaan, zij het dan ook langzaam. Er moet innig verband bestaan tusschen het artillerie-vuur en het veldwinnen der infanterie.

2. Eene eenmaal genomen stelling mag niet weder ontruimd worden. Wanneer een krachtige tegenaanval verwacht wordt, moet men zich hiertegen met behulp van mitrailleurs en handgranaten voorbereiden. Vooral de eerste zijn onder deze omstandigheden van veel nut, mits zij volkomen gereinigd en goed gesmeerd zijn, terwijl men in het heetste van het gevecht in staat moet zijn, kleine herstellingen aan te brengen.

Bijzondere aandacht moet aan den smeercylinder gewijd worden! De mitrailleurs mogen nooit zonder bedekking gelaten worden.

3. De aanvallende troepen moeten zandzakken met zich voeren, daar in dezen tijd van het jaar de sterk bevroren grond niet met de schop bewerkt kan worden. Wanneer men op eene sterke stelling of op mitrailleurs stuit, moeten kleine artillerie-afdeelingen, bij voorkeur bergkanons, met de handen naar voren gebracht worden,

4. Wanneer de aanval over een breed front plaats heeft, moet men, tot het sparen van manschappen, van dorpen als versterkte steunpunten gebruik maken en de tusschenruimten zwak bezet houden. De reserves moeten in dergelijke gevallen sterk en volkomen gereed tot actie zijn.

5. Wanneer nieuwe stellingen bezet zijn, moet onmiddellijk bericht worden gezonden omtrent de opstelling van den tegenstander en het karakter van het terrein. Dit is van zeer veel belang om tot de overwinning te kunnen komen. Vóór alles moet de grootste aandacht gewijd worden aan de nevenafdeelingen, welke met ons ten aanval oprukken. Men moet zich bij voortduring in den toestand indenken en overeenkomstig de omstandigheden handelen. Soldaten, welke slechts aan zich zelve en niet aan anderen denken, begrijpen niets van de militaire wetenschap 1).

6. Wanneer de troepen, gedurende langen tijd op de zelfde plaats verblijven, verzamelen zij in hunne ransels nuttelooze voorwerpen en dit belemmert de vrijheid van beweging. Werpt eenvoudig alle overbodige voorwerpen weg! Gij *moet* in staat zijn tot *snelle* bewegingen. Geeft nooit en onder geene voorwaarden uwe wapens en patronen in handen van den vijand. Kunt gij die niet medevoeren, vernietigt die, zelfs met gevaar van uw leven 2).

2. Dagorder N°. 49 voor de troepen van het Xde Russische legerkorps.

Voor zoover ik tot nu toe kon nagaan, kunnen de hoofdbreken en leemten in de opvoeding onzer troepen in het navolgende worden samengevat:

1. Niet alleen de minderen, maar ook zelfs vele officieren weten niet, wat er in de nevenvakken plaats vindt. Te dezen opzichte moet men zich herinneren, hoe onze groote en onsterfelijke SOEWOROF met het „ik weet het niet” had te strijden en hoe dit ten slotte bij hem niet meer voorkwam. Op alle vragen antwoorden zoowel officieren als minderen

1) „Denk niet aan u zelve, denk aan de kameraden; ga zelf ten onder, maar red uwe kameraden!” DRAGOMIROF.

2) „In het gevecht — en ook als schildwacht — mag de soldaat, zelfs stervende, zijn geweer niet uit handen laten nemen”. DRAGOMIROF.

bijna altijd: „ik weet het niet”. Niemand wenscht verder te zien, dan zijn neus lang is en dit leidt onherroepelijk tot den ondergang. Het is noodzakelijk, dat ieder, die in stelling komt, zich oogenblikkelijk op de hoogte stelt, niet alleen van de plaats waar hij zich persoonlijk bevindt, maar van den algemeenen toestand in het geheele vak, van alles wat zich achter en ter zijde van hem bevindt, van de beste naderingswegen tot den vijand en van de punten, welke bezet behooren te worden, om alles te zien en den tegenstander zoo gevoelig mogelijke verliezen toe te brengen. Dit alles moet noodwendig door elk aanvoerder gedaan worden en ook door ieder soldaat-strijder. Het ligt in mijn voornemen, uit alle macht tegen het „ik weet het niet” te strijden en dit domme en ongerijmde antwoord uit te roeien. Ik vertrouw, dat na deze dagorder, dat domme „ik weet het niet” niet meer gehoord zal worden. Alle officieren moeten in het bezit zijn van eene kaart, de algemeene opstelling betreffende, en door de zorg van officieren of compagnies-commandanten moeten aan de onderofficieren schetsen verstrekt worden, welke de algemeene opstelling van het leger, het legerkorps, de divisie en het regiment aangeven.

2. De vrees voor omtrekkingen en het verschijnen van den vijand in den rug. Het is noodzakelijk, den mindere in te prenten, dat bij de Russische soldaten en in het Russische leger het front steeds daar was, vanwaar de tegenstander verscheen. Verschrikkelijk is het niet, wanneer de vijand in den rug of op de flank verschijnt, maar verschrikkelijk is het, wanneer wij dan het hoofd kwijt raken. De vijand, die op de flank en in den rug verschijnt, stelt zelf zijne flank en rug aan onzen stoot bloot. Het is noodzakelijk, zulks bij de oefeningen aan de minderen te laten zien en hun dit mondeling te verklaren, opdat het door allen begrepen worde en niemand meer de omtrekkingen vreest. Flinkke, dappere, moedige soldaten verliezen nooit hunne bedaardheid en zijn steeds gerust met twee fronten te vechten en raken het hoofd niet kwijt en veranderen niet in gemeene lafaards, wanneer

zij van alle zijden omringd worden, doch gaan dapper voorwaarts; zulke braven slaan zich altijd door en worden niet uiteengeslagen en gaan niet ten onder.

3. De eigenschappen van onze soldaten brengen mede, dat zij lichtelijk aan eene paniek bloot staan. Dit is reeds lang bekend. Bij al hunne dapperheid, durf en standvastigheid worden zij door iedere onverwachte gebeurtenis overbluft en veranderen dan als het ware in domme dieren en wilde beesten. Het is eene schande voor den dapperen Russischen soldaat, zich zoo te vergeten.

Bij den terugtocht van Moekden waren het vooral de minderen bij de parken en treinen, die het hoofd verloren, maar dit kwam voornamelijk daaruit voort, dat de officieren bij die parken en treinen daartoe zelve het voorbeeld gaven. Nu zal, ten gevolge van de plaats gehad hebbende paniek, eene strenge vervolging ingesteld worden, waarbij allen, die zich lafaards getoond hebben door hunne voertuigen in den steek te laten of hunne plaatsen te verlaten, eene gerechte straf zullen ondergaan; ook zullen gestraft worden de officieren der parken en treinen, die niet in staat waren, hunne ondergeschikten op hunne plaatsen te houden en die het eerst hunne tegenwoordigheid van geest verloren, wanneer slechts het gerucht van de nadering des vijands werd vernomen. Het is mijn wensch, dat bij de oefeningen de manschappen tot kalmte worden gebracht, dat de krijgstucht wordt hersteld en dat men het vertrouwen in zich zelve en in de machtige werking van het geweer in de handen van een rustig, kalm en vastberaden soldaat, doe wederkeeren. Het is mijn wensch, dat intensief beoefend worde de nadering tot den vijand, het omvatten van zijne flank, het hem krachtig enfileerend bevuren uit het front en van de flanken en het daarna, op een gegeven signaal, overgaan tot den algemeenen aanval, waarbij deze door de reserves moet worden gesteund.

De Commandant van het Legerkorps
Luitenant-Generaal

(w. g.) TSERPINSKY.

BIJLAGE II.

**Organisatie der mitrailleur-compagnieën en -afdeelingen
in Rusland.**

Tot het samenwerken met infanterie bestaan mitrailleur-compagnieën, terwijl voor het optreden met cavalerie bereden mitrailleur-afdeelingen bestemd zijn.

Mitrailleur-compagnieën worden in twee types aangetroffen: rijdende en draagbare. Per divisie wordt op een mitrailleur-compagnie gerekend.

De rijdende mitrailleur-compagnie is bewapend met 8 drieliëniën mitrailleurs Maxim. De mitrailleur is van een affuit en stalen schild, ter dekking tegen geweer- en G. K. T.-kogels voorzien. Bij het rijden wordt de affuit bevestigd aan een mitrailleur-voorwagen, met 2 paarden bespannen. Het gewicht van den mitrailleur met affuit bedraagt ongeveer 225 K.G. De patroonband bevat 450 patronen. De vuursnelheid bedraagt 600 schoten per minuut. Het vizier loopt tot 2800 pas.

De patronen worden vervoerd in de voorwagens en in caissons. Het personeel bij een mitrailleur bestaat uit 1 bereden onderofficier (mitrailleur-commandant), 1 stukrijder en 3 onbereden bedieningsmanschappen; de stukrijder zit op den voorwagen. Bij elken caisson 1 stukrijder en 1 onbereden man. Voor het toezicht op de gezamenlijke caissons is 1 bereden onderofficier aangewezen. Eene rijdende mitrailleur-compagnie bestaat derhalve uit 8 mitrailleurs, 8 caissons (een-spanning) en den trein, welke uit 9 caissons met 1 rijdbaar fornuis met 2 paarden bestaat. Het personeel bestaat uit: 5 officieren, 11 onderofficieren, 2 hoornblazers, 68 minderen, 14 non-combattanten en 56 paarden.

De draagbare mitrailleur-compagnie is eveneens met 8 drieliëniën mitrailleurs Maxim bewapend. Tot het vuren wordt de mitrailleur op een drievoet geplaatst. Totaal gewicht ongeveer 50 K.G.; geene schilden. Hoogte boven den grond (wanneer tot vuren gereed) 0,7112 M. Vizier tot 2700 pas. Vuur-

snelheid 600 schoten per minuut. Aanvangssnelheid iets meer dan 2000 voet. Verhoogingshoek 15° , dalingshoek 17° , spreidingshoek 40° . De patronen worden in lasten van 2 per mitrailleur vervoerd; bovendien 8 patrooncaissons per compagnie.

Het personeel bij een mitrailleur bestaat uit: 1 onderofficier, 3 bedieningsmanschappen en 3 geleiders. De draagbare mitrailleur-compagnie bestaat uit: 8 lasten van mitrailleurs, 16 lasten van patronen, 8 caissons met 1 paard en een trein als bij de rijdende mitrailleur-compagnie. Totaal van het personeel: 5 officieren, 11 onderofficieren, 2 hoornblazers, 92 manschappen, 14 non-combattanten en 56 paarden. Iedere mitrailleur-compagnie wordt in 4 secties en 2 pelotons verdeeld. De manschappen zijn met het geweer bewapend.

Bij iedere cavalerie-divisie bevindt zich eene bereden mitrailleur-afdeeling, bestaande uit 6 hand-mitrailleurs. De hand-mitrailleur — een automatisch geweer — weegt ongeveer 8 K.G. en wordt in een foudraal aan den zadel gedragen. Het magazijn bevat 25 patronen. Eene inrichting veroorlooft het vuren van patroon voor patroon. Bij het vuren wordt het geweer aan den schouder gebracht, terwijl het uiteinde van den loop ondersteund wordt. Het magazijn kan in 2 seconden worden leégeschoten. Vuursnelheid 200 schoten per minuut. Ieder mitrailleur-soldaat draagt 200 à 300 patronen; de overige patronen worden in lasten, elk van 2400 patronen vervoerd. De manschappen zijn met sabel en geweer bewapend. Iedere afdeeling wordt in 3 meters van 2 mitrailleurs verdeeld.

BIJLAGE III.

Gegevens omtrent het Russische en Japansche geschut.

	Russische veldvuurm.	Russische berg- vuurm.	Japansche veldvuurm.	Japan- sche berg- vuurm.
Kaliber	7.62 c.M.	7.62 c.M.	7.5 c.M.	7.5 c.M.
Gewicht kanon met sluitstuk.	393 K.G.		315 K.G.	100 K.G.
Stuk in batterij	1019 K.G.		855 K.G.	324 K.G.
Stuk opgelegd.	1884 K.G.		1640 K.G.	
Gewicht brisant-granaat . . .			6 K.G.	6 K.G.
Gewicht granaatkartets. . . .	6 55 K.G.	6.55 K.G.	6 K.G.	6 K.G.
Aanvangssnelheid.	589 M.	290 M.	457.5 c.M.	274.5 c.M.
Maximum aantal schoten per minuut	10 à 12 (20?)		4 à 5	4 à 5
Grootste schootstafeldracht .	300 saschen = 6376 M.		6200 M.	4300 M.
Grootste tempering G. K. T.	5120 M.		4800 M.	
Aantal vulkogels G. K. T. . .	± 250		234	234
Springlading brisant-granaat.			0.8 K.G.	

	Russische veld- mortier.	Japansche veld- houwtser.		
Kaliber	15.24 c.M.	12.— c.M.		
Gewicht stuk in batterij . . .	1280 K.G.	1120 K.G.		
Gewicht stuk opgelegd. . . .	2130 K.G.	1985 K.G.		
Gewicht granaat.	26.8 K.G.	20 K.G.		
Gewicht granaatkartets	29.58 K.G.			
Grootste schootstafeldracht .	4000 M.	6400 M.		
Grootste tempering G. K. T.	2400 M.			
Aantal vulkogels G. K. T. . .	700 M.			
Springlading granaat	4.92 K.G.			
	zwart busk.			

BIJLAGE IV.

Munitie-voorraad der batterijen.*Japansche batterij.*

In elken voorwagen bevinden zich 40 projectielen, en in elken caisson $40 + 50 =$ projectielen.

Bij elk artillerie-regiment bevindt zich 1 en bij de divisie bevinden zich 3 munitie-colonnes, elk uit 27 caissons bestaande.

Voor elke batterij zijn dus beschikbaar $6 + \frac{4 \times 27}{9} = 18$ caissons met 1620 projectielen, gevende per stuk $270 + 40$ (in den voorwagen) $= 310$ schoten.

Russische batterij.

Per batterij beschikbaar 16 caissons, waarvan 8 bij de batterij.

In den voorwagen van het stuk 36 of 40 projectielen.

In den caisson-voorwagen . . . 44 of 48 »

In den caisson-achterwagen . . . 48 »

Per stuk derhalve beschikbaar . . . 220 à 232 schoten.

I N H O U D.

	Bladz.
Inleiding	77
Bevelvoering	77
Organisatie	87
Kleeding en Uitrusting	89
Materieel	95
Infanterie. Inleiding.	101
Het vuur der Infanterie.	108
Vuurleiding	116
Nadering van het gevechtsweld en voortbeweging binnen het bereik van het artillerievuur	118
Overgang tot de verspreide orde	126
Dichte en open tirailleurliniën	130
Voorwaartsche beweging der tirailleurliniën	135
Formatie der reserves.	143
Laatste vuurstelling, stormaanval en vervolging.	144
Beveiliging der flanken	148
De bajonet	149
Nachtgevechten	157
De loopgraaf.	164
Beschrijving van den stormaanval der Japanners op 22 Februari 1905 op de spoorwegredoute.	170
Munitieverbruik.	174
Verliezen	175
Cavalerie	178
Ophelderingsdienst.	181
Beveiliging der flanken	188
Het Gevecht.	189
Artillerie. Inleiding	195
Organisatie	198
Artilleriestrijd	199
Het in stelling komen	201
Vuurleiding	204

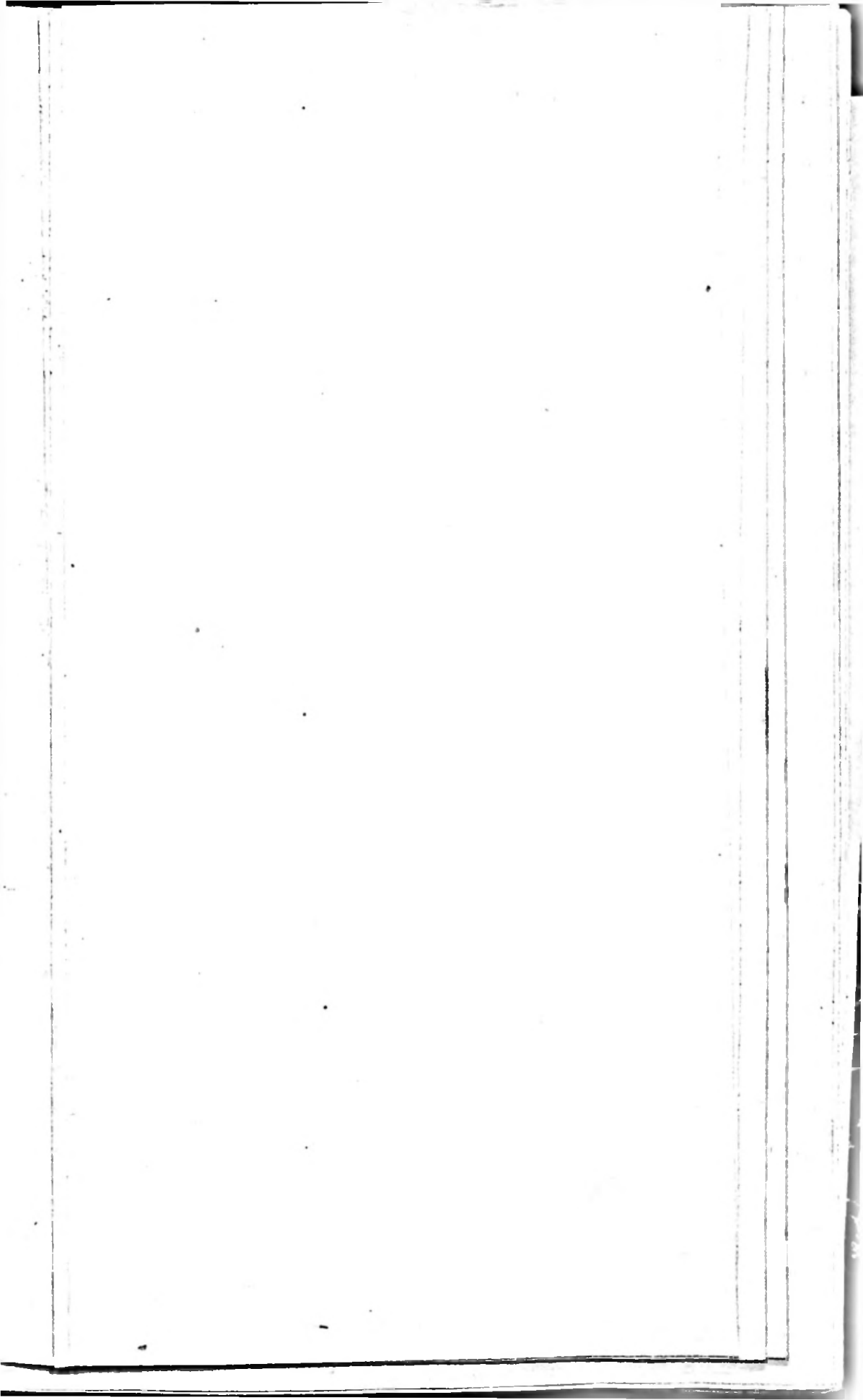
I N H O U D.

	Bladz.
Indirect vuur	207
Vuursoorten.	214
Verwisselen van stelling.	218
In reserve houden der artillerie	221
Moreele werking	222
Schilden	223
Batterij van 4, 6 of 8 stukken	226
Positie-artillerie.	228
Bescherming van de artillerie.	230
Munitieverbruik	232
Mitrailleurs 1)	233
Telegraaf, telefoon en signalen	245
Draadlooze telegrafie	253
Projectors.	254
Luchtballons.	255
Handgranaten	256
Pontonwezen.	257
Verpleging	259
Transportwezen.	262
Hindernissen en fougassen	262
Kaarten	263
Informatiedienst	264
Marschen	264
Moreel.	265
Trommen en hoorns	267

Bijlagen.

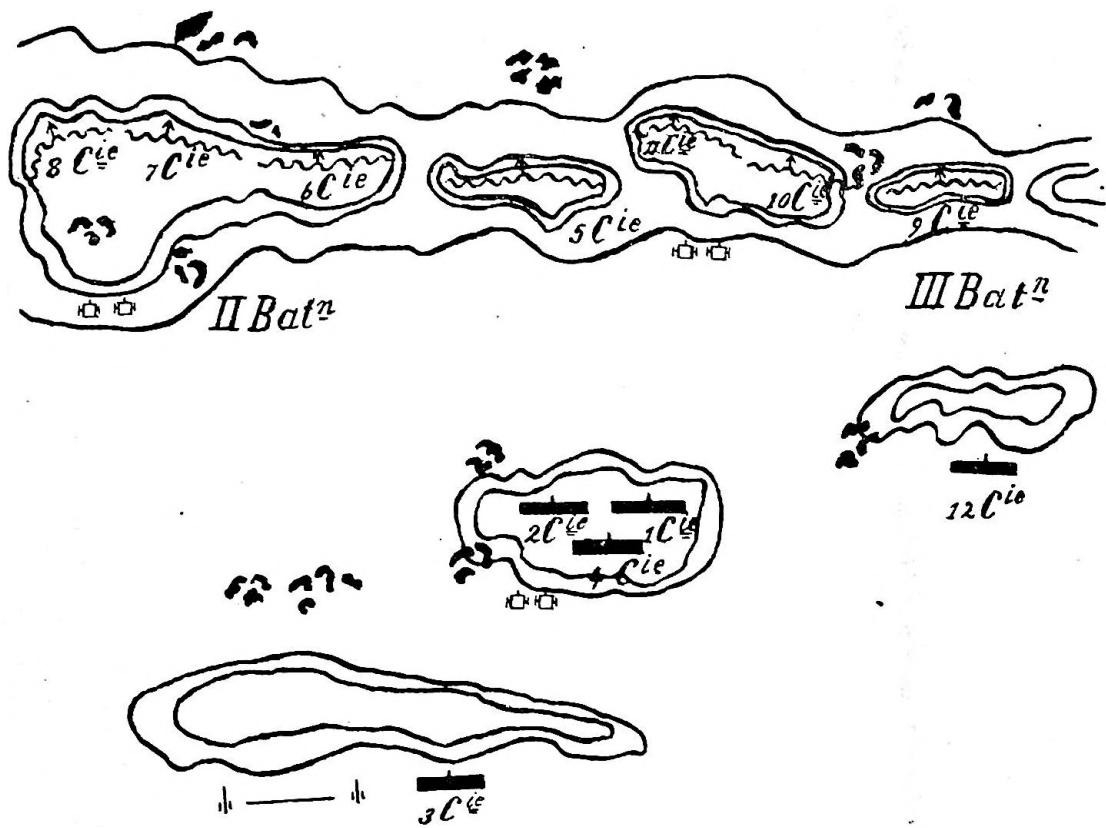
- I. Dagorder van Generaal OKOE van 7 Februari 1905.
Dagorder N°. 49 voor de troepen van het Xde Russische legerkorps.
- II. Organisatie der mitrailleur-compagnieën en -afdeelingen in Rusland.
- III. Gegevens omtrent het Russische en Japansche geschut.
- IV. Munitie-voorraad der batterijen.

1) Zie verder Bijlage II. _____

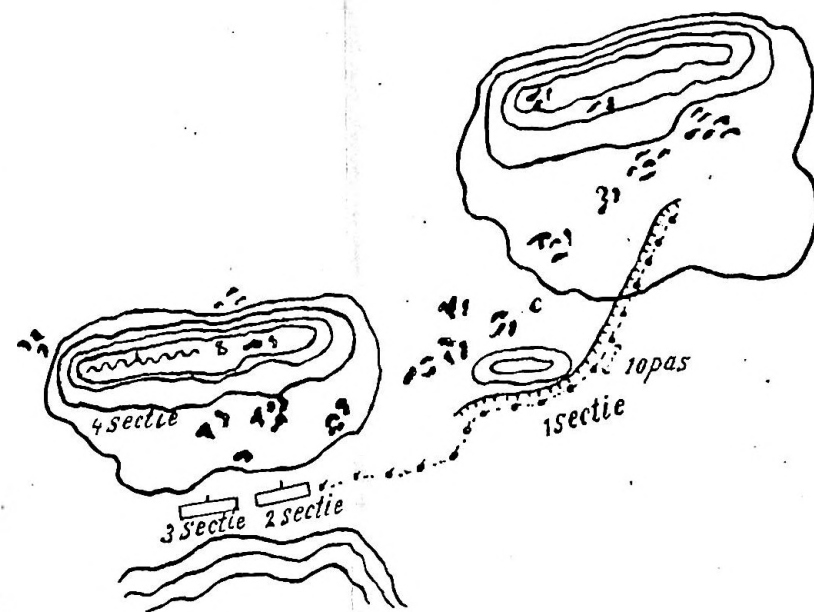

Schets No. 1.
Stelling van een regiment Infanterie à 3 bataljons.

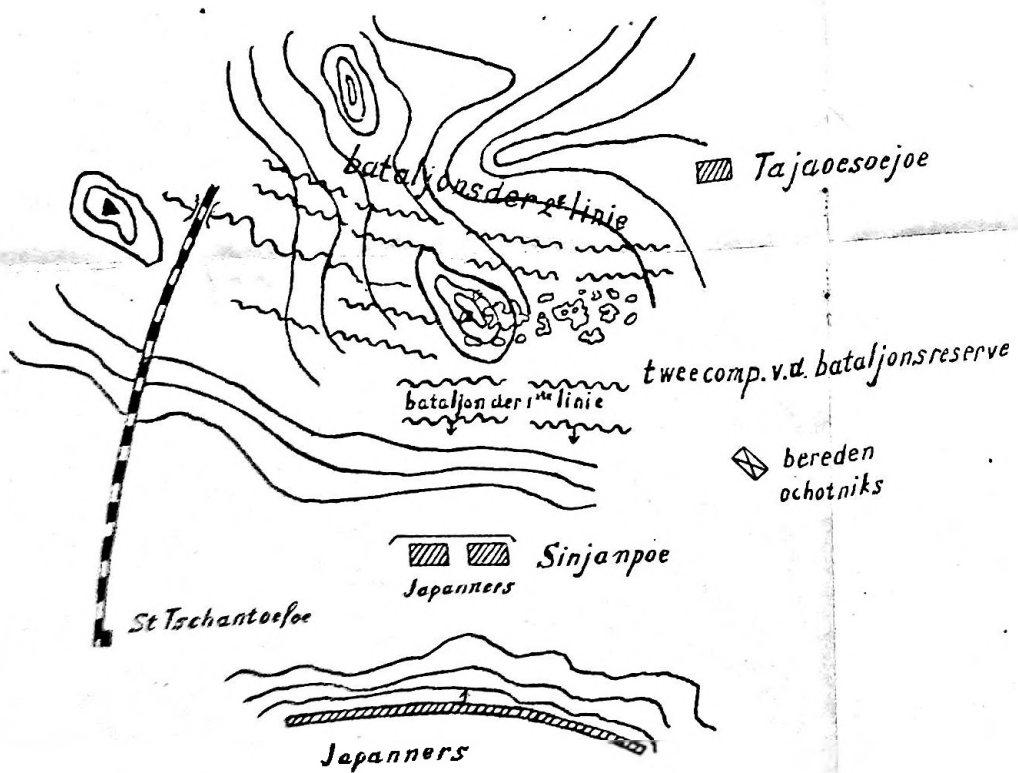
Schaal 1:10.000

Schets No. 2.

Schets No. 4.

Schets No. 6.

STELLINGEN

van de 35ste Infanterie-divisie in Februari 1905.

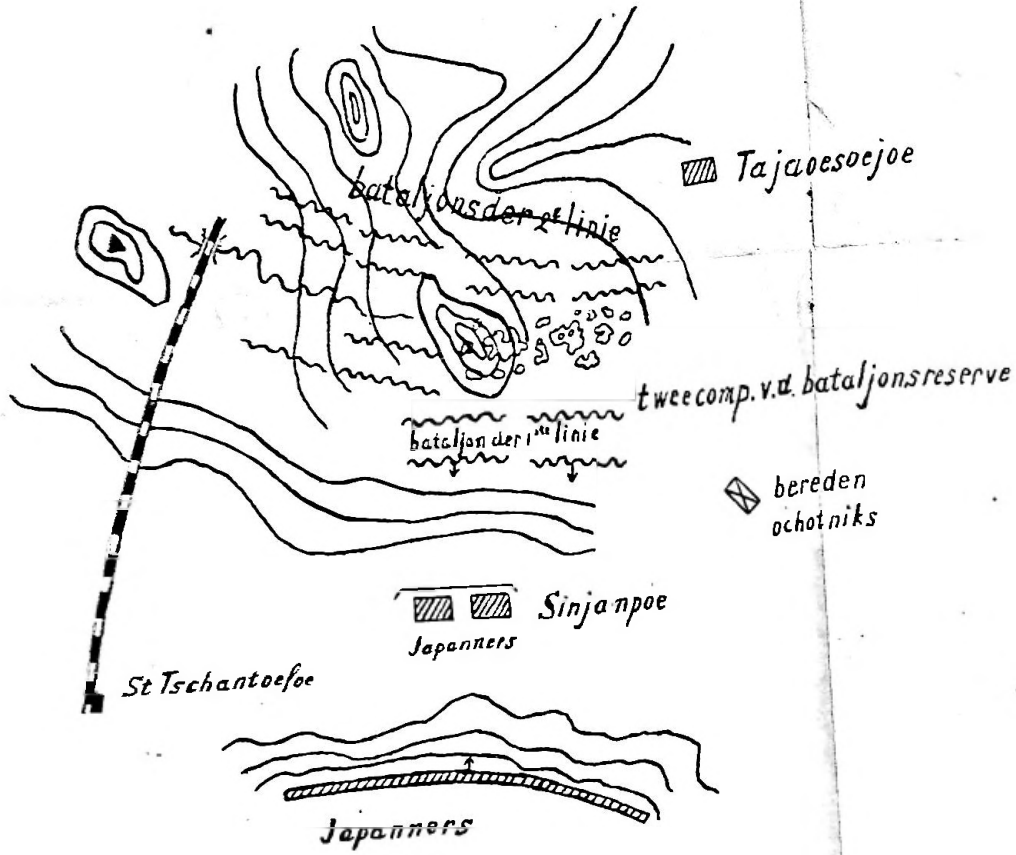
Schaal.

150 200 150 100 0 250 500 1000 1500 2000

batterijen v.d. 35ste artillerie op 20, 21, 22 Febr.

Schets No. 4.

Schets No. 6.

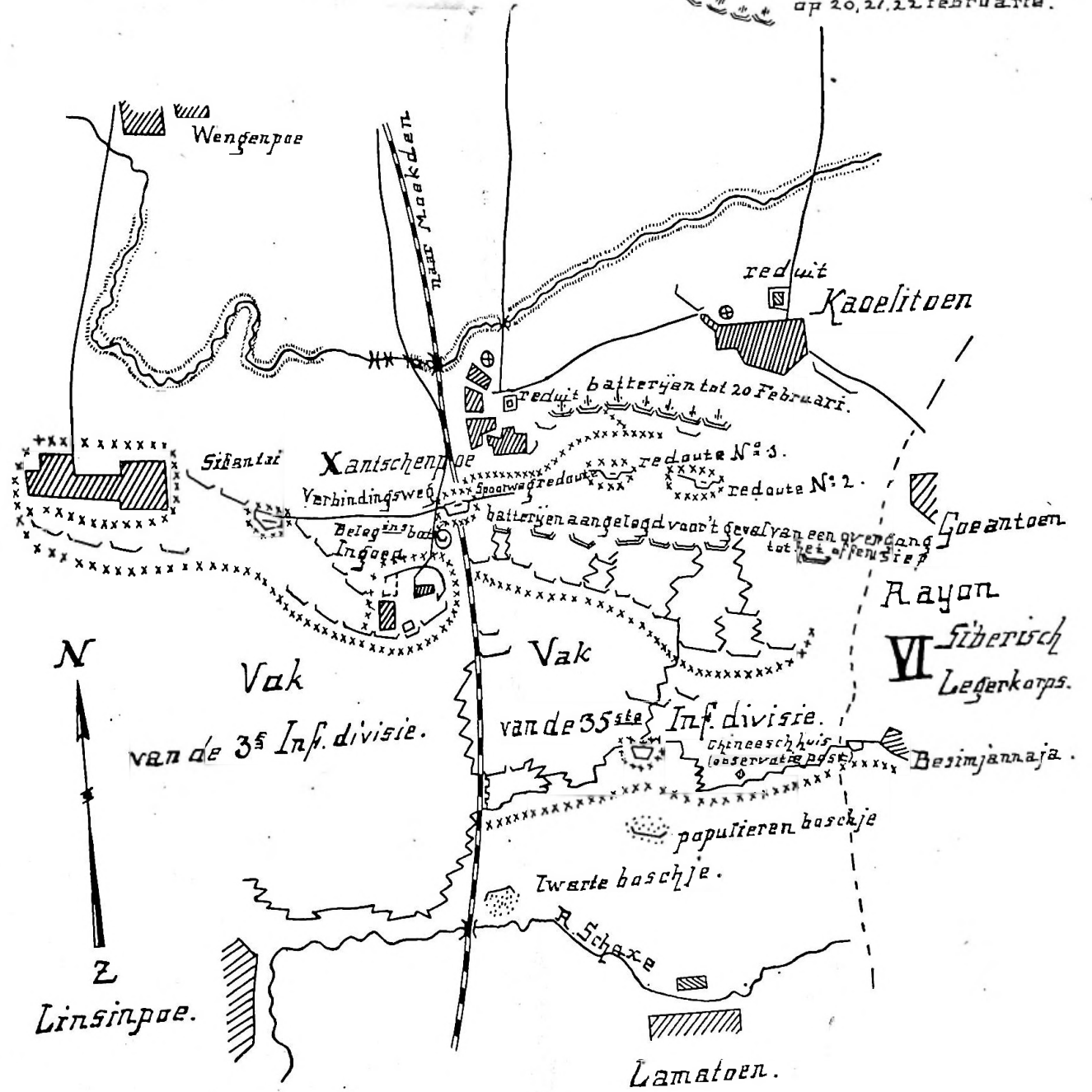
STELLINGEN

van de 35ste Infanterie-divisie in Februari 1905.

Schaal.

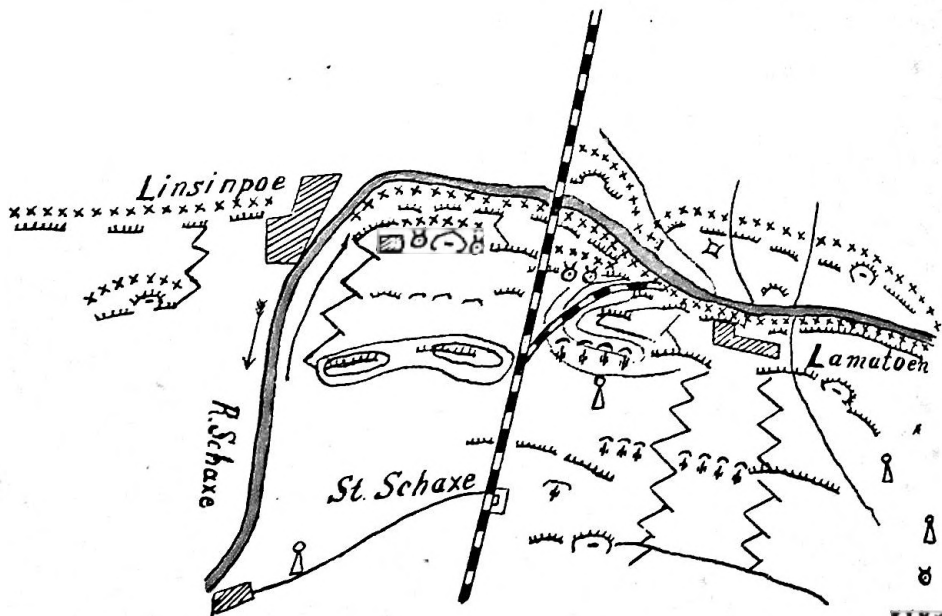
1:50000 250000 1 werst

batterijen $\frac{1}{4}$ 35ste art^{ie} brigade.
op 20, 21, 22 Februari.

Schets No. 5.

Japansche stellingen bij Linsinpoe-Lamatoen op $\frac{12}{25}$ Februari 1905
(Gegevens, verzameld door den Staf van de 35ste Infanterie-divisie.)

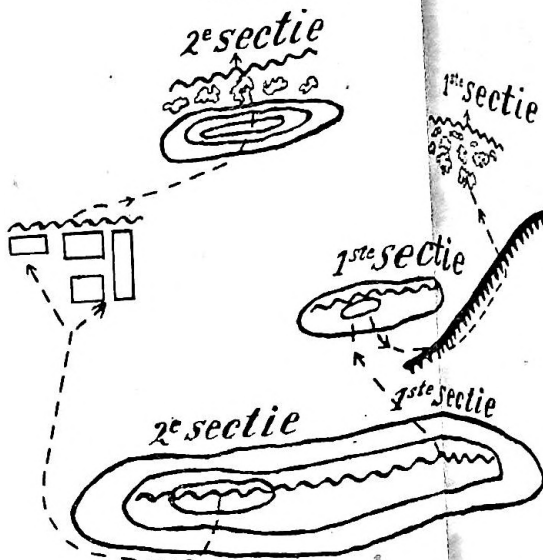
Schaal:

1 werst

Verklaring der teekens:

- observatieposten
- mitrailleurputten
- yerdraadversperringen
- geschutopstellingen
- loopgraven, schansen

Schets No. 3.

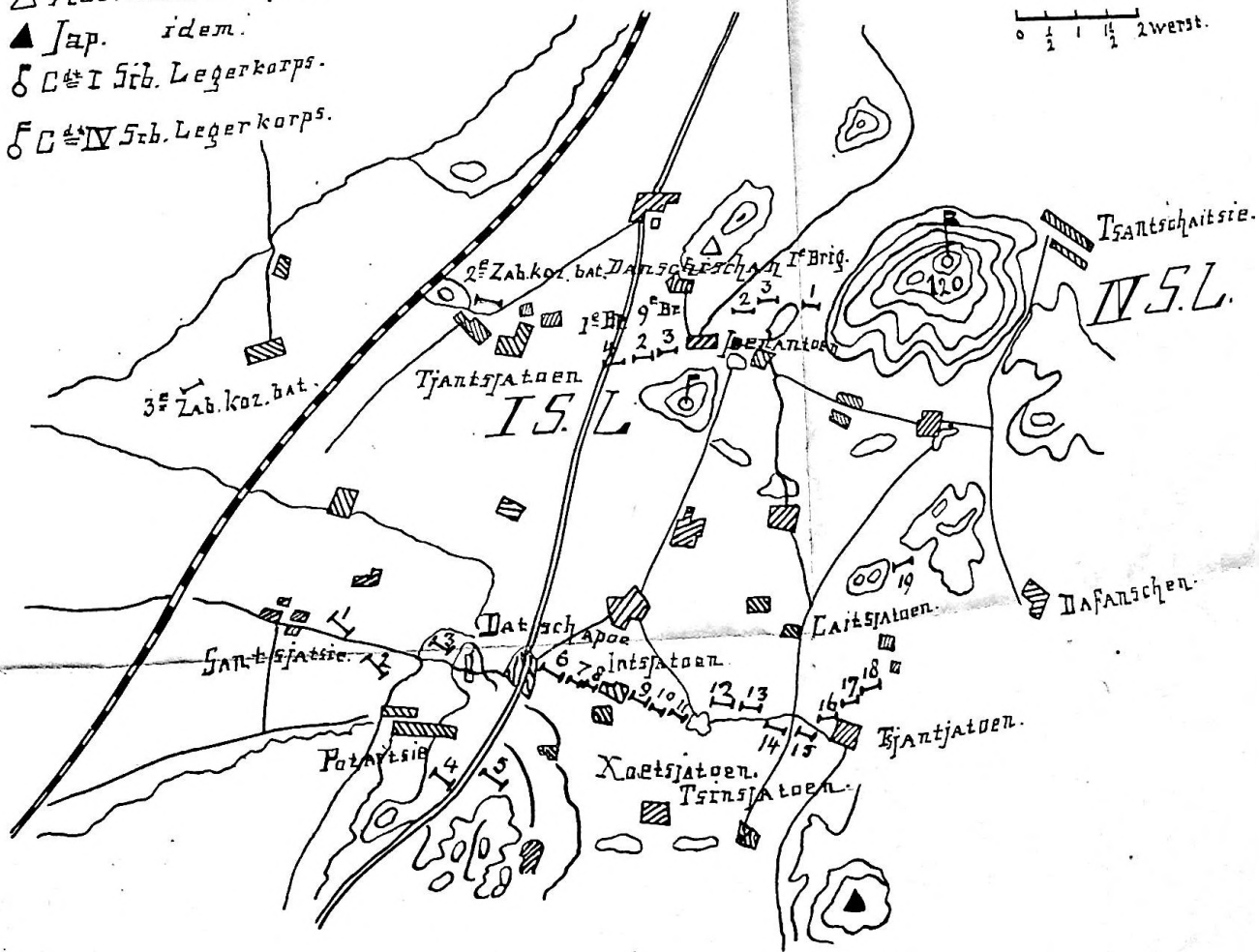

Schets No. 7.

Artillerieopstellingen bij Datschitschao.

- △ Rus. Observatiepost.
- ▲ Jap. idem.
- ♁ C¹ Sib. Legerkorps.
- ♁ C^{IV} Sib. Legerkorps.

Schaal.
0 1/2 1 1 1/2 2 werst.

Schets No. 8.
 Raijon IV. Siberisch Legerkorps.

